Kronika

Kronika

župnije M. B.

v

Komendah

5. febr. 1970 -

Nota. Vsled velike zapodvinjke vsebine sem prepisal dnevnik v kratkem in v boljše umevanje je potrebno tu nekoliko spremnega citatov iz raznih listov, ki nam deloma pregnajo dvom kakšne kronike, a primerno ilustrirajo razvoj dveh revolucionarnih dob, kot se vse ure in se prepričajo.

1915. Nadaljevanje.

Prva društvena predstava. – 8. febr. je priredilo kat. izobraž. in prosv. društvo v Šempetru svojo prvo lutkovno predstavo. Sodelovala je dramatična igralka. Društveni mešani zbor, do 70 pevcev in pevk, je zapel A. Foersterjev balado za mešani, moški in ženski zbor „Ljubica" in M. Hubadov 6 glasni mešani zbor „Potrkan ples." Otvoritvena je igra „Apkovnjači", v kateri je nastopilo 31 oseb. Uspeh je bil izvrsten. Udeležba je bila tolikša, da so bili vsi prostori popolnoma zasedeni in je že mnogo ljudij moralo oditi, ker niso več dobili prostora. Vstopnine se je dobilo – 1335 K! Osebi se je plačalo 100 K, za vabila 110 K i. dr. In vendar je še ostalo čistega – 908 K!

Orožniki navdali preiskavo radi igre „Apkovnjači". – 10. febr. dop. ob 11 je bil župnik, ko je šel iz šole, poklican v društveni dom. V viži zagleda pred seboj dramatičnega sluga stražmojstra in dva druga orožnika, vse tri z nasajenimi bajoneti. Stražmojster mu naznani, da je ovadba orožnikova ovadba, da se je v nedeljo v društvenem domu pri uprizoritvi „Apkovnjačev" z vojaškimi puškami streljalo. Orožniki so bili poučeni, da so v domu kake skrite zaloge vojaških pušk. Župnik jim je zatrdil, da v domu ni niti ene puške, ne vojaške in sploh nikakšne. Povedal jih je, da naj se o tem sami prepričajo in naj si vse prostore ogledajo. Šli so na oder in povsod niso našli. Župnik je rekel, da so si lepe puške sami naskrbeli, katere vsaki pri taki igrah, da pa on kot društveni predsednik in

režiser igre vanjo nosi vso odgovornost. Strašmojster je ves čas natrijeval: „Za tega bedo še velike reči!" Želel je, da je bil gotovo vsak srbski častnik prepričan navzoč pri igri. Šepnili mu sedanje: „Kališ „srbskih častnikov", ki so pripravljeni vsak hip naše ozemlje zavzeti, nam tudi v Romunah ne manjka!" V tem pa pristopi Vinko Kovačan in reče: „Ta vojaške puške je dal gerent Franc Cesar, ene lovske puške Pitler in en samokres Franc Kovačan!" S tem je bila ta velika „afera" srečno poravnana.

Sv. misijon v Romunah. - V času od 22. febr. do 1. marcija se je obhajal v Romunah sv. misijon. Vodili so ga sinji frančiškani: P. Avgustin Čampa, provincijal v Ljubljani, P. Salvator Jobst, odlični voditelj III. reda v Ljubljani in sedanji gvardijan na Sveti Gori pri Gorici in P. Teodor Savinar, župnik na Vrhu. Prišli so v Romunah 21. febr., v soboto pop. ob 3/4 3 z velikim slovesnim pritrkavanjem je oznanjalo faro njihov prihod. Župnik jih je pozdravil na kolodvoru, od koder so se na čelu vsaka pripeljali v župnišče. V nedeljo, I. postno nedeljo, zj. ob 6. je bil slovesni začetek misijona ob treji misijonarji so z župnikom prišli pred altar, kjer je župnik po kratkem nagovoru izročil štolo voditelju provincijalu. Sledila je prva misijonska pridiga, pred katero so fanti zapeli misijonsko pesem in nato sv. maša cerem. Expositio. Ob 3/4 10 je župnik na prižnici molil sv. rožni venec. In tedaj skozi cel teden vsak dan zj. ob 3/4 6 in ob 3/4 10. Sledila je drugaj misijonska pridiga in sv. maša cerem. Expositio. Tako je bilo skozi cel teden vsak dan zjutraj in ob 10. pop. ob 2. je bil križev pot, misijonska pridiga in litanije z blagrom po vsakem obredu. Med tednom pa je bilo vse te sv. ob 6. ob pondeljkih pop. ob 2. je bil mes „ gover za otroke in nato spovedovanje otrok. Jutri ob 1/2 7.

je bila stanovska pridiga za Žene. V torek zj. po sv. maši je bil obhajilni nagovor za ostrolke in slovesno sv. obhajilo zanje, h kateremu je pristopilo 1/4 šolarjev in 4/4 šenšk. Ves dan je bilo spravedovanje. Žena. Po ob 1/2 7. so imele dekleta stanovsko pridigo. V sredo zj. ob 1/2 8 po sv. maši je bil obhajilni nagovor za Žene in slovesno sv. obhajilo zanje. Obhajanih je bilo 373 žena. Ves dan je bilo spravedovanje deklet. Po. ob 1/2 7. je bila stanovska pridiga za mladeniče V četrtek zj. po sv. maši je bilo slovesno sv. obhajilo z nagovorom za dekleta, katerega se je udeležilo 381 deklet. Ves dan je bilo spravedovanje fantov. Po. ob 1/2 7. je bila stanovska pridiga za može. V petek zj. po sv. maši je bilo slovesno sv. obhajilo z nagovorom za fante. Udeležilo se ga je 1/2 15 fantov in nato še 103 šenske. Ves dan je bilo spravedovanje mož, ki so imeli potem v soboto zj. po sv. maši slovesno skupno sv. obhajilo z nagovorom. Udeležilo se ga je 105 mož in nato še 119 šenskih. Izanjivo je bilo gledati trake množice fantov in mož, ki so napolnili ves prostor pred obhajilno mizo skoraj do srede cerkve. V soboto zvečer je bila spravna pridiga, med katero se je vršila slovesna sprava. Pridigar je vse prižnico v imenu faranov prosil šupnika odpuščanja, nakar je šupnik spred altarja v kratkem nagovoru prosil farane odpuščanja in jim oznanil, da on vse odpušča. Vse je bilo v solzah. Sledile so pete lavretanske litanije. Mesto postrešljivega misijonskega sveta je ta večer ob 5. vri slovesno pritrkavanje dalič navadnega oznanjalo slovesno spravo domačinskih faranov. V nedeljo zj. je bilo skupno sv. obhajilo za vse. Pristopilo je 564 oseb. In v pondeljek zj. 475 vseh obhajancev je bilo v dneh sv. misijona 4594. Obhajal je vse šupnik, ki je imel vsak dan potem sv. mašo spravedovati sta pomagala vse dni od

pondeljka ob sedmi pri 7. frančiškanih iz Kamnika. Zupnik pa je v tej dneh pripravil za sv. misijon bolnike pri fari: v nedeljo zjutraj v kg. kapelici, v četrtek 4 v stanu, v petek 1 v kapelici, v soboto 5 v kg. kapelici in 1 v stanu, v nedeljo 1 v kg. kapelici in 1 v stanu. V nedeljo pop. ob 3. je bila sklepna slovesnost, katere so se udeležili: kanonik dekan Lavrenčič, župnik Finkovec in kvardijan P. Gracijan iz Kamnika, župnik Pelesnik in Šmarca, župnik istrski Krušnik iz Srebelj in župnik Krajačič iz St. Vida, tirej 18 duhovnikov. Ob 3. pop. je župnik izpostavil Najsvetejše. Cerkev je pridiga, med katero so prišli vsi duhovniki z gorečimi svečami pred altar, nekaj je bilo slovesno obnovljenje krstne obljube, podelitev papeževega blagoslova, blagoslovljenje misijonskih spominkov in pete Lavretanske litanije. Nato pa je bila ob najlepšem pomladnem vremenu veličastna procesija z Najsvetejšim, katero je nesel kanonik Lavrenčič, po potu, po katerem gre procesija na praznik sv. Telesa. Pred Najsvetejšim so šli na križem vsi moški, šolarji spredaj pod ved. nastavom učiteljev Oblaseka a, za Najsvetejšim vse ženske, najprej šolarice pod vodstvom učiteljice Lesar. Udeležba je bila zelo velika, red vzoren. Vse je šlo lepo v pariz, vse je zelo glasno molilo. V procesiji je bila zahvalna pesem „Te Deum" in blagoslov z Najsvetejšim na sklep še zadnja litica misijonske pesmi, tako prisrčna tako mila! V pondeljek zj. ob 6. je bila pridiga v dušah v vicah, pota sveta maša za rajnke farane, ki jo je opravil župnik in molitve z „Libera" v cerkvi in na pokopališču. Popoldne so si ogledali misijonarji z „ogledali kamniške okolice, pop. ob 4. pa Kosirnik pa so se z vozom med slovesnim pritrkavanjem odpeljali proti Ljubljani. Skozi cel čas je vse polno ljudij bilo na cesti, ki so se zbrali, ali prihiteli od cerkvi, pribežnih krajih okoliških vasi.

Za tudi misijonarji so bili ginjeni. Zatrjevali so, da je bil ta misijon izmed najlepših in da se ga bodo vedno z veseljem spominjali. In zares! Božji blagoslov je bil kar očividen! Udeležba ljudstva je bila skozi vse dni tako pri pridigah, kakor pri sv. mašnicah kar največja. Tudi vreme je bilo ves čas prav lepo. Bili so res dnevi zaličanja! Hvaj mili Jezus na priprošnjo Brezmadežne trajnih sadov! To je bil tretji misijon v fari domžalski!

Dr. Korošec in Dr. Jerej sopet na oblasti. - V učvrstitvi absolutizma so skoro vsi meseci brez parlamenta vladali v Beligradu in v Ljubljani združeni liberalci in socijalni demokratje. Stribičevič v Beligradu in Dr. Jerjav v Ljubljani sta se smatrala za popolna gospodarja. Vsekaj se je sopet prevzdignilo. Sopet je prišel na površje kot ministrski predsednik Protič in s njim kot Srbski minister Dr. Korošec in Hrvatu nasproti kot deželni predsednik za Slovenijo sopet Dr. Jerej. Tako v Beligradu kot v Ljubljani liberalci in socijalnodemokratje sedaj niso hoteli vstopiti v vlado, ampak so napovedali najhujšo opozicijo. To časopisje se prijatelji in bratci od včeraj" se lasajo med seboj, kot vsikdar poprej! Kdor razumen, sočitajo, kako so vladali ob dnevih prevrata! Koroščevega besti so je kmalu prišel!

Konzumno društvo v Domžalah - je imelo v februarju sprejemkov: K 110.694·59, izdatkov K 110.656·94, prometa K 221.351·53. Za prodano blago je v tem mesecu prejelo v Ljubljano K 105.500·- Članov je imelo še 445 z 44 gl. osebami.

Cenjša moka za revnejše člane Konzuma. - 17. dec. 1919 je prosil Župnik na poverjeništvo za socijalno skrb prošnjo za 1030 članov Konzuma, da se jim s pomočjo vladne ukrepne akcije nakloni cenjša moka. 4. marca je došel odgovor, da se dovoli cenjša moka za 613 oseb Konzuma. Tudi moka je istočasno došla, 11 vreč iz Celja. Tem 613 osebam se je delila: fina moka kg à 5 K, krušna pa kg à 4 K. Drugim članom pa fina moka kg à K 9·40, krušna kg à 6 K.

Dijaški K.A.V. Slovenija je pokrila vladna propaganda. Dobila je vsaka oseba po 4 kg fine in 1 kg krušne moke. To je bila na tej 13 oseb zelo velika dobrota! Samo pri tej razdelitvi, ki se je vršila od 6. marca dalje, so s tem dobili vladne podpore nad 13.000 K! Sreda je pa bila vsled tega silno velike razvisti od strani tistih, ki te dobrote niso bili deležni. Kar v šupnišče so hodili nad šupnika in so se znašali nad njim! Dobrota je res sirota! Ubožna komisija je prosila za cenejšo moko potom okrajnega glavarstva za nad 17.000 oseb, a je je dobila samo za 195 oseb! Denar gre iz tistih 10 milijonov, ki so bili v Beligradu za celo državo dovoljeni za prehrano ubožnejših slojev.

"Ko smo prelomili z Avstrijo, naj sledi prelom z Rimom!" – 6. marca je prinesel „Slovenec": „Predsedstvo „Češke svobodne misli", „odbor evangeljske češkobratske cerkve" in vodstvo najnovejše „češkoslovaške cerkve" so izdali skupen proglas na češki narod, katerega jedro je: „Proč s katolicizmom! Vsak naj prizna tudi nasnemaj, kaj si v notranjosti in če ne verujes rimsko-katoliško, izstopi iz te cerkve, ki je s tem, da si njen član le formalni nad, podpiraš in priglasi se tja, kamor spadaš po svojem prepričanju in mišljenju! Potem ko smo prelomili z Avstrijo, naj sledi prelom z Rimom!"

Kdor je napuljal in izdal K. škofa Kahna. – 13. marca je šupnik M. Skerjanec v „Slovencu" prinesel sledeči velezanimiv prispevek: „Spoznam vojne ujetnike, kateri bajajo o meni, da sem jih prevaral, jaz napuljal ljubljanski škofa K. in ga v Avstriji Kahna izdal: z dokazi na dan! Predložite jih na pravosodni preiskovalni oblasti ali potom društva invalidov dobrovoljcev! Sicer se vam lepša

prilika, da mi „prevzame" odločnote, katere sem vam odlil, kajti tudi hundredsilstvo posluži le visliee. Poprevem g. b., naj le vlopi trobo poper mene pri sodišču, in ne samo Šuga. To bo zanimiva obravnava med zanimi tatinskimi in goljufijskimi raspravami! Sevelda bodo prišle na dan „preej nečedne stvari", kar katere sem jaz pregnil plaši prosvobljenosti. In ravno tisti, ki me sedaj blatijo, bodo izšli ne samo „umazani", ampak nekateri obravnavano lahko še kaj hujšega pričakujejo! Torej na plan! - Šufnik M. Šlerijance je bil vojaški Šufnik 17. pp. Obravnavanje o „izdajanju" je trenij še naeito! Koslej so se pa s tem le hvalili in javno bahali, kako so „uničili Avstrijo sami"! Kako je še 15. jan. letos Šufnik Šlerijance na javnem shodu na Jaki natrijeval. Sedaj pa se še ne bahajo več, ampak so si še začeli očitati in - grositi! Vse bo še prišlo na dan!

Delo po tovarnah v Avstriji. - 16. febr. Šele se je začelo v tej žalostni zimi delo po demobiliziranih slovenskih tovarnah, za še tudi le v omejenem obsegu. Nekaj delnic je šlo v Inomost, Trango, na Dunaj in par tudi v Jelgrad. A tudi po mestih so velike težave, posebno vsled pomanjkanja hrane in vsled nizkega valute.

Goljufije ministrov v Jelgradu. - 11. marca je v predstavništvu v Jelgradu ministrski predsednik Protić javno očital prejšnjemu finančnemu ministru Veljkoviću, da je na „privarni" način odvzel narodu ob kolkovanju denarja 50%, eno petino, to je eno celo milijardo, za teh 50% nekolkovanega denarja mi uničil, kakor je bilo ljudstvu sloveano obljubljeno, „da se bo s tem valuta zboljšala", ampak je ta denar zopet vrgel v promet in ga - zapravil!!

Avstrofilstvo si odtrajo! – 14. marca je prinesel „Slovenec“: „Hrvatski Sveučilišni Nastavnik je baje na Mathematičnem kongresu v Parizu predlog izjavil, da naj se v vseh ljudskih šolah namesto avstrijske himne poje hrvatska himna. In sedaj tisti, ki so vse svoje življenje proslavljali avstrofilstvo, molijo hrvatskega prvaka, ker nam drugega ne morejo. Jelka Kimnik pa je vse avstrijske vladarje za poznanja vredne zaključke spisal in prepisal slovenski mladini, češ: „Avstrijski vladarji so vzgled pobožnosti, bogaboječnosti, treznosti, pravičnosti, prijaznosti.“ Za to nam ni bilo še dovolj! Tudi avstrijskih junakov ni pozabil in jih je predložil slovenski mladini s pozivom: „da tudi Tvoje srce bo polno ljubezni do domovine ter si podkrepila Tvoj domoljubja, zvestobe in vdanosti do cesarja.“ – Ko liberalci po svojih listih sedaj očitajo našim možem ljubezen in zvestobo do prejšnje domovine, to je umljivo! Ko pa se „Slovenec“, katoliški list, tako ostro spozabija in take reči očita, to pa je žalostni dokaz sedanje vsesplošne brezmadežnosti. Fej taki pisavi!

Hranilnica in posojilnica v Šoštanju – je imela v svojem XX. upravnem letu 1919 sprejemkov K 858.887.91, izdatkov K 834.486.79, prometa K 1,693.374.70. Hranilnih vlog se je vložilo K 147.285.09, vzdignilo K 186.841.40. Posojil se je dalo K 47.835.80, vrnilo K 49.511.50 in v tekočem računu se je dalo K 358.090.91, vrnilo K 131.918.07. V bilanci se je zapisal na premični inventar K 536.94, na nepremični inventar K 2983.44, da se je izbrisal manjši čisti dobiček K 533.81. Hranilnih vlog je K 547.538.43. Rezervni zaklad je znašal K 13.819.10. Posojil je bilo K 114.811.70 in v tekočem računu K 149.466.34. Naložnega denarja je imela pri posojilni zvezi K 2981.15 in pri posojilni centrali K 137.013. – Letni zbor se je vršil 15. aprila 1920.

Krojna zadruga v Šoštanju – katera je kakor posojilnici

tvrdki Schmidt naročnik, je imela v svojem 5. upravnem letu 1914 sprejemkov K 17.149·46, izdatkov K 17.116·24, prometa K 34.245·75. Vsakršnih strojev je znašal K 15.178·51. Vsled nagodne prodaje razmaknjenja se je dolg zmišal na K 4.183·64. V bilanci je znašala vrednost vseh strojev, katerih edini motor je sedaj parnik nad 10.000 K, le - K 117·61, ker se je izkazal tem manjši čisti dobiček K 83·71. Rezervni zaklad je znašal K 441·32. Občni zbor je bil 15. aprila 1915.

Občni zbor dne tretjini v Kranjskih. - 15. marcija po maši, ktrega 1. popoldne, se tretjini v Stolni ul. št. 4, v štacuni pri lestki, ubili steklo v prednjem oknu in vlomili v prodajalno, kjer so odnesli denar iz blagajne [zneska natrinajst kron bilo več, kakor 40 K], 1 steklenico slivovke i. dr. Kamačih se ni nikjer zmanjkal. Tele zjutraj so tretjino opazili. - Isto noč so vlomili tatovi pri peku Ivan. Šil- u v Ivan. Kranjskih. Ukradli so več denarja i. dr. Ko pilj je pek opazil, je eden, ki je bil nanj na lestvi, iz lestve padel, lestvo popustil in zbežal. - Tatvine in vlomi se zadaj na vseh straneh tako množijo, da je kar groza. Isti teden je bilo na Šiškanski postaji in okolici več vrst male poškodovane. Značilno za sedanje razmere pa je, da tatovi navadno cvetličnim prizadevanjem redno ostajajo prikriti. In tatvin novic vsak dan kar mrgoli po časopisih!

Tretjina sv. J. Telesa. - Za l. 1915 je plačalo v Kranjskih 316 oseb nekdine 340 K. Od te svote se je 180 K porabilo 10. marcija vodstvu bratovščine v Ljubljani, 160 K pa se je delalo skladu za popravilo zvonikovega droga v Kranjskih.

Tat padel v zanjico. - 11. marca je pri Zimentnovem Petru v Stolni prof. tat ukradel več moških oblek in mnogo. Ukril se je z vsem, kar je pokradel na svinjak. V tem pride mati zdomov in opazi tatvino. Hitro pridejo

posadje skupaj. Kedem napravi, da je na svinjaku velik in prostrije. Kot pa skoči z svinjaka naravnost v gnojnico. Hitro se pobere in sleti, možki in ženske pa za njim. Cesar James in Pavlin Krane ga ujameta. V tem je še prišel oroženik, ki ga je odpeljal. Fil je okrog 30 let star, doma od Kuškega.

V cerkvi zopet z Garnici razsvetljeni. - V. marcija sta bili v cerkvi v Šenčalaj zopet z električni Garnici razsvetljeni, pri 7. in 8. prostaji, pri vseh drugih dosedanjih pa ne.

Kako so se denarji iz Amerike v Šenčalaj delili. - V. marca je prinesel „Slovenec" sledeče: „Iz Šenčal nam poročajo, da so domačini, ki se nahajajo v Novi Jorku, poslali domov okrog 40.000 K denarja za dom. Kakšna revica. Ti denarji pa so se po posebnem odboru tako razdelili, da so dobili taki, ki niso potrebni, mnogo potrebnih pa ni dobilo nič. Amerikanci najprej, ko so za to izvedeli, so bili zelo ogorčeni. Kakor temu je pismo, ki ga v celem priobčujemo: „Ker denarja, ki smo ga poslali na domačijske občine, je pa tu vse ogorčeno. Mislili smo, da smo ga poslali pravim možem, kedar, kako so ga delili? Koliščetna vojna jih ni zmodrila. Jakaj so dajali takim, ki imajo vsega dovolj, onim, ki nimajo, pa nič? Vsled tega bo tisel najnič zopet razno revič, ker tu ne bo nihče več pobiral za revše, saj ne vemo, komu naj prošljemo, da bi dobil res ke revš. Mi nismo poslali denarja v Šenčale, ker smo bogati in ker denarja nimamo nikamor dajati. Mnogo jih je bilo, ki so dopisali, če tudi sami nimajo mnogo, ker po cele mesece ne delajo. In ta denar mnogih ubogih ti modrijani razdele med one, ki niso ubogi. To Slovenka bodi. Ko bi ti videl, kako so ljudje tu jezni! Pojasnite te stvari v večjih

listih. Ne bi imel čas, bi sam za „Slovenca" napisal članek, da bi ljudje izvedeli." Iz pisma dramiljskega rojaka iz Amerike pove, kakšna nevednost je storil odbor s svojim razdeljevanjem. K temu pripominimo še, da so ameriški slovenski časopisci sami določili nekatere osebe v omenjeni odbor." – Gotovo ameriški slovenski volki v ta odbor niso določili, kakor tudi pri drugih prešitjatvah nikdar ne! Niti tega ni zadel, da je ta denar bil prošen, še manj pa, kakšen in komu je bil razdeljen! Gnusni Judam Janežič je vsaki teden stvar tedaj sporočil Gotovitu, sedanji gerent Hrane Cerar pa še niti ene ne skozi cel čas svojega gerentstva. Delajo čisto „po svoje"!

Kraljestvo na Madžarskem se obstoja! – V. marca prinaša glasom „Slovenca" zagrški dopisni urad: „Uradni list objavlja ukazano naredbo, kjer se odreja, da določila začasno vspostaviti ustave in o začasni ureditvi izvrševanja najvišje državne oblasti, ona je z 13. nov. 1918 premenjalo izvrševanje kraljevske oblasti, vendar pa da se ni izpremenila tisočletna državna oblika Madžarske. Kraljevsko dostojanstvo in kraljevska oblast nista odstranjeni kot pravni ustanovi. Kraljestvo ostane tudi po provizijonarnih dogodkih pravno nedotaknjeno. Dokler trenj začasnosti ne odredi drugače, ostane kraljestvo kot madžarska zakonita državna oblika. Ena primerna mnenja oblastva, uredi in ustanove ogrskega kraljestva v svojem označevanju navajati kot atribut „kraljevo ogrski". Grad sploh madžarske države mora biti kot simbol madžarske državne oblasti tudi za naprej krona stefanske krone." – Iz je za madžarski narod silno važno! Prvi korak je to: proglasitev ogrskega kraljestva! Drugi pa bo: proglasitev ogrskega kralja – Habsburžana! In potem?!

Latovina v dramiljski šoli. – V. marcija je na predstojnišvo dramiljske šole došlo šolno predsedništvo kranjskega

Selskega sveta Marka Slovin, štev. 18, pravilo. Ko pa nočem dobiti pravega razmer, s strahom opazi, da ji manjka nad 30 mrež, ki gat, pregrinjal v vrednosti nad 7000 K! Saj se danes mašha mreja ne dobi pod 600 K! - V gostilni Ant. Skok v Sp. Šiški je bila 14/3 noč tu zaposlenemu kalfavemu monterju pokradena čisto nova lepa obleka v sedanji vrednosti 3000 K!

Kaj Katoliške Slovence hočejo odtrgati od Rima! - 13. marca je „Slovenec" priobčil citat Češkega dnevnika „Našimi", ki izraža željo, naj postane Katolicizem sama vera, ki naj varuje vsaj vse slovanske države v mogočno unijo, v Katoliško internacijonalo! 14. marca je še proti temu ogorčeno nastopil „Slovenski Narod" in pisal: „Kaj bo in kdaj Katoliška internacijonala bodo vsi kristijani odklonili enodušno in z najodločnejim ogorčenjem vsi kulturni narodi, tudi Katoliški, streme za tem, da si ustanove svojo nacijonalno cerkev in najdrastičnejši izgled zato nam je dala v najnovejšem času bratska Češkoslovaška. Naj pravi k temu oni pravoslavni del našega naroda, ki se danes rajši ob rami z Rimskem bogu kot nas, ki branimo tudi njegova Kristjanska načela proti latinsko-politični Rimi?" - Ahja, še Mefisto Mefistov kopito! Stvar hočejo zabrusiti tako, da kdor dela za katoliško stvar, dela za latinski Rim, dela proti jugoslaviji, je torej sovražnik države! Kako pa še namigujejo, da se mora tudi v naši državi ustanoviti narodna jugoslovanska cerkev, ki bo seveda pravoslavna! To je seveda v našem kot in zato se mora izvršiti!

Komunizem se tudi v Jugoslaviji hitro širi! - 11. marca so pri občinskih volitvah v Zagrebu največ postopnikov dobili Komunisti, namreč 10! In tako še v večih drugih mestih Hrvatske! „Slovenec" pa piše, da so bili socijalno-demokratje - poraženi! 19. marcija so še v Ljubljani imeli shod!

Cerkveno darovanje – V 5. mesecu je znašalo sej. vse 6. K 849·89 [bankovci: 3 po 100 K, 23 po 10 K, 186 po 1 K, 177 po 1 K, beliga drobiža K 4·50, krajcarjev K 0·14, poštnih znamk K 6·25], vse 10. K 506·10 [bankovci: 4 po 100 K, 5 po 10 K, 116 po 1 K, 144 po 1 K, beliga drobiža K 5·00, krajcarjev K 0·35, poštnih znamk K 14·55], skupaj K 1355·99. Zares prava darovanja za nove cvetove take slikega darovanja v tej cerkvi še ni bilo!

Velikopadšen dar ameriških Slovencev cerkvi. – V pismu je došlo župniku sledeče pismo iz New Yorka: „Častiti gospod! Mogoče Vas bode to malo pismo iznenadilo, ker vedeti je še, da smo zapustili domači kraj in se še nismo nič oglasili naravnost na Vas. Mogoče bi se bili še, toda temu je bila kriva vojska. Ali smo se namenili nekaj poslati za cerkev. Govorili smo tudi našim stanovskim prijateljem in res ne brez uspeha. Vsak je daroval nekoliko kot koste razvidili. In vam pošiljamo Cit za 10.000 kron. Darovali so sledeči: Janko Kovačan 14 dolarjev, Jakob in Jožefa Podbevšek 13, Valentin in Antonija Pavlič 10, Katarina Pavlič 5, Josipa Pavlič 5, Marija Zajc 5, Frančiška Lipič 5, Jožefa Lič [verjetno Ilič] 5, Frančiška Malan 5, Frančiška Mrhar 5, Jakob Cvek 5, Katarina Pfeifer 5, Cecilija Pfeifer 5, Alojzija Mrhar 3, sestre Marija in Jožefa Andlar 5 dolarjev. Vseh skupaj znese 95 dolarjev ali 10.000 K, katere boste dobili v banki. 7000 K je za cerkveno potrebo, 1000 K je za Vas, 1000 K pa za 10 sv. maš na namene darovalcev. Ali tukaj se imamo še dosti dobro. Cerkev imamo majhno in prav blizu. Devetki obor, ki šteje okrog 30 Slovencev, tudi imamo pod vodstvom g. Kovačana. Pevce imamo prav dobre, da še godbe ni bilo take. Tudi slovenske gosli imamo kot v domačih. Vsem vam pošiljamo najlepše pozdrave ob in vsi drugi vam vdani družini Jakob Podbevšek, Valentin Antonija Pavlič."

Izdaja pisma je bil Zupnik seveda izredno vesel! Javno je je takoj drugi dan, 18. marcija, v nedeljo - bila je ravno Cvetna nedelja - sv. ob 6. na prižnici povedal. Zlasti njemu od župnanam sharovanih 1000 fl je rekel, da jih s posebno hvaležnostjo sprejme, da pa jih ravno tisti dan drugje 1000 fl cerkvi, 1000 fl pa tukajšnji Vincencijevi konferenci, da ista od nje podpiranim najrevnejšim revežem v fari, 41 jih je, na velikonočni praznik po 1 fl. Cista radost à 48 fl iz tukajšnjega Hranenna, kar se je takoj drugi dan potem tudi razdelilo. Zupnik povedal javno povračilo v vsem cerkvenem dolgu. - 18. marcija, na Cvetno nedeljo sv. ob 6., ko je Zupnik povedal pismo dromljalskih Amerikancev v cerkvi poslanih tisočerih, je pristavil: „Sedaj bodo pa mnogi po gostilnah reveži, ženo cerkvi tak dar in kam ta denar gre. Za bote v tem cerkvat popolnoma na jasnem, hočem Vam sedaj natančno povračati v vsem dolgu naše cerkve. Ljejim se nihogar! Ker ravno s tem, da sem imel krasajšo naredbiti te dolgove, sem Vam oblubil dela, katerih vrednost znaša dvanes stotisoč in katerih bi ravno sploh ne bilo mogoče izvršiti!" Kato je natančno povedal koliko denarja se je v tuku let za cerkev izpovedilo, za kaj se je ta denar porabil, koliko se je skozi vsa leta plačevalo obresti, koliko na kapital, koliko je vsako leto ostalo še dolga! Gnar nobeno nedeljo ali pritožbe ni bilo vsled tega slišati! Zlasti so rekli farani: „Hvaležni smo g. Zupniku, da so nam vse take natančno povedali!" [Povračilo v cerkvenem dolgu, katero je Zupnik ob tej priliki na prižnici povedal, je v Hranilki za l. 1896 str.]

Na velikih Cvetek - je bilo obhajanih v dromljalski cerkvi letos 345 oseb.

Mirovna konferenca v Parizu odlikašku blamaža. - 1. aprila je pisal „Slovenec": „Kdor jasnejše pretrezja dejstva, ona je pariška mirovna konferenca največje vojne največji nesrečen epilog. V kaotičnem zamprovizovanju so entente vsi, ki so zmagali v mnogih oziroma vojnih, izgubili stvarna tla pod nogami in ustvarili v Evropi „mirovne" stanje, ki je vse prej kot trdna podlaga miru za razvoj človeških narodov. Nemčiji so narekovali take mirovne pogoje, da narava sama izziva na vrhu sedaj ponižanega nemškega naroda in potem, ko so jo zasužnjili kolonij in trgovine in jo s tem gospodarsko popolnoma onemogočili, nalagajo ji še nič sto milijard vojne odškodnine, ki jih ne more plačati. Ko gledi na to protislovje so govorjeli v Parizu pravi s smešno kratkovidnostjo, ki edinega dne tretjini vsega evropskega sveta, ne da bi se za hip zavedali, da je brez Rusije skalen mir nemogoč. Zavezništvo je prišlo [ali ni prišlo?] in razdor sveta velevnega sveta v Londonu nista nič drugega kot revizija mirovnih pogodb [po obsegu: poleg obsedanja entente politike, ki je ustvarila v Evropi gospodarske in politične nevzdržljive položaje] in mučno iskanje rešitve iz te zagate brez izhoda." - Kako vse drugače je „Slovenec" zapisal o pariški konferenci! Zapisal pa je ob prvega prečitka skoro vse čas trdil, da bo ta pariška konferenca, na kateri so popolno absolutistično in izključno odločali le 4 najvišji" državniki Clemenceau*), Wilson, Lloyd George in Orlando, odlikaško blamaža!

Zmagovo bogoskrunstvo. - 31. marca je pisal „Slovenec": „Pred 3 tedni je na Zgornjem 14 mladih fantov, med njimi učitelj Grmovšek iz Kranja v gostilni Kokolja Florijančiča sneta s stene križ, ga razbila, mrcvarila in strla. Potem so v gostilni Krampert storili enako bogoskrunstvo s križem. Odtod so še na planem razbili 3 blagoslovljene kapelice!!

*) Clemenceau, politični duševni voditelj te konference, se je glasom „Slovenca" in svojih tovarišev javno nazival „Oče", „da se ima Wilson za Kristusa, Lloyd George pa za Apostolusa".

Procesija Vstajenja – 3. aprila, na Veliko Soboto, ov. ob 6. se je služno izvršila, dasi je prejšnj prop. ed 1/4. pre skoraj ves čas prav hudo deževalo. Med procesijo pa je bilo vedro. Vodil jo je Župnik ob asistenci dijakona P. Jerkajm in subdijakona domačega bogoslovca Janeza Ažčin in ceremonijarija Klinika fr. Pegula. Udeležba je bila prav velika. Krasno je nastopilo 17 Cerkev v Krajih. Godbe tokrat ni bilo. Električna razsvitljava po Stopu in v cerkvi je prišla prepodnema do veljave, ker je bilo zunaj oblačno in nato bolj zgodaj temno. Sobarni brambi sveder tudi nista nastopili.

Konflikt med godbo in Župnikom – Godba je pred par meseci prosila Župnika, da bi smela v Društvenem domu prirediti koncert, kar se ji je tudi dovolilo. Nekaj dni pozneje pa pravdo Župnikov Oče, da bo godba na Cvetno nedeljo odpirzorila „Jetnikovjače", in to, kadar se zgodi z Župnikovim dovoljenjem, in da imajo še vse druge razdelitve in da nastopi v igri več-kakršnih in šolskih, tako v glavni vlogi Jelenice pri najbolj zagrizenega liberalca Kirchnerja! Seveda so bili naši igralci in igralke vsled tega užaljeni. Še bolj pa Župnik, da je godba na tak način hotela zlorabiti dovoljenje, ki ji je bilo dano edino le za koncert, ne pa za igro, najmanj pa za nastop šolskih in šolskic na društvenem odru v sedanjih razmerah! Povedal je, da se vsled tega godbi dano dovoljenje tudi druge prilike, kar se je tudi drugi dan tudi zgodilo. Pri tem je Župnik povdarjal, da je ta prilike dovoljenja le v interesu godbe, ki naj tudi v prihodnje, če sploh hoče obstati, bo nadstrankarska! Godba pa je bila vsled tega hudo užaljena. Sklenili so sklenili, da noben njen član ne sme prihajati nobene, nam nasprotne društvo, tudi ne Župnikovemu pevskemu zboru in da do procesijah ne bodo več igrali! Zato na V. soboto niso mogli

fili. Župnik s tem niso prav nič hudega prizadeli. Ljudje pa so se vsled tega predrznega posnemanja cerkve, ki bo le njej sami v škodo, sploh. ogrožali!

Letošnja procesija - 5. aprila, na velikonočni ponedeljek, prof. po litanijah se je izpršila tudi ploha, ker je ravno tisti hip, ko se je imela procesija vršiti, deževanje prenehalo. Kmalu pa pride najsvetejše do Mesarika, nanje se dež. Pro" cesija se je vršila dalje po navadni poti, dasi je potem skoz cele pot kar lilo.

Lepe molitve in sveto pismo - so bile pili: bogoslovec James Alpin, dijaka Kovač in Gargaj, organist Flis in župnik. Romarji so tudi pri sv. obredih na veliki petek in veliko soboto. - Za dva dni se je skoz vse dneve pre glasno molilo pred najsvetejšim v božjem grobu, po posameznih vasch. Vse pre so bile prav dobro obiskovane. - Lepa opravila je, razen procesije vstajenja, tudi na veliko pre" delje in ponedeljek vsa izvršil župnik sam

Pevsko društvo v Komendi - je v marcu imelo sprejemkov K 147.973·61, izdatkov K 147.964·90, prometa K 295.943·51. Denarja za predane blage se je poslalo v Ljubljano po podružnicah v tem mesecu 144.500 K. Članov je bilo 485 z 1484 osebami, ker se mnogi sedaj ni hotelo vpisa previdlivega navala več sprejemati.

Postreljeni samomorilec Komendalec v preiskovalnem zaporu. - 7. aprila je prinesel „Slovenec": „V velikonočnico so pripeljali Valentina Krajcarja iz Komende, kateri je bil v preiskavi zaradi tihotapstva konj. Krajcar se je smrtil trikrat s revolverjem v trebuh." - To je 28letnega fanta iz Zg. Komende, 18 let star, kat. št. M, hudodelca, pripadnika pevske Ehrenfelsove, zraven še krenjskih kupcev, nerišnik. Pol cerkev ni nič hodil. Kmalu se je s revolverjem na stranišču enkrat v trebuh, trikrat v prsa, enkrat v vrat, a ne smrtno!*)

Mrtvi denar v Jugoslaviji - bo reducirali 1 : 4

*) Bil je ravno zaključni zaključek Župnikove Ljubljane na obhajanju domačih velikonočnih dni 25. mar. 1918. Kmalu pa je sedaj bo svojim prostovoljnem samomorom za silo nekoliko skrivnost, prišel je 14. aprila, na delavnik, v spremstvu svoje žene, 16 let. mlajši in bo sv. maši v Župnišče k Župnikovi. Z odkazmi v očeh ga je pozdravil odpuščanja. Videl je, da je pijača in slaba družina kriva, da je tako daleč zašel in da se bo sedaj tega varoval. Upravdal mu je, da je bil prejšnji dan v Ljubljani pri spovedi in sv. Obhajilu. Kasneje Flis je videl župnika, da ga on se sploh nikdar ni videl v cerkvi!

[4 krone za 1 dinar] je prišel v menjavo v promet, nam. nič bankovci za 5 dinarjev [20 K], 10 dinarjev [40 K], 20 dinarjev [80 K], 100 dinarjev [400 K] in 1000 dinarjev [4000 K]. Zavitkom aprila so bila na pošti, tudi v Ljubljani, začeli že izplačevati prave srbske dinarje, 1 dinar v vrednosti 4 K. Zato se ima prebivalcem kraljevine pripuščati in zavkadrati dinar! Slovenci in Hrvati pa bomo pri tem zapeljani za tri četrtine svojega premoženja na korist svojim „prijateljem" Srbom! Zato pla. Cujemo mi najnižjo vojno odškodnino!

„Zato smo bili takrat otroški!" – Urednik društve. ne. Mohorja za l. 1918 je na str. 80 napisal: „Znano nam je, da smo bili takrat prepričani, da dobimo ves slo. venski svet. Vsi so nam to pravili. Ko je prišel poročja. ki Hrvaške iz Pariza, je bil glede zahodne meje še malo bolj v dvomu, a glede severne nam je rekel, da si jo bomo lahko vsaki po svoje. Sedel sem v kavarni z nekim jako visokim zastopnikom. Govorila sva o tem in rekel je: „Ko, če na zahodu ne bo Slo, si bomo pa poiskali nadomestila na severu, pa vsa. emo morgari celo Koroško." Tako so pisali časopisi! Pred seboj imam najbolj razširjeni slovenski list [„Slovenec"] št. 50 od 11. dec. 1918, ki piše: „Najbolj važna bodo pogaja. nja, ko bo Slo za meje. Ko, nasproti nemški Avstriji in Ogrski ne bo težko. Ji so premagovanci in kakor bo antanta na vsr Želja ukrenila, tako bo ostalo. Gotovo je, da ne bomo pustili Nemcem ali Madžarom niti enega Jugoslovana. Najbolj se bomo pokazali z Italijo. Italiji daje namreč londonski pakt pravico, da si sme prilastiti vse slovenske kraje, ki jih ima sedaj zasedene. Upamo, da bodo merodajni Italijani naše želje vsem upoštevali. Najprej londonski pakt odločno nasprotuje Wilsonovim načelom, ki bodo služila

kot predlaga za mirovna pogajanja. Kadarkoli Amerika sporoma Wilson ni podpisala tega pakta, zato je prosta in odtega odkrito na obeh straneh. Kenčna Italija s svojo vojsko ni nikjer dosegla, zato ni izpolnila pogojev pakta. To bo dalo Angležem in Francozom pravico, da bodo vzeli besedo nazaj. To bodo seveda radi storili, ker jim kaška podlepnost še presneda." Kaj ne, kratko smo bili takrat naivni [ostrejši]!" - Jene dixisti!

Karakteristika Wilsona. - 16. aprila je prinesel „Slovenec" v prestavi profil Wilsona od Angleža Keynesa, katka ga je ven spravoval na mirovni konferenci v Parizu. „Wilson je imel tem, peramenat ministra nekonformistka ali morgoče presbiterijanca. Njegova enčevnost in njegov značaj sta bila v bistvu bogo„ slovška in ne umetna, s vsemi močmi in šibkostmi take vrste enčevnosti, čustva in izrekanja. V začetku pariške konference se je na splošno mislilo, da je Wilson s širokim sodelovanjem vsečakov pripomogel nekaj ne samo za pogo narodov, temveč tudi za nekajšnjo udeležbo v mirovnih pogodbah. Vedno v resnici ni Wilson izdelal načrtov; pred praktično uporabo so njegove ideje postale megleno in nepopolne. Ki imel ne načrta, ne obrisa, ne konstruktivne ideje, s katerimi naj bi utelesil zahteve, ki jih je bil izdelal iz Jele hiše. Ne samo, da ni imel podrobnih načrtov, zmanjkalo v njegovih spisih je bil, morda nezavedno, skrbno pročim v evropskem položaju. In ni bil le skrbno pročim - kar je bil sicer tudi Lloyd George - njegov duh je bil tudi počasen in nepripravljen. Počasnost Wilsona med konferenci je bila na„ravnost čudna. Ki mogel v hipu razumeti, kar so nekdi drugi, ni mogel takoj preglednati situacije, najti odgovor in biti kos slučaju z malo premalenitega terena. Njegov duh je bil prepočasen in pres premeti, da bi mogel biti pripravljen za vsako alterna„tivo. Instil se je podrobnega, strokovnega in zakonskega zapeljati. Če so nas ugodili v kaki točki z navidezno velikodušnostjo [ker je vedno

nasvetoval stvari, ki jih ni nikjer vzel za resne], je bilo zanj težko se popustiti v drugi. Ali tretji je ostalo zanj obvisa, ki ga je absolutno vezala njegovo stališče napram njegovim tovarišem je bilo sledeče: „Dokažite mi, da vse, kar zahtevate, soglaša v resnici s bistvom proglasov, ki me vežejo." In najbolj bistroumni so, misli in najbolj finančki intelektualci mislijo so bili sposobni v delo in izdelali več najpreberisanejših mislijo, ki bi na prvi pogled osleparile mnogo bolj bistrovidne može nego je Wilson. Bilo je težje temu staremu presbiterijanu odpreti oči, kakor ga oslepariti!"

Strelski za napeljavo elektrike. - Celotna naprava elektrike telkom letošnje zime je stala: v cerkvi, kjer je bila že prej napeljana in se je samo dvoramnike pri postajah križevega pota zavalo do 1 žarnici 110 V na 220 V, lestence in drugo pa se je za zadaj odpustilo, K 660·-, v Šupnišču K 1540·65, pri Ka" pelici K 1347·56, žarnice K 580·- in razne pritikline K 158·60, skupaj K 5374·55.

Strašna stradanja. - 11. aprila je prinesel „Slovenec": „Iz pritiklij zadnje londonske konference se je ena njenih komisij pečala z odpravljanjem stradanja, ki se čuti po celem svetu in ugotovila, da so se povzročile življenjske potrebščine zadnji v Avstriji za 4000, na Nemškem za 1000, na Francoskem in v Italiji za 300, na Angleškem za 170, na Japonskem za 160, v Zedinjenih državah za 120 odstotkov. Ta stradanja je proglasila vojska. Je pa tudi proglasila nadaljna pradanja prodnikcije. Odločno se mora reči, da se izvrši danes komaj 40 odstotkov tistega dela, kakor prej!" - Je res kar grozno: iz Romunskih strani se 1 kg krompirja 5 K, 1 l kuhanega olja 112 K, 1 l mleka 3 K, 1 jajce nad 1 K, 1 kg bele moke v Romunu 14 K, koruzne moke 6 K [po mlinih je pa sploh dobiti ni], 1 l vina na deželo pri Mülleju je plačal Zupnik 5. aprila po - 15 K! Za Francijo, da je v Sloveniji še primorama najbolj - poceni! Iz Španije stane 1 kg svinjskega mesa 150 K, 1 jajce 14 K, moška srajca 600 K, moška obleka 1.000 K, par rokavic 400 K, slamnik 1800 K [„Slovenski List", 13. aprila 1920]

Stroški ob letošnjem sv. misijonu v Domžalah. – V januarju je odšel župnik ob slovesni misijonovanju na vodstvo sv. misijona 1000 K, patrona in Hamnitka za spovedovanje 330 K, cerkovnika, organista, cerkovnim pevcem, ministrantom, pritrkovavcem skupno 500 K, hrano [najmanj, kosilo s 5 jedili, večerja s 3 jedili in čaj pred pričetkom skozi 10 dni in pijača, liter vina a 16 K, skozi vse dni] skupno pri sedanji nečuveni draginji 1500 K, dasi so dobri ljudje darovali precej mesnine, jajc, zabele! Skupni stroški so znašali torej 4330 K. V poletju teh stroškov je v denarju darovalo 145 oseb skupno 3144 K, katere darove so prinesli župniku osebno in je ta denar vknjižen v „Seznam cerkvenih dobrotnikov za l. 1920 sub št. 141 [44 K], 157 [147 K], 164 [53 K], 183 [176 K], 209 [148 K] in 230 [165 K]. Za kosilo in večerje je bilo redno vse dni po 6 gospodov, v prvih ob sklepu 10 gospodov.

Druga sv. Mohorja. – 5. aprila je praznoval župnik za 13 udov druge sv. Mohorja mašno à 10 K, skupno 130 K v župnišču na Homcu.

Domoljub, Jeglič, Glasnik. – Za l. 1920 je na skupni naslov „Župni urad v Domžalah" naročenih 96 Domoljubov in 44 Jegličev in na skupni naslov „Franica Šmon v Domžalah 45 izvodov „Glasnika najsvet. Srca."

Slovesni „Requiem" za padle in umrle vojake. – 17. aprila pr. l. ob 8. je bila v Domžalah lepa Cerna sv. maša z „Libera", zaukazana od škofijskega ordinarijata „vsled brzojavke gospoda ministra vojske v Beligradu z dne 4. aprila 1920 v svečan spomin našim in savezniškim borilcem, padlim in umrlim za osvoboditev in ujedinjenje naše domovine". Udeležila se je je župna mladina z zastavo, Cerno pregnjenim precej ljudstva.

Poletni čas. – 10. aprila se je vsled ukaza v Beligradu tudi po celi Jugoslaviji pričel „poletni čas" s tem, da so

se vse za eno vro naprej pomaknile. Ljudje pa so bili vsled tega zelo vznemirjeni. V Kamniku se je na Silo ljudi tako vznemirilo, da je od tega dne sovmilo vsitraj 7 ob 8. uri in poldan ob 1. uri. Nedeljsko opravilo je bilo prvo ob 7., drugo ob 11. in litanije pop. ob 3.

Splošna železničarska stavka v Jugoslaviji. - 16. aprila, v petek zj. opoldne je celokupno železniško osebje Jugoslavije stopilo v stavko, proglašeno po socijalističnem „Savezu saobraćajnih i transportnih radnika v Jugoslaviji". Kot zmanjši povod jim je bilo to, da je sedanji železniški minister Dr Kukovec razveljavil „Protokol sporazuma", ki je bil sklenjen med bivšim liberalnim ministrom Železnic Spaičkovicem in med komunističnim „Savezom saobraćajnih in transportnih radnika" in model zaščiten pravilnik za profesioniste in delavce v železniški službi. Stavko so pričeli komunistični Železničarji na svojo roko. In zares je bila popolna. Ves promet na železnicah je res prenehal 15. aprila opoldne. 16. aprila je vojaška oblast gledè na to, da mobilno stanje še ni prenehalo, izrekla, da smatra že železničarsko stavko kot upor v vojski in se bodo krivci kaznovali pred vojnim sodiščem. In navsiic temu je stavka trajala dalje. V Kamniku je bilo v petek zj. vse polno ljudi na kolodvoru, ker ni nihče vedel, da se je opoldne pričela stavka. Postajenačelnik je še vsem karte odvzel, ko pride iz Kamnika sporočilo, da vlak ne pride. Ljudje so jo vsto kar pes odvrili v Ljubljano. - 17. aprila je bil razglašen razglas vojnega ministra, s katerim „so bili vsi železničarji absolutni prvega in drugega poziva v starosti od 21. do 35. leta vpoklicani na dvanevno prezno vajo v vojno železniško službo v svrho izvršitve demobilizacije. Odsotniki se morajo takoj oglasiti pri pristojnem Železniškem načelniku, za najbrnije

do tedna 10. aprila do 5. ure. Kdor se ne odzove pozivu, se smatra dezerterjem in bode kaznovan po vojaškem sodu." Res je minil, a Slovenci navsic tako ostremu postopu niso ustopili! Stavka je trajala naprej. - 10. aprila je izšla naredba državne vlade za Slovenijo, da „ se prepove točenje vseh alkoholnih pijač [vina, piva, žganja] kakor tudi prodajo alkoholnih pijač v zaprtih steklenicah." To naredbo je državna vlada sprejela po vsestranskem premislleku in temeljiti presoji sedanjih razmer." „V veljavo stopi z dnem razglasitve po posameznih občinah" - Tudi 11. aprila, šesti dan še, je stavka trajala dalje! Tako težka, mučna se je zdela tudi v komendah ta tihota na 10. „ Jedvam! Kar tako tudi 11. aprila, sedmi dan! Nemogoče!

Točenje in prodaja alkoholnih pijač tudi v komendah prepovedana. - 11. aprila pop. je še prišel občinski sluga po zapestilnah v komende ta-le razglas: „ Po naredbi vrhovne državne vlade z dne 14. 4. 10 je točenje in prodaja alkoholnih pijač [piva, vina, žganja] prepovedana. Gostilničarjem, ki bi točili ali prodajali take pijače, trgovcem, ki bi prodajali alkoholne pijače v zaprtih steklenicah ali pa vinskim trgovcem, ki bi prodajali vino na drobno ali na debelo, se bo obrat takoj ustavil. Za prepoved zadobi moč takoj s to razglasitvijo. Okrajno glavarstvo Kamnik, dne 10. 4. 10. Kotte l.r." „Gostilničarji in vinski trgovci se pozivljajo, da morajo takoj ustaviti svoj obrat. Župništvo občine Komenda, 11. 4. 10. F. Cerar." - To so gledali vinski bratci! Tako si pač ni Jugoslavije, na katero so bili prejšnje čase tako navdušeni, prav niso mislili!

Železničarska stavka prestraja Slovenijo dolgo nevarna. - 13. aprila, osmi dan stavke, sv. oče 6. je prišel prvi vozni vlak iz Kamnika v Ljubljano, za izključno samo duhovstvo in otroke. Drugi ljudje sploh niso dobili kart. S največjo silo se je

namreč prosečilo vladi s premoćjo vojaštva pripraviti nekaj železničarjev, da pripajajo na delo. Vse železničarjev je pustila vlada v smislu sporuma razglasa kot vojne dezerterje se zapreti. Izjavila je, da se s stavkujočimi sploh ne pogaja, dokler ne gredo masovno na delo. Razburjenost postaja čimdalje večja. Vedno bolj se ta stavka prostranja v pravcati dvoboj med komunisti in vlado. In ob tretjem času stoji na čelu celotne železniške uprave kot železniški minister, je torej tisti, proti katerem se ves ta zapopadni boj v prvi vrsti obrača, - slovenski duhovnik Dr. Korošec! Ni koristi duhovskemu stanu, cerkvi in cerkvi naši v Jugoslaviji to zagotovo ne bo! Tako je tudi v naši zadevi kar čez noč stopila v ospredje s nepričakovano močjo in silo - komunistična nevarnost. Silno prostranje ves ta boj še to, da je vlada vsem stavkujočim železničarjem zagrozila aprovizacijo, torej lakoto!

Krvavi dan komunistov v Ljubljani. - 14. aprila, sobota, je bil za Ljubljano grozen dan. Postrela je ta dan rdeča, krvava Ljubljana. Komunisti so za ta dan napovedali pričetek splošne 3 dnevne stavke po celi Jugoslaviji v podporo železničarske stavke. Mesto peje pristaše so vrgli geslo: Naša vera je prišla, v boj za sovjetsko republiko. Kljub naredbi civilne vlade, da so vsa zbirovanja pod vedrim nebom in vsi obhodi prepovedani, so prevzeli komunisti svoje pristaše, da se zbirajo pri tramvajski remisi in odkoračijo od tam proti palači civilne vlade, ki da bodo vrgli vlado, se polastili oblasti in proglasili svojo vlado. „Veseli spremljevalec" tako opisuje slovenec z dne 15. aprila ta pretresljiv dogodek - „ko smo se začeli pri tramvajski remisi zbirati stavkujoči, pridružila se jim je množica radovednežev, tako da se je

okrog nad 3000 ljudij, ki so se začeli pomikati po Zaloški cesti proti središču mesta. Ker je varnostna oblast hotela prihraniti prebivalstvo izgredov, s katerimi so grozili komunisti in se izogniti vsakim žrtvam, je dala po bivših ovražnikih in strašnikih zapreti cesto. Množica je mirno obstala, ljudje niso vedeli, kaj naj počnejo. Agitatorji pa so začeli hujskati množico: „Naprej! Kaj se bojite? Ženske naprej, v nje ne bodo streljali!" Gmota malomeščanskih src je naposled napol prazni prostor med množico in strašnim kordonom in je pritisnila na ovražnike. Počasi so predragoma prihajale nove enote ljudij iz mesta in se ustavile za hrbtom kordona. Množica med vemiso in kordonom stoječa je začela po stranski poti od Ljubljanice proti mestu. Imela je prosto pot pred seboj, nihče je ni oviral, mogla bi iti v mesto. Komunistični agitatorji so pa malomeščansko množico, naj obkoli ovražnistvo, ga napade in razkosa. Zapuljeni ljudje so šli od spredaj na Zaloško cesto in tako je stal kordon obkoljen od razkačenih ljudi. Mimo je stala straža, puške ob nogi. Komunisti so jim najprej prigovarjali, naj prestopijo k njimi, naj jim pomagajo speči plodove. Potem so jih začeli psovati, jim pljuvati v obraz, poskušali so jim iztrgati orožje iz rok. Med ljudmi so neprestano teptali agitatorji in so z obeh strani, od spredaj in zadaj rinili zapuljene ljudi proti kordonu. Gmota je postajala vedno večja in grozila je nevarnost, da se redki kordon pretrga in da prosti mesni stražniki izginejo v trumi množice, ki so jo komunisti pod, šepali, naj vbije stražo. Stražniki so ostali mirni. Še vedno je bil čas, da bi ljudje nevarnemu redili proti mestu. Zadnjič sta pa iz vrst komunistov padla dva strela iz revolverjev na stražo. Komandant stražnikov je dobil krogljo v nogo, v bijem je imel polno čevelj krvi, drugi stražnik je omahnil v prah, zadet od strela. Stražniki so odgnali v samoobrambi več salv v zrak. Ko so pa malomeščanske množice hlapci temno pritiskale, so padli streli v gmoto. Nastal je odprt boj na vse strani, potem grozna tišina, katero so motili divji vroči ranjencev. Mrtvih je obležalo deset, devet možkih

in mrtvi pokolnu skladišča, ki jo je imel še v naročju, ranjenih, vseh mornarjev je bilo sedemnajst oseb. Iz bolnišnice, garnizijske in delavske bolnice je prišla zdravniška pomoč in v naglici so prevezali zdravnikli, strežniki in usmiljene sestre ranjence. Prišel je iz bolnišnice tudi bogoslovni profesor Janez Krstnik pripravljat umirajočim zakramente za odhod. Ko Šmuk ga je pa napadlo, ko se je približal mrtvi množici, s psovkami: „Kaj delaš tu? Vrnite farja!" Jih je s pestmi, nekaj Šmuka ga je s palico udarila po glavi, da mu je klobuk odletel. Duhovnik je omahnil na tla in bolgar bi ga bil še ubil, da se ni zdravnik Dr. Kraje vanj vrgel in nezavestnega dal peljati v bolnišnico. Tudi usmiljene sestre, ki so ranjence obvezovale, so opljuvali in kričali nad njimi: „Hurke!" In niti zdravi še, ko je smrtna groza ležala nad vsemi, navdušeni komunisti niso odnehali. „Naprej! To je eggjini krst! Pred oltarje!" so podrigali ljudi, podili Šmuka k vitezom in razširjali klice po mučevanju."

Delavstvo v komunalah - se na proklamirano splošno stavko komunistov ni prav nič zmenilo, nasprotno je šlo vse bolj vsejmo na delo. Delalo se je prav v vseh trgovinah. Zdravi se je prebolno živo čutilo, kolikšna odgovornost je na tistih, da drugi socialdemokratske stranke v komunalah še sploh ni ne. Vse te dni grozečega vsesplošnega nasilnega je bilo v komunalah prepolnoma mirno, brez vsakega nereda. 15. aprila, v nedeljo je Šumnik sj. in ob 11. pridigal gledè na krvoprelitje v Ljubljani v komunistih, njihovih silnih in groznih silnem, v njihovem delu na Ruskem, Španskem, Madžarskem, Nemškem. Sodba ljudi je bila: „Ko so najvišji slačinci dunajskih dni! V njimi nočemo imeti nobenega stika!"

Krnega društvena predstava. - 15. aprila, v sredi mej, hujšega nasilnega je krvavem ljubljanskem dnevu je kat. izobr. in prosv. društvo v komunalah priredilo predstavo, tekst brez godbe. Društveni pevski mešani zbor je zapel 3 zbore: „Moj ptiček" [Fr. Vilhar], „Kmo samo tiho rožo [Jo. Gerbič] in slovenčevo „Naprej".

katol. pa se je opisovala prekrasna igra „Miklova Zala", spisal Kamilo Ki je tudi kostume zanjo. Igralka se je izvrstno. Vsled majstrske sposobne postavitve prostorij alkoholnih pijač je vino za šentovanje v tej igri dal Supnik, da je še v naprej zavedoval društvo in sebe za slučaj uvedbe, češ da se je prelilo vino. Gledališka je bila na „ravnost ogromna! Kraj že za eno dvopanno ljudij je moralo oditi, ker niso dobili več prostora! Vstopnine se je dobilo - 1531 K! Lanj pri isti vstopnini že za 1108 K več kot pri „Jethovnjačih"! Izpitkov je bilo K 564·40 [za oblekle 158 K, vabila 165 K i. dr.] Čistega je letos ostalo K 961·10. Kaj takega pa še tudi ne! Upsih je bil zares velik. Je bil pa tudi trma s to igro nenavaden. Kaki cel teden so bile skušnje za igro, ki jih je vodil seveda Supnik, vsak večer od ½9. - ¾11., v petek celo do ½1. zjutraj! Nastopilo je v igri 38 oseb.

Slabi zopet redno vesijo. - 14. aprila je na Kamniški progi v redu vozil zopet oblak ob ½6., ob ½9. in zvečer ob ¾7; 16. aprila pa že tudi ob ½1. pop. in ob ¾3. Vsi oblaki pa so vozili pod vojaškim spremstvom: v vsakem vozovu sta bila po dva oboka vojaka, popolno na oborožena! Šele 30. aprila je bila stavka proglašena kot končana!

Jugoslovansko bujskanje proti Avstriji. - 17. aprila je prinesel „Slovenec" tele poročilo tržaškega socijalističnega glasila „Il Lavoratore" o krvavem dogodku v Ljubljani: „14. aprila je imel biti v Ljubljani velik javni shod na največji obširnem trgu mesta, ki naj bi sklepal o splošni stavki v znak solidarnosti z železničarji, ki stavkajo že več dni. Trg je bil polen ljudi. V zgodnem trenutku je zadel nekdo dinamitni bi otkna strel iz revolverja proti množici. Zaželo se je misliti ogorčenje množice proti dinamitu - ubijalcu. Orožniki in vojaki so nastopili, da bi branili Rimo svet. Nastal je krvav spopad. Orožniki in vojaki so takoj nato jeli streljati na množico. 15 delavcev je bilo ustreljenih, 70 pa ranjenih v potoku krvi. Tako bo najti zadnji odsev med vsem delavstvom Jugoslavije." Ljudi po Ljubljani so bili že tedaj ob ingredijo hujskali množico, češ da so dinamitki

iz Ljubljane pričeli streljati na množico. Anton Ljubljana je bil takrat javen človek, urednik „Slovenca“ in tudi on ni streljal na ljudi, ampak je prijatelj umirajočih prerokoval, da je bil pri tem še sam tepen! Ljudi mnenje in sodnijsko se je ugotovilo to kot popolna izmišljotina. A politična laž je le dosegla v polni meri uspeh: Ljubljana je bila ljudstva na dolgomilke, tembolj, ker je bil tudi Slovenski minister Krek dolgomilk in vsa dežela vlada z Dr. Ivanom na čelu „Ukrivljena“. Ljudi po kamenjalu je vse navdušilo govoriti, da so dolgomili streljali. Zupnik je 15. aprila, v nedeljo zj. javno na prižnici z zagotovilom zavrnil to podlo laž. A tuji, ljubljanje sopet dolgomilce in „Ukrivljeno“ stranko in nje časopisje je dosegalo zadaj prav vsakega. 16. aprila je zapisal „Napraj“, glasilo socijalistov: „Kmalu bomo dokazali, da so Ukrivljeni krivi, da imamo v Sloveniji ravbarje, ki se nam pravi kr. ministri. Citirali bomo dokazano vse kompromitujoče pisanje „Slovenca“ in „Večernega lista“, ki bo jasna priča: kako je ustvarjal prepade za to, kar se godi in kako je lastne stranke v krvi dušil. Zadaj - no, zadaj so za te ljudi, za te njih ljudi, ljudje aresti, za druge pa svinje... Fuj!“ - Moj Bog, to je zadaj pa še pravo razpoloženje in ozračje tudi pri nas za - kulturni boj in za preganjanje dolgomilcev!

Prekli zgod v Jugoslaviji. - 15. aprila je prinesel „Slovenec“ tra-le sledeče iz Beligrada: „Na predlog ministra za notranje posle je ministrski svet sklenil, uvesti prestopanje po prekem sodu zoper veleizdajo in zločine proti državi po § 85. kazenskega zakona.“ - Kdaj je bilo kaznovanja, ko je Avstrija tekom vojske po prekem sodu kaznovala veleizdajalce! Samo so pa še tisti, ki so se zadaj zgražali, prisiljeni vpijati prekli zgod! Kr. Krekove ga vpijejo in „Slovenec“ ga sproti hvali!

Nemška nevarnost za nas zadaj večja, kot pred vojsko! - 15. aprila je v „Slovenec“ prinesel uvodnik prof. Dr. Hauptmann tole:

„Svetovna vojna je razkljala Evropo od Severnega morja do Jadrana. Tisti so zmagali proti tri silne državam, je odraj razmetanih ostal drobcev, manjih držav. Razklan pa je vedno ves stari svet, ker mu je vojna razbila os od Rhoge in Donavja do Jangtzeja. Dve pre- komnici tvorij, evropska od morja do morja, svetovna od Severa do Zahoda, določata bodoči politični smer. Na vshodu od evropske prekomnice se razteza stodvajsetmilijonski ruski blok, na zapadu se pomaja pred napišimi očmi zlasti enako močna nemško-italijanska skupina, ker se vrača Italija pod nemški krov. Srednem med obema tiči nevarnost, da jih zmelje obojni pritisk. Tisina nevarnost preti od svetovni prekomnici. Po vojni je Nemec upil voje moči: Širil je svojo oblast po morju, obenem silil pod gesлом Berlin-Bagdad proti jugo- vshodu. Zdaj pa, ko so ga premagali zavezniki z morja, se mečejo najtišni valovi njegove narodne sile tem bolje organizati v nasprotno stran, si morajo s podvojeno silo iskati izhoda do Erti najmanjšega odpora, do svetovni prekomnici Donavj-Bagdad. Daš na križišče te svetovne prekomnice z evropske to je na najbolj ogrožene točko je postavila usoda naše domovino. Nemška ekspanzionost je bo ispod- jedala, vshodni in zapadni blok jo bosta dušila!" - Enemu! Sv. Hardinu je bo so bili prepričani, da so rešili naš narod nemške ne- varnosti s tem, da so uničili Avstrijo in priborili patenti zmago nad Nemčijo, za so dosegli pravo - nasprotno! Zupnik je bil v tem zlasi ves čas prepričan, da je Sv. Hardinova politika naj- pija nesreča za naš narod!

Jugoslavijo mam ustanovil Č. Kazimir Zakrajšek v Ameriki. - V Koledarju Sve Maria za 1970, izdala uprava Sve Maria v Chicago [Č. Kazimir Zakrajšek O. F. M.] je na str. 115 zapisano sledeče: „Slovenska narodna župa se je ustanovila v Ameriki v ta namen, da bi pomagala narodu v stari domovini do svobode in neodvisnosti. Vse svoje upanje smo mi ameriški Slovenci stavili v pišjona. S. N. Z. je takoj stopila v stik vso z londonskim odborom, katerega je predsedoval Sv. Ante Pavelić

in s jugoslovanskim kraevnim svetom v Washingtonu, kateremu je predsedoval Fr Ante Zjankini. Sestalo je v ta svet 3 pristopnike, med temi Rev. K. Zakrajšeka. Vspeh tega delovanja je bil naravnost velikanski. Predno se je vojna ustanovila, je naša vlada že slovesno izjavila, da je samostojna, zato da Avstrija svojim narodom samo avtonomijo, da pa naj Avstrija ostane.*) Soda malo mesecev potem, 4. julija je pa še Wilson izjavil, da ta izjava več ne velja in septembra je še izjavil, da zahteva tudi Jugoslaviji popolno svobodo in neodvisnost in sicer ne kakti mali Jugoslaviici brez Srbov in Črnogorcev, temveč veliki razširjeni in zjedinjeni Jugoslaviji, prav taki, kakršno je zastopal londonski odbor, jugoslovanski svet v Washingtonu in Kakršna je bila zanj edinjeg list vseh pravih Jugoslovanov. Za tako dobro je bilo celo delo izpeljano, da ga niso mogle uničiti vse razne italijanske in madžarske machinacije, ki so se s polnimi silo zagnale v to delovanje, da bi ga uničile. Začela se je velika proti-propaganda med amerikanskimi Jugoslovani. Iz tega pa sledi, kako velikanško delo je izvršila S. N. Z., da je tako uspešno parirala tej moči in bogato plačani propagandi, kajti imela je še drugega sovražnika - „avstrijanstvo", ki je bilo globoko ukoreninjeno v naš narod. Del našega naroda v Ameriki o kakti Jugoslaviji niti slišati ni smel, ne da bi se ne skraj„nosti ne nasbrnil. Iz tega pa sledi, kako velikanško je bilo v resnici delo, katero je ta organizacija, S. N. Z., izvršila za svoj narod. Za to pa so bili voditelji S. N. Z. kar najhujše preganjani. Veliko preganjanje je prestal Rev. K. Zakrajšek, kateremu so celo tirali pred sodišče. Strašnega terorizma so se poslužovali proti vsakemu, da bi kako škodovali delu S. N. Z. in ga uničili. Objem vsemu temu je pa šla S. N. Z., za katere ustanovitev in vodstvo sta si največ zaslug pridobila odposlanca londonskega Odbora Fr J. Vrbajak in Fr K. Maruščič, najprej in je dosegla velikanske uspehe, katere bode zmal cenili naš narod deset pa pozna leta." Fr Jambrišič in - K. Zakrajšek!!! Žre!!

*) Zakrajškov list „Edinost" [Chicago] je 25. aprila 1918 o poročilu o delovanju S. N. Z. zapisal: „S. N. Z. nima denarja, ker ga je med vojsko porabila za koristne namene, za kako stvar od Avstrije."

Slovenska zgodovinska društva pripravljajo P. Hitrovim v Ameriki! -
14. marca je ameriška „Edinost" v Chicagi prinesla sledeče:
„V sredo večer, 1. marca je priredila podružnica S. M. Ž. predavanje, za katero je naprosila Rev. Jeronima Hudoklinar O. S. B., ki je te dni prišel iz starega kraja. Kaj in koga odsotnega predavanja ne pribijemo natančno dejstva, ki so odločna za nadaljno obsodbo narodne politike v Ameriki. 1. Predavatelj je povedal, da imajo v Avstriji dedščine, da je vzporski dvor na Dunaju kriv umora prestolonaslednika Franca Ferdinanda, da je bil ta umor naročen in da splošna vlada nima prav nikake zveze z njim! 2. Predavatelj je povedal, v kako lepi hrvatski slogi živé trije narodi med seboj, da Slovenci niso prišli „pod" Srbe, da Srbi niso gospodarji ne Hrvatov ne Slovencev, kaj šele, da so šli slovenski in hrvaški voditelji naroda v Belgrad prosit Srbe, naj jih sprejmejo kot brate v eno skupno domovino. 3. Da je bila Avstrija največja mačeha Slovencev in sploh Jugoslovanov in da se je dogovarjalo, da je imela Nemčija namen jih uničiti in da je bil vsevaški deveti vojaški kor že l. 1913 določen, da pazede Slovenijo in prepove vse slovenske šole, časopise, udejstvovanje sploh. da vsaki slovenski jezik. 4. Da sta šli dve vojni prosjili avstrijski, stoj najmanj 10 milijard avstrijskih šulijo na Ruske, kjer je Avstrija skupaj z Nemčijo dušila „boljševizem" zato, da je mučila svoj sočasno ruski narod!" - Če duhovni tako ljudi „farbajo", potem je pa res škoda! Še bomo veliko trpeli! Joj se nas usmili! Mnogi naši Amerikanci, ki imajo take voditelje! To je praktična uporaba - vsmer bodje prepovedi tisti, ki jo oznanjajo!!

Desetletnica prvega dramatskega Zupnika. - 30. aprila je minulo 10 let, kar je bil - 30. aprila 1915 - sedanji Zupnik v Mestnoškofijski dvorani v Ljubljani po takratnem generalvikariju Janezu Klis - v inštaliran kot prvi Zupnik v Šentvidski. Prej je bil 5 let beneficijat, 1 leti pa administrator te Zupnije.

Tretja društvena predstava. – 4. majnika je Kat. izobraž. in podp. društvo v Semičah pripravilo svojo predstavo s due 45. aprila s celotnim nespremenjenim sporedom. Igrat se je začela „Miklova Zala." Tudi tokrat se je igralo izvrstno. Udeležba je bila zopetna. Že par dni prej so bili vsi sedeži razprodani! Vstopnine se je dobilo – 1346 K! Čisto po premenjani igri! Čistega je ostalo – 903 K!

Prvi majnik – ki je bil letos na soboto, se v Semičah po navadi ni delalo. Kmeda ni bilo prav nobenega.

„Skupna fronta proti klerikalizmu je potrebna." – 30. aprila je liberalna „Domovina" zapisala tole: „V državi treh ver je katoliški klerikalizem dinamit. Za dinamit hoče seveda marsikdo po vsej državi vnemati iz Slovenije. Slovenija je pivotka stranka, ki naj na desetija strani vso državo. Klerikalizem, to je glavna nevarnost Jugoslavije. Skupna fronta proti klerikalizmu je potrebna."

Razmerje moči v Čehoslovaški narodni skupščini. – 4. maja je prinesel „Slovenski list": „V novoizvoljenem Češkoslovaškem parlamentu bo razmerje moči po številu mandatov sledeče. Češki 148 mandatov, Slovaški 31, Nemci 71. Po narodnosti je bilo Čehov in Slovakov 78 Nemcev in 4 Hrvatjanov. Po političnem prepričanju se deli zbornica na 137 socijalistov, 47 svobodomiselnih demokratov in 47 krščanskih socijalcev. 19 mandatov je še nerazdeljenih. Morebitni svobodomiselni blok bi štel pri vsem – štiri petine vseh glasov!

Tudi v Jugoslaviji se hočejo katoliški duhovni čemiti. 4. maja je bil tudi Supniku v Semičah, kakor vsej katoliški duhovščini v Jugoslaviji, od uredništva v Koprivnici na Hrvaškem poslan 1. zvezek lista „Preporod", smotra za crkveno-politična te stanoška pitanja katoličkog klera i crkve u Kraljevstvu SHS." Na prvem mestu je od 84 Supnikov in drugih duhovnikov zagrebške biskupije imenoma podpisani

memorandum na zagrebškega nadškofa Dr A. Janeza z resolucijami, ... Resolucije sadržane su u sedam 8 točaka. Traže: 1. Izvršenje svih kršćanskih crkva. 2. samostalnu crkvenu pokrajinu sa primasom za Jugoslaviju na čelu. 3. Autonomiju crkve na demokratskim načelima ali ne prisvajanje njezine monarhijsko-hijerarhijske Konstitucije. 4. Narodni živi jezik u sv. misi, sakramentima i svim obredima. 5. Fakultativno mišenje brevijara. 6. Reformu teoloških studija. 7. Ukinuće obveznog celibata. 8. Materijalno obezbjeđenje klera uredjenjem fonda za uzdržavanje istoga prodajom ili otkupom biskupskih, kaptolskih, župskih i crkvenih posjeda, koji nadmašuju t. zv. minimum gospodarstva a ne dospinos države ili vjernika." Uklapaju: „Prevrtli gospodine! Mi smo svom silom podpisali i obvezali se, da ćemo se boriti za svoja načela. Nitko u njima ne će naći ništa što bi se kosilo sa vjerom i moralom. Naši zahtjevi temelje na zdravom kršćanskom, naravnom i ljudskom. Uvjereni smo nejzreni, da se potpuno slažu s principima postavljenim od Gospodina. Siguerni smo, da će ispunjenje tih zahtjeva preporoditi crkvu, kao što prvotno pomoć preporodjenje omladje. Svećenstvo će se većim žarom posvetiti radu u toj preporodjenoj Crkvi." Glede odpravo celibata pravijo: „Nepobitna je činjenica, da u katoličkoj crkvi do početka IX. vijeka nije bilo ni traga nabrani, koja bi kratila čestitim svećenicima - za što da se i u tom obziru ne primaknemo običaju stare crkve, koja je svakako bila bliža duhu Kristovom, nego današnja crkva!" Predvodnik „Preporoda" in voditelj teh reformnih duhovnikov je „gradski župnik Stjepan Zagorac."*) - O Jog, o Jog, kam smo prišli! Sedaj bodo šele ljudje kažipot in opravičeno nadihali po nas duhovnikih. Liberalna „Domovina" se posmeja, da se hočejo duhovniki šenitti in pristavlja, „da je to selo pametno"! Vidno smo prišli tudi mi v „Ciske razmere"

*) 14. maja je došel u Koprivnicu Stjepan Remuš iz Zagreba ter u imenu nadškofa postavil župnika Zagorca, da naj odslej predsedništvo reformistične duhovščine in izstopi od te organizacije. Ker ovtega ni hotel storiti, mu je naznanil, da je suspendiran ab officio et beneficio. Op.

Izidi občinskih volitev na Hrvaškem. - 11. maja je prinesel „Slovenec": „Na podlagi uradnih predatkov je uspeh občinskih volitev v Hrvatski in Slavoniji nastopen: Hrvatska zajednica 781, čistaška stranka 184, radikalci 165, [skupaj bot parlamentarna zajednica 1335 mandatov], dumpkrati 613, socijalisti 156, radičeva seljačka stranka 594, frankovci 64, komunisti 434, republikanci 6, cionisti 5, delavci 17, srbska neodvisna napredna 4, obrtniki 64, kmeti 6, uradniki 1, neopredeljeni 904 mandate.

Podpora Semeniške za škofove zavode. - 14. maja je poslal Podpisli škofijskemu ordinariatu v Ljubljani za škofove zavode: za Podpisje Semeniške za l. 1914 K 300- in za-se za l. 1914 K 100-. Za l. 1915 je daroval Podpisje K 50 in Podpisli 50 K. Skupno je doslej daroval za škofove zavode Podpisje Semeniške od l. 1905, ko je bila ustanovljena, 3050 K in Podpisli 550 K.

Koncentracijska vlada. - 15. maja je prinesel „Slovenec": „Prestolonaslednik regent Aleksander je danes podpisal ukaz, s katerim se imenuje dr. Lesnič za ministra brez portfelja predsednika, Stojan Protič za ministra za konstituanto, dr. Davidović za notranje, dr. Trumbić za zunanje zadeve, dr. Korošec za promet, Pribičević za pravosodje, Pavel Marinković za uk in bogočastje, Kosta Stojanović za finance, Jova Jovanović za zgradbe, Svetozar Ribičević za prosveto, dr. Velisav Janković za poljedelstvo, dr. Ninčić za trgovino in obrt, dr. Hrisman za agrarno reformo, Franko Jovanović za vojno in mornarico, dr. Drinković za pošto, dr. Kovačević za šume in rude, Svojin Nafajlović za narodno zdravje, dr. Nikolaj Kukovec za socijalno politiko in Ristić Jojić za prehrano." - S tem bi torej bila za enkrat rešena parlamentarna kriza, ki se je vlekla skoro več mesecev!

Škofijska kanonična vizitacija v Semeniški. - 19. maja je opravil škofijski kanonik Ivan Kavčič v Semeniški

kanonično visitacijo. Pripeljal se je ob ½8. z vozom, mahar je imel takoj sv. mašo in ob sklepu blagoslov z najsvetejšim pri tem romanu. Pili so šolarji. Sledila je pridiga za Marijino družbo, molitve za ranjke na pokopališču in nato spraševanje otrok iz krščanskega nauka. Otroci so v vseh razredih prav dobro odgovarjali. Ko kasilu ob ½1. se je odkhan odpeljal v Trsin po istem opravilu. Sv. maše se je udeležila šolska mladina z nastavo in z vsem učiteljstvom. Izmarnice so bile pred dekanovim prihodom ob ½7. zjutraj. Bb duhovni in odhodu dekanovem je slovesno pritrkovalo. V šoli litos ni dvajal nihjer predvoic, ker jih ni dobil!

Strel z dumdumkroglo v društveni hram. – 15. maja pop. je ukrat prav hudo nekdo ustrelil nekje v obližju cerkve. Hujše tega strela niti pa mar ni imel! In kaj se je drugi dan opazilo. Strel je zadel v zrcalno društvenega hrama v Kanalah! Šipa je bila prebita. In smotrij se je našla na tleh izstreljena – dumdumkroglo!

Maršal Jovanović umrl. – 16. maja je prinesel „Slovenec": „V noči od binkoštne nedelje na ponedeljek, od 15. na 16. maj, pravno o polnočnici italijanske vojne napovedi, je v Celovcu umrl bivši avstrovogrski maršal Svetozar Jovanović. Bil je potomec stare srbske rodbine na Hrvaškem. Bb izbruhu svetovne vojske je bil poveljnik 6. kora. Ko Jurdermanovem porazu je bil imenovan za poveljnika 3. armade. l. 1914 v februarju je bil odločen za poveljnika južne armade proti Italijanom. Iz Trsta se je pa bránil, ker je nemški generalni štab od tedanjega avstrijskega generalnega štaba zahteval, da bodi defenziva črta Soške doline, vsled česar bi bila severna cela Gorenjska in Ljubljana izročena brezbrambno in opustošena. Jovanović je ostajal na zahtevah, da bodi defenzivna črta Soča, kateri predlog se je pozneje odobril in šele tedaj je Jovanović prevzel poveljstvo južne armade, s katero je premagal v 11 bitkah mnogoštevilnejšo italijansko vojsko. Na ponesrečeni Tirolski ofenzivi l. 1916 on ni bil več krivo.

ker se je proti tej ofenzivi branil do skrajnosti. Po prevratu se je naselil v Celovcu, kjer je živel popolnoma sam ter večkrat prosil za sprejem v našo vojsko, kar se mu ni dovolilo. Boroević je bil brez dvoma najboljši in najenergičnejši avstrijski general in strateginčni talent prve vrste. Umrl je popolnoma in zapuščen od vseh. Pri pogrebu so mu grobno izkazali zadnjo čast njegovi nekdanji sovražniki - Italijani in častniki drugih zavezniških držav: jugoslovanska ne, mada pri pogrebu ni bila zastopana. Razumljivo je. Slovenci pa ne smemo nikdar pozabiti, da je bil Boroević mož, ki je skoz tri in pol leta branil slovensko zemljo pred napadom našega sovražnika Italijana. Če bi njega ne bilo, bi bila vsa Kranjska z Ljubljano vred malo ozemestrašena, kot je Istrska in bi danes gotovo bila - Venezia Giulia." Brezmejna tragika! Tako umirajo - junaki Avstrije!*)

Judje dosegli svoje cilje v svetovni vojski. - 15. maja je prinesel „Večerni list": „Nedavno je izšla na Angleškem brošura pod naslovom „Židovska nevarnost", ki prinaša precej tajnih listin iz ruskega državnega arhiva, ki jih je l. 1905 objavil bivši urednik ruskega zunanjega urada prof. Nilus. Listine govore o tajni židovski organizaciji „Modrih starčkov s Sijona in njenih ciljih." Ti cilji so uničenje krščanskih držav in ustanovitev judovskega svetovnega gospodstva, sredstva za dosego teh ciljev pa raznarjajoče politične ideje: najprej liberalizem, potem radikalizem; med proletarijatom socijalizem, potem komunizem in konečno anarhija. Židovstvo se mora poslužiti tiska, gledišč, borse, umetnosti in potom njih razširjati svoj struk. Zavzeti mora gospodarsko krizo, in pognati delavstvo na cesto v prošnjo in mezdo. Te listine so baje pristni zapisniki sej te židovske organizacije „Modrih starčkov s Sijona". Kaši so bili Angleži drugej antisemitizmu

*) „Jugoslavija", slovenski liberalni dnevnik, je 6. marca 1919 zapisala te-le značilne besede, ki primerno ilustrirajo početje avstrijskih judov v naši sredini: „Kadar je bil Izrael v avstrijski armadi, ta ni mogel biti dober in zavesten Jugoslovan. Zavedni Jugoslovani so se skrivali pri Srbih ali so bežali na nasprotno stran." - Legenda Jeremičevega se je udeležilo komaj 50 Judov [„Slovenec"], večina teh so bili antantini oficirji!

popolnoma tuji, so spričo teh odkritij postali prozorni in umevnejši. Dejstvo je namreč, da se je velik del tam navedenega načrta posebno v dvajsetih zadnjih letih tako očividno izvršil, da mora človek nehote vzeti v trajno moč, ki je te dogodke smotreno pripravila inravnala. Temu se pridružuje še dejstvo, da so največji gospodarski izkoriščevalci sedanje vojske in obenem voditelji prevratnih idej vselej in povsod Židje. „Times" piše: „Kaj je s temi papirji? Ali so pristni? Ali potvorba? Če je tako, odkod potem pretresljivi značaj preroške, ki se je deloma že uresničila, deloma pa je uresničenju še polo blizu? Ali smo se res borili ta strašna leta proti germanskemu svetovnemu navdahnjenju zato, da pride na njegovo mesto še nevarnejša, ker še tajnejša sila? Ali smo zato napeli vsak živec svojega narodnega telesa, da nismo nemškemu miru, zato pa zapademo židovskemu?"

Cerkvene posode naj se hranijo v tabernaklju. – 16. maja je prinesel „Katoliški list": „Ker se mnogi vlomi v cerkve in tatvine svetih posod ter se pri tem pogosto oskrunjenje sakrilegijsko tudi sv. evharistija, se cerkvenim predstojništvom naroča, naj spletno vse dragocenejše posode na hranijo v cerkvi, osiroma v zakristiji, ampak naj jih varno shranjujejo drugod. V tabernaklju naj bo čez teden le prepreste ciborij s sv. hostijami. Monštranca naj bo v tabernaklju le, kedar se rabi pri službi božji, sicer pa naj se velika sv. hostija hrani v ciborij. Kedar se v večjih župnijskih rabijo lepše svete posode, naj se po kon. čani službi božji spet odnese. Cerkveni predstojniki se opozarjajo na njih osebno odgovornost, ako bi se izvršila cerkvena tatvina dragocenejših svetih posod vsled premalo varne shranitve svetih posod." – V pojasnilo bodi povedano, en slučaj izmed vele vrste, kar je prinesel „Slovenec" 16. maja: „V noči pred binkoštno nedeljo je bilo vlomljeno v cerkev v

Jurjevici pri Ljubljani. Otroci so vedli v tabernakelj in so odnesli monštranco z Najsvetejšim, ciborij in Relij. Sv. Hostije so stresli po tleh pred altarjem, drugo so odnesli v Šenico in doma razdelili." To res grozne razmere sedaj!

Draga prestnina. - 10. majnika se je vsa prestnina v naši državi silno predražila. Na dopisnici mora biti odslej marka za 60 v, na pismu za 1 K, ekspresno pismo stane 1 K 40 v i. t. d. Tudi večnjaz z vlakom je sedaj silo draga. Iz Ljubljane do Šmihel stane III. razred 6 K, in Šmihel v Kamnik 3 K.

Draga obuvo, obleka. - 11. majnika je Srečko Strašar v Šmihelu naročil za 14 letno deklico čevlje in jih računil 600 K! Moška obleka stane danes pri nas nad 4000 K!

Mesta Evrope. - 12. maja je „Arbeiterzeitung" priobčila temno sliko v sedanji in bodoči usodi Evrope. Razteguna v 33 držav, ki so vse več ali manj same v sebi razdvojene in druga z drugo v najhujšem političnem nasprotju ter medsebojni gospodarski borbi na življenje in smrt, je posečena propadu in pogubi. Središče svetovne politike in svetovnega gospodarstva prehaja s Sredozemskega morja in Atlantiškega oceana na Veliki ocean in ako se v Evropi ne izvrši pravočasno preobrat v duhu evropske solidarnosti, Evropo čaka usoda, katera je zadela srednjeameriško Španijo, ko se je prelomila past svetovne trgovine".

Draga živina. - 15. majnika je kupil vinotržec Anton Müller, kr. Šmihel 59 od posestnika Valentina Pavli, kr. Šmihel 110 Kranj s 4 tedne starim telitom in je plačal zanjo - enajstkrat kron! Kranj pa, če je kdaj, stane sedaj tudi v Šmihelu 30 - 35.000 kron!

Mrt šolar v Domžalah. - 19. majnika je v domžalski šoli na dvorišču učenec IV. razreda Franc Januš z mojo vrgel na kamen 11 let starega učenca I. razreda Ludvika Jurkha iz Studa, h. št. 6. Padel je zmak tako nesrečno, da je kmalu ostal. Le z veliko težavo je šel prosti domu. Na Brijanki je pa planil naslednjega še 15 let stari Janez Cvera iz Sp. Domžal, h. št. 23. Poklical ga je po ustih. Doma pa še ni takoj upal povedati, kaj mu je. Kaj popoldnem zdravje je postajal zmiraj vedno slabši. 22. majnika, na Binkoštni pon., dilji so. ga je župnik obhajal in z vsem previdel. Imel je grozne bolečine. Na zdravnikovo besedo so ga 27. majnika peljali v bolnišnico v Ljubljano, kjer je takoj drugi dan, 28. majnika še umrl in bil 30. majnika tam pokopan. Bil je prav dober in miren fantek! Potresljiv zgled, kako je vsled vojske tudi šolska mladina še podivjana!

Škofova sedemdesetletnica. - 19. majnika je Nadškof ljubljanski Dr. Jeglič dopolnil svoje 70. leto. V Ljubljani so bile tem povodom izredne velike slovesnosti. V Domžalah je bila v ta namen 19. maja, v soboto, zj. ob 8. uri so. maša z zahvalno pesmijo „Te Deum" ob sklepu. Naložili so se je po možnosti Slovenci Nadškofijski društvo s zastavami in z godbo in Kat. izobraž. in podporno društvo z znaki in z godbo.

Župnije Domžale dar za Škofovo Zoletnico. - 22. majnika je poslal župnik Škofijskemu ordinarijatu v Ljubljani 300 K kot dar župnije Domžale za Škofove namene povodom Zoletnice.

Češka meča krize iz šol. - 25. aprila je priobčila zmerna zihanska „Zadimost": „Silne zabavne dogodki se pojavljajo na Češkem. Župan mesta Prage, Keller, fanatičen socijalist, je izdal zapovedb, da se iz vseh mestnih šol odstrani križe, ka- tere se je potrgalo s sten in se jih pometalo na nek voz, - kaj se je zgodilo potem z raspeli, se ne ve. Zapovedala se je tudi

molitev pred in po šoli."

Smarnice - so se letos v Šmihelu prav pridno udeleževali, ker so bile ob primerni uri, ob 3/4 7 in se je delo po tovarni, nato šole ob 5. pričelo. Prele so se figurice „Mati božja dobrega sveta" iz l. 1874.

„Za Srbe t. j. za republiko v Jugoslaviji!" - 14. aprila je pripeljal ameriškanski šalkraftkova „Edinost": „Stari Jeglič in 12 Korošcev sta se danes izrekla za republikansko obliko in slovenska ljudska stranka bode delovala za republiko! Srbska kri bo predhodna straža prave demokracije v Jugoslaviji. Bojali! Vsak najmanj 10 delavcev za Srbe t. j. za republiko v Jugoslaviji!" Ej to v Beligradu veselo!

Procesija sv. Rešnjega Telesa. - 3. junija, na praznik sv. R. Telesa se je letos procesija z Krajsve tišino ob najlepšem vremenu in urejenem redu krasno izvršila. Obilno prenumost je vzbudila orliovska organizacija, ki je prvič popolna nastopila: naraščaj [34 dečkov, vsi s čepicami], Orli v krojih [19], gojenke [34 deklic, vse v belih oblekah in čepice], Orlice [34, v črnovišnjevih krilih, belih bluzah z marinarskimi ovratniki in čepicami]. Razdeljeval je celotni četi načelnik brat Kranjcan, kot prvi pa je pred njimi nosil društveno zastavo fantov Okoren, Orel v krogu. Godba se procesije zopet ni udeležila, češ „da je ni nihče najel." Se nikdar je društvo ni k procesijam nihče v Šmihelu najemal. Kaj pa ji je Šmihel vselej po procesiji dal nekoliko nagrade za sodelovanje. Sedaj pa se hoteli biti najeti, da bi kakšno bili računali „po stroje". Al to pa se seveda Šmihelu nikakor ni mogel spustiti. Sedanji dan so potem izpravili velikanskim kljukanjem krvavo slavnino, ona

se nadaljuje, če ne prejdejo Slovenci v - Celi! Tudi v tem Šuflaj svoda ni pustil nobene besede. Ljudje večji so glasovali, ali naj se nadaljuje procesije doma ali v Rabu, kjer so pri kapucinih zanje pobirali. Glasovali so s listki. 11 jih je bilo za Rab, 4 pa za Ljubljano, ki so sejedno izvršili, da v Rab na nobeno noč ne gredo. In tako godba tega dne ni igrala ne doma, ne v Rabu. Naš liberalni kaplan Vinko Šivec je vsemogoč še pri sili prodrl! Ljudstvo je bilo vsled tako odmaknega nastopa godbe silno razočarano. Med procesijo so 4 Celi trobentači 4 glasno prav dobro trobili. Celo veliko je bilo belooblečenih Celjskih deklic. Procesijo je vodil Šuflaj ob asistenci P. Joahima Krošenina in Ulrika Carolina Cath. Tudi letos se pri procesiji ni sodilo in se sploh sodi ni moglo. Prostovoljno pa so ob tej priliki darovali letos vsi skupaj v denarju, 185 oseb, - 145 fl.! Lani pa so stale sodraj kar še pri - 80 fl!

Proseljenje Ljutov napreduje. - 5. junija je prinesel „Slovenec" „Poštno in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani sklene v par dneh izdajati nove poštne znamke in sukcesivno tudi druge poštne vrednotnice v dinarski in parski vred„ nosti".

„Vse važnejše institucije naj ostanejo v srbijanskih rokah". - 5. junija je prinesel „Slovenec": „V karakterizacijo beograjskih krogov omenjamo izrek nekega profesorja, ko je bil izvoljen za predsednika nekemu društvu v Beligradu: „V drugačnih razmerah bi izvolitve ne sprejel. Naši srbijanski Slovani pa so me opozorili, da obstoja nevarnost, da društvo preide v roke Nesrbijancev, vsled tega sem zadnjo sprejel to mesto, ker tudi jaz nimdevam potrebo, da vse važnejše institucije ostanejo v srbijanskih rokah." Slovenec pristavlja: „Lepšega za to je v naše strani potrebna najvišja čuječnost, da se ne pokrivajo s plemenito legitimacijo vrsti enakopravnosti!"

Hrvaški liberalci nasproti škofu Jegliču. – 5. junija je prinesel „Hrvatska“ „Domovina“ pisa proti škofu Jegliču: „Nekoč je govoril, da je Jeglič predvsem fanatičen katolik in odločen Avstrijanec. Celo po avstrijskem slovu je Jeglič v pastirskih listih govoril proti Karadjordjevićem. Ker je pred vsem vrem služabnik Rima in pogrešno je, smatrati ga za nekakega jugoslovanskega patrijota, kakor to hočejo klerikalci!“ Zato je dosedaj hrvaški tisk, ki so prvaki škofa Jegliča proglašali kot „jugoslovanskega primas-a“ in ga navdušeno ime „nekdaj častnim meščanom mesta Ljubljane“.

Crešnik se je ustrelil v Komendi. – 7. junija pop. ob 1/3 3. je prijatelja Šundarskega kuharica v Komendi po župniku, češ, da se je pravkar nek Crešnik sam ustrelil in sicer, kot je rekel sorodnik, smrtnonevarno, in ga je prosila, da ga gre gledat v sv. vrsti dejat, za sv. Ob, kajti da ni, ker je bil pijan. Župnik je takoj odšel. Pri nesrečnem samomorilcu je bil že sorodnik, ki je povedal župniku, da si je revež med seem prijica skozi prestrelil. Crešnik je bil še popolnoma pri zavesti. Župnik ga je spovedal, v sv. vrsti dejal in mu podelil poslednje blagoslov. Za obojnik pa je bil že prepozen. Ubogi nesrečnik je na župnikovo vprašanje odgovoril, da se je sam ustrelil in da to iz vsega srca obžaluje. Rojil je tudi slovenske sv. Obhajilo. Nesrečnik je bil 45 let star rojenjem Rudolf Jelšek iz Ljubljane, kjer ima še oče in mati Šivilja. V Komendi je bil 15 mesecev. Samec je bil pijan. Strežnik Lovšin ogovarja je videl tega obstreljal. On pa se je iz jeze radi tega v nagliči ustrelil. In to v svoji vrstni sobi. Kmalu potem, ko je bil previden, so ga nan vozu odpeljali v bolnico v Ljubljano. Vendar nevarne poškodbe ni imel.

Plača duhovniškega pomočnika. – Župnik dobiva letos od državne uprave v Ljubljani na račun navadnega zakladnega meseca po prošnji župnišči: Mengšmirega dekanata K 1130·64 in drugi župniji dekanata K 545·– z odbitkom kolkovine K 8·– in odtegnine K 1·71, skupno K 806·93. Tudi to kaže, kako velikega pomena je bilo, da se je naveza pravočasno še ustanovila fara v Pomožnih in s tem tudi župnikove dohodke zasigurala! Kakšen pač bi bil sicer beneficijat na Gorjučici v sedanjih grenkih časih nepopisne dra„ginje!

Socijalnodemokratje in procesija sv. R. Telesa. – 8. junija je prinesel „Slovenec“: „Znanjski socijalnodemokratični župan Pemmann je proseden kitečnejega praznika sv. R. Telesa prepovedal mestnim delavcem vsako pomoč pri pripravah za procesijo. Zaradi te mestnih strotišnic se procesije niso smele udeležiti kakor vedno doslej. Socijalnodemokratično obratno vodstvo cestne železnice je dalo na vsakdo način meseci imena vseh uslužbencev, ki so se udeležili procesije ter jih tako izpostavilo zasramovanju in zasmehu socijalnodemokratičnih tovarišev.“ To je pa res „junaštvo!“

Na Češkem hočejo krščanstvo popolnoma zatreti. – 15. junija je prinesel „Slovenec“ posamezne kulturnobojne predloge, ki so jih praški češki narodni socijalisti po svojem voditelju Jaroščuku stavili v parlamentu praškem: „Javno izvrševanje bogoslužja [maša, pridiga, blagoslov] se ima smatrati za shajanje in stoji pod nadzorstvom države. Upelje se obvezni civilni zakon. Če se hoče kdo se cerkveno poročiti, se sme, a šele po civilni poroki. Duhovnik, ki bi izvršil cerkveno poroko pred civilno, se kaznuje. Verouk, tudi kot prost predmet, je izključen iz šole. Križ in drugi nabožni znaki v šoli ne sme biti. Vsi cerkveni prazniki razun nedelj se odpravijo. Vsako bogoslužja se smejo vršiti odnošaji v društva. Tem društvom sme država – za nič manja – posoditi cerkve za izvrševanje službe božje.

Katko sme država vsakij katoliške cerkve prepovedati za bogoslužje luteranom, judom, svobodomislecem. Vsakim društvom ne sme nihče nič zapustiti ali darovati. Kdor bi kaj dal, zapleni država. Najmanj pet stotins prejemkov mora vsakr društvo izročiti državi. K vsaki javni božji službi [maši, pridigi, procesiji] sme država poklati svojega zastopnika-nadzornika, ki nastopi, če mu ni kaj všeč. Ki dovoljeno postavljati verske znake [križe, podobe] katerikoli cerkve na javnih mestih, na javnih ali zasebnih poslopjih izvzemši poslopja, ki so izrecno namenjena bogoslužnim namenom in nagrobnike na pokopališčih."

Socijalndemokrati naj iz katoliške Cerkve izstopijo! - 11. jun. je prinesel „Slovenski list": „Glasilo bonske češke socijalnodemokracije „Vorwärts" pozivlja vse socijalnodemokrate, naj izstopijo iz katoliške Cerkve ter naj ustanove društvo brezverce. To naj se zgodi letos 5. julija, ko se bo praznoval spomin jama Hus-a, velikega govornika katoliške Cerkve. Piše tudi: „Bratranci! Izstopajte v masah iz katoliške cerkve! Snujte skupine brezvercev in organizirajte na ta način smotren, vzajemen in neprestan boj za kulturno osvoboditev ljudstva." - Nemški nezavisni socijalnodemokrati so pred volitvami, ki so bile 6. junija letos, sklenili, da noben njihov kandidat ne sme pripadati krščanski veri." Ko se je od strani nekaterih zmernejših socijalistov sprožila misel, da bi se v novem nemškem državnem zboru stvorila delavska večina, ki bi ji pomagali večinski in nezavisni socijalnodemokratom pristopili tudi zastopniki krščanskih strokovnih organizacij, da se tako ojači delavska vlada, tedaj so nezavisni socijalisti to predlog zopetno zadušili, češ da s kristijani nočejo sodelovati." Sedaj so se vendar enkrat prepričali!

Ne v Jugoslaviji kancelparagraf. - 11. junija je prinesel „Slovenec": „Liberalni listi veselja prskajo,

ker so v odboru za volivni red v Beograd sprejeli med drugim tudi takozvani kanclparagraf. Zagotavljajo, da ga bo gotovo tudi plenum zbornice gotovo sprejel. S tem bi bila vsekakor šiba šilja vseh protiustavnih elementov uničena. Zres" dvomno je, da so nasprotniki napravili prvi izpad na cerkev." In 13. junija: „Profesor Gabrič, bivši ban hrvatski, je v imenu demokratske zajednice izjavil, da bo v specijalni debati o volivnem zakonu predlagal glasovanje o kancl" paragrafu." Za paragraf, katerega besedilo sta sestavila profesorja Dr. Šušič in Dr. Peleš, se oglasom „Slovenca" v dne 15. junija glasi: „Predlog k členu 45: „Uradniki, duhovniki in sploh javni [državni, samoupravni i.t.d.] namestenci [funkcijonarji], ki pri izvrševanju svoje službene dolžnosti vse strankarsko politično agitacijo v korist posebnih po" litičnih strank ali političnih osebnosti, kakor tudi oni, ki s službeno dolžnostjo vplivajo na volilce, da glasujejo ali da ne glasujejo za posamezne kandidate ali kandidatske liste, ali ki to delajo v prostorih, namenjenih za izvrševanje teh dolžnosti ali obredov [javni uradi, cerkve, templi i.t.d.] ali v njih neposredno v njihovih dvoriščih, portah, predsobah drže strankarske politične sbore ali se takih udeležujejo - naj se kaznujejo s zaporom vseh mesecev do enega leta, katera kazen ima za posledico izgubo volivne pravice za pet let in izgubo službe." „Slovenec" je po pravici pristavil: „Naj se zakoni ta predlog, potem duhovnik nikdar ne bo varen v župnišču, ako se v njem nahajajo uradni prostori. Demokratstvo bo prišlo zopet do slave in veljave. Gendarmerijske postaje bodo zopet glavna središča javnih organov in tvornice pravih dokumentov o učiteljih, županih, župnikih. Takega zakona nimajo nikjer na svetu. Severna Ira v nas po - Sal - Še balkanske razmere." - 7. julija pa je prinesel „Slovenec": „Kakor so demokrati v generalni debati s polnim glasom napovedovali kanclparagraf, ki ga danes niti predložiti niso upali v specijalni debati, kjer so uvideli, da bi sami ne dobili večine!"

Tatvina v Domžalah. – 5. junija ponoči je bilo v hišnici hišnega lemnika v Sp. Domžalah vlomljeno in pobrano devet blagajn hišnega s prilom v vrednosti nad 4000 K. Tatu se zopet ni dobilo.

Pogrebi pres. Jneja Jesusovega. – V petek, 11. junija se je v Domžalah prav slovesno obhajal vse nre cvetna dne se je v cerkvi glasno molilo molitvene nre. Tudi obhajan" pev je bilo velikro.

Cenejša na Dunaju. – 16. junija je prinčil „Ljudski List": „Jajca so na Dunaju po 4 K 50 v. Govejše meso po 74 K, svinjina po 170 K, pečenja govedina po 56 K, Ljubljanje po 11 K, krompir po 4 K."

Strah petrolej. – Po dolgem času se je 16. junija v Domžalah vendar enkrat zopet dobil petrolej v trgovini Senica, za je stal liter po 80 vinarjev!

Kongrua pelika dobrota. – 17. junija je domžalska ob" Cirilska asekuracija v trgovini Franc Ložar prodajala belo moko po 15 K kg, dočim je kongrua prav tako moko prodajal istočasno po 11 K. Ki Cuda, da ljudje občinske moke niso hoteli kupovati, ampak so se jasno jasili Cez občinsko asekuracijo.

„Vladar, ki ga je klical narod sam!" – 15. junija je prinčil „Slovenec" tra-le razglas dosedanjega predsednika Dr. Jneja: „Slovenski javnosti! Njegovo kr. Visočanstvo prestolo" naslednik in regent Aleksander pride dne 16. t. m. v Ljubljano. Na osvobojena slovenska tla stopa po stoletjih sužnja vladar, ki ga je klical narod sam. Vem, da mi ni potrebno s besedami izražati globokih Custev in darženja naših src, ki bodo v samozu utripala tiste dni, ko bo Njegovo kr. Visočanstvo prestolonaslednik, našega naroda sin, prebival zopet med nami. Slovenija bo storila vse, da najglasnejše in najprisrčnejše pozdravi svojega junaškega in najvišjega sina. Dr. Jnej l. r." – Polo zaninimo na prejšnje Case!

„Umetnija za umetnijo bo šla na beraško palico v Sloveniji!" - 19. junija je priobčil „Slovenec" izpod peresa vseučiliškega profesorja Winterja, tehnika, delujoča na tehnični fakulteti v Ljubljani tele zelo zanimive besede o tem, kaj nas Slovence čaka v Jugoslaviji: „Ko bo prišla zaključena Romunija, Rusija in morda celo prekomorske države Evrope v civili in s surovinami, bo dobila Jugoslavija trdo konkurenco v zagrebški smeri, da pride naš umetni v trdo slabe razmere, v katerih doslej niti sanjal ni. Lene za civilna bedo pravdale, ne pa vsaj ne v isti meri lene za industrijske proizvode. Podobni bomo bitjem, ki se najdejo v kostni masti, zlasti če ne pridobimo žetve. Naš slovenski umetni in umetnostni ne bodo mogla tekmovati v banalnih i.t.d. Umetnija za umetnijo pojde „na beraško palico." Iz dežele bo bežalo ljudstvo v mesta, pričakovalo bo zaslužka v industriji, in pa nam bo gospodaril - tujec. Ako ne pričnemo že sedaj resno razmišljati, kako dvigniti lastno industrijo in kako zmagati tujo invazijo, postanemo razmeroma prav kmalu kolonija Francozov, Angležev ter Amerikancev in celo Nemške Avstrije. Naš položaj pa pojde „s trebuhom za kruhom" po sodni: Izseljevanje bo cvetelo kakor nikdar. Od takovanih „bratov" pa ne pričakujmo - vsaj ne prevec! Pred kratkim je bila neka odlična osebnost v Jelgradu. Govorilo se je tam tedaj tudi o naši tehniki in neka merodajna osebnost je dejala: „Kaj trebate vi tehniko. Naša tehnika je - dobra Setev. Ureje, šolske mojstre i.t.d. dobimo za denar iz inozemstva!" Princip, da je „naša", to se pravi, jugoslovanska tehnika „dobra Setev" v Banatu in v Srbiji, mora slovenske pokrajine absolutno uničiti in obubožati!" Lepa prihodnjost nas čaka! Jugnil je o tem bil vedno v dno duše prepričan. Vedno je bil prepričan, da sreča nas Slovencev tudi v gospodarskem oziru ni in nikdar ne bo Srbija, zanpak - kjer, ki ga pa Jugoslavija nima in nikdar imela ne bo! Tik pred kratkim, pred mesecem, kaj bi Slovenci kaplje postali tudi gospodarsko! Ah sedaj?! Nesrečni dnevi!! Kamen za nas Slovence je bila Avstrija v katerikoli obliki v zadnji razmerah vendi lega naše zemlje vedina možnost, da ostanemo vsi Slovenci združeni v eni državi in kot taki obranimo svoj katoliški! Čeprav to zvoje pa je ja vendar za nas „narod bistvene in najpomembnejše!" In kjer je slovenski katoliški „vodstvo" v kmetskem na čelu bo še pa nastopal Avstrije najbolj notranjo in najbolj vneto trudili!!

Škof Jeglič, Jugoslavija in bivša Avstrija. – V 11. številki je ameriškanska „Ave Maria" pridčila sledeče: „V najusodepolnejšem trenutku, ko je umirajoča nesrečna Avstrija napela vse svoje poginjajoče moči, da se še reši, ko je obstoj njen skoval edino na Jegliča, takrat je škof Jeglič – stopil na stran naroda, odločil se je za Jugoslavijo in s tem prerasel pri sužnosti slovenskega naroda."

„Republika ali monarhija, to je vaprašanje Srbov." – Amerikanska jakobinska „Jednost" je v št. 19. maja pridčila: „Straža" [Maribor] piše: „Republika ali monarhija, to je vaprašanje Srbov. Mi hočemo biti s svojimi sorodniki s tolminimi, hrabrimi so, drugega naj odločijo oni. Monarhija nam je simpatična, ker je v sedanjih razmerah za nas jamstvo jedinstva in konstitucijalnega razvoja, monarhisti smo iz prepričanja in potrebe."

Četrta društvena predstava. – 10. junija škof. ob ½5. je pričelo hrvat. izobr. in podporno društvo v Ameriškalah svojo četrto letošnjo predstavo. najprej je zapel društveni mešani zbor „Slovenski gorenjskih" sl. F. Kimovec in „Nazaj v planinski raj", sl. d. Nedved in društveni ženski zbor „Pomorin", 4 glasni ženski zbor s I. in II. sopran- in alt- solo, sl. F. Hrjanič. Nato pa se je izvrstno uprizorila igra „Divji lovec", spisal F. Finžgar. Ker je bilo treba prvič treba plačati davek od vstopnine, se je ista za 1 K zvišala: sedeži I. vrste [135] in na balkonu [50] à 5 K, II. vrste [105] à 4 K, stojišče [40] à 3 K. Davek se je od vseh teh vstopnic moral naprej plačati, à 40 ß od vstopnice, pri davčnem mrazu v dvorani, skupno K 146·80. Vsedišča je bilo izbornu vstopnine se je zbralo K 415. Strošhov je bilo z davkom K 55·50 [velika K, vino 108 K, maskiranje 80 K i. dr.] Čistega je ostalo K 831·50. Od tega se je dalo blagajni Orlov 150 K, Orlic 150 K, za čepice naročaja in gojenk 100 K in za društveni dom hrvat vrnjeno posojilo posojilnici K 431·50. Skušnje za to igro so bile – ne pod vodstvom Supinikovim – skupaj cel teden vsak večer

od 1/4.–1/5. šer polnoč, celò v sobato zv. še od 4.–11. hrastopilo je 30 oseb v izgi, pri petju pa nad 60.

Kedaj so naši Semšalci v Ameriko hoditi. – Pred 38 leti, l. 1884, sta tukajšnji slamnikarski tovarnar Kristof Landstätter in Menkov hotela v Ameriki v New Yorku slamno ustanoviti slamnikarsko tovarno. Poklala sta iz Semšal v New York 4 Šivalke: Terezijo Sme[-jurčkovo] in Maričko Strasser. Ti dve sta bili prvi domačinki Amerikanki. Per mo leto sta se pa še Landstätter in Menkov razdela. Landstätter je Strasserjevo nazaj domov poklical. Jurčkova Jerka je pa ostala pri Menkovu v New Yorku. Naslednji leto sta Jurčkova in Menkov pisala še po 3 Šivalke. In res, so šle na to pismo l. 1883 v New York: Marija Lajec, Emplovova iz Sp. Semšal, Marija Klein, sestra Kleinovega Jančita iz Sg. Semšal in Marija Rojec, Tabljerjeva iz Zhana. Marija Klein je prišla zopet domov in je sedaj omožena v Srbu, žena Krojača Stupica. Emplovova in Tabljerjeva sta pa še sedaj v Ameriki. Vsled izseljevanja v Ameriko pa je bil potem več let min. v večjem številu so se začele prazno dom. Dalje dekleta podajati v Ameriko vsled izredno dobrega tamošnjega slamnikarskega zaslužka od l. 1905 dalje. Takrat je nastala kar pravcata „amerikanska epidemija" v Semšahah. Vse je hitelo v Ameriko. New York je v kratkem postal prava domačalska Kolonija.

Cerkvene krasote pokradene na Jesenicah. – 14. junija je prinesel „Slovenec": „Neznani tatovi so vlomili v župno cerkev na Jesenicah in ukradli 4 kelihe in iz tabernaklja monštranco in dva ciborija." – Isti teden so tudi v Tersnem [vasi ob Soči] pokradli tatovi iz tabernaklja monštranco, kelih in ciborij. – 11. avg. je bila v Kolu pri Krapinici iz tabernaklja ukradena lepa monštranca s sv. Rešnjim Telesom vred.

Trupla sarajevskih morilcev se prenesó v domovino. – 15. jun. je prinesla „Nova pravda": „V Möllersdorfu so izkopali pred kratkim trupla v tamošnji ječnišnici l. 1916 umrlih sarajevskih atentatorjev Nedje in Mitra Kerovića ter Jakoba Milovića. Trupla so prepeljali v Turin na Ogrskem, odkoder jih v prilični

vsesokolskega zleta jugoslovanski Sokoli prepeljejo skupno s tujimi zglavnih zastopnikov Principa, Cabrinovića in Grabeža v domovino." Kako se je tudi res zgodilo! Ko prvem so Sokoli in Sokolice tvorili častno stražo!

Prvo so. Obhajilo. - 17. junija je pristopilo v Domžalah k I. so. Obhajilu 19 dečkov in 31 deklic, skupno 51 otrok, skoraj vsi, 43, iz I. razreda. Krasno je bilo, da so vsi imeli svoje bele lilije v rokah, kar se je krasno podalo.

Slovesen sprejem v Marijin vrtec. - 17. junija pop. pri litanijah se je vršil v Domžalah slovesen sprejem Marijinega vrtca, na katerem je župnik slovesno sprejel v vrtec 17 dečkov in 31 deklic.

Regent Aleksander v Ljubljani. - 16. junija, v soboto pop. se je z vlakom iz Zagreba prvič pripeljal v Ljubljano na obisk prestolonaslednik regent Aleksander v spremstvu ministrskega predsednika dr. Stojanovića, ministra dr. Korošca, dr. Kukovca in drugih. Sprejem je bil triumfalen. Nad 15.000 ljudij je tvorilo špalir. Iz Domžal je bilo navzočih v krogih 13 Orlov in 19 Orlic. Vse tri dni so se vrstile veličastne slavnosti. Od ponedeljka si je ogledal z avtomobilom Zgled, Vrši, Kranj. Povsod je bilo vse v zastavah in vencih.

Regent Aleksander v Domžalah. - 19. junija, na praznik so. Petra in Pavla, sv. db 5. se je regent Aleksander z avtomobilom odpeljal iz Ljubljane proti Celju in Mariboru. Domžale so bile v ta namen prav lepo okrašene. Postavljenih je bilo 11 velikih mlajev: 1 pred Stobom, 1 kot slavolok s Črko A v sredi pri šoli, kjer se je vršil slavnostni govor, 1 pred Mar. Tovarno, 1 pred Sokolskim domom, 1 pred Adamičem. Vse hiše skoraj so bile okrašene z venci in zastavami. Koda je bila posebno lepo okrašena, ker je bila navno središče. Najlepše pa je bil okinčan po prizadevanju vrlih Orlic in Orlov društveni dom. Na balkonu je bil napis SS-S vse v vencih, rožicah in zastavah, vsa okna so bila v rožicah, najfinejših slovenskih zastavicah in vencih, do balkona sta bila 1 mlajčka, vsa z venci skupno z balkonom prepletena in do strani še 1 mlajčka. Čas krasen je bil. Govorov v Domžalah je

bil ofic[ijelen], v imenu glavarstva iz Kamnika je pripeljal sj. ob 7. uri poseben vlak vse polno Kamničanov. Kamniški Orli in Orlice z na-
raščajem in zgojenkami so prišli še ob 6. z vlakom in so prišli takoj k sv. maši, ki je bila ta dan ob 6. uri. Menjaški Orli so prišli ob pr8 pš z menjaško zgodbo. Ob 8. uri je bilo pod vodstvom glavnega tajnika Rettejа in predsednika še vse razpostavljeno: pred društvenim domom do šole [vis a vis] v dveh vrstah Orlovski naraščaj [104] zgojenke [65] Orlice [55], Orli [115], skupno 335! Njim nasproti zgoraj društva [160 oseb], domačinska in menjaška zgodba. Prav en Orlov je bilo predništvo, občinski zastopstvo iz Kamnika, Domžal, Menge, duhovščina [Kamnik dekan Lavrenčič, gvardijan P. Gracijan, prijor vsmiljenih bratov iz Kamnika, P. Bernard, župnik Kristan iz Groblj, župnik domžalski], pred slavolokom 44 dekliet v narodnih nošah, od slavoloka dalje v eni vrsti šolski [44], šolarice [38], šolski na-
raščaj dečki [15], deklice [10]. Pred šolo je bila šolska mladina iz Domžal, naprej na isti strani proti rampi iz Jarš in Groblj s 3 vsmiljenkami. Ob straneh je stalo orožno ljudstvo. Ves prostor od kolodvora do železniških ramp je bil poln. Na konjih so bili 3 Orli, 3 šolski in 4 redi[te]lji. Ob pr4 je začelo pritrkovati. Ob pr4 se pripelje prvi avto s kamniškim glavarjem. Godbi naročeno igrati „Naprej zastava Slave". V drugem avto je bil regent Aleksander z dičnim predsednikom Sr. Grejcem in svojim dvornim maršalom [v bele perjanice]. Ob slavoloku se avto ustavi. Regent mi izstopil, ampak je ostal sedeč v avto in poslušal pozdra-
ve, ki so bili čisto kratki. Govorili so: domžalski agent Franc Cerar, kamnik dekan Lavrenčič, Sr. Kraba iz Kamnika v imenu šolstva, Jepe okrajni predsednik v imenu Orlov, državni poslanec Štrein in učenka 5 kl. stara Orlica Ančka Šmon, ki mu je podala lep šopek. Ko mu deklice podarijo, da mu poda šopek, reče regent: „Ja ću sam to djevojčici sobom odnijeti". Poljubi jo na čelo in jo posadi v avto na sedež pravem sebi. Deklica ga pa objame in poljubi. V tem pa so že dekleta v narodni noši obkolile avto,

ga z drugim vencem vsega drugindrug spletle in cvetke v zato metale. Tudi vs bolj odlični regenta prosili za cvetko v spomin. Res je ne- katerim dal nageljne. Vse to je trpelo 5 minut. Kato se je regent odpeljal dalje med navdušenimi „živijo" klici. Za njim se je peljalo njegovo odlično spremstvo v 16 avtomobilih: Dr. Verstovšek, Dr. Kramář s strojanom Protić-em, general Maister in drugi. Vsi ti avto so med prostorom stali ravno pred Društvenim domom! Celokupna zbirama Sokolska organizacija, vseh 335 oseb, je potem odkorakala z maso društvenega zastava v mimogrede gredbo na čelu po Tomšičevi mimo pošte, Miklošiča, Hebra, Sokolskega doma nazaj pred Društveni dom. Drugi Kamniški epoti ha so odšli večinoma z vlakom ob 4. pop. Vsem je bilo krasno.

Predstava Konservatorijskega v Društvenem domu. - 14. junija pop. so člani jugoslovanskega konservatorija v Ljubljani priredili predstavo sebi v korist, ker ne dobijo nikakih podpor. Članica kraljevega gledišča v Ljubljani Anica Vrhunčeva je dvorano napolnila s spremljanjem klavirja [Anton Foerster]. Uredila je spisovatelj Schönherrjeve igre v 5 dejanjih „Jeza - vrag". Vsporedjena je bila izvrstno in dostojno. Vstopnina je bila zelo visoka: I. sedeži 10 K, II. 7 K, III. in na balkonu 5 K, stojišče 4 K. Dobilo se je 1300 K. Četrtina te svote, 475 K, je pripadla Društvenemu domu.

„Vidov dan" - 28. junija, se je vršil Skofijskega uhasa v dirktoriju[" in omnibus ecclesiis parochi. celebretur Anniver. cum M. solemni vel cantata de Requie pro iis, qui anno 1389 in „Kosovo polju" certantes pro fide et patria obierunt" Študi v Tomšičevi do 4. opravila pota črna sv. maša z „Libera." Udeležila se je je Sokolska mladina z učiteljstvom in zastavo.

Kako sovražijo slovenski liberalci kraljevo. - 11. junija je prinašala liberalna „Domovina": „Mamo je čisidno, da stojimo Slovani pred odločilnim bojem z Rimom. Tako hočemo, da bodo slovanski narodi sodobni, si moramo prizadevati, da se otre- semo čimprej še rimskega jarma. Rim še predalega in bo prod- legel!" Kraci!

Prerokovanje Ludovika Pokha o usodi Evrope. – Ludovik Pokh iz reda sv. Frančiška je v starosti 85 let obiskal sv. kraje v Palestini in je prišel na goro Sinaj, kjer je 9½ let star umrl l. 1846. Pest tednov pred smrtjo ni ne jedel ne pil. Sedem pred smrtjo je poklical k sebi 3 frančiškane: Antona Sacjinetti, Anselma Jenaldi in Izidora Sabro ter jih je prosil, da pri njem ostanejo, ker jim hoče tekom 7 dni vsak dan, ko se bode iz spanja prebudil, nekaj razodeti, kar se ima s Slovistvom zgoditi do l. 1947. prvi dan. Po celi Evropi strašni ljudski boji. Eden bo drugega razmesaril. Kri bo tekla v potokih. Španska in Portugalska morata pokoro delati z mnogo krvjo radi grozovitosti, s katero sta si prisvojili Ameriko in morile na tisoče tamošnjih prebivalcev na nečloveški način radi zlata in ker sta v Afriki tamošnje prebivalce lovili in jih kot živali prodajale v suženjstvo. Prebivalci tej dveh držav se bodo sami med seboj morili, mogočnika obeh prestolov bota umorjena. Potem se bota obe državi zopet zedinili in vladal bo to skupno republiko rojen Španjolec. Vse bo mirno in varno potem. Lunarja prebivstva se bodo od tej dveh držav ločila. Katoliška vera bo tam kakor sprva cvetela! – Drugi dan Francoska kakor sedeča republika bo imela zmanjši broj. Ker bo papeški armada državne meje, se ljudstvo spuntа in predsednika umori. Pri tej priliki bo kri strašanske tekla, vsi kot polovica mesta Paris bo gorel in pepel. Prebivstva v Algirn se bodo odcepila od francoske suženjstvi in na gostol pride mož iz rodu Napoleona. V Afriki bo vladal afrikanski princ, ki je vzrasel na Francoskem in bo širil katoliško vero. – Tretji dan Italija, oh lepa Italija, po tebi pretakam solze. Kar del tvojih cvetočih mest bo pokončan; ti imaš zgrob za vsiljo Nemcev. Avstrija se bo trudila, da si bratsko podjarmi. A ta svobodoljubni narod se bo znovič povzdignil. Benetški in neapolitanski kralji bodo izginili. Rim bo stolno mesto nove Italije. Varuj se torej Avstrija navdahnjevati boj in po nepotrebnem moriti svoje sinove. Italija bo svobodna in bo ostala skala katoliške Cerkve.

Vsi drugi Knezi v Italiji izgubijo svoje vladarstvo. – Četrti dan. Na Ruskem se bodo godile grozovite reči. Vsaj bo trdovratna boj. Mesta, vasi, gradovi se bodo rušili, streljaviti prah bo pokončal polovico človeštva. Cesarska družina, vse plemstvo in en del duhovstva mora od sovražne roke umreti. V Petrogradu in v Moskvi bodo krvala trupla umorjenih, ulice so polne, nikdor jih ne bo pokopal. Velika ruska država se bo razdrobila v različne male države. Poljska zadobi svojo samostojnost in bo stanovala med prvimi državami Evrope. – Peti dan. Stara Carigradska monarhija bo zaplamtela v mnogo krvavih bojev. Vseh stare vladajoče hiše bo dinastijo varoval. Enmaj bodo dvakrat napadli. In ko ga bodo konečno sovražile vse narodnosti, bo moral mnogo pretrpeti. Enmaj postane prah, velike palače se bodo izpraznile, na Stefanovem trgu bo trava rastla. Plemstvo mora izginiti. Madjarski narod ustane. – Slovani se bodo zavzeli in utemeljili lastno slovansko – ostrogotsko kraljestvo ter spodili Turke iz Evrope. V Carigradu ne bo več polmeseca, na njegovo mesto pride križ. Od Carigrada se bo širila krščanska vera veličastno čez vse dežele. To vse se bo zgodilo v strašni grozovitosti, pokrajine bodo zdihovale v hudih nadlogah. Nemške avstrijske dežele se bodo pridružile Nemčiji in živele v lepi slogi. Kraljestvo in Knežtvo ne bo več, ampak le edina Nemčija brez pravega cesarske rodovine dobi nemško cesarsko krono. Ta bo okrepčala Nemčijo in vsled njenega modrega vladarstva se bo širila sloga in blagostanje. Zakrat bo Nemčija zgledi blagostanja in moči prekosila vse druge države, ker Jog varuje to vladarsko hišo. Kralji in Knezi se bodo svoji časti odpovedali in pruskega kralja čakajo še hude sodrage*). – Šesti dan. Angleška, ta kupčijska država, ki je radi velega dobička podpirala vse krivice, se bo predrznila v grozno stranje. Rajska, sdružena s Skotsko bo angleško zatrla in odpadila kraljevo rodovino. Velika prebivalec bo moralo na bojišču umreti. Zatem pride revščina. Vsa zamorska posestva odpadejo. Belgija, Holstein, Slezvik in Švica se pridružijo Nemčiji. Danska

*) 16. jul. 1910 pomoči se mi je ustrelil v tihi duševni zmedenosti najmlajši sin Primož Jožefa Pruski. Žil je v pol mi mrtev.

Izraelski iz Evrope pregnani Judki se naselijo v Aziji. Jeruzalem postane stolno mesto. Mnoge stvarnje in pradut jih bo v Judih stiskah prišparil k temu, da sprejmejo krščansko vero. Sreča in blagostanje bo potem v teh časih doma. Krščanski kralj bo umrl, in tudi ta obdobja bo nasledila jeruzalemske dobrote. - Sedmi dan. Odgo je še gledal Gospod, kako se ljudstvo kvari, sklenil je vse ljudstvo uničiti. Ko je pa videl, da vsi grehi izvirajo iz srednje velike gospode in bogatinov, je še do sedaj Slovensko prizanesel. Pri vsem tem bo vender med ljudstvom opazovati strašna bolezen, hudi boji, lakota, jok in stok. Kobilice in druge nadloge bodo mučile svet. Take reči se bodo godile, da bo zemlja zgubila polovico ljudij. Jegatini prideje ob svoje bogastvo, revši pa bodo obogatili. Potem se povrne na svet srečna zadovoljnost. Ljudje bodo zopet verovali v pravega Boga in živeli srečno na tem svetu. Srečila jih bodo radovitna leta." - Ko je župnik prejšnje čase, pred vojsko še, bral to prerokovanje, se je smejal in je je imel za prazno sanjarijo. Sedaj pa je ima za tako zanimivo, da je je celò tu sem napisal. Ali ni kar naravnost čudovito, nevarjetno, kako zgrozno se je to prerokovanje, napovedano še l. 1846, oziroč Azije sedaj pred našimi očmi uresničilo kar do zadnje pičice!

Duhovnikom hočejo zamašiti usta! - 4. julija je prinesèl „Slovenec" : „Pretekli teden so prejeli krajevni odbori J.Š.S. po deželi zanimivo okrožnico, kjer je med drugim rečeno: „Blagovolite nam poročati čisto zanimivo in natančno z navedbo dokazov o vsakem nastopu duhovščine, ki se more smatrati za zlorabo cerkvenih v strankarske svrhe. To so: pridige, kjer se govori o strankarskem boju, izjave duhovnikov v spovednicah, njih postopanje ob političnih mračnih dejanj n. pr. vpisov v matrike, izdaje listin pri cerkvenih opravilih [krstih, pogrebih, poroknih, bolezni, smrti i. t. d.] v šoli, javnih nastopih [krajnih šolskih svetih i. t. d.]"

„Vodstvo J.Š.S. je v zanimivi okrožnici naročilo svojim pristašem tole: „Opozarjamo vas na pridige na praznik Petra-Pavla ene

16. junija, ko bodo duhovni agitirali za klerikalne namene. Zapišite na neopažen način dobesedno in sporočite, kar bo duhovnik govoril proti nekleriklanim političnim strankam in časopisom i.t.d. Sporočilo naj tekaj po pridigi urnodestojni in zanesljivi naši možje pribor in zapišejo kot resnično s svojim polnim naslovom, da se nanj lahko zanesemo. To poročilo nam pošljite zaupno, da naspotniki sami ne zvedo poprej, ko ga sporočimo. Isto velja za vse druge prilike, ko duhovniki kaj kaj ali drugje napadajo posamezne osebe, stranke ali časopise, nekleriklane zavode, državo ali kralja, odkrito ali z namigavanji. Zapiskih naj napravijo naši zanesljivi možje na neopažen način skriti kje na orglanih ali v kakem drugem skritem kotu cerkve."

Že se pričeli agitirati za narodno cerkev med Slovenci. - 7. julija je pribčil „Slovenec": „Tajništvo JNS je v zadnji dneh" mi naročilo svojim pristašem dalje tole: „Ker vas zanima, naj pričnejo zbirati podpise vseh odraslih moških in ženskih oseb [nad 16 let], ki so za to, da se mesto pri nas bogoslužje v narodnem jeziku [kakor ga je n. pr. papež dovolil na Češkem]." To je seveda le slepilo, zanjka za priproste ljudi! Cilj pa je, kakor na Češkem, odpad od - Rima! „Odločilni boj z Rimom" se torej tudi med Slovenci že pričenja!

Majniška deklaracija bila zgolj hinavščina. - 3. julija je pribčil „Slovenec" tole dragoceno priznanje: „Dr. Krek se je v znanem intervjuju s svojim prijateljem v Zagrebu l. 1916, torej še mnogo pred 30. majem 1917 jasno izrekel za državo SHS, kateri ni prejudiciral nobene končnoveljavne zunanje oblike, v kateri je zavrgel strah pred hegemonijo enega plemena nad drugim in jasno povedal, da pridemo tekom treh rodov prav gotovo do enotne jugoslovanske kulture in pojmovanja potom vodnije. Iz tega nepobitnega dejstva sledi, da se je Krekova majniška deklaracija z dne 30. maja 1917 izrekla za zavrženo jugoslovansko državo avstrijske

Jugoslavije pod Habsburžani edino le iz taktičnih političnih razlogov. V podkrepilo tej trditvi še dejstvo, kako sta Sr. Srbi in Hrvatje nevmajno stala na stališču, da je to minimum jugoslovanskih zahtev. Ravno sta velika državnika pustila odprta vrata vsi, ki ima priti in v katari sta bila prepričana, da mora nujno priti. To se je zgodilo s prevratom. Sr. Hrvatje je razvrgel državne meje oficijelno, sicer pa se obstoja prej."
Kako prav je Šusmik najnižko deklaracijo presojal še takoj od prvega začetka kot velikansko - finančno!

„Slovenec" poroča o proslavi sarajevskih atentatorjev. - 4. julija je poročal „Slovenec": „1. julija se je v Pragi v Čitinski dvorani vršila Vidovdanska akademija v spomin kosovskih junakov in sarajevskih atentatorjev. Akademijo je otvoril predsednik društva „Jugoslavija" Ferdo Kozak, ki se je spominjal Vidovega dne in poudarjal, da bo jugoslovanska mladina posvečala vse svoje sile za prosvit tistih prizadevanja naroda. O pomenu Vidovega dne in za sarajevskega dne l. 1914 je obširno govoril Jagoljub Konstantinović. Nato je mnogočeško pevsko društvo izvajalo proste vaje." - Tako poročila je pribočval „Katoliški" „Slovenec" še julija 1918, ko se je med Slovenci bil še najhujši naročelni kulturni boj! Ali se to ne pravi ubijati v bralcih čut za vsako moralo!

Vsedržavljenska procesija v Velesovo. - 5. julija v ponedeljek se je vršila običajna vsedržavljenska procesija domačinskih farmanov v Velesovo. Udeležba je bila kljub vsled obilnega poljskega dela majhna. V Velesovem je Šusmik v pridigi govoril o silni nevarnosti verskega boja, ki nam ga na vsak način hočejo sovražniki Cerkve zanetiti tudi v naši državi. Sledila je sv. maša s cerkvenim Izpostitom in polo litanije. Slovo je bilo ganljivo.

Habsburžani in Jugoslavija. - 19. junija je prinašala Jahrejeva „Edinost" [Chicago]: „Jugoslovanska vlada je preiskovala vzroke

prosst slik ali kipov Habsburžanov, ki bi bile tako postavljene tudi v zasebni hiši, da bi to izzivalo nekako pieteto. Za prepoved se nartera tudi na nošnjo klafsnic, dukatov in sličnih okraskov s podobo Habsburžanov."

Konsumno društvo v Kamniku - je v I. polletju 1918 imelo sprejemkov [za prodano blago] K 904.703·39 in ker se je 30. junija vsa zaloga prodala v Ljubljani, izdatkov tudi K 904.703·39, učina nakazilo denarja po podružnicah ljubljanskem Konsumu, denarnega prometa torej K 1,819.406·78. Blaga je prejelo iz Ljubljane doslej v vrednosti K 1,319.702·74, denarja za to prodano blago odposlalo [z incl. raznimi dobropisi za vrnjeno blago vstrgali] K 471.586·44. Vrednost zaloge 30. junija je bila po knjigi K 347,613·58, po inventarizaciji pa, ki se je 30. junija pravo natančno izvršila K 389,346·65, ker so prodane pri blagu cene mnogo bile višje, kot po računih. Lep napredovanje velik uspeh!

Kamniški župnik sprejel dva protestanta v katoliško Cerkev. - 30. julija, v soboto okoli 1/2 11. se je v župni cerkvi v Kamniku izvršil pravo izreden dogodek: sprejem dveh protestantov Slovencev v katoliško Cerkev. 4. junija je tozadevno došel župnišču sledeči dopis: „St. 1750. Gospodu Ivanu Jerič-u, župniku v Kamniku, glavne komisije, naprošenih računov, vodja, stanujoč v fg. Kamniku St. 45, je izrazil tu željo, da bi se vrnil v katoliško Cerkev Ignacij Petrnel, ki sta prestopila v evangelsko cerkev, dva sta se vrnila pravo. Vsled tega se pooblašča v smislu kanona 2314 §1 pro foro externo, da ju odveže in sprejme v katoliško Cerkev. Abjuratio in adversa naj se izvrši po predpisih ljubljanskega škofijskega obrednika str. 54 i. d. Ker izstop iz evangelske cerkve naj imenovana s natančnimi osebnimi podatki naznanita okrajnemu glavarstvu v Kamniku. Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 7. junija 1918. V imenu gospoda knezoškofa: A. Kalan m. p. gen. vik. - Imenovana dva sta se

ob začetku svetovne vojske bodila l. 1914 poročiti v Veliki Bošcah. Krista pa se mogla, ker sta v tej tamkajšnjega ljudstva uživala kot polbrat in polsestra: ona kot nek. Gži Jurja Petemelca, c. kr. okrožn. predstojnovega in trgovca in Frišule Jelenc, roj. 5. sept. 1893 v Veliki Bošcah, on pa kot nezak. sin Ane Domačič, natakarice in istega Gčta Jurja Peternel, posestnika, rojen 17. aprila 1874 v bolnici v Gorici. Gč Peternel je priznal, da je z materjo Ano Domačič, s katero je bil službej v Slivski Distrikti, dvakrat spolno občeval, a trdil, da ob takem času in na tak način, da na noben način ta Krist ne more biti njegov sin. Zadeva se je vlekla od l. 1911 dalje. Krist se je silno veliko trudil, da bi dobil potrebno dispenso. Gč pa je do zadnjega časa pravdi nasprotoval, ker je bilo treba založiti kavcijo 25.000 K, o čemer pa on kot veliki škofij dolgo ni hotel nič slišati. Šele malo pred smrtjo se je udal. Še l. 1911 dne 5. sept. je Krist dobil od škof. ord. odgovor, da se poroka tolikšega časa ne more dovoliti, ekoller ni dokazano, da nis on polbrat nevešte. Zadevo se je pričel škofijsko in tudi nadškofijsko sodišče. Sovad je bila prošnja odklonjena. Ženin in nevešta pa sta bila trdno prepričana, da nista brat in sestra, zmpak da je Seminar ček oficijal Furlani, ki pa je že umrl. Ker od cerkve nista mogla dobiti dovoljenja, prestopila sta 16. avg. 1914 v Dunaj an der Donau v evangelsko cerkev A. C. in bila tam 30. avg. 1914 od protestantovskega pastorja Pavla Spannuth poročena. Poroka je bila prava vojskina poroka, ker je moral Ženin vsak hip na bojišče. Dobila sta sina Erich-a, roj. 24. jun. 1916 v Gradcu, krščenega ravnotam od protestantovskega pastorja. V Domžalah sta stanovala nad eno leto že. Hodila sta redno k sv. maši in pridigi. Vedno sta silno želela vzeti se nazaj v kat. cerkev. 17. jun. pa je ona preminila. Radi Krista je bilo treba sedaj stvar kolikor mogoče uraditi. Zgubil jima je šel kar najbolj na roko. Upišo

V prič. cerkovnika Matevža Flis in organista Jakoba Flis se je opravljeni dveh maš. opravilo pri obredniku izvršil. Ob zakristijskih vratih, zunaj obhajilne mize je bila bela pregrnjena miza, na njej knjiga, v kateri sveči in evangelijska knjiga [Missale], poleg klečavnik in stol za župnika in klečavnik za konvertita. Župnik, oblečen v plavijal violacei coloris je klece opravil potrebne molitve, nato pa sedel in z biretom na glavi v spovednih molil vprašanja, katera je predpisana, konvertita pa sta klečeč glasno in razločno s odgovori v vsih odgovarjala, nakar jim je odvezal pro foro externo ab vinculo excommunicationis in spejel v katoliško cerkev. Pred odvezo po končani spovedi jima je podal odpet misal, na katerega sta položila roke v znak prisege. Po dovršenem cerkvenem obredu so v župnišču predpisali izjavo iz-vršenega prestopa v 3 izvodih. Enega je prejel župnik ordinarijatu, enega župnemu uradu v Veliki Lašče in enega je obranil doma. Ta slučaj je bil gotovo eden najbolj pretresljivih in najbolj nenavadnih, ki se vsaki morejo kje dogoditi.

Ljubiteljska društvena predstava. - 11. julija pop. ob 1/2 5. je kat. izobr. in pridno društvo v Komendah priredilo predstavo v dvorani bo junija s istim vsporedom. Dopolnilo je bila nadležna slaba, ker je bilo ravno v najhujšem poljskem delu in najvišji vročini. Vstopnine se je zbralo samo 381 K.

Rojstni dan kralja Petra I. - 11. julija je bila vsled ukaza Slovenijstva tudi v Komendah ob 8. sv. maša z zahvalno pesmijo „Te Deum" „cum versiculis et oratione pro rege Petro I." [Directorium] in himno „Bože pravde". Navzoča je bila šolska mladina z učiteljstvom, agent, orožništvo in prav malo drugih ljudi iz Šolarji. Kar vemo, župnišče, šolo, društveni dom in druga uradna poslopja so pisale slovenske zastave.

Sklep vzgajanja šole - je bil v Komendah 11. julija s sv. mašo ob 8. Učili so: IV. razred [4 dečke 4 deklice, skupaj 8 otrok] naučitelj Josip Oblasek; V. in VI. razred

[dečkov deklic, skupaj 54 otrok] Ivana Kršničnik, III. b) razred [dečkov deklic, skupaj 54 otrok] Karol Jeretina; I. razred [dečkov deklic, skupaj 65 otrok] Jinka Jole in vsaki dva meseca vsled njenega obolenja suplentinja Anica Kosar; I. a) razred [dečkov deklic, skupaj 48 otrok] Gisela Kavčar; I. b) razred [dečkov deklic, skupaj 48 otrok] Ruša Kersnik. Skupaj je obiskovalo letos vzakdanjo šolo dečkov deklic, 308 otrok. Kamure v šoli so bile splošno povoljne, le Ivana Kršničnik, silno strastna in zagrizena liberalka in svobodomislika, je javno v šoli strupeno agitirala med šolsko mladino za sokolstvo.

Kitarsko društvo v Kamniku. – 30. junija je pri „Kolpičilo „Kitarsko društvo v Kamniku" svoje dvanajsto upravno leto in sicer v vsod vse pričakovanje sijajnim uspehom. Vprejemkov je imelo K 57.686·44, izdatkov pa K 57.209·60, premoka torej K 114.896·04. Za šolnika pleticam za pletenje kit je dalo K 44.207·80, obstnega dravka je plačalo K 8442·10. Za prodane kite je prejelo K 57.764·- dalo je za sanacijo „Javopne centrale v Ljubljani" K 5000·-, „Šolni cerkvi" v Kamniku v poplačilo posojila na okt 414 K 2000·-, kar oboje je v izdatkih in bilanci upisano sub „za blago", in za orlovsko organizacijo v Kamniku 500 K [za Orle 200 K, za Orlice 200 K in za naraščajnice Lepice 100 K], kar je v bilanci olnjišnem tudi sub „za blago". In vendar je navolic temu imelo čistega dobička po odpisu vsega premičnega inventarja [K 544·46] še izredno veliko soto – K 6358·94. Ob konem tega upravnega leta ni imelo v zalogi prav nobene kite, prav nič basta. V posojilnici malošenega denarja je imelo K 15.200·- tako da je imelo pobrite vse delšie [K 3884·90] in ves rezervni zaklad, ki je v letošnjim čistim dobičkom znašal že

L. 11. 8 45: 9 4! Isoto 1000 K, je [zgoraj omenjeno] društvo Šupnikov Hot naprej" do, ker je navdušen ustanovitelj in je skozi vseh 15 let z vzornim trpljenjem in osebnimi denarnimi žrtvami brezplačno vodil. Šupnik pa, ki skozi vsa leta vse delo pri vseh nadaljnih gah [Pevcih, Citrarjih, Igralcih in Koncertnih] vedno prepolnoma nastopi, je tedaj 1000 K daroval šolski cerkvi v Komendah. Občni zbor se je vršil 15. julija 1945.

Naš minister verstva hoče kulturni boj. - 16. julija je poročal „Slovenec": „Deputacija odbornikov slovenske duhovščine je bila te dni pri ministru za verstva Marinkoviću ter prosila za odpravljanje gmotnega stanja siromašne duhovščine. Minister Marinković je pri tej priliki naglašal, da se bo morala ločiti Cerkev od države, da se bo morala vsaka vera in cerkvena premoženje nacionalizirati. Ta izjava kulturnobojnega ministra je izzvala med slovensko duhovščino velike razburjenja, zlasti, ker je minister označil to demokratsko stališče kot stališče vlade." - In zlasti take vlade je - katoliški duhovnik Ks Slovenec!

Zmaga pred katastrofo! - 16. julija je poročal „Slovenec": „Ljubljanska mestna občina 31. julija ne bo mogla več izplačati svojih mesečnih uslužbencev. Vsa mestna podjetja, ki so bila prej zelo dobičkonosna, so pasivna, dasi so vse pristojbine nenehno poviševali. Špekulanti so v kratkem času vsakdanje finančno stanje mnogo mestnih občin pripravili do katastrofe!" Mestna podjetja so sedaj že za 130 milijonov pasivna! Prej so donašala leto po 10 milijonov čistega dobička!

Kako je v Jugoslovanski Rusiji - 15. julija je poročal „Domovinski list": „Delegat angleške delavske stranke Mr Guest, ki se je pravkar vrnil iz Rusije, je priporočeval o razmerah v Rusiji tole: „Nihče ne sluti, kako pomanjkanje trpe Moskovčani. V skupnih kuhinjah dobivajo vsak dan kosilo pehnjadne juhe in košček kruha. Razen tega dobe vsakih 5 dni, ki pa se navadno podaljšajo na 14 dni, kilo kruha. Vsakdanja dnevna dobrotnica vsake 3 mesece

Rusa nikdi. Mleka, masti, jajca in celo Kaja ne poznajo več. Kruh je črn in slab. Nekaj članov angleške deputacije je vsled slabega kruha obolelo. Leto pa vste zahodna trgovina skoro nikjer drugod. Cene, ki se zahtevajo tu, so gorostasne. Zato stane štruc kruha 1000 rubljev. Tjudje prodajajo obleko, perilo, vse, kar imajo, da si kupijo kruh, ko nimajo ničesar več, umrò lakoti. Vladni komisarji in družine njihove pa živo sijajno, razkošno. Samo v Moskvi je bilo od boljševikov pomorjenih 8500 oseb. Vodstvo armade je v rokah Trockega, tega najsvitlejšega pa tudi najnesimpatičnejšega vseh sovjetskih mož. Vsaka zmaga rdeče armade je Trockijeva zmaga. Lenbrat na parade sovjetske oblasti ni misliti."

Ali je res Avstrija hotela uničiti Srbijo! – 9. junija je priobčila ameriškanska „Edinost" [Čikago]: „Italijanski listi so prinesli pred kratkim vest, po kateri bi se bila Srbija izrazila pripravno skleniti poseben mir z Avstrijo, ko se je Italija pri-pravljala, da napade Avstrijo. Delegat kraljevine SHS je nato 6. maja poslal listu „Il Piccolo" pismo, v katerem z ogorčenjem zanikav kak tajen dogovor med Avstrijo in Srbijo za časa vojske. „Res je – tako pravi delegat Ivan Markovič v tem pismu – da je habsburška monarhija tekom te minule vojske nekolikokrat ponujala Srbiji ne kakšiš tajnih dogovorov, temveč poseben mir – celo v trenutku, ko je bila vojska pri kraju –, mnogo, mnogo ugodnejši nego koristi iz tajnega sporazuma, v katerem bezedričijo sedaj laški listi. A Srbija je s prezirom zavračala vse te ponudbe sovražnikov. To zavezniki Srbije dobro vedo." – Bilo vsekako je to priznanje!

Češi se dolgo bili na delu za uničenje Avstrije. – P. Lintham S. J. je v „Theologisch-praktische Quartalschrift 1918, II, str. 448 zapisal: „Durch die verborgenen Hände der Wissenden wurde das Čechische Volk klug, mäßig zum Sturmbock gegen die österreichisch-ungarische Monarchie herangeschmiedet. Das Massinische „Delenda est Austria" wurde zum Ziel, die gleichfalls schon von Massini als Losung ausgegebene Aufgabe

der Nationen des Vielvölkerstaates gegeneinander zum beständig in wachsendem Maße und mit wachsendem Erfolge angewendeten Mittel. Masaryk, der zuerst Hochverräter, dann exil Ehre ist, steuerte offenbar von vornherein auf eine tschechische Republik innerhalb ihrer augenblicklichen Gestalt hinaus. Kramář der „Prosse" scheint sich bis zum letzten Augenblicke mit dem Gedanken einer slavisierten Donaumonarchie unter russischer Spitze mit Verherrschaft der Tschechen getragen zu haben. In zwei Jahren, so schrieb ein gut eingeweihtes Pariser Blatt in den letzten Junitagen 1914 nach dem Besuche Poincarés beim Zaren, werde die Entente so stark sein, daß sie ohne Mühe Deutschland ihren Willen aufzwingen werde, entweder durch den bloßen Hinweis auf ihre militärische Macht oder durch blutigen Waffengang. Im Zusammenspiel damit gedachte Kramář durch den von ihm seit Jahrzehnten unermüdlich organisierten Druck von außen auf die Donaumonarchie, Deutschen und Magyaren zum Trotz, dieser die von ihm angestrebte neue Verfassung aufzwingen zu können. Durch Abstoßung Südtirols und Siebenbürgens, durch die Überlassung Galiziens an das befreundete Rußland und der slovenischen und kroatischen Sprachgebiete an das befreundete Serbien glaubte man dem noch verbleibenden Rest der Donaumonarchie für den Tschechen Magen verdaulich machen zu können. Einen sehr ungünstigen Einfluß auf die Machtbegriffe des tschechischen Volkes übte der nationale Radikalismus dadurch aus, daß er teils dunkel teils klar und bestimmt zu maßlosen Zielen drängte, die nicht mehr auf friedlichem, verfassungsmäßigem Wege, sondern nur durch gewalttätige Revolution zu erreichen waren. Denkt man an die Tage der Kindheit im Jahre 1918 zurück, so wird man es einer als einen Ehrentitel der katholischen tschechischen Volkspartei anerkennen müssen, daß sie viel länger als die katholischen Südslaven, ja bis zum letzten Augenblicke die ruhige Vernunft bewahrte, dem Kaiser die Treue hielt und sich vom Wege der Gesetzmäßigkeit nicht abdrängen ließ. Männer wie Lambrava und Hrdlička können sagen, daß sie mit reinen Händen und gutem Gewissen in die neue Republik eingetreten sind."

Kako naši „bratje" Srbi delajo s slovenskimi vojaki. - Ko. julija je prinesel „Učiteljski list": „Nevoščljivo se je opazovalo, da so bili slovenski rekruti [že jih že tudi imenujejo] z veseljem sprejeti v Splitu. Sploh vse drugače - kot jih je morda pomarsovjalo obnašanje - delajo predstojniki. Vsi se jako pritožujejo glede prehrane, ki je v Jugoslaviji - bogati na živilih - pod vsako kritiko. Pritožujejo se glede stanovanj, ker mnogi leže na prostem, izpostavljeni grozni vročini i. t. d. Uveljavljati se morajo vseh pravoslavnih ceremonij. Ker so kot Slovenci katoliško inteligentni, jim pravijo, da morajo kaj več znati kot drugi in jih šikanirajo. V mesto baje ne bodo smeli 4 mesece, ker so menda za to prej nesposobni. Vsi Slovenci imajo le eno željo: da bi se razmere izboljšale in prosijo tovarišice, naj se potem pristojnih oblasti kaj ukrene." - To so vojaki letnika 1899. Isti dan, ko so 13. junija potres „ajnrukali" in prišli v Ljubljano, so jih takoj odvedli na vlak in odpeljali v Split. Konjaških fantov je bilo, med njimi Orel Jakob Škorjanc iz Sp. Šiške. -

Lahi rušegali in uničili slovenski „Narodni dom" v Splitu. - 11. julija, na predvečer rojstnega dne kralja Petra je prišlo v Splitu do silnega streljanja med Slovani in Lahi. Vodilo je med tem strahom. Vodil je tudi laški poveljnik ladije „Puglia." Ker se radi tega maščujejo, so vprizorili Lahi 13. julija, v torek zvečer upravo grozne stvari v Splitu. S bencinom in petrolejem so rušegali in trahasteli popolnoma opustošili „Narodni dom". Od ponosne, mogočne stavbe, ki stoji na najvišjem in najlepšem kraju tržaškega mesta in je imela pet nadstropij, je ostalo golo, črnilo in razpokano zidovje. Streha, balkoni, stopnice, vse se je sesulo. Slovenec Poljak in njegova žena, ki je Dominikova iz Ljubljane, ki sta ravno isti večer šele došla v Split in se v „Narodnem domu" le nekoliko prej šele nastanila, sta v silni grozi skočila skozi okno 15 m globoko na ulico. Poljak, doma iz Vipave, si je zlomil tilnik in je obležal na mestu mrtev. Žena pa se je tudi nevarno poškodovala. Samo tu je narodila drugal nepremenljivo

Skoda, nad 55 milijonov. Upustešila pa je tudi jugoslovanske delegacije in stanovanje delegata Markovića, špedicijsko tvrdko Balkan, odvetniške pisarne dr. Zybera, dr. Abrama, dr. Wilfana, dr. Kimovca, dr. Petrinja, jadransko banko, srbsko šolo, mnoge srbske pravoslavne občine i. t. d. Za tudi na Reki, v Zagrebu, Splitu in drugod so bili veliki izgredi Lahov v Rst so prav tedaj prišli Slovenci iz Amerike, da nastopajo na mariborskem zborovskem taboru naša ameriškanska društva. Lepega so opazovali tolikšna barbarstva! V Rabu je še bilo do tistih usodovinskih dnevi leta 1918! Vrnjeni Slovenci sami so v deputacijo šli v Zagreb prosit Lahe, da pridejo in zasedejo Rst! In ko so prišli, so jih Slovenske kot „rešitelje" s cvetlicami odposlale in v imenu Slovencev jih je dr. Zybar pozdravil! Božji mlini! Za tudi Lahe bo božja roka še strašno udarila!

Prvo društveno predavanje. - 15. julija je predaval v „Društvenem domu" v Zagrebu Ivan Tkačenko iz Kamišak o pravoslavju. Prav temeljito in podrobno je govoril o verouku in kulturi prvih Slovanov, o vzrokih razkola in o verskih razmerah v naši sedanji državi. Poslušalcev je bilo nad 50.

Sovjetska revolucija na Poljskem. - 16. julija je poročal „Slovenec": „Listi poročajo po moskovski „Pravdi", da so na čast tjakaj odposlanim Leninu priredili veliko slovnost, tekom katere je Lenin proslavljal Kuna in naglašal njegove zasluge za sovjetsko revolucijo." - Bela Kun, ki je bil krvnik Ogrske, ki je v par mesecih najstrašnejše grozodelstvo poveril uničeto duhovnih in civilnih ljudi, zapravil milijarde ljudskega premoženja in nesrečno državo spravil na rob propada. Pobegnil je na Dunaj, kjer so mu vladajoči socijalisti sedaj dali priložnost, da je pobegnil na Dunsko.

Ljubezen naših „rešiteljev" Srbov v pravi podobi. - 23. julija je prinesel „Slovenec": „Že dolgo imamo v rokah dokument, ki ga je izdalo vojno ministrstvo v Beogradu kot tajno navodilo na vsa podložna poveljstva. Navodilo je skrajno

Šolitev mašega ljudstva in naše duhovščine. Povelje govori o rimsko-katoliški duhovščini in stare rimske papistovske šole, ki so skozi leta in leta indihavali duh jezuitizma, kakor tudi o narodu stare mentalitete, ki je odgojen v temi neznanja in sužnjstva. Dalje govori, kako naj oficiji pridobivajo to nekulturno papistovsko maso. Razkladata: „Nemeritost in sirska velikopotenost v pedagogiki - to so najboljša in najsigurnejša sredstva pridobivanja nekulturne mase in kasiintelligence z nejasnimi nazori o svetu in življenju. In za take ljudi gre v našem slučaju." Povelje hoče dati oficijem in vojaštvu navodilo, kako se naj vedejo nasproti duhovščini in katoliškemu ljudstvu. To katoliško ljudstvo imenuje nekulturno maso z nejasnimi nazori o svetu in življenju, ki trava v temi nevednosti in pasje sužnosti." To je vender enkrat odkritosrčna beseda, kako sodijo sebi, ki so priznano najbolj fanatični pravoslavci, o katoliškem slovenskem ljudstvu in slovenski duhovščini. Škof Dr. Jeglič je pa že pred 14 dnevi, 7. julija ob birmovanju v Šiški javno na prižnici pripovedoval, da mu je regent Aleksander rekel, da stremi nad kulturnim napredkom Slovencev in je pristavil: „Mi katoliški Slovenci bomo prvi v Jugoslaviji, mi bomo s svojimi organizacijami prekvasili Jugoslavijo!" Kako naivno! „Slovence" pristavlja: „jasno pa je celemu svetu, ki pozna delo dveh dr. Jegličev, Korošca: Bog se ne bi bila katoliška duhovščina z vsem srcem in vso voljo zavzela za ujedinjenje in jugoslovansko politiko, po vsej priliki drame Jugoslavije ne bi imeli." Tudi to je Salibog resnica! Zakotni zavrzi te Zakotne resnice se že drazijo! Kakšno izdajstvo je bila že verolomna - breza! Je se kaže, da je imel Šušmič dunajski prav, ko je v avdijenci 17. dec. 1917 rekel škofu Dr. Jegliču: „Iz Jugoslavije kakor jo ti ljudje hočejo, bo velikanski fijasko! Začnu za ta fijasko

bo pa prašal Štef Jeglič in njegova duhovščina!"

Slovanska vzajemnost v pravi luči. - P. Sinthern je priobčil v „Linzer Quartalschrift III., str. 455: „In der durch Kardinal Ametta der Pariser Konferenz überreichten Denkschrift der Slowaken heißt es: „Das slowakische Volk wird einer religiösen Verfolgung unterworfen; man profaniert unsere Kirchen, verfolgt in heftigster Weise unsere Priester, die antireligiösen tschechischen Vereine haben sich daran gemacht, unsere Jugend mit den verworfensten Mitteln zu verderben. Diese Aktion hat bereits einen Teil des tschechischen Klerus angesteckt, in welchem sich Elemente der „Jednota", einer Organisation zur Bekämpfung der Dogmen der katholischen Kirche, zusammenschließen. Nun wendet man alle Mittel an, um unsere Priester zum Anschluß an diese entsetzliche Organisation zu zwingen. Die Tschechen wollen uns unserer Priester berauben, um desto leichter uns als Sklaven in die Bergwerke zu schicken. Die Tschechen nehmen uns unseren Gott, unsere Religion, unsere Sprache, unser Vaterland und hoffen, dann in uns billige Werkzeuge zu finden, um uns in Massen in ihre großen Industrien zu stecken!"

Mi vsi moramo postati Srbi! - 14. julija je priobčil „Slovenec" dobesedno tajno poročilo vojnega ministra glede odcepljanja slovaških officirjev s katoliškim duhovništvom in ljudstvom. Silno važen je njegov sklep: „Naša vojska je v vseh krajih naše prostrane domovine in zato samore s taktnim obnašanjem razmerno najbolje doprinesti, da se razpše vzvišeni predsodki proti prepolnemu narodnemu stroljenju, ki je eden glavnih predpogojev naše državne moči in ki nam edina zagotavlja bodočnost." Prav! S pomočjo vojaštva se nam torej hoče vzeti katoliška vera in slovenska narodnost! Vsi moramo postati pravoslavni Srbi, ker samo to je tisto prepolno narodno stroljenje, ki je eden glavnih predpogojev!

Kdaj Dr. Jeglič je pa pri konferenci Sodalitas v Kamniku 1915, malo pred razsulom monarhije, rekel nam duhovnikom: „Srbi sami priznavajo, da jim sedaj, ko je Rusija mišena, ne kaže drugega, kakor da postanejo katoličani!" In ko je kardinal Bourne v Londonu govoril Dr. Krejčeva na veliko nevarnost pravoslavja za nas katoliške Slovence in Hrvate, je Dr. Korošec samozavestno zatrjeval, da ti ne „ varnosti ni! Janez Kalan je pa zatrjeval: „Protestantizem od nemške strani je za naše slovensko ljudstvo nevarnost, a ne pravoslavje od srbske strani!" Brezmejna slepota! Na zgodovino in na vse, prav vse, so nesrečni vo„ditelji nesrečnega ljudstva pozabili, samo, da so uničili katoliško Avstrijo! Sedaj pa imajo! Dr. Krek je še l. 1913 pri zborovanju vodstva S. L. S. v Ljubljani govoril o silnem fanatizmu Srbov in veliki nevarnosti srbske agi„tacije za jugu za nas Slovence v verskem in narodnem oziru! Je se jasno kaže, da je imel prav takrat in ne prezrije....!

Katoliški duhovniki v jugoslovanski skupni državi.- V tajnem poročilu voj. ministra z dne 5. junija je tudi tole: „V več slučajih se je dogajalo, da so katoliški duhovniki javno razglašali svojo mišljo bodisi v besedah bodisi v delih proti Srbom in Pravoslavju. Te pojave so ponajveč opravovali gg. župniji, ki so jih po predpisanem potu dostavljali v vednost. Vsled takih poročil obračal sem se na pristojna ministrstva, da take pojave vzdrže v kali, ker so škodljivi. Na moj poziv predstavnik dobil sem od g. ministra notranjih del sledeči odgovor: „Ministrstvo notranjih del se je že večkrat obračalo na pristojno ministrstvo verstva, na kakšen način da bi slednje ispeljevalo pri škofijskih ordinarijatih, da ne bi kat. duhovniki podpirali verske in plemenske mržnje v narodu in kako naj bi oni podpirali težnje velike večine prebivalstva za narodno in državno jedinstvo. Ti koraki so imeli tudi uspeh.

Mnogi duhovniki, ki se niso mogli sprijeti z današnjim stanjem in so to svoje nezadovoljstvo izražali in tako na svojo okolico nenegativno vplivali, so bili, ne da bi znali zakaj, premeščeni na druga mesta, vsakdar ne bodo mogli škodljivo vplivati na narod. A če so se s takim izražanjem nezadovoljstva tisti pregrešili proti javnemu miru in redu, so bili, izročeni sodišču v sodbo kazenskega postopanja. V tem pravcu se bo postopalo tudi v bodoče, kakor hitro se bo za to pokazala potreba."

Kako pri Gradcu še slavé Slovenci. – 11. julija je „Jugoslavija" poročila o Slovencih takole pisal: „V poslednjem času revolucije je bil nekdo politik, ki je bil v tajni zvezi z revolucijonarci, do zadnjega trenutka: v zvezi z dvorom in dinastijo in dajal tajne svete cesarju, kako naj bi rešil svoj prestol in vso monarhijo. Ta politik se pravi Slovenci. Vstopom Slovenije v sistem naše domovine smo v Slovencih dobili nov tip: tip jezuita. Slovenec se v Jugoslaviji trudi, da stopi v čim ožji stik z dvorom in dinastijo, ki je za popolno edinstvo, medtem ko je Slovenec v Sloveniji republikanec in avtonomist. Slovenec je jezuit. Kadar da besedo, nima te zanj vrednosti. Zase jo smatra za neveljavno v smislu jezuitskega principa „reservatio mentalis", po katerem tudi prisega nima vrednosti, ako se dotični jezuit, ki jo polaga, zaveže na zmotnjav." – Jej, jej, kako to veselimo v Srbiji. Jezuita zavedno! Kajaška prisega!

Ljubljanska predstava v Deutschem Hause. – 15. julija je v našem Deutschem Hausu priredil „dramatični odsek Ljubljana" predstavo. Uprizoril je 3 enodejanke: „Snubač", „Bartelj", „Samomorilec". Vstopnine se je dobilo 686 K. Od tega je dobil Deutsches Haus" eno četrtino vse bruto-vstopnine, namreč 171 K.

Kako nas cenijo tujci. – 17. julija je prinesel „Slovenec" v eni sami številki tele zabavne novice: „Evakuacija Radgone in levega brega reke Mure je bila danes o 1/2 9. po civilnih oblastih in vojaštvu v izvršena. – Plebiscitna komisija v Celovcu je 11. jul. izdala proklamacijo prebivalcem „koroškega plebiscitnega ozemlja".

Podpisani so: zastopnik Velike Britanije, Francije in - Italije. Vprašamo, kje je ostal podpis zastopnika Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je po jasnem določilu št. germanske mirovne pogodbe imeti moral pravni položaj plebiscitne komisije? Sodi bi bili pričakovali proglas na prebivalstvo osmega v pasu A in bo bo tu plebiscit izvršen, enak proglas za pas B." Velo zamimivo! Zastopnik Italije princ Livio Borghese jamči za svobodno in nevezivno izbiro koroškega glasovanja"! - Svoj čas sta Anglija in Francija nov osebno pri-pravljanje regenta Aleksandra prisilili naši državi 6% nemške odškodnine. Za postotek so kasneje meničnetbinič znižali na 5%, a sedaj so v Spaai odškodnino Jugoslaviji enostavno črtali. Kaj ti tisto, kar bo prišlo od 6½% nemške odškodnine po razdelitvi med Grčijo in Romunijo in vse druge države, ki imajo pravico do odškodnine, na našo državo, je toliko kot nič. A ne dovolj tega! Ententa pograbi z Italijo tudi skoraj tri četrtine vsot, ki jih plačajo avstro-ogrske naslednstvene države in Bolgarija, a Srbija, ki je bila popolnoma opustošena, prihaja na vrsto šele za Grčijo in Romunijo skupaj z vsemi mogočimi državami, s katerimi se bo morala šele pogajati in skleni za vsak vinar." Ogorčeno pristavlja „Slovenec": „Je slovenski optovec ni več nikogar med nami, ki si ne bi bil v gorsti, da nam od entente ni mičesar dobrega pričakovati. Kakor je bila pred svetovno morjenja in obitor polna za nas, tako je po svetovi, katero smo ji izsiljali v polke na italijanski fronti in nov Balkanu, tako jela kasati, da smo ji uljudni in odvč. Kolge nas sploh ni hotela priznati. Strgala nam je iz rok avstro-ogrsko brodovje, ki nam ga je bil temeljem pravilne pogodbe izročil njegov kastnik - cesar Karol. Podaljšila nas je od mirovnih pogajanj in nam kratkomalo narekovala mirovne pogoje. Kakor sovražnikom kapitala nam je avstro-ogrskega državnega dolga. Kalošila nam je težke milijone v odkup za osvoboditev, dasi smo skupno svetovo v največji meri sposobili in si torej svoje osvobojenje sami prislužili. V jadranskem vprašanju se je

postavila interesta na stran Italije in podpira njene imperialistične težnje. Od milijona našega naroda so izročili v italijansko sužnost. Lačen pljen nad nas z vso svojo pesnino in umišljeno veličino, ako je Italijan ali Nemec v Jugoslaviji sedla meča na nas - pa mimo gleda početje samovanca Štumnira na Reki in italijanska tolovajstva nad našim narodom v zasedenem ozemlju. Vse to je moralo tudi največjega optimista prepričati, da je bila naša vera v pravičnost in dobrohotnost meših zavezniških velika naivnost. Sedaj tudi največji Črnogledniki med nami ne bi bili pričakovali kaj takega, kar se je sedaj zgodilo: da nas je Konferenca v Spaai oropala do malega vse vojne odškodnine." Tako pa je rekel dr. Korošec, ko se je po slomu Avstrije kot triumfator vračal iz Pariza v Jugoslavijo, ob slavnostnem sprejemu v Pardubicah! „Dobro stoji naša stvar!" Seveda „dobro", tako „dobro", da nas je vseh Slovencev še sram - groza! Čudno za izdajstvo! Žalostna bilanca!

Prireditelstvo mladine - je blag. julija prav slovesno praznovalo pri župnem g. Šuplinu Janezu Čemažarju na Stajerskem v Schanjih pri Celju letnik 1895, med njimi tudi župnik dom. Salški. Navzoči so bili: dr. Korošec, dr. Kolšek, kanonik Kovačič, kanonik dr. Opeka, profesor Krišnik, Šolar Strukelj, Gačnik, Marčič, Mesesg, Čemažar, Jernik, Šuplini in profesor v pok. Verstovšek, njihov razredni.

Mlakarca so je ubil. - 13. julija se je v Hrastovškem gozdu ubil 45 let stari Janez Osolnik, pekarna iz Hrastnice, Mlakarca pri Josipu Senica, trgovcu v Sp. Kamnikah. Prevažal je pač naraj. Hrastovški župnik ga je previdel še, a je kmalu potem umrl. Bil je prav dober in pošten. Pri senci je bil nad 1 uro.

Procesijam kolpskih odposlancev - 1. in 2. avgusta, v nedeljo in ponedeljek, so se v Kamnikah prav številno udeleževali. Občajanih je bilo v nedeljo 3145, v ponedeljek pa 1161 oseb.

Orlovski tabor v Mariboru. – 29., 30., 31. julija in 1. avgusta se je vršil v Mariboru I. slovanski orlovski tabor. K temu slavlju so se zbirale vse naše katoliške organizacije, da si na skupnih zborovanjih začrtajo pot za nadaljno delovanje. Zborovale so: Orl. Zveza, Orliška župa, Slomškova župa, Slov. akad. kat. liga, Slovenska krščanska zveza, župa kat. dijakinj, katoliško društvo, kat. društva rokodelskih pomočnikov, jugosl. Strossmayerja župa, Vincencijeve družbe, jugosl. Baragova župa, Cirilova župa, Levstikova župa, župa drugoletnih odsekov, župa vojska. Udeležba je bila velikanska. Do 50.000 ljudij je bilo navzočih. Orlov je bilo do 1500 in Orlic do 1600. Samih Hrvatov je prišlo 5000. Došlo je tudi 500 Čehov, Orlov, Orlic in drugih. V naj- boljših francoskih kat. telovadcev, več Orlov, zastopstvo Poljakov. Od škofov so prišli: Dr. Napotnik [Maribor], Dr. Jeglič [Ljubljana], Njaradi [Križevci], Dr. Janez [Zagreb] Dr. Demeter [Zagreb], Dr. Šarić [Sarajevo], Dr. Mahnič [Sinj]. Navzoča sta bila ministra Dr. Veliscar Janković, Spaho in Dr. Korošec in kot oficijelni zastopnik regenta Aleksandra polkovnik Jagičević, jugoslovanski Ilmo, vodja kat. Čehov senator Dr. Šrámek, Dr. Hradilek, zastopnik ameriških slo- venskih Orlov, ničesar drugih. Dr. Zemljak se je udeležilo tabora: 17 Orlov v krojih z zastavo društva, 16 Orlic v krojih, 6 deklet naraščaja v krojih in še nekaj drugih, skupaj do 60 oseb. Orli in Orlice so vozili v petih oj. do 6. z vlakom iz Zemljak in so se vrnili v ponedeljek zv. ob 3/4 7. z vlakom. Za tabor se je vsakemu izmed njih odštelo po 60 K. V Mariboru so se vršili zborovanj, manifestacij, slavnostnega obhoda, slavnostne sv. maše, pri kateri so tudi naše pesmi pele, telovadbe. Vrnili so se vsi zdravi in izredno zadovoljni in navdušeni. Vreme je bilo ugodno. Le v nedeljo pop. pred telovadbo je nekaj časa deževalo, a je kmalu prenehalo.

Romarski Celi in Celice so vedejale slovensko pevsko moč s svojim petjem. Peli so v obeh cerkvah. In to najlepše pesmi, ki jih je Celjski pri društvenem petju navdušil, kar na pamet. Celjani poslušalci se temu kar načuditi niso mogli. Dr. Natlačen je rekel bogoslovcem: „Kaj takega se še v Ljubljani ne sliši! To je pravo kulturno delo!" Janimir je bil tale pisec: Velja skupina naših romarjev" Naših pevcev in pevk [Celeh in Celic] je v Mariboru v nedeljo zvečer prišlo v „Hotel Union" in zasedlo svoje prostore. Pri sosednji mizi pa so sedeli: minister Dr. Korošec, minister Dr. Vilfan Jankovič, regentov namestnik protinamil Pogačnik in dve gospe. Dr. Korošec vpraša prišleca: „Od kod ste?" Odgovore mu: „Iz Romarjev". In še jih pravi vsa družba, da naj katero zapoje. Takoj zapoje „Slovanska pesem" sl. Volarič. Ministra in drugi navdušeno ploskajo. Na željo ministrov so zapele še „Lepa je na svetu Slika", navedno.

Romarski vojak umrl v ruskem ujetništvu. - Cotman Valentin, kmet, star 24 let, iz fg. Romarje, h. št. 64, je umrl julija 1918 v ruskem ujetništvu v Taškentu v bolnišnici za malarijo. To je previdel Cerar Peter iz Studenc, h. št. 6 ki se je julija letos vrnil iz ujetništva. Bil je tudi on bolan za malarijo skupaj s Cotmanom v isti bolnišnici in pri njegovem pogrebu navzoč. Cotman je bil v ujetništvu od 21. dec. 1914. Najprej je bil v Skobeljevem, potem pa Taškentu. Služil je pri 7. kranjskem bataljonu. Bil je prav dober kmet.

Romarje materijalno stanje duhovnikov. - 6. avgusta je prinesel „Slovenec": „Tirolski strežaj je danes dvakrat boljše plačan kakor študirani duhovnik; tiskarski ali železniški delavci v enem tednu več dobijo, kakor duhovniki cel mesec. Nekateri duhovniki se komaj prerivajo

vijo; nove obleke in obuvala si še ne morejo več kupiti; nosijo stare, ogoljene, zakrpane suknje, ker ne zmorejo nove. Ondi tam, kjer je šupnijsko posestvo, trpka prede, ker ni s čim plačevati vedno dražjih poslov in delavcev."

Demarkacijska črta med A in B pasom na Koroškem odprta. - 6. avg. je priobčil „Slovenec": „5. avgusta se je odprla demarkacijska črta na Koroškem za prost osebni in omejeni blagovni promet, ker sele vsto važnih živil in drv" vsega se smejo izvažati iz cone A v cono B le s privoljenjem ekrajnega glavarstva. Naše ozemlje in pa finančna straža ostaneta na demarkacijski črti." Pred par dnevi še je pisal „Slovenec", da se demarkacijska črta na noben način ne sme odpreti! In danes še poroča, da se je - odprla! Agitaciji za Nemško Avstrijo je očitno s tem odprla vrata na stežaj!

Divjaštvo bliških Italijanov proti mariborskim gostom. - 3. avg. zj. je potovalo 1000 hrvatskih in 350 Čehoslovakov in Francozi na Jesenice ob spremstvu nad 400 Slovencev. Ob tej priliki so Slovani bližnjega Italijana upirovali proti tem odličnim slovanskim gostom nečuvena divjaštva, o katerih je poročal „Slovenec" 5. avg.: „Bes Jesenic stoji pred vsakim predrznjakovstvi, kar je izbruhnilo ob priliki prvih srbovskih gostov. Druba bližnjih Italijanov je pijana in razsajala in obkladala goste z najgršimi psovkami. Ta druba je pričela okrog jutra najrazličnejše surovosti ter izkala priložnosti za napade na goste. Čehoslovaki in Hrvati so se radi tega oglasili tekom dneva pri županstvu občine Jesenice ter predali najostrejši protest proti postopanju Slovanov bližnjega Italijana. Liberalni kaznilni čuvaji so zabranjevali ostrim Slovanom ter storili vse, da se gostje ne bi vozili po jesenskem. Naščuvali so mlaje. Prerezali so električne napeljave, ker so hoteli preprečiti vsako razsvetljavo. Bližnja predrznost je šla tako daleč, da je celo prišlo do pretepanja med Jesenicami in jesenskimi Čehi. Na pomoč ji je prihitelo celo 25 Lahov."

slovaških barv, ki so liberalne sinjake nemilo merile ter pičile debele. Ko so se pa jasno razlegali glasovi francoske narodne in ruske himne marseljeze, so se oglašali bolizgi iz vrst liberalnih demonstrantov. Jarbantstvo je doseglo svoj višek zvečer. Prišlo je celo do dejanjskih napadov. Na vrtu hotela sta sedela pp. varjenika M. Perstranšek in ing. Senica v družbi gospov. Naenkrat prileti polna miska strelje prosora v - grajščico mesto nad glave slamov slovenske slave ..!"

Boj s pšeni v zvonik. - 4. avgusta zj. je v Sp. Šiški, 87 mrl 85 let stari Valentin Pavlič. Luba mu je bilo zvoniti mutvaški zvonček", ki je v „malih linah". Ima pantka: Krajšni" fošk in Imajdov Jani, stara 10 let, sta that revnici slekla v zvonik. Ko pa slečka v male line, sta nevede razvrla grajščev - pšenov, ki je bilo na „pravljem tik pri vhodu pod tramom. In oj groza! Pavlej sta zagledala, kaj se pravi drugiti v pšenov grajščev. Ko bo pšenov je v hipu prenehalo obrag njiju in se v vso jeso zaletavala v grajsko obzidje. Glupa sta pričela kričati, kar sta le mogla. Župnik je ravno brevir molil zvonej. Ves se je prestrašil, ne vedoč, kaj se je zgodilo. Ljudje, ki so slišali strašno kričanje in videli prestrašenega fanta v linah, kako mimo je prišel na pomoč, so od vseh strani leteli skupaj. Krajšnik, mežnar, je bitel v zvonik in je s težavo rešil dečka iz pšenove oblasti. Le od zvonej je dršal roki, sicer bi trdo njemu ne bili prirasnili. Fanta pa je bitro podal ruto, da se jih je mogel obrisati. Usta sta bila opikana v glavo! Ti čuda! Ker so jih tačaj z jezikom pridno mučili, se jima zvečer še nič več ni pogovalo. In tudi bolelo ju nič več ni.

Ker pravijo, da nismo v Srbiji - 15. avg. je poročal „Slovenec", da je naše jugoslovanske ČSL zastopstvo, brbi,

na Dunaju od vseh, ki so iz Češko-Slovaškega potrevali k mariborskemu taboru naštevalo 305 K za vsak vinar potnih listin, dasi se jim je prej zatrjevalo, da pri zastopstvu na Dunaju stroški nikakšni strošker ne bodo imeli. Ker Kmečki slovaški fantje niso imeli denarja dovolj seboj, so se prevarani pešjali iz Dunaja nazaj v Maribor - domov nazaj!

Nezaslišano postopanje železnic. - 10. avg. je prinašal „Slovenec": „Vsled zapovedi izdatkov zaradi vojske za vozove in železniški material je bil železniški minister dr. Hrasica prisiljen povišati železniške tarife za 100%. in sicer s 16. avgustom. Na današnji seji [9. avg.] ministrskega sveta v Beligradu se je na predlog finančnega ministra demokrata dr. Stojanovića sklenilo, da se začenši s 16. avg. povišajo železniški tarifi in sicer za blagovni promet za 300%, za osebni promet za 100%." In še sedaj je vožnja po železnici pri nas nezaslišano draga!

„Veliki uspehi evropske vojne." - 6. avg. je ruanji minister grof Sforza govoril v Rimu: „V Italiji praznujemo na veliki in definitivni uspeh evropske vojne, uspeh, ki je samo italijansko delo in slava: uničenje avstro-ogrske monarhije. Vse, kar je v Beligradu in Ljubljani na pravega in zdravega, ne, da je šlo in delal Rim za vse, kar je bilo tudi njihova največja želja: za uničenje avstro-ogrske monarhije."

Petkovalstvo Jugoslavije. - 9. avg. je prinašal „Slovenski List": „Skozi mradnje podatke meseca junija t. l. šteje naša država: v Srbiji na 87.358 km² 4,456.909, v Vojvodini na 41.750 km² 1,675.234, v Črnigori na 14.180 km² 435.000, v Bosni in Hercegovini na 51.199 km² 1,895.044, v Dalmaciji na 11.838 km² 645.666, v Hrvatski in Slavoniji na 42.533 km² 1,641.954, v Sloveniji na 21.681,60 km² 1,615.084, skupaj na 247.539,60 km² 14,343.087 prebivalcev.

Izplačevanje obresti vinkuliranih obligacij - je vsled odredbe delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani z dne 17. jul. 1918 začasno ustavljeno. Vsled tega - tako je sporočil „Uradni list" VIII - prenehajo obresti ustanov [n. pr. mašnih], ki imajo glavnico naloženo v takih obligacijah. Nadarbinarji pa, ki so vsled tega prikrajšani na postavni kongrui, naj to sporoče ordinarijatu." Zupnik domžalski je s tem prikrajšan letno na kongrui in petletnicah za 1700 K! Kongrua čimdalje večja, plača čimdalje manjša!

Drugo društveno predavanje. - Dr. avgustin je priredilo kat. izobr. in prosv. društvo v Domžalah svoje drugo predavanje v društvenem domu pop. ob 4. Predaval je tudijski asmošolec thane Kovač o posvetnih „alka" bratovščinah, o boju zoper tega sovražnika in o veliki važnosti abstinence. Prav dobro je govoril. Poslušalcev je bilo do 70.

Odhod velikanskih sredstev iz Rusije. - 13. avg. je prinašal „Slovenec": „Iz Paris" javlja iz Washingtona: Izjava državnega departmenta po konferenci v Jeli bržkone se glasi: Ker Nemčija vsako drugo ljudstvo mora zasužnji, Nemčijo premagati. Ljudstva, ki največjega dosedanjega Rusije. Nemčija mi sovražna, se bori sedaj Rusija v svojo obrambo. Njeno armado imenujejo boljševiško, ker stoji Lenin na čelu moskovske vlade, v resnici pa ni boljševiška, nego narodna armada. Šef njenega generalnega štaba je general Rusilov, eden najpomembnejših zastopnikov starega režima, ob strani pa mu stojita generala Kuropatkin in Polivanov, ki sta tudi znana iz časa starega režima."

Rusi v zvezi z Nemčijo. - 13. avg. je opisal „Slovenec": „Rusi so v zaletu, ki so jo pred par dnevi storili entente, zaključili, da le v tem slučaju storijo v miroven prospeh, če se prosvedovanj udeleži tudi Nemčija kot enakopravna

intervencionistična stranka. „Temps" odkljanja zagovarjano to grozno misel češ, da bi zahtevali Rusija in Nemčija revizijo versaillskega miru glede vzhodnih mej nemške države. „Povabiti Nemčijo in se pogajati s njo o mejah s Poljsko, bi pomenilo, da se hočemo odpovedati svoji zmagi, svoji varnosti, svojim zahtevam po odškodnini, to se pravi, da bi se odrekli vsemu." Aha, se po pravici bojijo! Pariška konferenca se bo kmalu z vsem svojim delom razblinila v prazen nič! Škoda se bere Daga! Zato pa se je še vresničila beseda: „Sedens super thronum irridebit eos!" Bo zares Rusije, Nemčije in Avstrije je Zahtevil vsaka še l. 1914, najhuje odvzel that pravo Klemenc profesorico svetovne vojske! Sedanji položaj je šele „Umgekehrt". Ententa se se trese. - 13. avg. je zapisal „Slovenec": „Vsadivanje boljševiških armad na poljsko ozemlje, njihove velike, uničujoče zmage nad poljsko narodno vojsko, so vzbudile v državah sporazuma in v Ameriki velik nemir. Proti po sklepu sve" tovne vojske se je vzdala zmagovita, vsemogočna, države in narode kakor čarobne figure premikujoča ententa s protivnikom, katerega z vso svojo neizmerno oblastjo ne more marširovati več svoje volje. Nalitila je na gmotnijo sil, katera se njenim silam enakovredna. Moč sovjetske Rusije ni utemeljena le v organiziranih množicah njene lastne države, temveč v prvi vrsti v mednarodni organizaciji" sviji delavstva, ki se bori v državah entente same proti svojim vladam v prilog Rusije." Naščuvanje se prihaja. Uspehi sovjetske republike je neizmerne važnosti. - „Poljska se bliža - tralo „Slovenec" 13. avg. - svoji vzhodi. Za uspeh sovjetske republike je neizmerne važnosti za politični položaj celega sveta. Zmage rdečih armad dvigajo moralno zavest in pogum proletarijata v vseh državah. Uspehi sovjetske republike na vzhodu so obenem uspehi opozicijonalnih strank v državah entente. Če se posreči Rusiji ustvariti iz Poljske sovjetsko republiko, se bo razmahnil boljševizem k srednji Evropi. Mednarodni pomen boljševizma se bo pomnožil!"

Stiridesetletnica domžalskega Sokolskega društva. - 15. avgusta na Veliki Šmaren, je Sokolsko društvo v Domžalah praznovalo 40letnico svojega obstanka. V ta namen se je v spremstvu sosednjih sokolskih društev z godbo odpravilo na Šolsko Goro, kjer je bila služba božja, ki je bila prav radi te slavnosti že ob 10. Zadi tega je bila tudi polna cerkev. Maša izjemnega vzdušja. V pridigi se je župnik spominjal ustanoviteljev društva, njihovega, ki so skozi vseh 40 let zvesti društva, umrlih članov društva in je slavil sokolska društva kot „organizirano junaštvo dijanjske ljubezni do bližnjega. Vsem, ki je radi kvarnega vpliva sedanjih razmer, se sokolski neprilagodeno število nadležili, tudi tuji. Pri sv. maši je pevska društ. „Šalska godba „Haydnova vojaška maša" in ob zaključku po blagoslovu „Lepa naša domovina". Pop. so imeli sokolski vrtno veselico pri Skoku.

Cerkveno darovanje - 15. avgusta, na Veliki Šmaren, je znašalo zj. ob 6. K 1041·55 [1 bankovec po 40 K, 11 po 10 K, 19 po 10 K, 9 po 4 K, 174 po 1 K, 163 po 1 K, srebrna belega K 1·15, krajcarjev —, poštnih znamk za K 3·40] in ob 10. K 1074·64 [1 bankovec za 40 K, 15 po 10 K, 11 po 10 K, 11 po 4 K, 176 po 1 K, 101 po 1 K, srebrna belega za 1 K, krajcarjev za K 0·14, in poštnih znamk za K 11·40], skupno - K 2116·14! To je bilo doslej največje izmed vseh cerkvenih darov, pani v domžalski cerkvi sploh! In to ob tolikem času!

Dijaška predstava v Domžalah. - 15. avgusta pop. ob 1/2 5. je prosvetno društvo „Slovenske dijaške zveze" uprizorilo v društvenem domu v Domžalah burkasto potovanje „Enodejko". Naslovno vlogo je igral akademik Anton Koman iz Domžal, ostale moške vloge dijaki, večinoma visokošolci Kamniški in Šentvške vloge Kamniške Orlice. Vsak dober je igrali. Vstopnine se je zbralo 807 K. Čistina te javne vstopnine, 600 K, je pripadla društvu za društveni dom.

Amerikanci mislijo. - 17. avg. je priobčil „Slovenec“: „Ustrelijen je bil v noči od nedelje na ponedeljek okoli 11. uri na dvorišču pred Obzorčevo gostilno Anton Andrej Šušnik, doma iz Kolišnega. Kakor pripovedujejo, je stal pred gostilno. Mimo se je pripeljal biciklist, katerega je pekel, naj gre špat. Biciklist je mato ustrelil in Šušnik je mutec obležal. Orožniki so zaprli Ferdinanda Petka iz Podrečja, ki je šele pred tremi tedni prišel iz Amerike. Pokojni Šušnik je bil zelo mirnega in splošno priljubljen. Zapušča ženo in troje otrok, zadnje se je rodilo.“ - Da mislijo Ferdinand Petek iz Podrečja je bil kostnik hiše v Sp. Šiški, h. št. 40, katero je kupil od Jančiča in v kateri je s svojo ženo, doma iz Šiške, ki je tudi sedaj z njim prišla iz Amerike, še stanoval sedaj, zadnje je prišel iz Amerike. To izjavi mnogi Amerikanci ne ve ne žena v Ameriki ali pa nista nič v enkrat godila in se ne vrže vsako življenje sploh nič briga nista!

Kdo se prikaja Mala Avstrija „svobodnih narodov“? - 20. avg. je priobčil „Slovenec“ tole značilno mnenje Anglije o avstrijskem problemu: „Republika Avstrija je treba rušiti pogina, ki ji preti, če ostane sama, treba je je spremeniti na tisto pot, ki je za zavezniške cilje najprijemljiva: treba je ustvariti gospodarsko obdonavsko konfederacijo. Ako bi to opustili in prepustili zmagovalne države prepustili svoji usodi, potem bi se podaljšala Evropa notri do zla. Nasprotno pa bi konfederacija marsikaj izravnala in blažilno vplivala. Nikogar se ne sme k temu siliti, treba je le nekatere ovire pripravljene za tak nauk, potem je Anglija „zares vspešno“ pri zmagi pripravil, da se pripravijo: „Ej podonavski federaciji - tako je pisal „Slovenec“ 19. avg. - ki je hočejo imeti Francozi, Angleži in Amerika za vsako ceno, nasprotujeta italijanska

politika, ki hoče zvezo z Nemčijo in po nji z Rusijo, ter češka, jugoslovanska in rumunska politika. Pred tednom je češki dopisni urad razglasil uradno v švicarskih listih, da niti Češkoslovaška, niti Jugoslavija, niti Rumunija ne želi podonavske konfederacije, da pa so sklenile med seboj posebno zvezo, trdnejšo malo „entento", ki se hoče obljubo vsem prijateljskim vesem z entento, zlasti s Francijo, z vsemi silami upreti načrtu, da se upostavi Avstro-Ogrska v kakršnikoli obliki, nasprotno pa, da hočejo razvoj svoje moči proti nezanesljivi Ogrski. - Tako je v tuj duh pretvorjeni češki zunanji minister dr. Beneš v Beligradu in Bukarešt, zato češki ministrski predsednik Šusar v Jeruzalem. Joj se - Habsburžanom! A ne pomaga nič! Češka bo, kar priti mora, nova Velika Avstrija, „svobodnih narodov" in češki bodo nazaj Habsburžani! Nemčija kri Franca Ferdinanda ni bila zastonj prelita. Njegov ideal se bo uresničil! Joj je nemški, kot nisi mar" govoril zemlje! Od versaillskega miru Nemcu ne bo ostalo drugega kot - spomin!

Na gnilo morje - je 15. avg. sj. v Gradcu, 4. St. 4/c 31 let star cesar cesarja Franca Jožefa, nepreviden. Kamo prejšnji dan je bila bolna. Niti na misel mi ni prišlo nikomur, tudi zdravnikom ne, da bi bila tako nevarno bolna. Ali je kar nagasnila! 30. jul. je umrla Ilči stara Jana Trojan, tg. Šmihel, 148 na gnilo. [N. 35 h.]

Na Češkem se se tepejo za cerkve. - 15. julija je priobčila ameriškanska „Edinost" [Chicago]: „Češkaški katoliški češki dnevnik „Narod" pravi: „Ni bo tekla, ako bode vlada še nekaj časa mirno gledala, kako vnemi katoliški odpadniki stegujejo svoje kremplje po cerkvenem premoženju in po katoliških cerkvah. Odpadniki so se že po „Lastili nekoliko cerkva in jih vkradli. 30. junija je imel v Časlavi Jirsekki [odpadli duhovnik] polit ljudski shod, na

katerem je govoril tudi ruski odposlanec Smirnov. Kričali so: „Polastimo se cerkva! Katoliško cerkev uničimo!" 14 dni prenoči je res prišla deputacija k duhovnu v Šupnijo in zahtevala ključe od cerkve. Duhovnu jih je odločno zavrnil in spodil iz Šupnijca. Katoliško ljudstvo je takrat prišlo iz cerkve; ko so slišali o tej deputaciji v Šupnijo, so razjarjeno planili v Šupnijo. V deputaciji brez dvoma je bila tudi neka žena. Ko je videla ta žena Šupnika, pograbila se je kot besna nanj in najbližje trenutku udarila s ključem po glavi, da je padla in omedlela. Naslednji dni popoldne je umrla. — V Jasenovcu so katoliški odposlanci in člani nove češke narodne cerkve v nedeljo 27. junija odšli v Šupnijo in napadli evangeljskega duhovna. Na čelu te tolpe je bil novi Šupnik narodne cerkve Burik, velik socijalist in boljševik. Zahtevali so od duhovna ključe od cerkve. Prosili so ga, da ga vsaj skozi okno iz Šupnijca, ako ne da treh ključev. Duhovan je odprl bitro okno in rekel: „Kar glejte. In sem vam sam odprl okno, da ne boste imeli težav kakor so jih imeli l. 1618 vaši predniki boljševiki." S silo so potem vzeli ključe in se polastili Šupnijske pisarne, listnih in poročnih knjig in cerkve. Tako poročno pričakuje predsednik Masaryk vlogi češki!" In taka boljševiška država hoče danes prestati vedno [illegible] Ljubljana Slovenec! 15. in 18. avg. so se odposlanci s silo polastili cerkve in Šupnijca v Jasenovcu [illegible] Katoliškem listu z dne 30. sept.]

Kmalu na Hrvaškem delajo za „narodno cerkev". 16. avg. je prinesel „Večerni list": „Odposlaniški duhovniki na Hrvatskem, ki se zbirajo pod posebnim protektoratom Gustava Ribičevića, najodločnejšega pristaša „Riječi" vedno akcijo za ustanovitev reformistične cerkve. Zaceli so v Šupniji bivšega Šupnika Stepana Gregorca, v Krapinici in so pričeli politično zbor s „hrvatskim misijo, ki jo je služil profesor oglasbe v Zagrebu Dragotin Andres. Župnik Gregorca in Andresa sta že naložila pričetke odposlanca duhovnika k Šupniji in bivši ruski Kaplanin Dragotin Tomac."

Evropska svetovna kriza. – Na vseh koncih Evrope vre in se vznema. Rusija in Poljska sta še v strašnem mrtvem bojnem hlapu. Romunija je v nevarnosti, Češka vsa v notranjem razvoju, v Gornji Šleziji se Nemci, Poljaki in Francozi kolijejo med seboj, Albanci so v teh dneh padli v Jugoslavijo in je prišlo do krvavih spopadov, Italija je vsa pripravljena nekoč Jugoslavijo, Mažari samo čakajo, kedaj naj udarijo! Povsod samo brezmejno sovraštvo narodov! Jezovn ha dragonja sedaj, ko sprejemi dobri Sitni, ed dne do dne večja! Evropa, kam si prišla! Vse kaže, da se pripravljajo še hujše reči! Sedaj se šele prav živo čuti, kakšna stebra javne varnosti in reda v Evropi sta bila nemško cesarstvo in avstro-ogrska monarhija! Strašno usodno je skazal Wilson Evropi s tem, da jo je uničil!

Tretje društveno predavanje. – V ned. avg. popr. ob 4. je priredilo kat. izobr. in prosv. društvo v Domžalah tretje predavanje. Govoril je tukajšnji rojak Jaggi o Kitajcih, njihovi kulturi, veri, šegah in navadah, o misijonskem delu med njimi. Predavanje je bilo zelo zanimivo. Poslušalcev je bilo do 70.

Podružnica J. kljubj. del. konzumnega društva v Domžalah – je imela V ned. avg. popr. ob 4. svojo letošnjo glavno skupščino v društvenem domu, ki kateri sta prišla kot zastopnika centrale iz Ljubljane predsednik Alojz Kraemer in tajnik g. dr. J. Anton Komljanec. Ker je centrala na letošnjem občnem zboru v Ljubljani dvignila delež od 30 K na 100 K, je bila ta skupščina zelo burna. Ž vso odločnostjo so člani izjavili, da na noben način tih 70 K ne doplačajo. V odbor podružnice v Domžalah so bili soglasno izvoljeni: Župnik Franc Jerič (ki se radi kumulacije skupščine ni udeležil), Franc Kovačan, Franc Jendar iz Studenca, Jera Kožar iz Groba, Karol Krovat, Valentin Kmet in Franc Gabrič

Slovesnost cvetnonedeljskega češčenja sv. T. Izleza v Ivanščakah. - 15. avgusta, se je v običajnem redu prav slovesno izvršila tudi 10. je imel pridigo in pito sv. mašo P. Joahim Kosenina, sjutraj ob 6. pa Šufnik. Vse molitvene ure cvetnonedeljskega češčenja so bile precejšnje številno obiskane. Tudi možje in fantje so se prav častno udeležili. V nedeljo popoldne je vzel Šufnik v pridigah, da naj bodo bolečine molitvene ure darovane posebno v ta namen, da nam sakramentalni Jezus ohrani katoliško vero in nas obvaruje grešnosti. Obhajanih je bilo 445 oseb.

Izobraževalni krožek „Krek" v Ivanščakah. - 16. avgusta je prinesel „Slovenski List" v dopisu pod „Slamnikar" iz Ivanščak: „V nedeljo se je pri nas vršil izredni občni zbor skupine j. s. l. Krat govornik je nastopil tovariš Šufnik, nastopnik centrale. Poročila je podal okrajni tajnik Kragelj. Sprejete so bile soglasno vse predložene resolucije, ki se glasé: ... V. Se sklicuje [izredni občni zbor skupine j. s. l. v Ivanščakah] s predlogom okrajnega tajništva j. s. l. v Slamniku, da se ustanovi pod okriljem skupine j. s. l. v Ivanščakah izobraževalni krožek pod imenom „Krek", kateri naj služi za izobrazbo delavstva s predavanji, tečaji, čitavnicami in podučnimi in zabavnimi prireditvami." Krat. izobraž. in podp. društva v Ivanščakah, ki ima 160 udov, večinoma tovarniško delavstvo, okrajni tajnik j. s. l. Krat se vidi, more prepotati, zanpak nam ustanavlja kar nov konkurenčno društvo!

Občinske volitve v Srbiji. - 18. avg. je prinesel „Slovenec": „Politika" v Belgradu poroča, da so se občinske volitve v Srbiji končale z nastopnim izidom: Radikalci so dobili 544 občin, demokrati 374, neopredeljeni 155, poljedelci 65, komunisti 37, liberalci 35, skupnima listo demokratov in radikalcev 31, republikanci 1 občino." V Belgradu so zmagali - komunisti!

„Proč od Jugoslavije!" – 29. avgusta bo pretekli mesec je bil v Društvenem domu v Ormožkaly shod „Hrvatske seljačke stranke". Kakor je bil shod tudi v cerkvi oznanjen, je bila udeležba nepričakovano majhna, okrog 45 možkih in 15 žensk. Ta tako ogromno nevarno politiko, kot se sedaj vodi, je izgubilo ljudstvo vsako zanimanje. Zavedajo, kar se oga prav nič ne upošteva. Beograd vlada po svoje na način, ki mora vzdramiti vsi tudi največjemu nasprotnjenu med našim narodom. Kar brez parlamenta je ministrstvo Uredilo in je regent podpisal proračun na celo državo s tako ogromnimi novimi davki, kakršnih nas Slovence, da vsa slovenska javnost v tej smeri stremi in se upira*) proven tega Beograd ne pusti razpisati občinskih volitev v Sloveniji, dasi je občinski volilni zakon že od regenta potrjen in razglašen in so se občinske volitve že vršile na Hrvaškem in v Srbiji. A pri nas jih ni, ker tuga liberalci v Beogradu in Ljubljani še ne pusti! Kaj čudno torej, da sta na tem shodu oba govornika - poslanca Strcin iz Ptuja in Jagodic iz Ormoža - ogorčeno nastopala proti Beogradu, da od Beograda nimamo prav nič sreče, da moramo od Beograda proč! Tudi „Slovenec" je v zadnji dobi začel nastopati v precej odločnem, ostrem tonu napram Beogradu. Kamenito! Vsi slovenski „rešiteljem" našim „bratom" Srbom se jim prej niso odmaknili! Voditelji naše „katoliške" politike so vendar enkrat začeli razmišljati, kaj ljudstvo misli, kako naše ljudstvo drhti v Srbiji zavoni! Na celi črti od dne do dne večji fijasko! A Fr. Kovačič je že vedno Srbomilski minister „zagotovščaja"!

Ormoški Amerikanci veliki dobrotniki cerkve. – 4. avg. sta prišla iz Amerike župnik Radovičzell in njegova nevesta vdova Ana Ivana Jg. Ormoške h. št. 45. Mož je bil 17 let v

*) Finančni minister Stojadinović je v tem proračunu za predlagal vsel davkov in dobil, da se mora sedmi plačati državne trošitve dinarjev. Uradnik prej 4 000 D, plačuje sedaj 1000 dinarjev, trgovec - 4000 D! Na državnem je odpadel davek 4 D na tilo, na konja tudi 4 D na tilo, na prešo 100 kg. 80 D.; na cestnine avtomobile: taksa avtomobila do 3 H. moči 60 D, večjih avtomobilov pa 80 D državne na mesec! Neverjetno!

New Yorku, Sima pa 7 let. Njemu so newyorški Slovenci radi iz-
redne priljubljenosti splošno rekli le „stric". Zboj sta pripela tudi
velike denarne svote za naš cerkveni sklad. Darovali so:
Palantič Marija iz fg. Remšal-3 dolarje; Rotman [romoš.
Karpetič] Marija iz fg. Remšal, hš. Št. 46 - 5 dol.; Pavli Anton in
Pavli Helena iz fg. Remšal, hš. Št. 88 - pa 10 dol.; Pavlič Katarina
iz fg. Remšal, hš. Št. 87 - 5 dol.; Peterka Frane in Peterka
Frančiška iz fg. Remšal, hš. Št. 54 - pa 5 dol.; Podbevšek Ivan, sin
in Podbevšek Jožef, iz fg. Remšal, hš. Št. 95 - pa 5 dol.; Pšeničnik
Frančiška iz fg. Remšal, hš. Št. 11 - 10 dol.; Pšeničnik [romoš.
Rode] Ivana in Pšeničnik Katarina iz fg. Remšal, hš. Št. 11 -
pa 5 dol., skupno 73 dolarjev. Po ameriškem Slovencu
Kolmanju, organistu v Clevelandu je prejela Cojzinc [romoš.]
Ruth] Marjanca iz Steba, hš. Št. 17 za cerkev in za šolstvene
namene skupno 5 dol., od česar se je preračunilo za cerkev [vsi
Št. 304 iz 1914] 180 K in 145 K za šolstvene namene. Kurz je bil
tedaj za dolar 85 K in 87 K, pri povratnih pošiljatvah 84 K. Dobilo
se je torej za cerkev - 6550 K, za kar se je takoj
11. avg. javno na prižnici s prav prisrčnimi besedami
zahvalil. 16. avg. je Podbevšek Ivana, fg. Remšale, hš. Št. 95
daroval za cerkev 10 dolarjev, za kar se je pri
takratnem kursu [101 K] dobilo celó 1010 K! Kaj vsem!
Slovenski Katoliki in Katoliška Cerkev. - 14. avgusta
je v Mariboru na katoliškem zletu bila sprejeta tudi
sledeča resolucija k: „Klerikalizem in katoličanstvo se iz-
ključujeta. Kadar se prizna klerikalnemu svetovnemu naziranju,
po katerem vera stopa v politiko, da se zagotovi
gospodstvo medmarodne katoliške hierarhije nad državo
in družavnim življenjem državljanov, kadar misli, da
je na polju umstvenega raziskovanja dopustno le,
kar dopušča ta hierarhija, ta ne more biti
katol." - Iz Remšal je bilo v Mariboru na tem zletu: 6 duhovnov
in 4 katoličice v krajih.

Dr. Fujar še poleti v vladi. – 1. sept. je prinesel „Večerni list": „Novi proverjeniki so posedli mesta odstopivših. Mesto proverjenika za notranje zadeve [doslej Jagmil Rmec] je prevzel vseučiliški profesor Dr. Pitamic kot nestrankarska osebnost. Socijalno skrbstvo [doslej Dr. Gosar] je prevzel Dr. Jarnik in rodstvo [doslej Josip Ivan] Dr. Gregor Fujar." – Dr. Fujar, ta fanatični sovražnik liberalizma, je tretji poleti pri Rumiku. Drugi proverjeniki s predsednikom Dr. Brejc-em so ostali dosedanji. Izvzaj sta nastopani poleti S. L. S. in J. N. S., a brez socijalistov. S tem je bila vladna kriza v Beligradu, ki se je oblikla poleti med letnom, zaenkrat poleti „proravnana". Vendi pri tej krizi so v resnici zmagali liberalci s Pribičević-em na čelu. Dosegli so „prosto trgovino s Pitom", tako da bo parlamentarno in odločilno poleti v polnem razsežju, s tem pa tudi drveginja in prerekanje med ljudstvom! Vsekakor kriza nas dosedanje vodi več kot „vreme – navadno"! Stojan Protić zvezaj ni več minister!

Dr. Fujar se odreka! – 4. sept. je prinašal „Slovenec", da je tekoj v prvi seji nove vlade predsed Dr. Fujar izjavo, da je imenovanje novoimenovanih dosedanjih nadzornikov izpričano v seji 25. avgusta pod prejšnjimi proverjeniki, in sicer – nezakonito! „Vzlic tega v izogib poslednje prosivljam g. proverjenika za uk in bogočastje, naj ukrene, da se napravljene dekrete prekliče. Osebe, imenovane od nekompetentnega činitelja, niso s tem pridobile nobenih pravic in učiteljstvo napram njim nima nobenih dolžnosti. Kr. Blagajna, katera bi takim osebam izplačala prejemke, bi po svoji funkcijonerjih za ta izdatek bila odgovorna. Javno tako otrajni glasovi, ki bi prihajali od nekompetentne osebe imenovane nadzornike v prostovanje." Za nadzornike so bili namreč imenovani 4 Slovenci, dočim imajo liberalci doslej že 14 liberalnih nadzornikov in

za višjega šolskega nadzornika! Še bo slovenščina!

Četrto društveno predavanje. – 5. sept. prof. ob 4. je kat. izobr. in prosv. društvo v Kamniku priredilo v društvenem domu svoje četrto letošnje predavanje. Govoril je bogoslovec Andrej Hribšman iz Komende o socijalnem vprašanju. Razložil je socijalno demokracijo v nje programu in temeljih in krščansko demokracijo v nje programu in temeljih. Predavanje je bilo prav temeljito in poljudno. Poslušalcev je bilo nad 50.

Zupnik daroval 1000 K za domačijo Vincencijevo društvo. – 5. sept. je bilo slovesno posvečenje bolnišnice Usmiljenk frančiškanskega reda. Pri svečanem opravilu je v Kamniku Zupnik govoril o praktiki Jeronikega 4. v dne 13. maja 1896, kako treba s prav krščanske ljubezni, z duhi usmiljenja razširjati ta sprav med narodi, med ljudmi. Pri drugem opravilu pa, ko je bila pota sv. maša s „Te Deum" je prav gledi na to praktiko prosil farane, da naj ustrežejo sveti želji Jeronikega 4. na ta način, da prostovoljno za domače revže v ljubezni zbirajo, kar bo posebno za revže silno koristno. V ta namen naj kar najprej mogoče darujejo za tukajšnje Vincencijevo društvo. Če se tudi ko darujejo, vendar bo premalo, ker se že za vsakih okmaju pri vsedanji splošni draginji le malo dobi. „Kaplan Zupnik v tem ozirom faranom dan lep zgled, izjavljam to-le: Skoraj domačijski Amerikanci so meni vsekako poslali nekaj mašnih intencij, po 1 dolar intencija. Od tih intencij, ki jih jaz v tih dneh opravljam in za katere sem dobil 85 K za celkar, darujem jaz 1000 K danes Vincencijevi društvi v Kamniku kot prvi dar za zato, ki naj se s tem prične v naši fari nabirati za prostovoljno najvišjih revnih naše fare v ljubezni zbiri." Te besede so vsi navdušeno sprejeli. Ta isti dan so začeli prinašati Zupniku darove v omenjeni namen.

Tvarga drva. – 3. sept. je odvozil Zupanik drva, ki jih je že pred 2 mesecema naročil pri tukajšnji kmetiji v Št. Vidu. Račun jih je skupaj 550 K, v Komendo postavljeno, tovorij 4 K skupaj 1475 K. Tukajšni voznik je plačal za tovorjenje 165 K. Za tuma drva je tovorj plačal lotos – 1715 Kron!

Javna telovadba šolskih v Komendah. 5. sept. prof. je priredil šolskih tukajšnega okraja v Komendah na vrtu tovarne „Jistra" javno telovadbo s sodelovanjem dam. Šolske sestre. Iz sprejem na Andreevem do 21. so naši fantje naštuli: 60 šolskih, 4 šolskih in narodnjaja dečkov in deklic skupaj okrog 50.

Komendski se izseljujejo v Ameriko. – 6. sept. so šli iz Komend v Ameriko: 1. Cvar Vinko, posestnik, šp. Komende, 5 in 1. Cvar Rozalija, njegova žena; 3. Cvar Rozi, dekle, „pedna" Selmica Celic, šp. Komende, 6; 4. Okorn Marija, dekle, šg. Komende, 5. Zabelj Josip, kovačnar in 6. Zabelj Pavla, njegova žena, šp. Komende; 7. Štrukelj Lucija, dekle in 8. Štrukelj Marjeta, dekle, šg. Komende, 54; 9. Jesenik Ivana, dekle, Stob, 16; 10. Kalan Mihe, fant, Stob, 11. Jeras Franc, fant, Stob, 14. – Lotos so odšli iz Komend v Ameriko še: 12. Mlekar Antonija, dekle, Stob, 16; 13. Jaje Franca, dekle, šp. Komende, 11; 14. Kejbar Marija, dekle, šg. Komende, 104; 15. Jerovšek Ana, dekle, šp. Komende 48; 16. Jerman Josipa, dekle, šg. Komende, 66; 17. Kralj Rusija, dekle, šg. Komende 114; 18. Kočar Marija, dekle in 19. Kočar Josip, Šolar, šg. Komende [k materi]; 20. Jane Valentin, fant; 21. Jane James, fant in 22. Jane Franc, fant, šg. Komende [k staršem]; 23. Krosman Minka, Šolarica [k staršem]; 24. Kren Jantko, fant; 25. Kren Minka, Šolarica in 26. Kren Jarda, Šolarica, šg. Komende [k staršem]; 27. Kalan Minka, Šolarica, šg. Komende [k staršem]; 28. Jaje Franc, in 29. Jaje Marija, njegova žena, šg. Komende, 103; 30. Kleinlercher Hubert, fant in 31. Kleinlercher Matilda, dekle, šg. Komende, 74; 32. Supane Peter, fant, šg. Komende, 117; 33. Lavrijan Karol, fant, šg. Komende, 15; 34. Jerovšek Rozalija [k možu] in 35. Jerovšek Miri, njena žena, Šolarica, Špalajana 41.

36. Jurmik Marija, delka, Stado, Vo.; 37. Pavli Janez, prestnik, Sg. Konjšak, 70; 38. Pepe Fani, delka, Sg. Konjšak, 1Vo. – Ta strašno izseljevanje je prav najbolj pretresljiva ilustracija sedanjih maših gospodarskih razmer. Kdor le sploh kolikotaj more, bizi odtod! In to navzlic vsem ogromnim sedanjim izseljevanjskim stroškom! Vsak in vsaka izmed navedenih odseljencev je moral osebno iti v Beograd po dovoljenje in tam sam plačati to dovoljeno, to je 1000 K! Za tabor je moral v Kamniku glavarstvo vsak plačati 1000 K [prej le 40 K!] za večjo v II. razredu na ladiji in za vse druge stroške je tretji moral plačati vsak med 14.000 kron!

Monštranca in ciborij ukradena na Dobrovi. – 5. sept. je poročal „Slovenec": „V noči od 1. na 2. t. m. so neznani storilci vdrli v farno cerkev na Dobrovi in tabernaklja prelomili ter 1000 K vredno monštranco in prelomili 600 K vredni srebrni ciborij. Sv. hostije so stresli na altar."

Politično ozračje Evrope bolj zanimivo. – 5. sept. je prinesel „Slovenec": „Trenutek je čisto nenadoma moral pretreseti v Paris. V političnih krogih – tako poroča „Riječ" iz Beograda – se govori, da je to potovanje v zvezi s silno važnimi bodočimi mednarodnimi dogodki. Posebno gre za rešitev jadranskega vprašanja in za naše odnošaje s Hrvatsko, s katero je Francija sklenila politično prijateljstvo in za to ozzir pridobila Jugoslavijo." – „Kratki pretrje po Hrvatski in bojaške vajatke, naj bodo vsak čas pripravljeni na boj, ker Hrvatsko ne sme ostati odrinjena. Ob nemško-avstrijski meji bodo v kratkem veliki manevri, ravno tako tudi ob jugoslovanski meji." – „Večerni List" 4. sept.: 3. sept. je avstrijski predsednik Reichspoff izročil predsedniku republike Masaryku poverilnice. V svojem odgovoru je Masaryk naglašal, da mi vedemo državna tradicija pripravljena kot Francija obnoviti prijateljstvo Avstrije in prepričati, da avstrijski narod dosezi svoje cilje." Vse kaže, da Francija dela za obnovitev monarhije!

Za Hrvoršec za biografijo! - 4. avgusta je prinesel „Uradni list" št. 94 pod naslovom „V imenu Njegovega Veličanstva Petra I., po milosti božji in narodni volji Kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev, Mi Aleksander, prestolonaslednik, na predlog Našega ministra za pravosodje in po sv. „ slišanju Našega ministrskega sveta predpisujemo to uredbo o pravni likvidaciji stanja prouročenega po vojni leta 1914 - 1918." zakon, katerega člen 65. se glasi: „Kdo je en zakonec, če je drugi po tej uredbi proglašen za mrtvega, pa se pozneje prejavi ali oglasi, med tem stopil v nov zakon, je smatrati ta zakon za razveljavljenega, v katerem je trajal, in otroke, v njem rojene, za zakonske. Če se zakonca prejšnjega zakona v roku treh mesecev izza dne, ko se je prejavil pogrešanec, ne sodnitva, da bi razdaljevala zakon, ostane novi zakon v veljavi." Člen 116: „Ta uredba velja za vse ozemlje Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, v katerem je bilo z vojno nastopanje tako stanje, da se mora likvidirati po tej uredbi." Člen 117: „Ta uredba stopi v veljavo, ko jo Kralj predpiše, ter dobi obvezno moč po razglasitvi v „Službenih Novinah Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca. V Beogradu, dne 21. junija 1919. Aleksander." Podpisa „ nilo je vseh šest ministrov, med njimi tudi pet. Minister za promet Ž. Hrvoršec. Kaj takega po prvi še nikdar in nikjer ni z svojim podpisom in takó s polno odgovornostjo potrdil in odobril noben katoliški duhovnik - biografijo!!

Minister prosveta Ž. Trbičević protestira! - 7. sept. je prinesel „Slovenec" z Ž. Trbičevićem besedo Beloniškega urednika Slavana Radoviča, objavljeno v beograjskem dnevniku „Balkan": „Ta je bilo tedaj, gospodine Trbičević, ko Vas je bil patrijarh

Slovenije Jvanthović zapadil in višje thralovaške preparandije, ker ste bili omičastili nekaj dijakinj. Kaj Vas gosp. Dr. Lasa Sethulić, Vaš zaščitnik, le spomni na te izpraševane Cenke preparandije. Kesto, ako bi bili prostovoljni pred sodiščem, ste bili vi, propadla eksistenca takrat izprijeti v mednišstvo Habsburcana!" In to je sedaj naš ministr!

Tabor" na Slomcu. – 5. sept., na kveli Smarem, prof. je bil ob najkrajšnjem premenu na Slomcu velik tabor" vseh kršćanskih organizacij thamništkega okraja. Po litanijah v cerkvi je imel pred društvenim domom thamnik krepčilen cerkven govor, nakar je ob 3/4 3. otvoril predsednik Strein ljudski tabor. Bilo je nad 3000 poslušalcev s 16 zastavami. Govorili so: predsednik Jvodnar, stolni vikar Kršič v imenu Orlovske župe, thmet Stanovnik iz Kranja, urednik Kremšar v imenu j. d. župe, učitelj Minka Golbesch, kaplan Primož, Jože. Sledila je javna telovadba Orlov, Orlic, naraščaja, gojenk. Je thomšal je bilo naročenih: 13 Orlov s društvenc zastavo, 15 Orlic, 3/4 naraščaja, 48 gojenk, edkliška kmetijska družba s zastavo in skoraj prav vsa fara s Šutnikom.

Za vojsko je umrl – 5. sept. oj. 16 let stari Šolar Franc Sabelj iz fg. Thomšal, h. št. 115. Bil je prejšnji dan pri polni zavesti obhajan in s vsem previdom. Bil je član šolskega naraščaja. Pogreba 9. sept. prof. so se udeležili člani in članice šolskega naraščaja s prapori in trobi nekaj šolskih, trobi prapor Krajec. Šolski so nesli venec naraščaja. Je šolskega kroma je nihrala Črna zastava. Bil je to prvi „šolski" pogreb. [3.]

Kat. tiskovno društvo v Ljubljani – je imelo 9. sept. svoj občni zbor. „Vsej Slovenci je imelo društvo 650, od katerih jih je bilo komaj 100 naročnikov. Volilo jih je 334! Za oficijelno od. borniško listo, katkor je bila predlagana na tiskanih glas.

stranskih je bilo - 1135 volivcev! Izvirne nasprotne liste ni bilo, marveč so se glasovi raszcepili na 45 imen!" [„Slovenski list" 15. sept.] - Skoraj tretjina vseh glasov je torej dobil izvoljeni radber! Izvrsten prosvetnega zaupanja v Srečanja vodstvo K. T. K. in Jugoslov. Listnarne, katerima naročnje še vedno prešt Andrej Kralan, to prav ni! Zato se „starini" dosedanja stara in volitev sploh niso udeležili. Tudi pri je dolgovščina nemške, Švicarske in turkanjske delavnice - različni „starini" - pri Švicarskem delavcu Gnidovcu na tem občnem zboru predbacila sijajno spremenico, v kateri je v 14 točkah navedla silne obtožbe zoper pisavo naših „katoliških" listov in zoper vodstva politike S. L. S., naših zastopnikov v Jelgradu in Ljubljani, posebno ministra K. Korošca. A radi se, da je svoj že prepozno!*)

Srbski „dinar" in „para" se tudi pri nas. - 1. sept. se je Kraljevi proklad pri Slaveniji tudi v Slovenijah na pošti in železnici že pričel računati samo v dinarjih in parah, ne več v kronah in vinarjih. „Valutno pitanje više ne postoji", je torej kakor rekel finančni minister Stojanović v svojem famoznem proračunu. A celo „Slovenec" je 11. sept. glede na razmerje 1:4, v katerem je dinar izposrinil krono zapisal, da nas te ministrske besede „spominjajo na najvišjo kumparijo, kar se je zgodilo nad našim ljudstvom v novi državi". Srbi, katerim smo se mi sami tako usiljevali, nas imajo za - premagance, Slovence in Hrvate, in hočejo, da jim mi plačamo - vojno odškodnino! In to tudi res delamo! Smo pač vedno - para!

Minister Pribičević razveljavil imenovanje šolskih nadzornikov. - 11. sept. je prinesel „Slovenec": „Imenovanje jugoslovanskega učiteljstva v Jelgradu je storilo navedbam pred javnost s tem predznim oklicem: „Imenovanje jugoslovanskega učiteljstva

*) Ko je Švicarski delavec v spomenici trdil, da morajo vsled nemudnih zaupanjih naših nazorov, zapredenih politikih, uslužbi tudi v Jelgradu kakor v Ljubljani Slovani-zastopniki 1/2 ali celo 3/4 iz vlade izstopiti, ker ljudstvo njih dela od spodaj za vse to, kar se godi zgoraj, ne zagovarja, je Hrvatski Dnevnik Supilo dopisal: „Prepozno!"

Prosvetni učitelj Ljubljana ne prizna okrajnih šolskih nadzornikov, ki jih je imenovalo prosvetno ministrstvo v Ljubljani. Učiteljstvo odločno v UJU nima naspram njim možnih dolžnosti, ker niso imenovani zakonitim potom. Imenovanje okrajnih šolskih nadzornikov spada po bivšem avstrijskem in sedaj veljavnem šolskem zakonu v kompetenco ministrstva prosvete. Temu mnenju je soglasno pritrdil tudi ministrski svet. Na podlagi teh dejstev je minister prosvete razveljavil imenovanje okrajnih šolskih nadzornikov za bivše Kranjsko. Zato predlagamo učiteljstvo, odločno v UJU v Jugoslaviji prosvetni učitelj Ljubljana, da se ne pokori naredbam teh nezakonito imenovanih nadzornikov in odpusti šolski odbor, ako bi prišli nadzorovat. Zastopniki učiteljstva v okrajnih šolskih svetih naj ne prisostvujejo sejam, na katerih bi bili navzoči ti nadzorniki in izjavijo, da smatrajo vse sklepe, ki bi se izvršili v njih nenavzočnosti, za neveljavne. Prosvetni učitelj UJU Ljubljana, ki šteje danes 1300 članov, zahteva od gosp. ministra prosvete, da ne pusti nikakršno vzdrmo kršenje zakona. Ministrstvo prosvete se tudi prosi, da izvrši čimprej imenovanje vseh okr. šolskih nadzornikov, ki jih je predlagalo UJU. - Predsedništvo Jugoslovanskega učiteljstva v Jelgradu Prosvetni učitelj Ljubljana dne 4. sept. 1920." - Zahvaljujoč prestajo Centrali bodi pozdravljen! Znova ti dvakrat med Jelgradom in 123! Vojaška proslava vzpostave srbske patrijarhije. - 11. sept. je prinesel „Slovenec": „Ministrstvo za vojno in mornarico naznanja: Dne 12. t. m. se bodo vršile po pravoslavnih cerkvah in samostanih vse naše Kraljevine svečane službe božje s blagodarjenjem in sicer povodom proslava vzpostavljenja srbske patrijarhije. V Ljubljani se bo vršila svečana služba božja v evangelijski cerkvi ob 10. dop. Ete bodo stale pred cerkvijo po Kopitarjevi ulici in Tunjski cesti do hotela „Ilirija". Vojaštvo bo v vojni opremi. - Dne 11. sept. se izpeli na Gradu 11 topovskih

strehov, za 11. sept. 41 strehov na čast praznika". - Imamo trajno vojaško pravico se sedaj izvršuje že kar predolgo časa! Naše katoliško vojaštvo mora v katoliški Ljubljani že sodelovati pri slovesni proslavi predolgo pravoslavne srbske cerkvene slovesnosti! Ta krščena politika prinaša vsak dan „lepših" sadov!

Za grišo je umrl - 11. sept. v Šepraljinasi, kj. št. 69 : 5 let stari otrok Vincenc Radmar. [4]

Velika samostojna država - 11. sept. je prinašal „Slovenec": Jadar, 10. sept. V sredo, 8. sept., zvečer je v gledališču Zanice D'Annunzio proglasil Reko za samostojno državo. Zaradi tega je Konsiglio nazionale podalo ostavko. D'Annunzio je takoj postal samolasten diktator Reke. Republika se bo imenovala „Reggenza italiana del Carnaro."

Silno drago mlatev potom Strojne zadruge - Letos je plačala Strojna zadruga v „Komisalaj" bencin 1 kg po 37 h [1 ha 1 mer] Strojnika je plačala od ure 6 K, za motor 5 K, za mlatilnico 4 K, tako da je pri mlatvi prišlo po 107 K na uro! In vendar je navzlic tako silni draginji mlatilna Strojna zadruga tudi letos 15 prosečnikom!

Kraj Čatka Cerkev in Šola tudi pri nas. - 11. sept. je prinašal „Večerni List": „Demokratska ministra Pribičević za prosveto in Marinković za notranje stvari sta si izbrala Vojvodino, da nasilno izvedeta v njej svoje svobodnjaške in edinstveno-naredne" načrte. Pribičević je podržavil vse Šole v Vojvodini in vsa opravljanja vsel občinam in vsem njihovo Šolske zgradbe z vso opravo. Kmalu učitelje pristavlja v Mace, donija in nastavlja nove, srbe; nihi jezik v Šolah mora biti srbski s cirilico. Župnik na deželi prosej ne more biti upravitelj Šole. Minister za vere pa je te dni poslal duhovščini v Vojvodini ferman, v katerem ukazuje, da morajo duhovniki vsako svojo pridigo v cerkvi prijaviti prej policiji kot da more

ta vzdrževati red! In se pačiva nič manj in nič več, nego da mora duhovnik, prodno gre maševat, pridigovat, poročat ali krstit, iti iskat policaja, da mu to dovoli in ga pri tem nadzoruje. Glede šol bodi še pripomnjeno, da so se vse ljudske šole doslej vedile v strogo verskem duhu. Pribičević hoče tega duha popolnoma pregnati!"

Jugoslovensko vojaštvo mora iz št. zone na Koroškem. - 15. sept. je pridobil „Slovenec": „Plebiscitna komisija je imela včeraj dolgo sejo, v kateri je sklenila, da se mora jugoslovensko vojaštvo umakniti iz cone št. 1, da se mora vsa naša oblast. na žandarmerija nadomestiti s tamošnimi Korošci in da se morajo vsi selostni med nemškimi volilnostni toliko časa, dokler se plebiscit ne izvrši." Kaj vam pravi dalje, koroški sklepi! Italijansko vojaštvo pa ostane v nemškem delu Koroške!

Nemškutarka proročila prepovedanega Srba! - Ana Kralj, 11 let stara, doma iz Ivanjkovca, fž. št. 11½, Ormoškega, ki je šla v Zagreb skamnike Sivat, se je tam seznanila s pre- vedenim Srbom. Prišla je domov iskat pravic, da ga prosči. Zapisnik ji je na vse načine odgovarjal. Zastonj! Prosil jo je nato, naj vsaj reves dasta, da bodo otroci katoliški. Zastonj! „Tega dovoljenja vam ne bo dal, ker toliko skrbi na svojo vero!" Zapisnik jo opomni na posledice, če ga bos revolta vzame! Jokala je! A odgovorila je: „Vzela ga bom za vsemo!" Sodi za modrino prepričana se ni pripala! Prošnja ta bila v Zagrebu pred pravoslav- nim popom

Celokupna dosedna vlada odstopila. - 16. sept. je prinesel „Slovenec": „Iz ozirom na sklepe plebiscitne komisije v Celovcu v seji dne 14. sept. je dosedna vlada za Slovenijo v izredni seji danes, 15. sept. dop. sklenila podati svojo demisijo". „Slovenec" je pristavil: „Iz premišljevanja sklepa ple- biscitne komisije, nas navdaja hvaležna zavest, da je vse

skupaj smenjuje in premišljuje stvari, da stojimo pred postopom utrditi in prevariti Slovenijo."*) „Stojimo zopet pred razpotjem med Jelgradom in našo podkrajino. Zopet se moremo boriti proti onim silam, ki nimajo nobenega smisla in nobenega razumevanja za slovenske potrebe in slovenske koristi. Če vsaki politiki in povsod naletimo na te sile, katere bodo meščanske, našega delovanja, kulturno in politično življenje, ako pridejo do odločilne moči in veljave v naši državi!" „Slovenec" sam tarej še sluti, da bomo tudi na slovenskem Slovenci zapostavljeni! - Ministrski svet demisije ni prejel.

Nadaljnje splošne stavke v Pragi razširjene Avstriji. - 16. sept. bi bil moral pravilo odpluti je Pragi proti Ameriki, na katerem pa se biti peljali tudi Avstrijci, ki so že 6. sept. prišli v Prago. Radi splošne stavke Čehov v celem razsežnem ozemlju, v katerih so morali zopet silno veliko trpeti razni Slovenci, posebno v Pragi, kjer se je 16. sept. celo s topovi in strojnicami streljalo na ljudi in je vojaštvo prevzelo skoro vse pod, je pa tja pravilo mogel oditi in Prago šele 20. sept. Celih 14 dni so torej morali ti naši avstrijski Amerikanci v Pragi čakati na odhod! In to v sedanjem strahu, v sedni nevarnosti od najhujših odurnih, ko je bilo veliko ljudi postreljenih! V eni sami Kliti so dobili 16 mrličev!

Splošni stavkovalni štrajk na vso državo. - 17. sept. je pisal „Slovenec": „Vlada v Jelgradu je sklenila, da se prestane splošni štrajk o stavkovanjih in nemirih na vso Kraljevino." Seveda pa ni še nič pripravljajo - velike Srbije! „Večerni List" 17. sept. je o tem zapisal: „Upati ta štrajk je za naše razmere skrajno nepriličen. Če pojde tako dalje, bomo kmalu sredi bolšavizma!"

Srbi in prosvjedovanje mesarije pri pojedini. - 17. sept. je pisal „Večerni List": „V naših pismih iz Splita smo zapisali, da pukovnika

*) Na trpasličjo interpelacijo hrvatsko-srbskega poslanca Supila o beograjskem pritisku na Hrvatsko je 17. sept. odgovoril ministrski predsednik, pravi, da bi se ne bilo nič zgodilo, „Ni se bati, da bi naši zavezniki [antanta] storili kaj takega, kar bi bilo proti duhu in koristim dogovora in v naše škodo." Seveda v škodo bilo to ni, pač pa v zapravo škodo nas Slovencev!

komanda ne dva vojakom ob meddelah in praznikih dopoldne prosto, da bi šli v cerkev k maši, ampak se jim ta dan mala" ejaje največja "delo. Ali katoliška komanda in vojaška oblast ne vesta, da smo Slovenci katoličani? 8. sept., na Malo Gospojno je bilo cel dan veselje. Če bi bil slovski prevrnil, bi tega ne bilo!"

Katho nečuveno se v mesto slepari! - 17. sept. je tukajšnji Celjski Mladiščnik Kranjska Supnika resno pripovedoval: "Pogovor Mnes iz Ljubljane je prišel samo v Kamnik mlinarjem Kmetu, Detjencu in Mihelčiču kako ob eni priliki pšenice nad 50 vagonov v mlin, v kateri je bilo - kar jaz bajtc vsaki hip prisežem - 50% samega grahorja in posebej še dva vagona samega grahorja, kar vse se je v Kamniku na njegov ukaz semlelo kot moka! In katho mnogo so Ljudje potem jedli!" In resnico se je pričalo ljubljansko sodišče. Celo pred sodiščem so ti mlinarji priznali, da je bilo v Mnesovi pšenici 30-35% grahorja.*)

Leto društveno predavanje. - 16. sept. je priredilo kat. izobr. in prosv. društvo v Kamniku predavanje. Govoril je tu, kajšnji begunec Ivan Oljčin o komunizmu, njega početku, razvoju, ciljih, sedanjem položaju. Kar zanimivo in poljudno je govoril.

Kamniški cerkvenik umrl. - 17. sept. zv. je v ljubljanski bolnišnici za vedenico umrl 69 let stari Mateo Kos, posestnik v Utoku, h. št. 38, obenem cerkvenik v Kamniku. 16. sept., v nedeljo pop. ob 5. so trupla pripeljali domov. Do začetka Utoka ga je čakala domača godba, katere član je bil od začetka in Supnik, ki ga je spremil do domače hiše. Jutro, 18. sept. je bil prekopan. Zopet ga je spremila godba in zbrej vsa fara v dokaz, da je bil obče spoštovan in priljubljen. Bo je že četrti mož, ki je umrl za časa bivanja sedanjega Supnika v Kamniku.

*) 30. sept. so bili obsojeni: Kovačič Ivan in Mihelčič Stane na 3 tedne zapora in na 1000 K globe, Pavel Detjenelj pa na 1 teden zapora in na 1000 K globe. Mnes je bil obsojen na 10 tednov zapora in 1000 K globe!! Sovražna, kar je predsednik sodnije in trgovske zbornice in ljubljanski občinski svetnik.

Organistova in cerkovnikova služba v Komendalah združena. – 16. sept., na dan pogreba cerkovnika Matija Flis je župnik v soglasju z obema ključarjema določil, da postane cerkovnik v Komendalah sedaj domačinski organist Jakob Flis, ki je obenem brat pravkar umrlega cerkovnika, s tako, da on, ki mežnarije doslej nima niti nujen in kot trgovec zanjo tudi nima časa, bo mežnar samo po imenu, vse mežnarijske posle pa bo, kot doslej izpolnjevala rodbina pravkar umrlega mežnarja Matevža Flis, posebno njegov sin Jakob Flis, na kar bo ta rodbina sploh tudi vse mežnarjeve dohodke prejemala. Lepo, vsaka stvar je s tem dosežena: Cerkvena služba je sedaj tudi v Komendalah združena v eni osebi. In kedar bo sedanji organist obnemogel, se bo razpisala služba organista v Komendalah, ki bo najedno tudi cerkovnik in bo kot tak imel primerno dobre dohodke, dočim sta sedaj obe službi, ker ločeni, vsaka za-se bili zelo slabi. A pomisliti doslej tuj dvoj služb na noben način ni bilo mogoče. In ker je bil mežnar obenem posestnik, organist pa obenem trgovec, sta bila oba tudi z manjšo plačo zadovoljna, kar je bilo zelo dobro ob času, ko se je morala cela fara ustanavljati, župniku dohodki mejati, veliki delavni plačevati. Sedaj pa bo mogoče tudi to vprašanje ob primernem času pravično rešiti brez neprilik in sovraštva, kar bi doslej nikakor ne bilo šlo.

„Belgrad je glih!" – 11. sept. je pripovedil „Slovenec": „Na nemško-avstrijski meji stoji sedaj 1000 vagonov, natovorjenih s polje-delskimi stroji, s sukmom, sladkorjem, s premogom, po katerih naša industrija naravnost hrepeni v svoji stiski. Strojnina za natovorjene blage raste iz dneva v dan, zguba postaja vedno večja in občutnejša. Naše gospodarsko življenje trpinčijo podjetne, katerim bi jih nobena sporazuma državna ne mogla pripravedati naši duši – vse vsled prekoračenja carinskih mejnih postnih v Sloveniji. Vsaka sekunda dela, vsako odvijanje prometa

je po mnogih predpisih nemogoče. In vendar se vsak mora pri nas, da bi se dal s par preprostimi ukrepi preprečiti dobršen del gospodarske škode, ki jo trpi naša država za vsem kvantitativne izgube, ki nastajajo ob manjih mnogi vrsti nevednega, nastarelega, pričasnega, nesmiselnega načina pri racionalizaciji blaga, se bodo prav kmalu pokazale v cenah nižjih predmetov. Sedaj Jelgrad je nedostopen, Jelgrad je brezbrižen, Jelgrad je gluh!" - Jelgrad je dostopen samo za - kamelje!

Začetek vzdrževanja Šole - Otvoritev v Komendah. - 17. sept. se je pričela v Komendah vzdrževanja Šola s sv. mašo ob 8. uri. Posvetovanja Upravništva je postala s tem šolskim letom 5 razrednica s paralelko za I. razred. Nastavljeni so bili v novi učni moči kot definitivni: učitelj Janez Stenovec, doslej v Šinkovem učitelj in učiteljica Marija Šibovec, doslej v Repnjah učiteljica. Tudi je pričela zopet poučevati učiteljica Jerka Jelen, ki je v pretekli šolski letu radi bo. lezni stopila v začasni dopust. Odtlej so bile vse 3 provizorične učiteljice: Ruša Mermik, ki je skozi 5 let tukaj poučevala, Mara Mišmičnik in Anica Lazar. Razpis sv: I a [44 otrok] Jerka Jelen, I b [46 otrok] Marija Šibovec, II [64 otrok] Micka Kavčar, III [48 otrok] Janez Stenovec, IV [54 otrok] Drago Jerčina, V [60 otrok] Josip Odlasek. Skupno je obiskovalo vsak. dnevno šolo začetkom leta 317 otrok. Ponavljevalno šolo, ki se je pričela 1. okt. je obiskovalo dečkov in deklic, skupno otrok. Za razpisano žensko učiteljsko mesto je prosilo 35 učiteljic, za razpisano moško učiteljsko mesto pa 3 učitelji.

Za griži umrla - je 11. sept. v Repnjah 1 leto stara Marija Kreslj, Nasprova. 3 dni samo je bila bolna. [5]

Volilnemu pravilniku dravkov. - 14. sept. je priobčil „Slovenec": „K finančnim načrtom za bodočnje leto 1926/27 so se nekatere občinske trošarine [užitnine] povišale, za druge nanovo uvedle. Povišala

se je na skedikon od skedikone fese [1 dinar v platu za 1 kg, tramj 8 K za kg] i. dr. kamnov se je novotka: za kavo [1 dinar v platu za 1 kg, tramj 8 K za kg], kavne nadomestke [30 d. v pl. za 100 kg], riž [40 d. v pl. za 100 kg], jestilno olje [40 d. v pl. za 100 kg, litrov], sveče [40 d. v pl. za 100 kg] na električne žarnice do vštetih 32 normalnih svet [5 d. v pl. za kamenel, tramj 40 K], od jačje žarnice [0·30 d. v pl. za kos], vsakte normalno svetilo, od obločnice [40 d. v pl. na mesec], za kvas [1 d. v pl. za 1 kg], rum [300 d. v pl. za 100 l] i. t. d. Kinar v platu štrja za 8 K! S tem se je podražila n. pr. sol za 4 K pri kg, kava za 8 K, cikorija za 4 K 40 v, riž, olje, sveče za 4 K 60 v, petrolej za 5 K, skedikon za 8 K! Proviščenje je stopilo v veljavo 20. sept. In to vse je bilo sklenjeno brez parlamenta.*)

Sprejem kanca ruske carske armšine. - 16. sept. je prinesel „Slovenec" sledeče: „Londonski list „Sfera" objavlja poročilo angleškega kapitana Francisa Mac Cullagha o usmrtitvi ruske carske obitelji. Kapitan Cullagh, ki je v stvari preiskoval na licu mesta, poroča: „Kanz je elegan no soglednega stasa, ker je bil ruski car Nikolaj II. dne 16. junija 1918 v hiši Ipatijevskega v Jekaterinoslavu usmrčen. Umoril ga je boljševik Jurovski. Istočasno z njim in na istem mestu je bila umorjena carica s petimi otroci. Pregodek se je izvršil takole: Okoli ene ponoči dne 16. jun. je prišel Jurovski, ki je bil prevzjet v hiši Ipatijevskega in čuvar bivšega carja in njegove družine, v carjev spal nico ter zbudil celo družino. Jekel jim je, da pričakujejo Češke že pred jutrom v Jekaterinoslavu in da je bolje zanje, da gredo takoj v klet, kjer se bodo počutili varnejše in bi ustregnile kroglje letali skozi okno. Odpravili so se v klet. Kaprej je šel car, za njim carica, potem carjevič in štiri polite kneginje. Spremljali so jih zdravnik Botkin in pobarica Demidova, kuharica in sluga. Za njimi je prišel v klet Jurovski v spremstvu nekaterih komisarjev in vojakov s

*) Minister Stojanović je na pritožbe slovenskih profesorjev zoper te ogromne davke dal tale značilni odgovor: „Videl sem jaz Češke kraje, videl obdelano zemljo, videl lepe zgradbe in palače; če vi davkov prenese vaša zemlja, takrat sem vam jih naměril.

svetilkami. Carska družina se je zbrala v eni kotni sobi, kamor so prišli in vojaki so se postavili na nasprotno stran in potegnili revolverje. Ujetniki so takoj uganili, kaj jih čaka. Njihov strah se je umiril, ko je Jurovski potegnil iz žepa listino in jo začel na vsa tiha glasno čitati. Bila je to smrtna obsodba „Nikolaja Romanova krvavega in vse njegove družine", ki so jo pod pisali člani jekaterinoslavskega sovjeta. Vsi vojaki, ki so se nahajali v ozadnjem prostoru, so bili Letiši ali Madjari, dočim so stali gardisti ob vhodu in videli ali prizor. Ti vojaki so pripravljali, da je car, predno je bil sploh prečitan, naglo stopil pred svojo ženo in otroke, kakor bi jih hotel zavarovati s svojim telesom. Obenem je izpregovoril nekoliko besedi, v katerih pravijo boljševiki, da so bile te-le: „Vsa Rusija bo preklinjala boljševike zaradi moje smrti!" Zdi se, da je hotel nato prositi za svojo družino, a ni prišel do tega, ker je tisti hip ustrelil Jurovski iz svojega revolverja in carja umoril. Kmalu se je začelo streljanje ostalih, ki se je hitro izvršilo. Vsi, ki so temu prizoru prisostvovali, sami pripovedujejo o njem jako zmešano, kakor da bi jim bila groza tragedije zamaknila zavest. Potem je Jurovski odpravil trupla v 18 km oddaljeni gozd in jih zažgal. Na dotičnem mestu so kasneje našli v pepelu nekaj draguljev, kar je izpričalo resnico izpovedi krutev o tem dogodku. Jurovski ima 40 letno hčer izredne lepote, ki je nasprotnica boljševikov nego oče. Žena se z razkristjanjenjem kmetske zahrbtnosti in sam sem jo videl na go-vorniškem odru, ko je poleg Trockega imela govor na ljudstvo. Jurovski stanuje sedaj v eni najlepših hiš v Jekaterinoslavu, ki je oddaljena kakih 300 m od hiše, kjer se je odigrala tragedija Romanovih. Boljševiki so mu zagotovili bivajem obstanek. Vendar se zdi, da ne bo dolgo živel, ker ima zmeraj naprej."

Duhovniki Hrvati avstroogrske armade se pri naši armadi ne sprejmejo! - „Narodna Politika" poroča iz Dunajevca: V ministrstvu za vojsko je bilo sklenjeno, da se noben duhovnik, ki je služil v avstroogrski vojski, bodisi aktivno ali v rezervi, ne sprejme za duhovnika v srbski vojski. Od tega principa minister za vojsko ne odstopi v nobenem primeru in je vojnemu ministru že predložil listino duhovnikov, ki bi se ne sprejeli v to službo."

General Globočnik na jugoslovanski listi vojnih hrvacev. - 16. sept. je prinesel „Slovenec" imena „vojnih hrvacev, katerih izročitev zahteva naša država, med temi tudi dosedanjega častnega občana generala Globočnika! Še več! Pristavlja: „Na listi je bil tudi generalni polkovnik Jovanović, ki je na mestnem vrtu!"

Pribičević ljubi z nasilstvovanjem šole. - 15. sept. je prinesel „Reichspost": „Naš vnanji minister je za Srbijo, Črnogoro in Bosno izdal naredbo, glasom katere se vrnejo na vsporejnih treh gimnazijskih razredih ne poučuje več. Naredba nosi številko 10.574 in je datirana od 1. septembra."

Srbi in katoliške rezervnice. - 17. sept. je prinesel „Reichspost": „Reichspost" poroča, da so Srbi izgnali rezervnice zakramentna bratovega Altarja, ki so imele svoje zavode v Skoplju. Za odhod so dovolili Srbi rezervnicam samo 24 dnevni rok. Papež je moral takrat kupil hišo sv. Cirila in Metoda v Srbiji in jo izročil izgnanim rezervnicam, da oskrbujejo v njej zapuščene otroke." Kako značilno za razmere med katoličani v naši državi!

V naši državi kot v Španiji! - 19. sept. je prinesel „Slovenec" pismo g. Modija S. J. iz Španije, kjer je med to-le zapisano: „Baskiki, ki imajo sedaj nadvladstvo, vsiljujejo drugim plemenom s baskim jezikom ob. naročjem, kar je

krščanski narodi in jim ne pusti živeti krepko narodno življenje. Spravijo, da ostvarjajo skupni jezik, Španščino, ki je ni in je ne bo, v resnici pa zatirajo druge jezike, ki so bili, so in bodo ostali, kakor bo ostalo ljudstvo, ki jih govori. In v tej nesamovoljnosti tiči kal bolezni, ki ima postati usodepolna za Španijo in ki bo v zveri z drugimi centrifugalnimi silami prezgodnji plamen, ki hoče živeti svoje krepko, partikularno življenje, dokazuje, da Španija danes ni več tvorivna, kot je včasih." Prav kot delajo v „Jugoslaviji" Srbi!

Srednja predavalna slovenskega društvenega prostega časa. - Dne 6. sept. je prisedil „Slovenec" izpod peresa referenta I. M. Š. I. za kranjski okraj Šolstvenika polo predavalno poročilo o delovanju kat. izobr. in prosv. društva v Kamniku. O prvem zboru pravi: „Polo mučan je prvski zbor, ki šteje nad 70 udov in perk in se prav lepo razvija pod spretnim vodstvom g. Šupnika. Ne motim se, če trdim, da imamo malo tako vzornih prvskih zborov kot ravno v Kamniku."

Petrazrednica v Kamniku. - 15. sept. je dobil od okrajn. šolsk. sveta kranjsko šolsk. svetu v Kamniku radi pišjega šolsk. sveta v Ljubljani z dne 7. sept. 1920 št. 4451 glasečo se: „Višji šolski svet na tamošnji zaprosi predlog z dne 31. III. št. 161 dovoljuje razširjenje štirirazredne ljudske šole v Kamniku pričenši s šolskim letom 1920/21 v petrazrednico in skrbeti pričenši z navedenim rokom na tej šoli sistemizira vse stalni učni mesti. Vsporedniki II. in III. razredu se z koncem šolskega leta 1919/20 ukinjata. Pri tej razširitvi postane sedanja vsporednica II. razredu I. razred in vsporednica II. III. razredu IV. razred. Okrajni šolski svet v Kamniku dne 15. sept. 1920 Koger."

Novi svetilki in zvonjek. - 21. sept. je cerkev v Kamniku kupila od prasarja Mrzgarja novo obhajilno svetilko za 45 K, novo mrliško svetilko za in novo zvonjek za 58 K.

Petdesetletnico stanovsti - je dopolnil 15. sept. Šuflaj. Rojen je bil 15. sept. 1870. Je trenuj še videl Abrahama!

Prenovljeni kapelnici, naselitvi, krstilnik na blagoslov. vodo. - 15. sept. je dobila cerkev od posestva Gregorja v Ljubljani marmor prenovljeni obe kapelnici, naselitvi in prenovljen krstilnik na blagoslovljeno vodo, kar vse je bilo že zelo potrebno popravila. Stalo je to premoženje 1751.

Za srčno kap. - je 14. sept. v Šepetjevasi, h. št. 34 stari Jožef Krapitar, star 1 leto. [16]

Proti meščansko vojsko na Češkem. - 30. sept. je priobčil „Slovenec": „Na strankinem zboru češke socijalne demokracije dne 15. in 16. t. m. so skrajni socijalisti dosegli polit poraz. Od 466 delegatov je prišlo na kljubovalni strankin zbor 316, kar se je izjavil za boljševizem in zahteval v parlamentu boj proti meščanski večini do konca!"

Šuflaj vender le ni nevaren domovini! - 16. sept. je priobčil „Slovenec" poročilo okrajnega referenta S. K. S. Z. za kamniški okraj Petrotnika, nastavljenega pri dišilni skladi v Ljubljani, o delovanju društva v Komendalah, kjer pravi: „Kat. izobraž. in podp. društvo v Komendalah deluje izvrstno. Ima krasen društveni dom, ki bi bil kakšno okrasje tudi boli Ljubljani. Za ne pravo, da ima tak lep dom, ampak ima nad vse izvrstnega predsednika v osebi g. Šuflaja Jernika. Ta gospod, nepriznani duhovni, je pravzaprav sam stavbar, pravzaprav delal in ne koji se trudna ter si ne sbira bogastva tega sveta. Če bomo imeli Slovenci veliko takih gospodov, potem se nam ni bati nikjer!" Vel. memínisse invabit!

Poletni čas - je prenehal v naši državi dne 1. okt., dočim je bil za vsej drugih državah prenehal že 15. sept.

Gostna društvena predstava. - 3. okt. je priredilo kat. izobr. in podporno društvo v Komendalah gostno predstavo. Društveni mešani zbor je zapel zbore: „Naše gore", „Naša zvezda"

in „Na planini", šesti zbor pa „Slučik narodnih pesmi." Uprizorili sta se: tridejanka „Na dan sodbe" in enodejanka „Kadaja". Vstopnine se je dobilo 1041 K, od kartic se je dalo za odhodki nerazčaj 147 K, za društveni dom 588 K. Strešnar je bilo 194 K. Čistega je torej ostalo 747 K.

Duhovščina bogoskrunstvo na Češkem. - V. avg. je prinašala „Jednota" [Cikago]: „Iscer protivnama sobednomisleni „Narodni listi" so poročali 15. jul. t. l. iz mesta Pilsen: Hudo so Prajici, ki je Pilsen od leta 1054 kupil mestni trg in ki je bil postavljen v zahvalo, da je Bog odvrnil Sibo kuge od mesta, je postal 5. jul., na predvečer kugovega dne, žitev nesrečne zmotnosti in lisi s svojimi umetniškimi deli okrog v razvalinah. Zgodilo se je to ob 5. pop., torej ob polni dnevni. Delavci so prišli od dela, so prinesli kosilo, nekdo delavec je splezal po lestvi na steber, pljunil v obličje kamene device, jo večkrat udaril in ji s kladivom odbil glavo. Kar se je dalje zgodilo, ne maram opisovati. Navzoči je bil kakih sto oseb, ki so se k temu bogoskrunskemu početju smejale. To se je zgodilo pred očmi oblasti okrajnega glavarstva, pred očmi policije."

Za Avstrijo V. dan dan političnih nesreč. - V. junija 1914 je bil umorjen prestolonaslednik Franc Ferdinand. V. julija 1914 je šla vojska naprej. V. avgusta 1914 se je morala avstrijska vojska po bitki pri Krasniku umakniti. V. avgusta 1916 je Romunija vojno napovedala. V. septembra 1918 so šli prodrli bolgarsko fronto, kar je pospešilo zrušenje centralnih držav. V. oktobra 1918 je prišel prevrat in proklicana je bila sedanja Jugoslavija. ["Jednota" Cikago 5. sept.]

In za „katoliški duhovnik, strezaj!" - Oblast v Jelgravu je s 1. okt. odpisala s smotnimi pravičnimi draginjskimi dokladami plače vsem uradnikom, tudi vsem pravoslavnim duhovnom - popom, ne pa tudi katoliški duhovščini. Izgovorila se je, da zaradi katoliške duhovščine oblasti ni dešel nobin tozadevni predlog. - Za bogoskrunce v Ljubljani

in Mariboru je avstrijska vlada prispevala letno po 500 fl za vsakega, kar je bilo v takratnih razmerah razumno, za beograjska vlada pa do danes ni izplačala za nobenega begunca niti v Ljubljani niti v Mariboru - ne cent pare!

Za grižo umrla - je 7. okt. 5 let stara Solarica Angela Mačnik, Vg. Komisale 11q. [7]

Za grižo umrla - je 8. okt. 9 let stari Sodar Franc Lavenec, Selraljevas, 15. [8]

Cudem izvod zapisnikov SLS v Komisalah. - 15. oktobra, v nedeljo ob 6½ 8. je sklicala Kmetska zveza na Kamniški vrh v društvenem domu v Komisalah izvod strankinih zaupnikov iz bližnjega okraja sodnega. Med 100 opolnimi mož se je zbralo do dobrem mi v društvenem domu. Samo iz Komisal se jih je pripeljalo nad 40. Duši so iz vsega Črnega grabna, od sv. Frije, iz Kutine, Loda. Kamničani so šli tudi zagodej od doma, da so bili ob 6. že pri sv. maši v Komisalah. Zaupniki so imeli ta dan določiti kandidata za volitve v Konstitu. anto. A kaj se zgodi! Kmetov govornik iz Ljubljane ali od drugod ni prišel na izvod, niti sklicatelj izvoda, predsednik Kmetke zveze za Kamniški okraj, Jore iz Domžal sam ni prišel!! Izvod se radi tega ni vršil in tudi kandidat se ni izbral! Kmetje so ob 9. uri dop. čakali, ker tudi nobene odpovedi ali opravičbe od nobene strani ni došlo. Potem pa so se vsi jezni in razpršeni vrnili domov v prepričanju, da so bili vsekakor spet prišteti za nos potegnjeni!

Komunistični izvod v Komisalah. - 15. oktobra dop. ob 10. uri je sklicala „Krajevna politična organizacija Komunistične stranke Jugoslavije v Kamniku" javen ljudski izvod pred gostilno Simona Mahjan [restavracija na Kolodvoru] z dnevnim redom „politični položaj in Komunistična stranka". Poslušalcev je bilo okrutna 60-70, potem pa, ko so ljudje iz cerkve šli, do 100. Med temi

je bilo komunistov do 100, vsi iz Moba, kjer imajo tri krajevne skupine, vmes „Sekcar" se spominja svoje komunistične organizacije, katero je do 11. okt. 1945 predsedoval strašmojster Kosar, ki je pri ustanovi glavarstva bil za red na tem kraju odgovoren in zato navzoč. Predsedoval je vodja komunistični komunistov Ivan Sitar. Govoril je komunist Železničar Markovec. Zoper komisarov je pritrjeval glasno le agitator Franc Jamnik, ki je rekel njemu, ki so pro" rekali: „Za koga volite, potem boste pa imeli gospoda! Komunistična stranka je ena najboljših!" Markovec mu ni nasprotoval nobenega. Kot predsednik je nastopil Fr. Mesojedec in za njim tajnik Zagorski. Govoril. Poje, odbornik Avstrijanec, ki je isti dan ob 5. uri imel v društvenem domu za delavstvo govor. Končno je govoril nekaj ko" munistov. Celoj je imel vse pristaše na svoji strani. Ven komunist iz Moba je začel peti, a ga je strašmojster Kosar takoj odstranil. Ko je Avstrijanec zaključil, so mu navzoči živahno ploskali. Predsednik sklepa Sitar je nato razrešil volitev 3 nasprotnikov za komunistično stranko na dan volitve v Komendah. Kot bi mignil, so se ljudje razpršili na vse strani. Niti 3 moč komunisti niso mogli dobiti, da bi jih bili izvolili! Zato se volitev niti izvršiti ni mogla! Komunisti so bili ta dan v Komendah popolnoma poraženi!

Tričje sklepi na en dan v Komendah. - 10. oktobra so bili v Komendah sklicani kar trije sklepi: sklep zaupnikov S.L.S. za bodoči sodni okraj v društvenem domu sj. ob 1/2 8., sklep delavstva skamnitharskega J.K.D. v društvenem domu dop. ob 1/2 9. in sklep komunistične stranke pred restavracijo ob 10. dop. Smo se popolnoma v najlepšem vdinem opravili!

Komendski Celi za plebiscit na Koroškem. - 5. oktobra

v petek proj. vb 1/25. v vlakom so odšli na prevzetje Celovške koče v Ljubljani tudi iz Komisel na Koroško, da vendi pomagajo na dan plebiscita slovenskemu ljudstvu, seveda ne v Krojih. Bili: Kovčan Anton, Kovčan Metod, Kovčan Ciril in Kovčan Vinko [4 bratje] iz Sp. Komisel 41, Milčar Jakob iz Steba, 16 in Jenko Janez iz Sp. Komisel, 16. Mastnijumi so bili v Logarevi pri Celovškem jezeru. Komar so se vrnili 11. okt. zj. vb 1/29. v vlakom. Cel čas so imeli veliko dela, po dnevu in ponoči. Hajali so ljudem pogumna, razganjali „Abstimmungs", ki so na vse mogoče načine skušali ljudi preslepiti, varovali ljudi pred napadi. Obljubljeno jim je bilo po 100 K dnevno. Letal je Pal iz Komisel samo eden, Matnik, Stakanjev sin.

Naša delegacija ob plebiscitu na Koroškem. - 11. oktobra je prinašal „Slovenec": „Poročanje naše delegacije v Celovcu in odnegod ga se bo moralo tudi še temeljito pojasniti. Za danes naj navedemo, da se je izrazil zaupnik Slovenskega Narodnega sveta v Celovcu: „Smrgali bomo Ključ naši delegaciji." Kamo sodišča, Kralja Boga, narod in ne naša delegacija. In narod, ki si je znanje izvojeval, je bo znal proslaviti po svoje ne glede na grehe onih, ki so vodili njegovo usodo." Pevec je še zapisal o - zmagi!

Češkoslovaški Slovaki o svojih pravicah na Češkem. - 11. okt. je prinašal „Slovenec" pismo, slušno pastirško, vseh Češkoslovaških Slovakov, ki so ga poslali s svoje konference koncem septembra v Pragi, kjer pravijo: „Od kat. Cerkve odpadli in ekskomunicirani duhovniki so kot referenti v ministrstvih imeli v rokah zadnje vrvice te cerkve, oni vodijo agitacijo za odpad med duhovščino in ljudstvom, vodijo zunanje v duhovnikih, ki so šli na odpad in jim nudijo bogato judežno plačilo. Pri odredbi važnih javnih katoliških imajo vedno predmet duhovniki, ki so nepoklicani svojim Škofom ali so izključeni iz kvalifikacijske liste; njihov upor proti Škofom se podpira. Katoliške cerkve se s silo zasedajo,

njihovi duhovni pastirji surovo zlostavljajo in celo s smrtjo. Vse to se godi ob popolni asistenci politične uprave in njene eksekutive, da celo ob aktivnem prepričevanju cerkvi nasprotnih strnj. krščanska vera in njeno znamenje, križ, se proti volji staršev po zamovolji nevernih učiteljev odstranja iz šol, bogoslužni prostori kapele se oskrunjajo, svetniški kipi se brez kazni s vandalskim cinizmom skrunijo in razbijajo in vse večkrat v navzočnosti duhovnikov ali pa celo pri teh činih sodelujočih najvišjih državnih oblasti."

Jugoslavija znači zmago pravoslavja nad katoličanstvom.-

G. odk. je prevzel „slovenec" iz „slovenskega narodna" članek, o čemer pa pravi, da „ne ve, so li to njegove misli ali misli znanega dr. Velimirovića, prezumptivnega patriarha srbske cerkve": „Jugoslavija znači odločilno zmago pravoslavnega krščanstva nad rimskim krščanstvom, zmago slovanskega pisma [cirilice] nad latinico [latinico]. Cirilica treej ni več plemenski obredni znak, ampak simbol in čast zmagovitega slovanstva. Pravda je zadnja na latinskih bregovih: asimilacija pravoslavja. Hrabri nebeški ruka ne teče nazaj, tako nikoprem katoliška Hrvatska trudi zopet drevesa v zaklani smeri. Kapitulirala bi pa tudi vsem naravnam gravitacije, ko bi manjša masa pridobila večjo, ko bi slabša življenjska energija zmagala silnejšo in neizrabljeno. V svetovni vojski sta premagali dve slovenski plemeni najčilavnejšo življenjsko energijo in ustvarno silo: srbsko in ruško pleme. Srbstvo je izvršilo v Jugoslaviji le delomo svojo zgodovinsko nalogo, ruska metamorfoza še ni končana. Srbstvo tvori bistveno more, jugoslovanske matice, zato pa zaključa najprimitivnejša pravica, da ostane Srbin primus inter pares. Vsprico tej dejstvu nam ne preostaja drugega, nego da se brez ozira na vsako višjo silo razvoja." - „Slovenec" je temu pristavil: „Ako je ta

nasproti nasemu vsega nasprotnega tabora, potem s tega stališča kulturni boj v Jugoslaviji ni samo umesen, ampak tudi kogočen mojen in bi se ne bilo prav nič čuditi, ako bi bodba za in proti katolištvu v naši državi kmalu postala vsodno za enega ali za drugega: za katolicizem ali za jugoslovanstvo. Kajti po tem nasem gnanju moremo biti jugoslovani le, če nehamo biti katoličani." Kako je! Joj se usmili nas katoličanov v Jugoslaviji! Marija! Obrani nam majoraško - katoliško srce! Kanjo se nam ogre sedraj! S grozno dosledmostjo se nasprotja pripravi nas katoličanov v Jugoslaviji pripeljemena tako, kakor je to Supnik od prvega početka vedno trdil, da bo! Koroška izgubljena! - 10. oktobra se je v 11 pasu na Koroškem vršil plebiscit vsega tamošnjega ljudstva o tem, ali naj ta del Koroške pripade kmalu Avstriji ali Jugoslaviji. Izid plebiscita je predsednik plebiscitne komisije Seeb proglasil pri seji te komisije dne 13. okt. ob 11 uri 30 min in je bil sledeči:

Spodnji: za Avstrijo 1980, za Jugoslavijo 1315, skupaj 11.295 glasov
Rožekov: " " 6447, " " 4981, " 11.405 "
Velikovec: " " 8306, " " 2444, " 10.750 "
Šentvid: " " 5314, " " 5535, " 10.847 "

Skupaj za Avstrijo 22.045, za Jugoslavijo 15.175, skupaj 37.303 glasov. Avstrija je dobila torej 6747 glasov večine, ali 59 odstotkov. Za Jugoslavijo je odpadalo 41 odstotkov oddanih glasov. S tem je bila torej tudi Koroška za Jugoslavijo izgubljena. „Slovenec" je o tem izidu pisal 14. okt.: „Izid ljudskega glasovanja na Koroškem je strahovit udarec za slovenski narod. Če bi pri tem ostalo, imamo v kratkem pričakovati, da se naš narod definitivno razkosa na 4 kose: eden bo pripadel Italiji, drugi Avstriji, tretji Madžarski, četrti Jugoslaviji. V gospodarskem oziru bi bili pa še hujši udarci

Kar bi naši nasprotniki skušali nasi spoletjem obeh naših glavnih železniških prog in bi mi bili od morja popolnoma odrezani. Naši Hrvatje pred Avstrijo bi bili za gotovo obstojeni na narodno smrt, oni pod Italijo pa bi se imeli boriti za svoj obstoj pod nepriznano tujčini pregoji nego prije. Ostala Slovenija pa bi predstavljala malo obmejno pokrajino, kjer bi Ljubljana padla na stopnjo kakega Gradeja. To so take perspektive, da se postavlja na kocko naravnost vsa naša narodna eksistenca." – To so uspehi politike g. Trumbića! Ko se je g. Trumbić 1. dec. 1918 kot kralj triumfator v slavnostnem sprevodu peljal v Ljubljano, je v seji narodne vlade glede Koroške rekel: „Naš položaj glede severne meje je kar najugodnejši in je popolna izpolnitev naših narodnih zahtev zagotovljena." In danes?! Vsa Koroška – izgubljena! Popolna katastrofa za nas Slovence, ki pa bo še prišla! Srbi so izdali nas Slovence. – 13. okt. je glede nujnega izida plebiscita na Koroškem prinesel „Slovenski List": „Zastopnik beograjske vlade pri plebiscitni komisiji v Celovcu je minister Jovanović. Za nas je bil poslan v Celovec, da zastopa pri plebiscitni komisiji naše interese. Kakor je to storil, smo spoznali v polni meri v nedeljo 13. okt. in bomo čutili še mnogo bujše. K vsem samodostatnostim laških delegatov, ki jim je Anglež pritrjeval, je molčal. Molčanje je dopustil, da so Nemci vpisali na tisoče ljudi iz cone I, ter od armade v imenik na pritisk od ustnega je brez protesta zahteval, da se vojaštvo umakne s Koroške. Samo niti pesta ne gane, da bi ščitil naše ljudstvo pred nemškimi terorji. Slovenec se vpraša, kakor da bi gospod Jovanović deloval v tihem sporazumu z Laki in Nemci. Laki je ministrski predsednik Vesnić rekel, da smo prijatelji z Laki. Zapomnimo, da so slabi vedilni politiki laški prijatelji z Laki, saj bodo na naš račun dobili ali kos Albanije. Naše razmerje z Jugoslavijo in njeno vlado

se je pri koroškem plebiscitu spremenilo temeljito spremenilo! In danes se pojavljali oglasovi različnega, celkaj nas v vašnih slovenskih ozirih ne zastopajo Slovenci. Samo pa se ti glasovi - in sam glas celokupnega naroda, Jugoslovanske vlade klicimo na način! Prodajati se pa nočemo nič!" Tak sta je prišlo to spoznanje - prepozno! V naši mladi državi se slovenski vse drugače. - 13. okt. je „Slovenski List" glede na izgubljeno koroško napisal: „Tudi je najbolj čisto umevno to, da je v naši mladi državi se slovenski vse drugače in da imamo mi pravico samo pogledati v Slovenec, ko je jutra še skuhana." Zelo stara resnica!

Izseljenci se izseljujejo v Ameriko. - 15. oktobra so šli iz Semiča v Ameriko sledeči: 39. Cerar Marija, Sinja, Gr. Semiške 36; 40. Albreht Franca, dekle, Gr. Semiške, 17 [l. rojstva]; 41. Pavlič Ivana, Šolarica in 42. Pavlič Angela, Šolarica, Sg. Semiške, 50 [l. mladi]; 43. Kralj Franc, mož in 44. Kralj Ivana, Sena, Sg. Semiške, 14; 45. Grajdič Karel, fant, Sg. Semiške, 10 l.; 46. Jančič Julka, dekle, Sg. Semiške, 9; 47. Cegrinc, Marija, Šolarica, Sg. Semiške, 11 [l. mladi]; 48. Matijan Janez, mož, Gr. Semiške, 15; 49. Cerar Ivana, Sena in 50. Cerar Micki, hči, Stpb. 45; 51. Mihelčič Micki, dekle, Stpb. 19; 52. Pavlič Amalija, mati in 53. Pavlič Amalija, hči, 54. Pavlič Anarij, sin, 55. Pavlič Apolonija, njegova Sena, Gr. Semiške, 37; 56. Matijan Ana, dekle, Sg. Semiške, 20; 57. Petelin Ferdinand, mož in 58. Petelin Ivana, Sena, Sg. Semiške, 40; 59. Krbitica Valentin, mož in 60. Krbitica Marija, Sena, Sg. Semiške, 17; 61. Gregorac, Franc, mož in 62. Gregorac Terezija, Sena, Gr. Semiške, 19; 63. Dolar Franc, fant in 64. Dolar Minka, dekle, Gr. Semiške, 16; 65. Kralj Josipa, dekle, Sg. Semiške, 16; 66. Giovanelli Lovrenc, mož in 67. Giovanelli Franca, Sena, Sg. Semiške, 34; 68. Dolgan Jakob in 69. Dolgan Ana, Gruda, 69 [l. starism]; 70. Zidek Marija, Sg. 45.

Zamišljen Češkoslovaške narodne cerkve v srbsko pravoslavno. - 16. okt. je prinesel „Slovenec": „Narodni listi" pišejo: „Iz zanesljivih predstavnikov Češkoslovaške cerkve zvedamo - pogajanja se pripravljajo

narodnih češkoslovaške cerkve s srbsko-pravoslavno, pri čemer bi obdržala prvo gotovo samostojnost. Kakor javlja „Tribuna" je beograjski metropolit Dimitrije naznanil srednjemu komitiju češkoslovaške cerkve, da proglasi pravoslavno cerkev magistra Jana Husa za svetnika."

Kako „po bratovsko" delajo Srbi z nami! – 15. okt. je priobčil „Slovenec": „Slovenec" je v več številkah opisoval postopanje poklicanih vojaških oseb v Srbiji in omenjal škode, ki jo ta vojaški funkcijonarizem povzroča državi. Omenjali smo tudi, kako se je pošiljalo privatno blago na državne stroške z vojaškim transportom v Beograd. Pozivljali smo vojaško oblast, naj napravi konec poklicnim vsakršnim prestopkom in da prilike da omenjeni svoje postopanje opravičijo. Pričakovali smo, da ta poziv ne bo ostal brez uspeha, a smo se zopet motili. Poklicani vsakdo je še vedno v Ljubljani, kjer je baje „nenadomestljiv". V imenu prostne javnosti zahtevamo še enkrat vsaj to, da se nekdo proti njemu prične. Vsi si v sedanjih razmerah ne upamo pričakovati, ko vidimo, da je poslala vojaška oblast v Srbijo nazaj v službovanje celo tistega gospoda, kateri je bil kanalo leto vsled velikih nerednosti, ki jih je vršil v Srbiji, aretiran in proti katerim prične še danes ni končana." – Vsak je v Ljubljani kot član stvarne demobilizacijske komisije imel v oskrbi vse vojaške vozove, avtomobile, avtoplane, motorne, električne naprave, stroje v vrednosti mnogih milijonov. Skoro vsi čas je skrbel in skrbi, da se te milijonske vrednosti navzlic vsem protestom nepremišljeno izvažajo v Beograd in so s tem za Slovenijo izgubljene! Nihče nam ne more pomagati, kjer ga ščiti in krije beograjska vlada! Jasno je, da se vse to godi po določenem načrtu. Beograd nam očividno ne misli, da bi Slovenija dolgo časa imel v svoji oblasti, zato pa biti, kar more, da iz nje čimprej spravi vse, kar je za bodoče potrebnega, predvsem vojaški materijal!

Kruto delajo Srbi z našimi vojaki. - 16. okt. je prinesel „Slovenski List": „Poslanci jugoslovanskega kluba so radi ravnanja vojaških oblasti 4. okt. izročili vojnemu ministru spomenico s sledečimi pritožbami: Krama mučenja je nerazdružna od množine, nesmiselno kruhanja, časti in protiverjenih sestavin, nerazčitna. Oblika mučenja je nerazdružna in pomanjkljiva, ravnotako tudi obutev, vsi pa je skoro ni, tako da mora mučenec ali bolnega služiti ali pa hoditi in delati v svoji bosti strgani obleki in obutvi. Povsod v vojašnicah vlada nesnaga. Uši, stenice, miši, podgane in druga golazen muči vojščake podnevi in ponoči. Z mučenjem se pravna prepodnema proti jasnim določbam vojnega pravnika s tem, da se ljudi časti brez najmanjšega vzroka batinja, klofuta in najnovejši barbarski kaznuje z ogle" drenjem proti solncu. Posledice tega postopanja so težka telesna bolečost, celo oglušitev in izgnba vida. Tudi se ljudi kaznuje vsi pa se iz kaprice ne dovoli po cele dneve da bi pili vodo ali šli na stranišče. Slovence se obsipava psovki s izrazom „Švaba", zato ker ljubijo svojo slovensko narodnost in da se jim na nedostojen način kalne čast in mater. Naši vojaki se silijo v pravoslavno cerkev in se jih sili delati križ po pravoslavnem predpisu, ne ozira pa se jim prilike niti časa, da bi zadostili svojim verskim dolžnostim. Našim vojakom se ne zaračunava služba, ki so jo že opravljali v naši armadi in v naši vojski. Niti svojih skromnih dnevnic ne dobijo izplačanih. Kratko: Naši vojaki ne dobivajo in ne smejo čitati časopisov iz svojih domačih pokrajin." - To je pa res bratsko „ujedinjenje".

Cerkveno obnavljanje na Jeruzalemsko nedeljo - 17. oktobra je znašalo: sv. ob 6. K 1101·85 [bankovcev: 1 po 40 K, 14 po 10 K, 15 po 10 K, 3 po 4 K, 115 po 1 K, 135 po 1 K, drobiža: bolega za 1 K, krajcarjev ~ in srebrnih za K 4·85] in ob 10. K 7[95 - [bankovcev: 6 po 40 K, 17 po 10 K, 5 po 4 K, 43 po 1 K, 147 po 1 K, drobiža: bolega za 5 K, krajcarjev za K 0·15 in srebrnih za K 5·90], skupaj K 1901·85! Čast! Iv

to sedaj, ko se še v mnogi krogih tukaj ne zdela!

Amerika mešam ljudem v denarni progin. - 4. okt. je prišel iz Clevelanda tukajšnji domačin Anton Grošelj, Gorenjec, star 31 let, iz Št. Vanžal 33 [Šuštarjev] v Sevo in k strekama. Pismo je tukajšnje matične izpiske tukajšnja Kancelarija v Clevelandu za stranka. Na teh izpiskih so bile sledeče zelo zanimive pripombe v informacijo: Pater Antonius Grošelj - „aspirans progressum rerum novarum contra Ecclesiam etc." Mater Frančiška Lah - „unanimus vivo suo" ambo - „non recipientes sacramenta Paschali tempore". Oče Frančiška roj. 4. jun. 1911 - „sine educatione catholica". Pater Frančiške Joannes Pirks - „gerendus cum parentibus suis bellus." - Zaloštno!

Tukajšnji kupil prišleka. - 15. okt. je kupil tukajšnji mesar za nijo v Ingrowitz. Tehtal je 63 kg. Rabil ga je po 27 K kilo. Zal je veljal 1701 K! Denarja je primanjkal v Ilovo. To je prvi slučaj, da domačinski tukajšnji domači prišleka. Mesar Grošelj, kar jih je bilo kmalu na Moravskem, ga še ni imel. V tem slučaj je vsled gromanske draginje tudi to potreba. Mast je še drago po 5 K kilo. Fakkal ga je 18. dec. Teža je nazadnje 100 kg. Kadi tega se je prej v domačinskem tukajšnjem mesu godilo!

Slovenci napram Jugoslovanom popolnoma brez moči. - 19. okt. je prinesel „Slovenec": „Na zadnjo veleposlaniško konferenco v Parizu je beograjska vlada definitivno sklenila, umakniti naše vojaštvo iz Koroškega in upravo orožja, ki je po plebiscitu pripadlo Avstriji, predati sosedni republiki. S tem je končan zadnji akt Koroške tragedije." - Pred plebiscitom se je vse zastonj trdilo, da v slučaju nemogočega izida sestre general Maister z našim vojaštvom & cons. 9. okt. ko je bil general Maister brzojavno odpoklican v Beograd. Po plebiscitu so bile v Ljubljani burne demonstracije proti dušnim vladi. Ljudstvo je z vso silo zahtevalo, da pridejo naši vojaki, ki so bili popolnoma pripravljeni, na

Jesenicah, takoj na Koroškem. Vlada se je odzvala in odposlala par bataljonov na Koroško 14. okt. v varstvo Slovencev. Takoj pa je vlogi te odredbe državne vlade odstopil minister Jovanović kot član plebiscitne komisije v Celovcu in državni predsednik dr. Trejo je moral 15. okt. v Jugoslavijo. In 17. okt. je iz Jugoslavije odhodil, da se naše vojaštvo takoj umakne iz A cone, kakor tudi vsa naša civilna oblastva in da prepustimo takoj celo „stebrijo mesto novi administraciji Nemške Avstrije! Ogorčen vpliv takega ravnanja Jugoslavije je zapisal „Slovenec" 19. okt.: „Jalostna usoda Koroškega je glasni opomin vsej slovenski javnosti. Samozavest slovenskih src je edina viteška duška, ki nas more obvarovati nadaljnega propadanja. Če se ta naša zahteva ne izpolni, bodemo prodani za vse večne čase igri „višjih državnih koristi" in v tej igri bomo kmalu mi Slovenci bankerot."

V Nemški Avstriji zmagali krščanski socijalci. - 15. okt. je pri volitvah za narodni parlament avstrijske republike bilo izvoljenih 75 krščanskih socijalcev, 68 socijaldemokratov, 26 velenemcev, 1 pristaš nemške stranke in 1 pristaš nemškega demokratske stranke. Komunisti niso pridobili niti enega mandata. Krščanski socijalci so pridobili 11 mandatov. Socijalni demokratje, ki so takoj po razpadu monarhije prišli nad Dunaj, niso sedaj več največja stranka v državi. Zopet na državno upravo pride s tem v krščanskosocijalne roke. Hvala Bogu!

S klerikalizmom nobenega kompromisa. - 20. okt. prinaša „Jutro" oglasilo jugosl. demokr. stranke, svoje stranko in pravi o njej med drugim: „Vsakemu skuša biti prav" ravnih odkar pomagati naprej. Pri tem ga zadeva na glavnega povzročitelja nereda - na klerikalizem. Nobenega sodelovanja, nobenega dvomljivega kompromisa: s klerikalizmom ni kompromisa." [„Slovenec" 21. okt.]

Minister Jovanović šita Slovencem tiskotajstvo pri aprovizaciji Koroške. - 11. okt. je prinesel „Slovenec": „Strašno obtožbo proti slovenski upravi v roni je izrekla beograjski dopisnik „Jutra", ki telegrafira sledeče iz lastnega lista sledeče: „Bivši predsednik jugoslovanske delegacije v koroški plebiscitni komisiji Jovanović je predložil vladi podrobno poročilo o koroškem plebiscitu. V njem poroča o slovenskih, ki so se zgodile s slovenske strani. Kar zadeva koroško med pasivne kraje, je vlada dopustila, da se koroška prebivalstvo od ljubljanske deželne vlade, ki je delovala potom razne organizacij. Gospodarska zadruga v Celovcu in Mohorjeva zadruga v Borovljah sta imeli organizacijo koroške propagande. Detektivi pa sta s podkupovanjem nekaterih nastavljencev plebiscitne komisije celovške mnogo" Sine prane na Dunaj in v nekatere druge avstrijske kraje. Vlada je vsled tega poročila takoj sestavila enketno komisijo, ki pride v Ljubljano preiskovat zadevo."

Jugoslavija prisiljena in protinaravna stvar. - 11. okt. je prinesel „Slovenec": „Il Piccolo della Sera" poroča o vspešnem delu frankovega „jugoslovanskega odbora v Curihu, ki propagira odcepitev Hrvatske od Srbije. List piše: „Ko se je zrušila stara monarhija, Frankova politika ni bila Hrvatom všeč. Danes so stvari drugačne in beograjska vlada je konsternirana vsled delovanja odbora. Mislita danes vsaka, da je bilo obstovanje Jugoslavije prisiljena in protinaravna stvar, ki ji je odločen le kratko življenje. Frank, opat na odboru v Curihu, v katerem so begati hrvatski državljani in visoki hrvatski častniki, vedi gibanje z vsako roko. Hrvatski narod začenja odkrivati cilje švicarske propagande. Radićeva seljaška stranka koalirana s Frankovo stranko je edini hrvatski. Hrvatski in politiki stare Srbije, ki se po oktroviranj mnde na hrvatskem, prisnavajo, da je nemogoče zadržati in odvrniti

hrvatski narod in edinstvo je, ker se Pašić trudi, da bi našel sporazum med Srbi in Hrvati. Vedno Hrvati, ki kmalu delo, katero v inozemstvu razvija jugoslovanski odbor, izjavljajo, da se hočejo ločiti od Srbije." Tako imamo torej pri vseh listih odstavka Jugoslavije, ki jo je ustvaril prvi jugoslovanski odbor, nov jugoslovanski odbor, ki hoče Jugoslavijo razbiti." Je trudi res trudno! Zanimivo je še to, da je trudi „Slovenec" začel sedaj še to slutiti!

Kako naj Supnik danes denarno stoji! - Supnik je pla. Ural sedaj v prav kratkem času: za 6½ kg tiskovega papirčka 1744 K, za 4½ sežnjev dne 1740 K, za 80 litrov vina à 16 K s trošarino 1307 K, za nove čižme služkinji 560 K, krojaču za nove hlače, za katere je krojač dal blago in za delo nove suknje, za katero je Supnik sam preskrbel blago 1495 K torej skupaj 7814 K! In K temu še vsi redni vsakdanji izdatki za preživljanje sebe, matere, nečakinje in služkinje! Blago za suknjo si je Supnik tako preskrbel, da je dal star dober plašč v čisto barvo. Sedi ima še vso obleko odnesjeno, ker na nove niti misliti ne more! Pri vseh ogromnih izdatkih gredi Supnik okrog ves-odrejen in prebarvan! In to v Ameriki, kjer vendar služba ni slaba, posebno, odkar ni kaplana! A kakšni revži so duhovniki drugod, kakšni šele pensijonisti! Od druge dobi plače v dragocijskih dolarjev Supnik sedaj mesečno 700 K! Pričakuje pa mesečno nad - 1000 K!

Kip Matere božje ukraden. - 13. okt. je poročal „Slovenec", da je bil v Lurdu iz kapelice ukraden kip matere božje s steklom, 80 cm visok, 40 cm širok, iz marmora, vreden 3000 K. Satan, ropar, slamar, probuja vsaka številka „Slovenca" sedaj kar mogoče. A nasledeni je vendar te vrste doslej med nami prvi.

Jugoslovani in Habsburžani. - 14. okt. je priobčila „narodna politika": „Kršćansko-socijalna stranka je monarhistična stranka, ki hoče restauracijo habsburške monarhije vedisi v njeni prvotni obliki,

bodisi v obliki podonavske konfederacije ali bavarsko-avstrijske katoliške države. Je njihove težnje, ki jih zelo podpirata Francija in Madžarska, nam Jugoslovanom ne morejo biti indiferentne, ker bi takka država skušala, da bi v svoje krilo pritegnila tudi Jugoslavijo ali vsaj, kak njen del. Katoliškodi je smaga krščansko-socialne misli simpatična in značajna za državalno orientacijo srednje Evrope in njeno preporodljenje - načrti krščanskih socialcev v provincah Habsburžanov, ki bi prezegali v naš integriteto in delali eksperimente z Jugoslavijo, bi naleteli na najodločnejši odpor vsakega Jugoslovena brez razlike prepričanja. Jugoslovani, osvobojeni petstoletnega suženjstva pod Habsburžani, smajo pravico dobro cenite svobodo in samostojnost, da bi jo hoteli žrtvovati interesom nemško-avstrijskih krščanskih socialcev ali Francije in Madžarske." - No, naša sedanja „svoboda" in „samostojnost" pod Srbi! Slovensko katoliško ljudstvo je je sito zelo grla! Liberalci seveda ne! „Velikrj slovenskih častnikov se podalo ostavko." - Lk. ekstrabra je prinesel „Slovenec": „Od 40. polka v Ljubljani je premeščenih največ vseh pet slovenskih častnikov v Albanijo in Macedonijo. Polkovnik Jelenčič mora s svojo družino zapustiti nekdaj v Stari Srbiji. Kakor znano, je bil pred kratkim tudi major Anzejka premeščen iz Ljubljane v Jelgrad. Edinemu slovenskemu polkovniku, ki je ostal še v Ljubljani, g. P., gladijo ljubezniva rake pot na Balkan. Kakor znano, je že velikrj slovenskih častnikov podalo ostavko. Zato bo Slovenija kmalu očiščena domačih častnikov in vojakov." In tako je v vseh stvareh!

Sodnika je zabodel. - Lk. okt. se je pred okrajnim sodiščem v Innomostu zagovarjal 55 letni delavec Hirschbammer, ker je okkoputal Senn. Ko je Senn opisoval njegovo dejanje, je tako smujal, da ga je sodnik dvodil na Lk v zaporu. Nato je on potegnil nož, se vrgel na Senn in jo štirikrat zabodel, da se je zgrudila natla. Nato je zabodel dvakrat sodnika v glavo in funkcijonarja državnega pravdništva enkrat v glavo. Žena je umrla.

Češka Izobrazba. – V 15. okt. je prinesel „Slovenec“: „V „Narodnih Listih“ poročajo neki medicinci, da se na Češkem študirajo kolj manše slovini proti kuli življenja, in da je število žrtev te bolezni v čehoslovaški državi petkrat večje nego so žrtve, ki jih zahteva tuberkuloza. Tuberkuloza je umorila l. 1918 po uradnih izkazih na Čehoslovaškem 53.000 ljudij.“ Torej nad 250.000 žrtev te bolezni vsako leto na Češkem! Grozna!

Uradništvo v Romunskih umrl. – 16. oktobra je umrl čisto nepričakovano, zadet od kapi 55 let stari Karol Kuthy, Sekuljin, že 7 otrok, od l. 1914 uradništvo v Romunskih. Jutraj je rekel Seni*) ko je vstal: „Tako dobro še dolgo nisem spal, kot nocoj.“ Ob 3/4 5. zj. je šel v urad. Stanoval je v Hr. Romunskih 14, poštni urad pa je bil pri Ant. Skoll-u. Med potjo je pel polglasno sam pri sebi, tako da je Anton Miller, gospodar hiše, ki ga je srečal, začudeno rekel: „Kaj pa je danes poštarju, da je tako dobre volje.“ Ustavi me potem pa se ga še mlajega pripeljali nazaj, domov. Komaj je stopil v uradno sobo, je omahnil, postal je bled, začel je umirati. Ko so ga domov pripeljali, je v najožji naglici prihitel Supnik, ga pet rendittine odvezal in dal v usta. Bil je že dalj časa bolehen, nagla ga je bolezen z pravo svadnji čas se je imel še za zdravega. Bil je izredno vesten uradnik, kateremu je bila služba vse. Ob uradu je bil silo strog, pravi „Paragraffenreiter.“ A poštenjak Khasinthos. Bilno je ljubil svojo družino. Pogreb 18. okt. dop. je bil velik. Sprevod je šel od hiše Kalesti mimo Kapelanije na „malo“ cesto mimo Karaka, pošte, Romunskega gimnazija k cerkvi. Pričstva ni bilo nobenega, kar ni bil pri nobenem, a udeležba je bila izredna.

Strašna statistika žrtev svetovne vojske. – V 15. okt. je prinesel „Secolo“: „Società di studi sulle conseguenze della guerra“ je priredila o vojni ustmilni pregled izgub ljudi v svetovni vojski. Eje posledice trpijo tudi v bodoče najstrašnejše perfektive.

*) Enkrat drugič: Ko je prejšnje jutro v ponedeljek 15. okt. uradništvo ostal pripravljal je v kuhinji svoji Seni in Seniama Anički in Anički: „Nikaj strašnega se mi je nocoj sanjalo. Imel sama sy mi je prikazala in je tekala na moje oltmy!“ Zadnjič je bil pokojnik zadnjič Pregoj jutro, da isti mož ga je bil še videl. Še je vzel Seni za roko, ji je Seni: „Sedaj pa imam vse prav vse do pičice narejeno!“

Številke so vojaški še manj in kažejo žalostno bilanco: Evropa je izgubila 35 milijonov ljudi – 15 milijonov jih je padlo na bojiščih in umrlo za rasnimi boleznimi, za 10 milijonov pa je padlo število prebivalcev. Rusiji tudi danes 10 milijonov proti 5 milijonom v l. 1914. Nemčija je izgubila vsled padanja prebivalcev 3,600.000 prebivalcev; vsled vojne umrljivosti 1,700.000 [od teh jih je padlo v vojski 1,000.000], skupaj 6,300.000. – Avstro-Ogrska: zmanjšanje prebivalcev 3,800.000, umrlo 1,000.000 [padlih 1,500.000], skupaj 5,800.000. – Velika Britanija: zmanjšanje prebivalcev 850.000, umrlo 1,000.000 [padlih 800.000], skupaj 1,850.000. – Francoska: zmanjšanje prebivalcev 1,500.000, umrlo 1,840.000 [padlih 1,400.000], skupaj 3,340.000. – Italija: zmanjšanje prebivalcev 1,400.000, umrlo 800.000 [padlih 600.000], skupaj 1,180.000. – Belgija: zmanjšanje prebivalcev 135.000, umrlo 100.000 [padlih 115.000] skupaj 375.000. – Bolgarska: zmanjšanje prebivalcev 155.000, umrlo 120.000 [padlih 65.000], skupaj 275.000. – Romunija: zmanjšanje prebivalcev 150.000, umrlo 360.000 [padlih 65.000], skupaj 510.000. – Srbija: zmanjšanje prebivalcev 345.000, umrlo 1,330.000 [padlih 645.000], skupaj 1,650.000. – Karpatska Rusija: zmanjšanje prebivalcev 8,900.000, umrlo 4,350.000 [padlih 1,550.000], skupaj 13,000.000. V tem ni niso vštete žrtve občanske vojske. – Evropa je izgubila vsega skupaj vsled zmanjšanja prebivalcev 10,150.000, vsled vojne umrljivosti 15,130.000 [od tega padlih, oziroma za rasnimi vojnimi boleznimi umrlih 11,5[4.000] skupaj torej 35,380.000 ljudi vojnih žrtev.

Jezuitska vesna v nevarnosti. – 15. okt. je prinašal „Slovenec": „Iz Štirnam" poročajo iz Rima: V političnih krogih se glede jadranskega vprašanja in pogajanj z Jugoslavijo trdi sledeče: Pri teh pogajanjih se bo razvilo tudi vprašanje jezuitskega reda v dobrotranskih razdružitvi Italije in Nemške Avstrije, predvsem z ozirom na Češkoslovaško. Ti krogi zatrjujejo menda da po koroškem plebiscitu jezuiti ne bodo dolgo ostali v jugoslovanskih rokah."

„Pogajati se bomo morali za Logatec". – 14. okt. je prinašal

„Slovenec": „Od leta 1918 sem se je to redno opazoval, da smo se prvič volili, volitvah nebo in zemljo, potem pa morali vse iz rok pustiti. Kaj je podobno tudi z našim rojstvom do Italije. Spočetka smo stali na najintransigentnejšem stališču, češ, da smo mi najmočnejši narod na svetu, kateremu se ni treba z nikomur pogajati [saj bo vse Wilson za nas opravil], zdaj pa smo prišli tako daleč, da se pamo moramo pogajati ne za Trst ali za Trazin, ampak za - Logatec. Naš slepi nacionalizem nas je politično pogubil."

Druga obletnica našega „osvobojenja". - 16. okt. je bila ko ulasu škofijskega ordinarijata tudi v Ljubljani ob 5. uri zj. sv. maša s „Te Deum" in himno „Jezu pravdi". Udeležila se je je šolska mladina s zastavo in učitelj. stvom. Šola je šolska mladina. Drugega ljudstva ni bilo skoraj prav nič, niti ko vsako slavnost so vsele samo vse javna poslopja: cukrc, šupnišče, šola, šeleznica, pošta, kr. šolski šam. Navdušenja ni bilo niti najmanjšega. Ljudstvo jasno pozna razliko dosedanje jugoslavije in se noče ne. Prinesla mu ni „osvobojenja", ampak največje „porobljenje". Ljudstvo samo čuti, da tako ne more več naprej, da nas vodi krivo pot - opomemba!

Ljubljana strah pred kr. Justicijo. - 15. okt. je prinesel „Slovenec": „Demokratski listi te dni veliko govore o kr. Justiciji. Pravijo, da je došel v Celovec, da bo tam odprl odvetniško pisarno in skušal stopiti v stik s svojimi somišljeniki v Sloveniji. Sledi se vsi smo se obrnili do našega trgovskega prijatelja. Povedal nam je: Neki gospod je v nekem celovškem hotelu videl Slovenca, ki je bil zelo podoben kr. Justiciji. To je povedal nekemu drugemu gospodu in ta je to vest takoj brzojavil v Ljubljano. Naš poročevalec je obiskal vse celovške hotele, zaslužnejši mož i.t.d. Zadnji je izpraševal o kr. Justiciji, pa mi mesto o njem ne duha ne sluha. V Ljubljano so to vest sporočili tudi na pamet v „lieu dieu Prese".

Iz druge oblatnice Jugoslavije. – 15. okt. je prinesel „Slovenski list“: „Razmere se še do danes končnoveljavno izpremenile. Mesto Ruperčevega zlatega mesta je ostalo spomina razočaranj. Še zmiraj so liberalni listi polni gnjeva in zavračanja proti slovenskim fantom, ki se vračajo od vojakov. Liberalni listi namreč pišejo, da slovenski vojaki razvadijo sosebno babe in vsploh režim pri vojaštvu. A vojaštvo ni edini hramen izpodtike. Če pogledamo na naše carinarnice, to veliko nevšečno za razvoj našega gospodarstva, pogledamo na cintra listične in absolutistične odredbe, ki prihajajo iz Jelgrada, pogledamo na izvozničarsko politiko, ki se je delala v Jelgradu, da so ž njo bogatili posamezni liberalci, pogledamo uničevanje naše valute, ki je uničila krono naše Primorje, za katero se Jelgrad ne briga, na Hrvaško, ki je izgubljeno vsled nesrečne notranje in zunanje politike Jelgrada! Pogledimo na to in še mnogo drugega, pa bomo videli, odkod izhajajo nesrečnodavajoči elementi svojo smer.“

Draginja v drugi oblatnici Jugoslavije. – V Kamniških je bila 14. okt.: meteka 5 kg 16 K, Št. 1 K 14·50, Erna 8 K, krompir 6 K, bel zelnat kg 14 K, kumare 3 K, sol kg 6 K, slanikar kg 7 K, petrolej l 16 K, olje l 64 K, jesenji 4 K, kaša 8 K, mast kg 5 K, špeh 46 K, kava 68 K, riž 36 K kg, 1 meteka 14 K, sočе kg 74 kg, kvas kg 50 K [„kvasnm“, cenije nikjer] – meso govje kg 60 K, telečje 60 K, 1 mesena klobasa 10 K, vino v gostilni l 64 K, na debelo 15 K, drva sečnj. 700 K, mleko l 44 K, 1 jajce 1 K!

V treh dneh 7 sv. maš in 5 pridig. – 1. in 2. novembra, na vseh svetnikov dan, ki pa je bil letos na praznik in na vernih dnš je imel letos vse opravilo župnik v Kamnikah sam. Imel je trenj: v nedeljo 31. okt. sj. ob 6. pridigo in sv. mašo, ob 10. pridigo in sv. mašo, prop. ob 2. sv. rožni venec in pete litanije; v ponedeljek 1. novembra sj. ob 6. pridigo in sv. mašo cepam Rezpostito, ob 10. pridigo in peto sv. mašo, prop. ob 2. litanije vseh svetnikov, pridigo in duhovno molitev v cerkvi in na pokopališču, sv. ob 4. vse 3 dele sv. rožnega venca v cerkvi; v torek sj. ob 6. petranjice in zvalnice, katere sta pela letos župnik in

organist sama in je šupnik, ker organist slabo latinsko bere, mu moral pomagati, tekoj na eni strani peti, vse psalme pel, 4 tilji in 1 pata v. meša, druge molitve v cerkvi in na pokop. pališču. Imel je spovedoval je seveda šupnik sam. Obhajanih je bilo: v mesecu 188, v prosincih 317 in v treh 133, torej v 3 mesc. 638 oseb. Vse tri dni je silno močna burja vlekla, bil je nenavaden občutin mraz. Eba dni so se molitve na pokop. pališču vršile, ker je bilo vreme, dasi mrzlo, vendar suho. Grobi so bili krasno okrasani. Na vseh hotnikov prag je bila cerkev na tlačeno polna. Na dan je pevski zbor kat. izobr. in predp. društva po molitvah na pokopališču zapel 4 Sabestinski: „Glagoljmo" in „Hvali suvstani" pod vodstvom organista Jak. Klis. Pal, dan so svetice vsled silnega mraza - 5 stopinj pod T. - skoraj prav vse pozeble in itnpi soče vsled hude burje niso mogle goreti! Kalko hudega mraza v vseh hotih, kot je bil letos, se pomnijo najstarejši rojaki ljudje! Na vseh hotnikov zajtrej so bila vsa okna v kesarnih rožah!

Pravnike hočejo v Jugoslaviji odpraviti. - L. mes. je prinesel „Slovenski List": „Ministrstvo za vere v Belgradu je stavilo predlog, da se okrajne sodnije število pravnikov, da bi se s tem povečalo število delavnih dni."

„Wilson je zatonil za vedno". - L. mes. je prinesel „Slovenski List": „V Ameriki se vrši hud volilni boj za novega predsednika. Wilson je zatonil za vedno. Vzrok je, da je Amerika po tem svetovnem miru silno razočarana, ravno tako, kot smo razočarani mi mali narodi, ki so pričakovali od Wilsona zmage pravičnosti. Ameriškansko ljudstvo je šlo v boj, da bi videli svetu pravi mir, da zbije militarizem in da reši demokracijo sveta. Ko pa je Nemčija vojska, so videli Amerikani, da demokracija ni rešena, da militarizem ni izginil in da je svetovni položaj še slabši in mir bolj negotov, kot kdaj poprej." - Izvoljen je bil nasprotnik Wilsonove politike Harding, s 6½ miljoni glasov.

Češka duhovščina proti Slovanom in Rimu. – 3. nov. je prinašal „Slovenec": Sveta Stolica je še začetkom letošnjega leta ukazala, naj se češka duhovniška organizacija „Jednota", ki je bila naštalna od vibarnih dveh prevratov in iz katere je izšel nadškof, razpade in se namesto tega osnujejo škofijske zveze, ki se morajo pod gotovimi pogoji razširiti v državno zvezo. Ukaz Svete Stolice so pa" mnogi češkoslovaški škofje. Stvar se je vlekla sem in tja, dokler se ni 16. okt. sklical izredni občni zbor „Jednote", na katerem se je morala stvar konečno rešiti. Na zbor je prišlo od 1455 članov samo 600 duhovnikov. V ozirom na važnost stvari je poslala tudi češka ljudska stranka na zbor najuglednejše duhovnike: dr. Stojana, dr. Šramka, dr. Hrubana in druge. Ti in nekaj drugih se je trdno zavzelo za Cerkev. Bodo zaman! Pri glasovanju je bilo 345 glasov proti razpadu „Jednote", samo 60 glasov je bilo za škofijske zveze, ostali so se glasovanja vzdržali. Kakor poročajo listi, je mnogi zbor zbrajno žalostno sliko. "Corruptio optimi – pessima!

Spletka nadkn v „Orli" in „Sokoli". – 3. nov. je prinašal „Slovenec": „Pod naslovom „Orli in Sokoli" je prinašal „Jugoslovanski Lloyd" članek proti Orlom, iz katerega odseva nevednost in slepa mržnja proti Sokolu." Članek. Slovenec se glasi: „Orli gledajo v Rim in prejemajo vse iz Rima, Sokoli gledajo svojo deželo, ljubijo svojo dušo, sovražijo Rim. Orli so fanatiki, vera jim je vse. Sokoli so demokrati, nasproti veri indiferentni. Orli so mirni, ravnovesni, srednjeveški, Sokoli svobodomiselni, viteški, naprednega mišljenja. Orli niso nacijonalisti. Sokolom je to prvo, oni so rodoljubi in patrioti. Orli sprejemajo v svoje vrste samo klerikalce, Sokoli vse, tudi delavce in mladenike, bogatine in revže. Orli teže za separatizmom, Sokoli za narodnim edinstvom. Orli mučé, vklepajo duha, Sokoli ga vzdržujejo, krepe in pospešujejo. Kakor tudi telo. Orli so tuji, to je nekaj tujega, škodljivega, odvratnega za ves naš trpinčeni narod, a Sokol je narodno, naprejšen,

simbol pijanosti in razvade. In prav obstoja poleg drugih zmajev, ki so napadli naš mlad duševni, ki je hočejo zadušiti in razcepiti, tudi ta orlovski zmaj. To so živinski narodni sovražniki, živinske zveri našemu moralnemu edinjenju; treba jih je preganjati odkrito, brez obotavljanja; treba jim je razbijati stara gnezda in nikdar ne pustiti graditi. Kakor nam razdvojitev, tako nam je simpatičen in potreben, a vse druge vrane treba preganjati in streljati." Celo „Slovenec" tem besedam pritrjuje: „Le naj si prečitajo tisti, ki trdijo, da se katoličanom v Jugoslaviji ni treba nikjer bati in da nikjer v Jugoslaviji ne misli na preganjanje vere." Prepozno spoznanje!

Izseljenci se izseljujejo v Ameriko. - 4. novembra so šli v Ameriko iz Ivanšal dalje: 71. Kralj Antonija, žena in 7 otr. Kralj Albin, sin, žg. Ivanšale, 114; 73. Cesar Marija, žena, žg. Ivanšale, 115; 74. Wilfer Marija, dekle, žg. Ivanšale, 117.

300 cerkva oskrunjenih in 1500 svetih podob razbitih na Češkem. - 4. nov. je prinesel „Večerni List": „V dveh letih svobode so boljševiki na Češkem, kadar so dobili občinsko oblast v svoje roke, oplenili 300 cerkva in onečastili ter razbili 1500 svetih podob in raspel." - „Jeglič" 14/10, str. 183 pa je pripovedil: „Na Češkem preganjajo svobodomiselci še nadalje svoja skrivnostva v Obrovici so mučili ti dnevi celo z visoko umetniško in strahovito silo v Janova kip. Pri tem, ko se je spomenik podrl sta bila mrtva dva človeka, nekaj oseb je bilo pa težko ranjenih. Oni veselje, ki je vrgel ves ekrog Janovega kipa, ko ga je v Pragi divja drhal podirala - ob ustanovitvi Češkoslovaške države l. 1918 - in ki je bil prvi provzročitelj tega bogoskrunskega dejanja, je sedaj, kot poroča list „Čas" 31. avg. 10/10, zapet v navzočnici „Polnici kot nesovražnik blasnik."

Srbi proti škofu Jegliču. - 5. nov. je pripovedil „Slovenec": „Včerajšnji list „Balkan" prinaša v današnji številki senzacijonalno kar v naslovih škofa Jegliča, ki da pripravlja trajno gonjo proti

Jelenarom. Škof Jeglič dva dela na to, da se vse bolem naklonjene osebe odstranijo s političnega polja. Tendenca te tradicije je jasna, najnižkati ugonobiti vsako pravoslavno misel proti Katolikom." Zato je ban Tr. Hrasnica ukazal, škofa Jeglič iz armijske oblasti z dekretom 1. nov. [ES da stoji Jeglič na eni strani, ki Srbijo uničujejo, Srbi pa na drugi strani, ki jo rešujejo] 13. nov. vstrambul na občnem zboru Cirila v Semeljah br. ekt. Zalkoj je pristopilo nad 60 članov. Pripravajo mu dečki od 11. - 15. leta.

Nemška nevarnost za Slovence sedaj večja kot prej. - 5. nov. je priobčil „Večerni list": „Naravna politika" piše: „Ne bo dolgo in na Karavankah ne bo več sosed več slabotna Avstrija, ampak sedanjim nemštvo, ki bo, ko si opomore od vojnih naporov, ne imajoč več duška proti zapadu, se z večjo ekspanzivnostjo iskalo izhoda proti vzhodu. Madjarska in avstrijska nevarnost sta bili samo nemotna slika tiste borbe, ki jo bo moral sedaj prestajati naš narod. In to ni izključeno." To je slika našega „osvobojenja!"

O Rusiji boljševizem najstrašnejša katastrofa zgodovine. - 4. nov. je priobčil „Večerni list": „Kdor bi se je pred kratkim vrnil iz ruskega pekla, mu ne verjame. Kdor pozorno zasleduje, je bilo nepopisno, ko sem izvedel, da se nahajajo tudi med Slovenci ljudje, ki simpatizirajo s sedanjo Sidorsko-nemško-madjarsko strahovlado na Ruskem. Pero mi v stanu popisati vsega gorja, ki je zadelo ruski narod. Človeški razum se protivi verjeti, da je v sedanjem veku mogoče pomisliti človeka niže od vsake živali. Prepričan sem, da sedanja boljševiška strahovlada zasleduje edini cilj, uničiti popolnoma ruski narod, ga predati, v kolikor ne pogine od gladu in mraza, v sužnost sosednim narodom, osirama velikim ožjavam. Letošnja zima bo videla v Rusiji tako strašno katastrofo, kakršne zgodovina doslej ne pozna."

Semeljske slamnikarske tovarne še vedno ne delajo. - Kdor se je v predvojni razmerah delo še s 15. sept. pričelo, letos še sedaj vse stoje. Le pri par firmah dela, radi inozema! In to pri takih dragocenih

Naši vojaki morajo pod Srbi gnoj z golimi rokami iz hleva nositi. – 3. nov. je priobčil „Jemelјnik" na str. 4/3 pismo slovenskega vojaka, ki piše: „Težko stradam, da Romaj še živim, ker hrana je nezdrava in nepitlkadna našim želodcem; živimo večinoma ob vodi. Slabeje je kakor v ujetništvu. Gnojiti in kositi moramo vsak 3 do 4 kraje in moramo gnoj z golimi rokami nositi iz hleva, nimamo nobenega orodja. Kdor do 6. ure zjutraj ne opravi svojega dela v hlevu, ne dobi zajutrka, ki obstoji iz kuhanega kumisa in mora biti dostikrat težič. Kdor bi se drznil pritožiti, je v nevarnosti, da ga ubijejo z batinami. Enega mlodega Slovenca kopnijo v kasirni [vlastka komanda stroda] prav po stražarinski Srbi: privežejo ga kakor na križ 1/2 uri vsak dan. Ja jim vsled mali ne umre, ga polivajo z mrzlo vodo. Jaz bi moral 15 dni trpeti to mučeništvo."

„Svobodne" volitve za konstituanto. – 7. nov. je priobčil „Slovenec": „Minister notranjih del v Jelgradu je poslal vsem oblastem okrožnico, v kateri pravi: V vsakem slučaju in v vseh okoliščinah ostaja država in dejstvo narodnega ujedinjenja izven diskusije. Država je stvarjena in ostane nedotakljiva. Nikomur se ne sme dopustiti, da širi v njej zmede in nezaupanje, ali da deluje na medsebojno mržnjo in sejo nezaupanje med oblastmi in plemeni. Najmanj pa se sme trpeti prizo-varjanje na raskosanje države. Govore in zborovanja, katerih razprave bi bile v nasprotju z zgoraj navedenimi izvajanji, bodo oblastva takoj raz-pustila in take spise zaplenila. Vsi, ki bi se pregrešili na tak način na zborih, zborovanjih ali v spisih, bodo klicani na odgovor pred sa-kanc." In med „najnovejša poročila" v isti številki: „Minister za notranje zadeve Pribičević [!!!] je izdal okrožnico za notranje zadeve, da morajo pošiljati po državi posebne inspektorje, da vzdržijo redovno razpoloženje. V tem so svobodne volitve popolnoma onemogočene." „Naredba Pribičevića – tako pristavlja „Slovenec" – je naperjena v prvi vrsti proti avtonomističnim strankam, ki so Pribičević in njegovi stranki tem v peti." Čuj proti Slovenski Ljudski in Hrvaški Ljudski strankistična naredba in to ob času, ko je načelnik [!!!] Korošec – minister!

Jedenajsto leto biriranja – je dovršil Šafnik na Jabuljino nedeljo, 7. novembra. Hvala Jezu!

Slovenci v Egiptu niso hoteli sprejeti jugoslovanskega državljanstva. – 7. nov. je prinesel „Slovenec": „Med jugoslovansko kolonijo v Egiptu so Slovenci v veliki večini. Hrvatov je le malo, Srbov skoro nobenega. Slovenci imajo dve Šolski, dve cerkveni občini v Egiptu, slovenskega Šolnika v Aleksandriji in v Khafiri, Hrvati in Srbi nobenega. Ker so Slovenci v veliki večini, zahtevali so, da bode imenovan egiptovski Slovenec, mož iz njihove srede, ki pozna dušo in jezike, za konzula v Egiptu. Voditeljica slovenske šole v Egiptu je prišla čez morje v Jelgrad tur v imenu egiptske slovenske kolonije intervenirala pri zunanji ministriji. Ministrstvo zunanjih zadev v Jelgradu je tej želji ugodilo ter imenovalo konzula. Za tega: Macedonskega Grka Dimitrofulo-Dimitrijeviča! On vedi kot JLS konzul slovensko kolonijo v Egiptu! Slovenci v Egiptu pravijo: Mi nismo Grki, Arabci ali Turki in ne maramo intervenca za konzula. Tako dalič je prišlo, da Slovenci v Egiptu niso hoteli jugoslovanskega državljanstva."

Carinarnej pod Srbi gnezda najgrše korupcije. – 3. nov. je prinesel „Jutro" na str. 417: „Skoz nanikrnega poslovanja carinskih uradov [ki so vsi v srbskih rokah] lišie na nežih železnicah velikanska množina blaga, ki se uvaža [v Mariboru nad 1000 vagonov!], razven tega pa morajo plačati trgovci velikanske lišarine. Carinski uradniki uradujejo po svoje, so bogataši in ni nič čudnega, če se po par letih zaposlijo na državni službi, so ljudje s posebnimi pravicami, od katerih volje je odvisna usoda vsakega, kdor ima z njimi opravka. V nežih carinarnah je navaden način poneverjenja: Jasno ni čudno, da morajo trgovci plačati za poneverjanje 40 do 50.000 kron in še več za en vagon blaga. Posebno se dobro spodi takim poneverjencem, odkar je prepovedan nov gotovega blaga. Poneverjenje izostane pravi, da naročenega blaga ne more

prečkositi v zacarinanje. Za mizlijaj je treba razumeti in če je protičinitku kaj za blago, mora biti dobro v Šeh. Sedaj je vse v redu, blago se dobi, ali blago je vsled tega znatno dražje."

Odgovor Nunčiatka dr. Jeglića na duhovniško deputacijo 17. XII. 1917.-

Položaj nas Slovencev v Jugoslaviji [recte: pred Srbi] se od dne do dne razvija bolj zanimivo. Zanes med ljudstvom se vsevpelh na tihem vse bolj proti Srbom kar vidno narašča. Zupnik dramatalski je to od prvega trenutka videl. V eno duše je bil prepričan, da mi Slovenci moramo ostati skupaj kot narod vsled svoje eksponirane lege - ravno na meji centralne Evrope in Azije! - nevarnejši in v svoji katoliški veri neogreženi vsimo le v habsburški monarhiji, da tvorij večino narodnosti samopomoč sami med seboj, ako prosebno mi Slovenci delamo na razpad Avstrije. Jasno in razločno je vsakemu bilo razlikla naglasil, da v tem slučaju ravno nas Slovence neizogibno zadene strašna katastrofa, zapečatena naša v konkordatskem pektu, da bomo nasprotnejši med Srbe, Laše in Nemce in da bomo pod pravoslavnimi Srbi tudi na svoje katoliško uro prišli v najvišjo nevarnost. Vse to se danes z grozno dosledno stjo uresničuje. Jedi sato kot zgodovinska reminiscenca na nekrpisno hudo boje med slovenskim duhovščino pred ustanovitvijo Jugoslavije kot dopolnilo k na strani 303 v Kroniki l. 1917 popisani duhovski deputaciji nadškofu tu zabeležim pismeni odgovor Nunčiatka dr. Jeglića, ki mi je došel l. jan. 1918 in ki se glasi: „V Ljubljani 30. XII. 1917. Preč. gospod Zupnik! Kot voditelju duhovniške deputacije dne 17. XII. vam prožljem kratek odgovor. Vaso spomenico in prosebno predlogo sem premislil. Od tistega časa sem sprejel precej listov od raznih stanov in krajev pritrdilnih za moje odlade, izšla je „Jezica" in videl se je sijajni zgled dne 17. XII. Vse te okolnosti so tako, da je meni moralično nemogoče odstopiti od nikrpov, ki sem jih podal v

svojih izjavah. Ko bi odmislil, bi prevzeil mnoge nezdravljive zmešnjave, med tem ko moji ukrepi namerjavane zmešnjave odbijajo in drage omagočijo. Za sem tudi svoje ukrepe storil ne v strasti, ampak dobro premišljene, coram Deo, in tvalki ukrepi se ne menjajo hitro in kakšk, kakor kaka dekla. Upam, da bote vi in da bodo vsi ogg. duhovniki, v kojih imenu ste govorili, primerjali svoje osebne nazore in iz ljubezni do cerkve, do ljudstva in duhovske discipline sledili Škofu, ki ima po pokliku dolžnost in pravico voditi škofijo, ne pa onim, ki kot nepoklicani na drugo pot valijo. Za novo leto želim Vam in vsem dobrost pomoči iz nebes, kakor nam je potrebna za uspešno duhovno pastirovanje v naših izredno kritičnih časih. Vsem pozdrav in blagoslov! - Memento mei ad aram! Vdani Autor Jamaventura m.p. Škof."

Judovstvo v Jugoslaviji. - 1. sept. je prinesel „Slovenski List": „Kot tuška bolezen se je razpasalo Judovstvo po Jugoslaviji in nam grozi zagrniti iz Hrvatskega in Srbije tudi naše ožje domovino. V Judovskem kmetijskem listu „Židov Izvestje" priporočajo neki jugoslovanski „odličen" Jud o reorganizaciji Judovstva v Jugoslaviji. Trdijo, da je v Jugoslaviji nad 180.000 Judov, da so najbolje organizirani na Hrvatskem in v Sarajevu, da imajo svoja narodno-judovska glasila v hrvatskem in srbskem jeziku. Konstatirajo z veseljem, da pridobiva Judovska kultura v Jugoslaviji vedno več tal."

Ruska revolucija delo judov. - 1. sept. je prinesel „Slovenski List": „V Karkovu izhaja list pod imenom „Kommunist". V tem listu, ki nam je prišel v roke, piše Jud M. Kolpan: „Pri pretiravanju kažejo trdimo, da je velika ruska socijalna revolucija delo judov. In judje niso samo proletarski tuga gibanja, tudi danes biši za vodeve sovjetov v njihovih važnih rokah. Mirni smemo biti, dokler je rdeče vodstvo rdeče armade v rokah Leo Trockega. Res je, da se ne borijo Judje kot navadni vojaki v vrstah rdeče armade, treba v odbori

v odgovornem postu in kot komisarji vodijo judeji drzno in nemoteno maso ruskega proletarijata k zmagi. Ni samo slučaj, da dobivajo judeji pri vseh volitvah v sovjete večino. Ni zgolj slučaj, da si je ruski proletarijat izbral za svojega načelnika in voditelja juda Zinovjeva-Apfelbaga."

Za učiteljstvo v Slaveniji 76 milijonov, za duhovnika pa 3! - 3. nov. je priobčil „Jutro": „Prizava [oziroma ljudstvo] mora plačevati na leto za učiteljstvo v Sloveniji Din 76 milijonov glasom proračuna za leto 1920/21, medtem ko plačuje za poljedelstvo le 60 milijonov Din in za trgovstvo [obrtnike in čuvaje pisarne] 3½ milijona Din!" Sedaj je pa res učiteljstvo — na vrsti! Zanimivo je tole: V Nemčiji ima sedaj mati Zupnikova kot učiteljska vdova pokojnine mesečno 1335 M, župnik pa plačo od dneva mesečno 1015 M!

Demokratska konfederacija si dela upe. - 5. nov. je priobčil „Večerni list": „Marc Henry piše v pariškem listu „Le Matin": „Za Nemško Avstrijo sta le dve možnosti: ali demokratska konfederacija, torej vzpostavitev prejšnjega avstro-ogrskega organizma v kakršnikoli federativni obliki, ali pa priključitev k Nemčiji. Drugega izhoda ni. Brez revizije francoske politike se mirovne pogodbe ne morejo vzdržati." Za tvdi za nas Slovence bi bila to edina rešitev! Za Koroške Slovence se bi edino na ta način dal najti način, da bi bili zopet z nami združeni. In tudi za primorske Slovence, ker je vendar jasno, da taka mogočna konfederacija ne bi mogla biti brez dohoda do morja! In tako bi v tej konfederaciji mnjo in samo po sebi zavzela prav odločno mesto proti nemški nevarnosti in vsaki propolnemu udarjanju Slovenija, katere centrum bi bila — ne sploh Jugoslavija ampak bela Ljubljana! Ker je to mnjo — in to je! — potem bo do tega prav gotovo tudi prišlo! Jugoslavija nam

Slovencem ni prinesla prav nič tega, kar so nje ustanovitelji tako optimistično - naivno upali! Prinesla nam je samo - nesrečo! Tragična krivda je bila, nas Slovence potisniti na Balkan pod srbsko oblast! Zmota je bila misliti, da bomo mi katoliški Slovenci pod pravoslavnimi Srbi kaj prida bili ali nad njimi kaj pomenili! Pod Srbi moremo mi samo izginiti. Naš pa moremo mi avtonomni Slovenci v naši krnzolidirani državni konfederaciji, ki bi bila po ogromni večini katoliška, trajno v novi veliki Avstriji samostojnih narodov, silno veliko pomeniti za Srbe in ves Balkan.

Jesenice, Jled, Jelenj Gradalje bolj v nevarnosti. - G. npr. je prinesel „Večerni List": „Povodom prihoda pregajanj italijanskih in jugoslovanskih odposlancev v Rapallo, ki so se 8. npr. pričela piše „Piccolo" v poročila iz Rima o programu italijanske delegacije: „V katerikoli se more drugače videti, bo vseboval ta program razvodno črto julijskih Alp od Triglava vzdolž grebena črte vzhodno od Idrije do Nanosa in Snežnika po dolenjskih hribovjih državnega pakta do Kvarnerja. Italija bi se zadrkla samo bogatih kotlin, priključala pa bi zase okraj Postojne in Kastavštine in železniško križišče Št. Peter na Krasu severno od julijske meje. Delegacija namerava spraviti na dnevni red novo vprašanje, ki je postalo nujno vsled sistema, ki se ga poslužujejo jugoslovani, da sabotirajo našo trgovino z nemško Avstrijo. Gre za jeseniški trikot, ki leži med julijsko mejo in mejo Hrvaške. Jesenice so velevažno križišče, po katerem teče najkrajša zveza med Avstrijo in Trstom, to je turška železnica. Na progi je tukaj na približno 60 km dolgi črti predvsem politično - gospodarskemu sužnjistvu Jugoslovanov na škodo naše trgovine. To sužnjistvo je takšno, da je trgovinski promet na tej progi popolnoma ustavljen. Zaukrat se ni ustavljeno, ali bo italijanska delegacija zahtevala jeseniški trikot za Italijo, ali pa za Hrvaško, kar bi bilo tudi nagodno."

Hudo dela naš naučni minister z verskim. – 11. nov. je prinesel „Slovenec" velikanski program bunjevško-šokaške stranke v Vojvodini, kjer se glede šolstva glasi: „Za sedaj ukrenja naše šole minister za prosveto Ribičević – potem narodi. Učenik je v višjih šolah verouk. V osnovnih malih šolah je obisk verouk na učitelja, a duhovnik ne sme niti prestopiti šolskega praga, da bi videl, kaj učitelj otrokom v veri priporoča. Isti Ribičević nam je po vasih odvzel naše krščanske šole, a po mestih občinske šole. Sedaj po naših krščanskih katoliških šolah prevzijejo učitelji nekatolični, a župnike v šole ni dovoljeno niti pogledati. Na vseh naših odvzetih nam šolah imenuje učitelje minister."

Wilsonova politika fiasko in blamaža Amerike. – 11. nov. je prinesel „Slovenec": „Izvolitev za Hardinga, novega predsednika Amerike, odločnega nasprotnika Wilsonove politike, je sprejela pol milijona glasov. Politika demokrata Wilsona je v Ameriki silna huda nasprotstva. Sedaj Amerika trpi vse posledice, ki jih pripisujejo Wilsonu. Wilsonova politika je doživela fiasko in jo Amerikanci smatrajo za blamažo Amerike!" Prav imajo!

Problem Avstrije delo framasonov. – 11. nov. je prinesel „Slovenec": „Na katoliškem shodu v Budimpešti je predsednik Dr. Wolf nastopil in pojasnil senzacijne podatke iz zaplenjenih papirjev simbolske velike lože. [Klotzy je namreč prepovedal in razpustil vse framasonske lože na Madžarskem.] Med drugim so navzoči poslušalci iz odkritij jasno uvideli, da ima framasonstvo veliko krivdo pri svetovni vojski, pri revoluciji in prevratu."

Smrtna nadarec slovenskemu ljudstvu sedaj! – 11. nov. je prinesel „Slovenec": „Včeraj je bil v I. Margherita in Liguro sedaj slovenskemu ljudstvu smrtni nadarec. Najmanjšemu delu" mesa Evrope je imperialistična diplomacija Italije vrgla tretjino njegove zemlje. Gorica, Tržaško, Solkan, Kobarid

so izgubljeni, izgubljen je Trst, izgubljena Reka, izgubljen Zadar, izgubljeni so otoki Cres, Lošinj in Lastovo, izgubljena domala cela Notranjska s Postojno, Vipavo, Št. Petrom. Nasilje, kar se je izvršilo nad slovenskim ljudstvom, je šlo glede zapadna, glede zapadne meje celo proti slovanskega kulturnega pakta, ki so ga bili sklenili ravni mednarodni civilizirani zapadni kulturni narodi proti kapitalistični oblastni. Je li bila usoda našega primorja še preje premišljena in sklenjena? Je li bilo zato potrebno, da se je na zahtevo Italijanov Slovenec izločil in izključil od mirovne delegacije. Neizmerna potrtost, smrtna žalost je prevzela srca našega zasužnjenega, razkosanega, strokrat oskrbljenega ljudstva. Nihče več ne bo mogel trezabiti, da je bilo izročeno od gospodov Wilsona, Lansinga in Stojanovića v tuko HS na kos gola svojemu kogam." Nesrečni Kr. Koroščec, strašni so zadovi tvoje izdajalske politike!

Zasužnjena Slovenija naš cilj! - 11. nov. je „Slovenski List" pod utisom katastrofalnih dogodkov v Sklenjeni mirovni pogodbi v S. Germainu izrekel obsodbo v nesrečni „jugoslovanski" politiki Kr. Koroščeva & Co. z besedami: „Vse naše bodoče delo bo moralo biti posvečeno velikemu cilju: osvoboditi vse slovensko ljudstvo zopet v eno celoto. Zasužnjena Slovenija, nehaj naš cilj, bodi smoter našega narodnopolitičnega dela tudi v bodoče!" Zijasto Jugoslavije, ki ga je Supilo domislil najverjetnejši 17. XII. 17 Skofja Jegliča, je prvič v teh besedah za nas Slovence javno prisman! Prišlo je bitro!

Sabi in kolji razsekani v boju zoper Karantance. - 14. nov. je prinesel „Slovenec": „Savezna, ki je zagrinjala samaritanske prsepadne, polnagoma prada. Videlo se marsikaj, kar so bili mudarji za naše delegate, dra so sprejeli pogoje, ki so bujši, kakor Ze bi bili po strahovitem poboju kapitulirali na bojnem polju. S pogodbo o naših bodočih mejah je odrušena vojaškopolitična

konvencija, katere vsebina še ni objavljena, kjer se pa že smisla kažejo nagane: Jugoslavija in Italija se bosta medsebojno podpirali, zato bi se ustanovila slovanska federacija*) pod vodstvom „baby" Pašićevim." Tako se pripravlja - nova vojska!

Aprilaštvo pristašev samostojne Hl. S v cerkvi! - 14. nov. je prinesel „Slovenec": „V Št. Lenartu pri Slovenici so od 5. nov. obhajali trideset-nico: en kaplan iz Kolja in en salezijanec iz Vardarske. V. je bila celodnevna molitev v čast Srcu Jezusovemu in pod varstvo Marijino. Med cerkvijo pa je nastopil domači župan Jožič kot govornik ter hujskal ljudstvo proti misijonarju in vse klerikalce. Kričal je: „Doli s klerikalci! Živela samostojna kmetska stranka!" Podivjana tolpa mu je pa ploskala. Nastala je grozna zmešnjava in kričanje okoli cerkve. Jožičevi pristaši so grozili misijonarju ter napovedali nasilje. 7. nov. prof., ko je imel misijonar v cerkvi sklepni govor, so mu začeli samostojni v cerkvi glasno nagovarjati. Mnogi so kričali nad duhovnikom, ženske so glasno psovale moške, mladina je pa skala pod govorom v cerkvi. Bilo je pijanje in jokanje!"

Prebarvanje železne ograje pri cerkvi in župnišču - z minimumom, kar je bilo še skrajno potrebno, ker je reja že silo napredovala, je izvršil ključavničar Franc Kranjan v mesecu oktobru. Nastopil pa je presenetljiv mraz, tako da vsega dela ni bilo mogoče izvršiti. Sam minimum je stal [31 kg à 40 K] 1240 K, firnež [7½ L à 70 K] 525 K. Skupno je stalo vse to prebarvanje 1765 K.

„Slovenci prejdite Kranjsko hočete!" - 14. nov. je napisal „Slovenec": „Naši zastopniki so bili v S. Margherita prosto prešlašeni, prepari-rani in premodeni po diplomatski igri mojstra Giolittija. Kajti, če temu ni tako, bi morali priti do zaključka, da so Lumbičin, Ulzičin in Stojanovičin Slovenci tako odveč in nepotrebni, da se niso ne-mišljali jih sitnovati samo zato, da se Sforzinim Cimprejo skleno, ustrdi to storano ni bilo potrebno. V takem slučaju bi gospoda zaključijo

*) Ministrski predsednik Dr Vesnič je rekel reporterju lista Corriere della Sera, preden je odšel iz Rapalla: „Ne ja mala cerkev španjske zaščite, kamenja kapelica grob za vsako mogočo kombinacijo podonavske federacije, ki so jo sklamirali s Pašićevimi balkanskimi princi na čelu in to za vselej." [„Edinost" Trikaga. 14. XI. 19..]

predsedstvo brzojavilo in vzdihovalo!" Ko je bil dr. Šusteršič predsednik dr. Jaranje vnanji zastopnik Hrvaške v Beogradu, mu je ministrski predsednik dr. Vesnić v odgovor rekel: „Vi Slovenci pojdite Hamam hodit!" Ali je mogoča še bujša brca za vse, kar so Hrvati, Jugliči, Srbosle, v dobri veri, da delajo za svoj narod, storili za - Srbe!

Tudi manifestacije morajo izpričati. - Jugoslavija je bila trdno prepričana, da bo slovenske manifestacije, ki jih je ob koncu vsak vojni plen napravila, vse za-se odkupila. Zastrupljeni interesenti pa so prisilili Beograd 11. nov., da „naša manjšinska odkrije skupno samo 4 manifestacije, ostale pa mora tudi izpričati mednarodni komisiji, ki bo odšla dva v svrho mednarodne komisije na Koroško, ostale pa bo razdelila med Ogrsko, Nemško in Avstrijo". [„Slovenec", 14. nov.]

Dr. Mahnič navdušen za državo SHS. - 14. nov. je priobčil „Slovenec" besede škofa dr. Mahniča, natisnjene v zagrebški „Hrvatski Straži" 6. nov. 1918: „Jaz vas je v moji veliki previdnosti na ustnem Sudnjem mestu zbral v jedno telo." [Odkrivajoči framasoni Trumbić & Co, ki so tudi v naročilu vojske pobegnili iz Avstrije k sovražnikom in tvorijo „londonski jugoslovanski odbor" z namenom razmembrati Jugoslavijo v največjem izdajstvu kakršne države, s prelomom prisege zvestobe nekaznam svojemu vladarju - to da je ustno Sudnjim mestu Jaga samega!!] Zapadel je veličasten dan [ko je cenila smatrala, da Avstrijo z notranjo revolucijo kakšno razsuši in je v kletno veleizdajsko delo Masaryka, Trumbića imelo pokasati svoj sad in je naključkano vojaštvo naše armade pometalo na fronti skozje, kjer je vse zaupalo naključnim vodnikom!] na nebu pa se je pokazal znak z napisom SHS*) [v enakem pijančkovanju so Srbi morili in v Rimu marsje mislili Slovence in Hrvate, ki se niso mogli navdušiti za to „znamenje na nebu", zapadli so ostali zvesti svojemu vojaštvu!] Kaj bi vendar bilo s Slovenci, če bi Nemci zmagali? Nemci bi Vas pomandrali. [Sedaj so nas pa Srbi, Lahi in Nemci!!] Sufficiat!

*) Kako ljubezniv bo „znak na nebu" razume, je povedal „komentar" z dne 9. II. 21 št. 6 z besedami: „Ustavitelja naselja Svet SHS - bom Bndič Skupaj - ima v tej Salomonski zadevi marsikaj precej resnice v sebi."

Za največjo nečistost za nekaznjivost odprave sploda! - 5. nov. je prinesel „Slovenec": „Arbeiterzeitung" z dne 3. nov. prinaša članek izpod peresa dr. pfajf. Helene Stöcker v Jurinu pod naslovom „Proti prenapeti ekvivalnosti". Pravi se za pravico vsake žene do materinstva to se pravi, da sme vsaka žena pričakovati za lastne otroke, ne da bi se bilo treba njej in dotičnemu „izkazanemu" očetu kakorkoli med seboj ekvirati. Žena ne zahteva od izvoljenega možkega nič več drugega nego otroka. Kadar se ji ta želja izpolni, se bori vsaka sila boreče prizadeva in gnusta vsak svojo pot. Da se pri tem ženi, ki hoče otroka, ni treba ozirati na to, ali je dotični mož že oddan, je ob sebi umevno. Druga pa, na kar se bori, je: Žena ima pravico, odkloniti materinstvo, ne zato, da bi se vsaka odpovedala možu, ampak tako, da izpričati plod ostre in odpravi. Tega pojma pa ne smejo vzeti kake moralne babice, ampak dotičnica sama ali pa državna prisnan poravnik. Ko zahteva utemeljuje, češ da nihče ne more siliti ženske, da sprejme nase breme nosečnosti, poroda in nadaljnih materinskih dolžnosti in da se poslužuje, ki zahtevajo odpravo sploda, kakor sramota, beda i. dr. večkrat močnejši nego vsi zakoni. Članek se po tej zahtevah torej sme braniti proti trditvi celo z najhujšim sklepom, z umorom. Da Stöcker s svojo zahtevo po nekaznjivosti umetnega splava ni osamljena. Za seboj ima stranke: V naredbenem članku pravi, da sta nedavno stopila soc. dem. stranka in stranka neodvisnih socialistov v nemškem državnem zboru vložili predlogo, da naj se kazenski zakon izpremeni tako, da bo odprava sploda do 3. meseca svobodna, nekaznjiva.*) In avstrijska soc. demokracija se s to zahtevo nedvomno strinja, ker navaja njeno glasilo ta članek pritrdilno in s njim vsaj delno sprejema!" Stražar je obširen kos, v katerem mi predaj živimo. **In dr. Jerebica je Slovence dve leti slavili!** - 14. nov. je prinesel „Večerni List": „Jerebic je na Dunaju zagovarjal med drugimi zavarovalnih, naj pusti Slovence njihovi navadi, češ da bodo tako

*) 10. nov. je prinesel „Večerni list": „Češko županstvo je protestiralo proti temu, da bi se v Moravski sprejel zakon, ki ga je predlagal poslanec Wolfrum, da ostane dovoljena odprava sploda do 3. meseca nekaznovano. Zoper ni protestiralo vse češko županstvo. Protestno pismo je katoliško češko županstvo na javnem zborovanju, ki ga je sklicalo društvo krščanskih socijalnih žena in deklet."

Lahše umaknili ostrale Kranje. Kmalu je izgledalo, da nameravajo nekoliko kasneje stališče, so mu pričeli groziti Italijani - oficirsko in podoficirsko - da bodo razkrinkali njegovo propušanje prestopanja in govorjenja, zlasti kako je govoril in kaj je dejal italijanskim [illegible] na štiri oči." [Narodovska „Straža"]

Nemškutarski mogilec! - Iz. mes. je priobčil „Slovenec": „Kamenik pri Hrastju v Kungoti, Adolf Fabič je 7. mes. letos pokopal Josipa Cepičnika, roj. 1894 v Sp. Hajdini, ko se je pustil ko vol. Kungoti. Cepičnik ni imel nobenih dokumentov. Med zaslišavanjem je Cepičnik povedal, da je bil zmedeljen pri repasiranju mrtvih, ko je dne 19. marca 1919 Andrelf Flis z vojaško puško z dvema strelnima rmrtil v Araviljah nekega prebivalca in ukradel, da se je pustil okoli in se prišuljal s tatvino. Cepičnik Alojz Jurančič je nato s francoskim zdravniškim spričevalom pokopal Andrelfa Flis. Cepičnika in Andrelfa Flisa so spričevali izročili sodišču." - Andrelf Flis je iz Hrastja, h. št. 56, Pomatar. On in njegovi bratje so pohlevnega značaja, nikoredni. Ubogi je bil v tem slučaju medrelem. Kdor drugi je bil še izpuščen!

Velikonočni shod S. L. S. v Kamniku. - V. mes. ob 7. uri zjutraj se je v Kamnik pripeljal poseben vlakec s shoda S. L. S. Medtem se ga je do 100 volilcev zbralo. Govorniki so: Kandidat Ozvin iz Kamnika, trgovec Kmetijske posojilnice Lenarčič iz Kamnika in Cepičnik Franc Jamnik. Shod se je izvršil v prav lepem redu in brez vsakega nasprotovanja. [Cepičnik je imel to nedeljo 5 govorov.]

Tihi nasprotniški shodi v Kamniku. - Iz. mes. pop. ob 3. se je v gostilni Franca Jamnika [pri postu] v Kamniku vršil volilni shod socijalnodemokratske stranke. Udeležba je bila majhna, navdušenja nobenega. Govorniki so poslušalci ves čas pričakovali v molčanju. - 15. mes., v četrtek zv. ob 1/2 6. se je v katoliškem domu vršil liberalen volilni shod S. D. Govoril je poverjenik dr. Turjan v boju proti „najhujšemu sovražniku slovenskega ljudstva", proti klerikalizmu. Navzočih je bilo do 50 poslušalcev. - V. mes., v nedeljo ob 11. dop. se je v Kamniku v restavraciji pri Kolodvoru vršil volilni shod

kamnoseške kmečke stranke. Isti dan se je vršil tudi shod komunistov pri Helenskem.

Nov nadpostar v Ivanščakah. - 17. nov. je odšel v Ivanščak novi nadpostar Andrenšek Janez. Prišel je iz Selnje Lendave v Prekmurje, kjer je vodil pošto eno leto. Pred prevratom je služboval v Sivcih. Doma je iz Podjetja.

Nesrečna smrt vsled padca mrtvega moža. - 11. nov. zv. je v Studi h. št. 17 mrtvega moža gospodar Franc Fištar, 61 let star, obešen, ko je nedovoljeno odšel. Pred pol. drugim letom mu je požar uničil mlin, hišo, gospodarska poslopja, vse. S zagotovilnimi črtvami si je pravkar sezidal novo hišo, mlin, gospodarska poslopja. V 14 dneh je imel vse biti gotovo. Ves dan je še pridno delal. Zvečer ob 1/6. prišel v kuhinjo, kjer vedno pije, a se nenavaden zgrudi na tla. Mizarski pomočnik Filip Radovič, ki je ravno delal pri njem, priteče v največji naglici s hodnika po Fištrih. Fištrih še pride pravočasno - vanik je padel v vso silo -, da ga nesavstva, ga dva v sp. odje in mu podali papežev blagoslov in moli še par molitev za umirajoče in še je vpričo njega zdihnil. Ko pogreb, 14. nov. dop. je vse jokalo! Bil je dober krščanski mož, skrben gospodar!

Prestolonaslednik Aleksander impotenz? - 13. nov. je prinašal „Slovenec": „Jelgrad, 11. nov. [1924] „Politika" poroča iz Londona: Po vesteh, ki so došle iz Jelgrada, je na presenetljivega prestolonaslednika Aleksandra odločen za primer, da bi ne imel prestolonaslednik Aleksander otrok [13. ki pa že sploh živeti ne!] prine Jovanka, najstarejši sin princesinje Jelene in kneza Ivana Konstantinoviča, ki so ga ubili boljševiki v Jekaterinburgu istočasno Nikolaj carja in drugo člane ruskega dvora." Čudna ta nagibanja sedaj, ko se namerava Aleksander poročiti! Jasnejša je o njem vest, da je - impotenz, da so ga menda Srbi enkrat pretepli kastrirali!

Good bi za eno Marijo s telitom. - 14. nov. je Rudolf Šafarič

domačijski od Kunikarjevih, Hp. Domžale 5, ki so vsi rodili v Ameriko, krave, prav dobro mlekarico, s 3 tedne staro telička, vse - 6000 K. Sam pa je prodal brejo kravo Kobijanovim, v Stobu hš. št. 11, za - 700 K! To so cene!

Živalno-gospodinjski tečaj v Kmetijskem domu. - 11. novembra se. ob 7. se je pričel v Kmetijskem domu Živalno-gospodinjski tečaj, ki ga je otvorilo Kat. izobraž. in gospod. društvo v Domžalah. Vodi ga iz prostovoljne prijaznosti učiteljica Marija Pibrova. Tanj se je pringlasilo 40 deklet, vkljub se bo pozneje celo cimo vseh prenehalo se. ob 7. - 9. šolskega leta se bodo predmetovale v Živinoreji, Kmetijstvu, vseh ženskih ročnih delih, zdravo pa tudi v gospodinjstvu, vzgojeslovju, knjigovodstvu. Tečaj je otvoril župnik, ki je pojasnil namen in koristi tečaja, kako se bo vršil in dal potrebna navodila sanj.

Kaj vse počnejo naprednjaki Slovenski ljudski Stranki. - 14. nov. je priobčila liberalna „Domovina" tudi tole: „Minister Kopač, načelnik Klerikalne stranke, je izdal ukaz, da ima žena kolikor dva živa moža. Odborniki „Katoliške tiskarne", ki so sami duhovniki, so preklicali svojo tiskarno v „Jugoslovanska", ker se spomnijo katoliškega imena. Tako je duhovščina smela tudi pri katoliški bukvarni napisat: „Katoliška" v Beogradu in v Zagrebu se odločitra Kr. Kopača in Svetej naravnost gospodo, ker se očividno stramujeta „katoliške" duhovske oblačke. Ljubljanski Škof je izdal l. 1911 pastirski list za volitve. Zakrat je hvalil in priporočal Kr. Pašiča, Pegana, Lampeta ter dejal: „Kaj me, oče Boga, oče našega Veličanstva mi ne boste? Sodniki, izdajalci mi ne boste!" Pa šest let je Škof Jeglič sam postal „Jugoslovan", ker je javno prekleval Kr. Pašiča in njegovo politiko." Zanimivo, ker - resnično.

Volitve v Konstituanto v Domžalah. - 15. nov., na prvo adventno nedeljo, so se po celi Jugoslaviji vršile volitve v Konstituanto in sicer po proporcijonalnem sistemu. Volilo se je

treh na kvorumskih kandidatov, kot smo bili prej vajeni, ampak celo kandidatno listo, treh strank. Vsak volilec je dobil od predsednika komisije v volilni sobi, kamor se je kvečjemu 5 volilcev skupaj spuščalo, volilno kroglico, ki jo je potem nevpadljivo spustil v volilno skrinjico svoje stranke, za je moral tudi vedno zahtevati in v zahtevo vedno, ali tudi v vse druge volilne skrinjice. V Sloveniji je pri tej volitvah nastopilo šest strank, ki so na kranjskem imele skrinjice v temle redu na vsakem volišču: JSDS, SKS, SLS, NSS, komunisti, socijalnodemokrati. Pri vsaki skrinjici je stal predstavnik dotične stranke, v komisijah za JSDS Anton Kosi, za SKS Franc Kralj [Kodelar] iz Kranja, za SLS Gašper Jovan [Kuntar] iz Kranja, za NSS Silvin Pretnar, za komunistično tuhinjsko begunec iz Kolkana Edvard Kocmut, stanujoč v Ljubljani [domačina kljub vsemu vabilu nismo mogli dobiti!] in za socijalnodemokratično nikjer, kar kljub vsemu prizadevanju nismo mogli dobiti! V komisijah so volile večine komisije [465 volilcev v imenik vpisanih] Kljun [464 volilcev], Kregarmelj [5] volilcev] in Kopačevas [45 volilcev], skupaj 761 volilcev, vpisanih v volilnem imeniku. Volitev je vodil kot komisar višji finančni svetnik Matko Kostanjevec iz Ljubljane, v komisiji pa sva bila: Ivan Kovačič [komisar], Meitar [Kljun], Kard. [Kregarmelj] in Kime [Kopačevas]. Volitev se je pričelo zjutraj ob 8. in končalo zv. ob 6. Ob 3/4 7. zv. je bilo že končano štetje oddanih kroglic. V komisijah je dobila: Jugoslovanska demokratska 71, Samostojna kmečka 133, Slovenska ljudska 178, Narodno socijalna 34, komunistična 44 in socijalnodemokratska 7 glasov. Skupno je bilo oddanih 574 glasov. SLS je dobila troje skoro trikrat glasov, [samo 5 manj], kot vseh ostalih šest strank skupaj, kar je na komisijah v sedanjih vsesplošnih razmerah zelo veliko! Volilo se je v komisijah prepolnoma mirno, nereda ni bilo prav nobenega. Edino modra je bila vladna naredba, da se na dan volitev, kakor tudi na dan pred in po volitvah

morale biti vse gostilne zaprte.

Zaključen izid volitev v konstituanto med Slovenci. - V 15. mes. je bilo v Sloveniji izvoljenih in sicer na kranjskem 22 t. j. 6 poslancev [Janez Brodar, Josip Gostinčar, Josip Hermanič, Janez Hribernik, Karel Oblak in Anton Snoj]; SLS: 4 poslance [Jakob Kušar, Ivan Krajec, Ivan Pucelj in Janko Rajar]; komunisti: 3 poslance [Marcel Forga, Valentin Mlakar in Vladislav Rabjančič]; socijal. demokrati: 1 poslanec [Hribin Kristan]; JLS: 1 poslanec [dr Gregor Jerjav]; NSS neodvisen, skupaj 15 poslancev.

Oddanih je bilo 67.536 glasov. Od teh jih je dobila SLS 14505, SDS 17.563, JLS 14.754, komunisti 11.073, soc. dem. 6787, NSS 1.856.

V Ljubljani so bili izvoljeni SDS: 1 [dr F. Grazar], JLS 1 [dr Iv. Tavčar], komunisti 1 [dr Milan Lemež], NSS 1 [Ivan Jeršič], soc. dem. neodvisen.

Oddanih je bilo 88.04 glasov. Od teh jih je dobila: JLS 31.96, SDS 17.62, komunisti 14.94, NSS 1184, soc. dem. 1158.

Na Štajerskem je bilo izvoljenih: SDS 7 (6) poslancev [Ivan Ješkar, Franc Pišek, Josef Klekl, Martin Kranjc, Vladimir Prušnjak, Josef Skaberne, dr Anton Korošec, dr Josip Hohnjec]; socijaldemokrati 5+1 [Hribin Kristan, Filip Hišnar, Josef Kopač, Rudolf Golouh, dr Milan Korun]; JLS 4 [Ivan Jurak, Josip Jurčič, Ivan Mermolja, dr Jagmil Pajnik]; komunisti 1 [Mihe Krajn, dr Milan Lemež]; JLS 1 [dr Aleksander Kulovec]; NSS 1 [Ivan Jeršič]

Oddanih je bilo 71.195 glasov. Od teh jih je dobila: SDS 24.058, socijaldemokrati 14.041, JLS 14.464, komunisti 5115, JLS 4457, NSS 1171, prekmurska stranka 1894 glasov.

Vseh glasov v Sloveniji je torej dobila [s številnimi nekaterimi malenkostnimi spremembami na Štajerskem, kjer je SDS dobila 28.894, soc. dem. 11.184, JLS 17.314, kom. 5655, JLS 4584, NSS 1365] približno: SDS 58.257, JLS 31.074, socijaldem. 24.190, kom. 13.130, JLS 11.190 in NSS 6413 glasov. Socijaldemokrati in komunisti so torej dobili skupno eto 45.000 glasov! Suga pač nikče ni pričakoval! So pa zato tudi dobili - 11 poslancev! In to med Hrvati Slovenci!

V Hrvaškem okraju so dobili: SLS 4384, HSS 1575, JLS 461, soc. 315, Hrom. 1143, HSS 440 glasov, za je izšel Hrvaški okraj iz volitev - brez nastopnika! Kandidat SLS Stein in Kramerja kot šesti na kandidatni listi ni bil več izvoljen!

Kmetijski so dobili v Hrvaškem okraju: v Zgubu 145, v Kamniku 151, v Metlinju 151, v Mengšu 83, na Trojanah 83, v Šentvidu 74, v Vodicah 46 [soc. 41], v Komendi 48, v Šmartnu 44, v Moravčah 43, v Šalogu 40, v Lukovici 15, v Motniku 11, v Stahovici 134 [soc. 16], v Šmartnu 6, Lahe 4, v Špitaliču 5 glasov! Nevzijetno!

Liberalci v izidu volitev v Sloveniji. - 14. nov. je zapisalo „Jutro": „Kmet je glede volitev še ostavo. In kar je za slovenski del našega naroda, pa tudi za bodočnost celega naroda najvažnije: Klerikalci so strahovito poraženi. Od 40 mandatov je dobila SLS tretjino. Nekdanja edina voditeljica Slovencev, stranka, ki je v Avstriji igrala važno vlogo, pa tudi v Jugoslaviji se je znala preriniti zopet v politično ospredje kot glavna zastopnica slovenskega ljudstva, je nekarjena na glavo. Izgubila je vodstvo naroda tudi finančno. Glavni namen volilne borbe na Slovenskem je dosežen: naše zemlje se je iztrgalo iz verige klerikalizma.

Hrvatski izid volitev v Sloveniji pa je vodstvo SLS frizirkovalo. - 16. nov. je pripisal „Slovenec": „Pripravo za volilni boj so kmalu" Sami. V 45 vrsti bo videla dežela ustrajati organizirane sile naših volilcev. Slovenska ljudska stranka bo razvila v dveh dneh svoje vsikdo razpoznalno zlo in bo pregazila v naskoku proje sovražnike. Sami proti vsem bomo prevzeli v nedeljo vseh pet razpotnih strank naše dežele." Zopet isto, kot prej na Hrvaškem! Prej sama smarja, potem sama smarja, potem pa - poraz! Ne Koroševa politika Slovencem ne more nič pomagati!

Izid volitev v Konstituanto drugod po Jugoslaviji. - Kot Hrvaškem je zmagala Radićeva stranka na vseh črti: dobila

je 51 mandatov, demokrati 19, komunisti 18, frankovci 15, radikalni 9, farmira 4, hrvatska ptička stranka 3. – v Bosni in Hercegovini so dobili: demokrati 1, radikalci 11, komunisti 4, kmet. težaška 11, muslimani 14, hrvatska težaška 7, ptička stranka 3. – v Srbiji so dobili: demokrati 56, radikalci 51, komunisti 31, zemljoradniki 13, republikanci 3, muslimani 3. – v Črnigori so dobili: radikalci 1, demokrati 4, komunisti 4 in republikanci 1 mandat. In tra kraos najrazličnejših, diametralno si nasprotnih strank naj uspešno deluje, naj postavi trden temelj za svoje bodočnost!

Marijina kapelica v Šparu odkrnjena. – 30. nov. proseči je bila v Šparu nova, lepo postavljena Marijina kapela, ki stoji na križpotju v sredi med cerkvijo in kavarjem, na ostudno način onečaščena. Marija je bila iz svarnega vse višina v bližnjo zapuščeno jamo, tako da so ji bile roke odtrgane in je bila s človeškim blatom pomazana. Kdo tudi tam, kjer je stala v kapeli prej, je bil vse v človeškem blatu. Ta peklenski čin je gotovo izvršila slabna roka v maščevanje, ker so Šparci v ogromni večini podpisali glas svojega gorečega župnika dopisa Slovenca z 6. nov. in volili s SLS.

Cerkvena posvetitev SLS. – 1. dec. je bila tudi v kavarnah po Šparjevem ukazu ob 8. uri sv. maša s salvalno pesmijo „Se hymn". Pridružila se je je Šolska mladina, ki je tudi bila pri sv. maši, s učiteljstvom, gerent, novi nadpostrar, 3 orožniki in nekoliko drugih ljudij, a zelo malo. Ob sklepu je Šolska mladina zapela himno „Bože pravde". Zastave so visele samo nas javna poslopja, cerkev, župnišče, šole, društveni hram i. dr. Navdušenja ni bilo prav nobenega. Še je še davno nas „kadilo"!

Velika tratina na ljubljanski glavni pošti. – V Ljubljani je bilo glasom „Slovenca" z dne 3. dec. zaprtih sedem poštnih uradnikov, ki so naprošeni vsi prisegli, da so v svoji službi hrabli tako, da so pisma iz Amerike odpirali, dolarje sem vzeli, pisma pa sežgali.

Jugoslovani so živeli ti mladi gospodje. Hkrabar so bili v službi, so pravdi plačevali kar celo sod 60 litrov vina. In bilo je vse, tudi gospodje v slatini sovratniki se niso branili piti vina, katerega so plačevali slabo plačani poštni aspiranti. Jovini naslovnik Hrabe je v poldrugem dnevu naklinčil policijsko preiskavo in ugotovil, da so gospodje pokradli nad 100.000 kron." Korupcija nad korupcijo! In tatbe se dela danes na vseh straneh! - 4. dec. je poročal „Slovenec": „3. dec. je bilo v poštnih predmetih izročenih državnemu pravdništvu: Jamovec Jean, Arselini, Savetti, Ribar, Paholetz, Rosen. Jamovec je sam priznal, da si je pribastil do 600 dolarjev. Jean je priznal, da si je pribastil 40 ameriških bankovcev. Pri njem je dobila policija 145 ameriških denarnih in 611 na „vadnih ameriških pismenih. Arselini si je pribastil 400 dolarjev. Denar je naj„več zalumpal v veseli družbi svojih prijateljic. Savetti je skozi 8 mesecev tako skradel, da je pisma moral dvomar, vsel iz njih dolarje, pisma pa sežgal. Rosen si je pribastil do 88 dolarjev po lastni izpovedbi. Izvzemši vsijih vsadnikov so vsi gospodje v ekspeditu pili na račun ameriških dolarjev. Na ljubljanski glavni pošti so se ugotovile tatbe gospodov, da se to Slovencem sploh skoraj neverjetno, če bi ne bilo resnično!"

Strojna naprava brez vsega dvoma. - 3. dec. je strojna naprava v Jugoslaviji, katere načelnik, trajnik in blagajnik je Supnik, strokovna skrajnica in sprejemnica v Jugoslaviji naprej proti od dolga, ki ga je imela še pri nijegovem sojetnem začetku za stroje in strojno skrambo. S tem dnem je bila troj prosta vsega dolga, srečen pa je imela stroje in skrambo, kar se „presentira danes nad 100.000 K vrednosti. Kako sta troj po napornih tiskovnih dneh „Supnikovi" naprava, stroja in kitajska brez vsega dvoma! Kralja Jaga!

Odkritje cerkvi na Ljubljanski Gori. - 3. dec. je na Ljubljanski Gori v Jugoslaviji na račun od cerkve nam sprejemnega denarja znilo sopet 1000 K. Stroja naprava je napravil v prisnanje velikega trupla in trudi velikih denarnih Sirko naših Supnikov, ki je je skozi vsa leta poldrugega sestanj vodil, prekkonila na dan, ko je

proglašala vse svoj dodatek, v prijetni zavesti, da stroji sedaj res na trnulj mogalj, koder [= kateri koder] bo vsoto ha je vsakat Supnik daroval društvenemu domu, ki jo je vzel cerkvi, kder je vknjižen v „Schaam cerkvenih dohodkov" l. 1910 sub št. 564. Odg. društvenega doma cerkvi je s tem zvišal na K 18.5 pf. 79.

Krščni rezultat volitev v Konstitunanto v Jugoslaviji. - 5. dec. je prinesel „Slovenec": „Jelgrad, 4. dec. Najnovejši volivni rezultati v celi državi so: Demokratje 94, radikalci 95, Komunisti 58, Radič 49, jugoslovanski klub 45, bosanski muslimani 45, macedonski muslimani 3, kmet. zemljoradnika 14, socialisti 11, republikanci 4, hrv. zajednica 4, samostojna kmetska stranka 5, krščansocialna 1, Frankovci 1, Hrvoj 1, tišačka stranka v Dalmaciji 3, Ribarac 1, neodvisni 1, Srbijanski savez 11, hrv. tišačka stranka 7.

Slovenci najnesrečnejši narod na svetu. - „Glasnik najsvetejšega Srca" je prinesel v decembrski letošnji številki na str. 414: „Slovenci še nikoli v zgodovini nismo bili celemu svetu tako v posmeh, v celoti še nismo bili tako razstrgani in oropani svobode kot sedaj. Nikoli še naša duša ni trpela tako trpke žalosti, tuge in razočaranja. Jasi se, da je naša usoda zapečatena. Kar desetkrat še - in slovenskega naroda ne bo več? Najlepše pokrajine so nam opustošene in zasužnjene, najboljši deli našega naroda jih obnemogli v krempljih sovražnov. Enjice nas je pestil in tlačil - upali smo še na brate in to je bila debela tolažba. Izdajo, zapuščo nas brat, od domače strani nas prodaja za srebrnik, kje je še kaka meja? Naj nesrečnejši narod smo na svetu, kamen je naš krst, solze naša pijača. Narod usode, trpljenja in mučeništva. Narod prevarancij, zavržnih, obsojenih; izvržek človeštva. Ali je to prokletstvo, ki se je izlilo na nas?" Strašna bilanca politike JLS Slovenca JS Co.

Maharnice na delikte. - 3. dec. je prinesel „Slovenec": „V Jekaterinodaru so boljševiki l. 1918 izdelali načrt za „socializacijo" delikt v starosti od 16. do 45. leta. Sodnik za ta način je dal

komisar Jovanović, ker ta je tudi izdajal „Balkanska“ na debelo, nasem njega pa tudi dva vojaška prebjuška Hrabrnar in Borčar. Balkanska se dobili prednosem radič garnizoni in navijaški mundi. Ilo je vilo onečaščenih mnogo mučeniških deklet, mnogo so bres sledi izginile.“

Tuji smeg. – 5. dec., na l. radovedno nedeljo zj. smo se v belem stendili. Pomoči je smeg, preej nas debelo sa, hvaleč.

Hrvatska kmetska republika. – 4. in 5. dec. se je v Zagrebu vršila velika skupščina Radićeve stranke, katere so se udeležili vsi nevarovelji pristanci stranke. Radić je v govoru povdarjal da to ni skupščina ene stranke, temveč skupščina osvobojenega hrvatskega naroda. Poslanci njegove stranke niti za las ne bodo odpustili od hrvatskega republikanskega programa, da bodo izvršili ta program v sporazumu s svojimi sosednimi narodnimi brati. Politika hrvatske seljaške pučke stranke se ni izpremenila ter stoji še danes na stališču, da so vsi Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari ena narodna celota. V naših mejah, ki jih je ustvarila Versaja, hoče ustvariti skupno nevtralno kmetsko republiko. Stranka ne bo vršila sedanjo vlado s silo, odpravlja pa, da je 140.000 Srbijancev rolk volilo s kmetjicami za republiko. Protivnik je revolucije, marveč pa bo skupni hrvatski narod pristopil k revoluciji na vsem svojem zgodovinskem ozemlju. Ako bi bodo tudi ne bili naši brati po jeziku in šegicju, bi mi bili z njimi, ker hočemo živeti človeško življenje v slogi z vsemi svojimi sosedi, ali dve kraljevi vladi, italijanska in srbska, sta si v strahu pred kmeti, niste razdelili hrvatsko Primorje in nam vzeli Reko, Istro in Zadar. Tega ne pozabimo. Mi smo hrvatski kmetski narod, po soglasnem sklepu hrvatskih nabor nevtralne hrvatske država in po glasovanju ogromne večine volivcev kmetska republika. Smo proti vsakemu kmetu, dejanju in besedi, s katerim bi se današnje faktično stanje vršilo s silo, na miren in pravičen način bomo odpravili

svoj program. Kako bodo volitve v vsej državi uničene, bomo dobili zopet še večjo večino, ne samo na Hrvatskem, temveč tudi v Sloveniji, Dalmaciji, Bosni, Hercegovini in Vojvodini. Ključno hmetsko republiko spravimo z Nemci v mejah, ki nam jih je določila Evropa." Kakor so pisali poslanci stranke, bodo na vsak pravičen način delali na to, da se Hrvatska uredi na temelju pravice samo-odločbe v sporazumu z jugoslovanskimi narodi v nevtralno hmetsko republiko v današnjih medmarodnih mejah južnih Slovanov kot ena narodna celota in da bodo v tej nevtralni hmetski republiki odpravili vse stanove znake slovenske pravice, za hmetski stan pa popolno hmetsko pravo. Imenovali so si ime „Hrvatska republikanska seljačka stranka". V posebni resoluciji [III] so izjavili, da je HRSS dobila 170.000 največjih hrvatskih hmetskih glasov, za 100.000 več, kot vse druge stranke, da vsled tega smatra stranka to volitev kot plebiscit za nevtralno hrvatsko hmetsko republiko v današnjih mejah južnih Slovanov, izvzemši mejo proti Italiji. 4. resolucija pa se glasi: „Po naših pravicah samoodločbe ima HRSS pravico, da sporazume z banski Hrvatski vso državno oblast in upravo v svoje roke tako, da beograjska vlada prizna hrvatski državni zbor, ki izmed sebe izbere bana, osmega predsednika republike banske Hrvatske in odvzame za vse državne posle, kolikor je to bilo faktično in pravno na Hrvatskem od prevrata do 1. dec. 1918."

Kmečka tovarna „Vistra" dela na praznik Brezmadežne. -

5. dec. se je v tovarni „Vistra" [pri Jančarjevi mlini] skoraj cel dan - delalo! Zupnik je 8. dec. zjutraj javno iz prižnice prosil vodstvo tovarne, da ta dan, ki je v Sloveniji zapovedan dan praznik in sicer eden najvišjih praznikov, ne delajo! A tudi ta prošnja ni nič pomagala. Pač dan se je delalo. Seveda je gospodar - jud! Žalostno pa je predvsem to, da je delavstvo, ne vse, a večina, res pridno na delo! Jadern je župnik 9. dec. nazvanil okrajnemu glavarstvu!

Minister dr. Korošec odstopil. – 11. dec. dop., na predvečer pred otvoritvijo konstituante, so se – tako je poročal „Slovenec" 11. dec. – zbrali na sejo vsi poslanci slovenske in hrvatske ljudske stranke. Sestavil se je klub ljudske stranke. Za načelnika je bil izvoljen soglasno dr. Korošec, za podpredsednika Hrvata Stjepan Radić in dr. Mihelčič, tajnika pa dr. Jebačhrvat in dr. Uzelac [Slovenec]. Na isti seji je bilo sklenjeno, naj dr. Korošec izstopi iz vlade in sicer zato, ker stranka ne pričakuje zadovoljivosti sedanjega položaja za ustavotvorno skupščino. Dr. Korošec je še isti dan podal ostavko kot minister zadružništva. Vendar enkrat! Že je s tem pristopila v opozicijo!

Konstituanta – se je 11. dec. dop. ob 10. v Beogradu otvorila. Začasnim predsednikom je bil izvoljen dr. Mihelčič Radić. Komunisti so takoj pokazali svojo barvo s klici: „Živela sovjetska republika!"

Začasni predsednik Slovenije dr. Zorec in pooblastila Hrv. odstopili. – 14. dec. je prinesel „Slovenec": „Glede odstopa na demisijo ministra za promet dr. Korošca je javil predsednik državne vlade dr. Zorec ministrskemu predsedniku, da daje kot predsednik državne vlade za Slovenijo svoj mandat na razpolago. Ravno tako so dali na razpolago svoje mandate tudi pooblaščenik za uk in bogočastje dr. Karol Verstovšek, pooblaščenik za javna dela ing. Anton Lenarčič in pooblaščenik za kmetijstvo Jakob Jan. Do dnevne odredbe od strani centralne vlade bodo imeno. vani še nadalje vodili posle." – Že 16. dec. je poročal „Slovenec": „Minister za notranje stvari Pribičević je dr. Zorca brzojavno obvestil, da je demisija njegova kakor tudi ostalih odstopivših pooblaščenikov sprejeta. Ministrski svet je vodstvo državne vlade za Slovenijo in predsedništvo do nadaljnega poveril vseučiliškemu profesorju dr. Lovroču Pitamicu ter odredil, da posle odstopivših in novoimenovanih pooblaščenikov do nadaljnega upravljajo po vrsti najstarejši uradniki dotičnih resorjev in sicer posle pooblaščenstva za uk in bogočastje višji svetnik dr. Franc Ilešič, posle pooblaščenstva za javna dela gradbeni svetnik ing. Anton Ilešič in posle pooblaščenstva za kmetijstvo dvorni svetnik dr. Ivan Vrhovnik." Beograda se je sebo smejalo!

Kolhospališče v Metliki strašno opustošeno! – 16. dec. je prinesel „Slovenec": „V noči od 5. do 6. dec. so doslej še neznani storilci popolnoma opustošili mestno kolhospališče metliško pri sv. Roku. Od 50 do 60 spomenikov so podrli. Kar je kamenitih, so jih prevrnili in deloma s podstavki vred iz zemlje izruvali, železne križe so pa do tal pripognili, pri čemur so se ti po večini prelomili. Na vsem kolhospališču stoji samo še 6 kamenitih, 7 železnih in par lesenih spomenikov. Škoda je velika. Žalosten prizor se nudi človeku. Vsekrižem leže po tleh nagrobni kamni in železni križi. K sreči pokriva snežna odeja zemljo, sicer tako vsaj delomo zakriva to brezprimerno razdejanje, nasledke slučajnega de„ janja podivjanih kolovrov. Vkljub temu so ti brezvestneži vseli iz mrtvaščnice meliške mrliške mrlinice, jih nesli v mesto ter jih tu postavili pred neko gostilno. Next Ljudstvom vlada vsesplošna razburjenost in velikansko ogorčenje." Kaj takega vandalskega pa še zaenkrat ne!

Prizadevnostni dar Katoliškega društva. – 16. dec. je došel župniku Slečki plačilni nalog o prizadevnini Katoliškega društva v Kranjskalah za državno leto 1940: 3½% na prizadevnina K 1405·53, 30% ne dohkladek [16% na za obrajno blagajno 15% za občino, 60% na za trg. in obrt. zbornico, 5% na za zdravstveno zavarovanje, 60% na za okr. cestni zastop] K 784·61, 40% odmerni prizadevnih pribitek za finančno stražo za l. 1940 K 534·45, 50% dvonamestni pribitek k prizadevnini [rentabilitetni pribitek] K 208·44. Fares zagrenni državi!

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. – 17. dec. je poslal župnik na uredništvo „Jeglinca" v Ljubljano za „Apostolstvo sv. Cirila in Metoda" za l. 1940 vpetino 530 K. Nabralo se je po posameznicah Marijine družbe: v Kr. Kranjskalah K 164·60, v Sp. Kranjskalah K 134·40, v Hrvu K 114·40, v Studi K 65·60, v Dolenjivasi K 45·–

Kranjskalci se izseljujejo v Ameriko. – 18. dec. so šli v Ameriko iz Kranjskal dalje: 75. Sirc Valentin, kmet, Kr. Kranjskala, 80. 76. Mesesnel Marija, žena, Kr. Kranjskala, 34; 77. Kovač Ivica, delile, Sp. Kranjskala, ; 78. Jakopič Minka, delile, Sp. Kranjskala, 5; 79. Cvar Janko, šolar, 10. Cvar Minka, šolarica, 8. Cvar Franca, stara 4 leta, Sp. Kranjskala

[h storšum]; 8h. Jakob Mettka, fr. kaplan, 51.

Rojstni dan regenta Aleksandra. – 17. dec. ob 9. je bila tudi v kapelah po vseh šolskih ordinarijatu sv. maša s „Te Deum" in himno „Bože pravde" ob sklepu, katere se je udeležila šolska mladina z vsemi učitelji, regent, ravnateljstvo in pešca drugih lipah. Častnega so niso same vse obligatna predstojnja, ampak učiteljišče, društvini dom, šolo i. dr.

Kako trdno je jugoslovansko ujedinjenje SHS. – 15. dec. je prinesel „Slovenijo": „Hrvatska nič ni videti v Beligradu, Macedonija je celo videla komuniste – in vse zaradi tega, ker so dobili Macedonci tall vsak iz Bolgarije, kar se zdi, da znači toliko, da Macedonci v beligrajski komandi ničijo nič videti, v Črni gori so izvoljeni sami komunisti. Ali vse, zaradi kaj Črnogorec ne v komunizmu, toda volil ga je, ker so komunisti sami pristaši – bivšega kralja Nikite, vsaj s tem so agitirali." In tako ujedinjenje naj drži! A kako trdi! Kad je najgršega izdajstva, s katerim se je ponočilo ustanti priboriti svarago. „Glasnik najsvetejšega Srca" je v letošnji decembrski številki na str. 117 zapisal: „Če je ujedinjenje vseh vojske, potem je polno prokletstva!"

Šolska društvena predstava. – 19. dec. je priredilo kat. izobraž. in podporno društvo v kapelah svojo šolsko letošnjo predstavo. Društveni mešani zbor je zapel pesmi „Domovina" s tenor-solo [A. Forstner], „Mladosti ni" [J. Lajovic] in „Junčica" [Fr. Gerbic], moški zbor pa „Na straži" z baritan-solo. Uprizorila se je prekrasna igra s petjem v 5 dejanjih „Materin blagoslov ali Neva Grajson", ki je izredno učinkovala, a bila tudi izvrstno igrana. Gianino, na katerem je Šupnik spremljal pevske točke, same operne komade, je preskrbel Alojz Kraigher, obleke pa gledališki igralec Kamilo v Ljubljani. Vsi prostori so bili razprodani. Vstopnine se je dobilo 1341 K. Stroškov je bilo 417 K [za obleke 300 K, vabila 60 K, drobiž 17 K i. dr.] Čistega je ostalo 654 K, od katerih

se je zbralo 1844 K za Crle, 400 K pa ker smo prejeli za društveni shod

Velikonočno spraševanje - je tudi letos opravil župnik ose v adventu: za fante in dekleta, za može in žene. Poleg V. poglavja „o krščanski pravičnosti" je govoril o „sedmi prošnji" „oditev v konstitucijo, o posledicah teh odlitev, o bližajočem se kulturnem boju tudi v naši državi, o naših sedanjih najvažnejših dolžnostih" [Mi dajmo se zbegati. 1. Jezimo vsako odločno. 3. Naročajmo in beremo dobre časopise, posebno „Domovino" in „Jegodjuba"!] Nevarnejše odlike se je letos pri spraševanju naletalo na cerkev - 4400 kron!

Nenaseljen šolski prostor v Domžalah. - 10. dec. je kranjski šolski svet v Domžalah v seji glede na opetovano prošnjo županstva in študijanov in glede na slabo dobro otrok v sedanji hudi zimi sklenil, da se o 1. jan. tudi v Domžalah spelje nenaseljeni, samo dopoldanski šolski prostor, kakršen ga imajo že v Mengšu, Šenčurju, Trzinu in na primernejših drugih krajih. Župnik bo imel krščanski nauk prosto: vsak torek od 8-11, v sredo od 9-10 v petek od 8-11 in pop. od 1-4 poučujemo šolo.

Bombe padajo! - 9. dec. je v Bukarestu tekoj, ko je prestolonasledni general Cesaru otvoril senat, till za njegovim hrbtom eksplodirala bomba. V kipu je ležal ves v krvi na tleh. Neki Srbek je tekoj bil mrtev, več senatorjev in ministrov je bilo nevarno ranjenih!

Neprosten Šlapec. - 15. dec. je vinotržec v Stebnu, hš. št. 37 Antonu Müllerju nt. pobegnil Šlapec. Odšel je v Kamnik, kjer se je zglasil pri treh gostilničarjih, ki kupujejo vino od Müllerja. Pekel jim je, da ga je poslal Müller k njim s prošnjo, da njemu tekoj izroče denar, ki ve ga za vino dolžni, „ker Müller drugi dan odide vino kupovat in rabi denar nujno rabi". Kasi Šlapec ni imel nikakega pooblastila ali kakršnegakoli potrdila seboj, so mu vsi trije gostilničarji vsijedno dolžni denar - 5.000 kron! - res izplačali, ker so vedeli, da jim je res on vino pripeljal! In Šlapec je s temi tisočaki - pobegnil!

Izpričilna beseda Benedikta XV. o celibatu. – 14. dec. je papež Benedikt XV. v tajnem konsistoriju imel govor, v katerem je med drugim rekel: „Dve veliki skrbi me tiščita: Postopanje mnogih duhovnikov češkoslovaškega naroda, ki se zdi, da je pozabil na svoje dolžnosti. Hvalo Bogu, da je večina ostala zvesta katoliški Cerkvi. Prišlo je tako daleč, da si drznejo tirjati, da je Sveta Stolica vmeniti določbe celibata in da tisti duhovniki, ki kršijo celibat, ne bodo suspendirani. Istina je, da so take tirjatve popolnoma nedemeljene in izmišljene. Znano je, da se ima rimsko-katoliška Cerkev za svoj slovo zahvaliti po večini določilom celibata, ki se izvaja z vso strogostjo. Cerkev ne bo nikdar odpravila ali vsaj omilila teh določil, ravno tako malo, kakor ne bo poizkala takozvanih demokratičnih reform". Papež je zopet potrdil svoje naredbe, ki so naperjene proti Jednoti in se je izrazil, da nam je edina tolažba pri vsej žalosti, ki nas je povzročila češko duhovništvo, še vest, da je nemško duhovništvo ostalo zvesto in poslušno katoliški Cerkvi. Kot drugo zlo je omenjal dejstvo, da določila versailleske mirovne pogodbe preprečujejo misijonsko po„ tovanja. – Cerkvena oblast je na Češkem zdaj energično nastopila zoper razje. Praški škofijski list št. 7. poroča, da se je izrekla „excessus spec. modo 1. Ap. huic reservata et degradatio" nad obema voditeljema Sv. Svatky in J. Zahradnik. V št. 8. se poroča, da so iste kazni zadele nadaljnjih sedem odpadnikov. Lahko je prav! Krepko in odločno! Voditelji te „nove cerkve" so si že itak sami v lasu. Biti o svojih nazorih „vzvišeh in mravnih načelih" se ne morejo zediniti. J. Zahradnik bi rad ostal vsaj blizu Katol. Cerkvi, Sv. Svatky pa se bliža frankizmu.

Nesrečna Slovenija! – „Glasnik najsvet. Srca" je napisal v 1. Štev. 1921 na str. 14: „Nesrečna Slovenija! Hudo preganjstvo teži na naše dr. novino. Saj vidite. Politika in politika so nas stiskovali od vseh strani, nas jemali, bodli, blizu smrti so nas že zadeli. Trpeli smo v ječenjstvu, trepetali po gostilnah. Prišla je svoboda: oddahnili smo se. Ne zdaj! Kdaj nastopa svoboda, zvezda odrešenega slovenskega naroda v najvišji

svečnosti, drugi vise kot na nitki, eden jih redej odraj ograbi kumpfi uničujoča in ga davi v imenu „slate svobode" in samoodločbe narodov. Lastji - v presesti svobode - stremč mystiju Evdna petra svobode, ki so v njej sanjali preej drugači. Deklaracijo so predpisali sali za Jugoslavijo z obema rokama. Edraj pa se z obema rokama prijemajo za glavo: „aly Jugoslavija!" - „Kntenta! Kaj nam je storila dobrega? Cela mrzdna ententa nima za en gram proste misli in krščanske pravičnosti. Boljševiška nevarga in ententa sta dva izraza, pomenita pa isto: moričevanje s človeškim dostojanstvom, tiptanje najsvetejših pravic. Komunistki narodi s državami vred so „ta kostne žrtve enega zablastnika - satana! Kaj nas briga ententa...!" In „Glasnik" je pri ves politiziral samega jugoslovanskega navdušenja.

Advent - je bil letos pravi zimski advent, cel v snegu. Ljudje so se zarnic prav pridno udeleževali. Obhajanih je bilo 28 tih na Presvetejšino 405.

Sveti večer - je bil krasen zimski večer, v globokem snegu in lepem mrazu, da je vse kar škripalo. Vender je bilo pri polnoči nici natlačeno polna cerkev ljudij. Kratutin so peli pred altarjem: obnašeleca Franc Kovač in Tomaš Faregaj, organist in Šupnik. Opravilo je imel vse Šupnik sam: na sveti dan, ki je bil letos na soboto, opolnoči peto sv. mašo, ob 6. zj. sv. mašo s blagosl. in ob 10. peto sv. mašo in na Štefanovan, ki je bil na nedeljo, zj. ob 6. pri dišo in sv. mašo s blagosl. in ob 10. pridigo in sv. mašo. Na koru so opolnoči in ob 10. pri peti maši prav dobro peli mavo Gruberjevo mašo prvič, evangelje gradnale „Virdumt" in ofertorijo „Jubilate". Na Štefanovan je vsled mlaza Amerikanskega po vsej Slovenji v pridigah bil govor o nevarnosti in škodljivosti slabih in krivih dobrih listov in priporočilo za „Domovino" in „Jugoslovana". Šupnik je čisto odkrito in brez ovinov govoril o strastni agitaciji „Domovine" in drugih slovenskih brezverskih listov za odpad Slovencev od Rima, za ustanovitev „narodne cerkve", za prestop v pravoslavje! Žalibog se vse to apostatsko gibanje vrši pod patronanco Jugoslavije!

Lepa društvena predstava. – 16. decembra, na Štefanovo, je kat. izobraž. in podporno društvo v Domžalah uprizorilo predstavo s petjem 14. dec. z njenim običajnim sporedom. Vspeh je bil odpet izvrsten. Tudi udeležba je bila prav velika. Vstopnine se je dobilo 109 K. Stroškov je bilo 64 K [nabavila 100 K, obeška 100 K, darila 115 i. dr.] Čistega je ostalo 45 K, od katerih se je dalo 30 K kat. omiljeno podpirajočemu društvenemu članu, 15 K pa za odborski skklad. K tej priložnosti je prišel nastopnik finančnega urada v domačem naddelovanje vstopnice radi davka. A je bilo vse v redu.

Kje veselje nad našo novo domovino se nam je za vedno skalilo. – „Glasnik najsvetejšega Srca" je napisal v 1. št. za 1911: „Hrvaška je ogoljufana. Ali so nam jo vzeli tujci ali zavezniki? Ali je izdana ali prodana za judežev groš, ali žrtvovana z vročo krvjo? Ali je kriv Nemec ali Lah, ali morda Srb in Slovenec? Nujno je: duša je v tujih rokah, trdo tujih kot še nikoli. Kje veselje nad našo novo domovino se nam je za vedno skalilo. Kamen na srcu, rana na srcu nezaceljiva nam je: slovenske Hrvaške ni več! V 1000 letih robstva Slovenci nismo toliko zgubili kot v dveh letih svobode!"

Strašne davke naklada Srbi Slovencem. – 15. dec. je pisatelj Anton Müller, župan Domžale, 54, pripovedoval Slovencu: „Lanskega davka so naložili meni 100.000 kron. Letošnega davka in osebne dohodnine sem plačal letos že 58.000 K. Danes pa mi je došel od davkarije v Kamniku odlok, naj moram takoj plačati še 18.000 K davkov. Tako hočejo uničiti!" Ko so pa govorili tudi: „V Jugoslaviji ne bomo plačevali nobenih davkov!"

Slovenci proč od Rima! – Vsaj kdo naj skrbi za pravi nauk po naših katoliških listih dovoljno. „Domovina" je v letošnji 13. številki priobčila dolg članek, polan sovraštva do kat. Cerkve, in ga zaključuje: „Zato je predvsem potrebno, da se ločimo od vatikanskih sovražnikov našega naroda. Proč: „Proč od Rima" in ustanovimo si lastno „narodno cerkev." V št. 11 piše, da je

bilo več Slovence največjih narodnih nesreča, da so pred 1000 leti sprejeli krščanstvo. Druga nesreča je bilo, da se niso pro„ testantili!" Grozno!

Na leti bom streljali v cerkvi! - V Jaški - tako se je iz Krajevice sporočilo „Slovencu" -, je na Jožič dneva 10. dec. prišlo pet arditov k Šuštilu Jenchačiču, ki sta oskrbovala, da mora darovati mašo v latinskem jeziku. Šuštil odvrne, da ne v cerkvi nima nikje zapove„ dovati. Arditca odvrnita: „Vidali boste, kaj se bo danes zgodilo." Prebivalstvo je kot pomenljivi se pred mašo začelo leti bojščice. Ko je Šuštil pristopil, sta prišla v cerkev dva arditca, štirje pa so se postavili pred cerkvena vrata. Eden od arditov se je postavil pred altar in začel mahati z rokami, češ, da bo cerkev odletela v zrak. Občinstvo je mislilo, da bo vrgel bombo. Nastal je nemir in prerivanje, v katerem so arditca prahnili iz cerkve. Četvorica arditov pred vrati pa je vrgla isbod tri je nastal pokanje in streljanje. Metali so ročne bombe in tudi strojne puške so začele streljati. Prebivalstvo je obležalo v gore. Mrtva sta bila 1 moški, 1 ženska in 1 otrok."

Po celem primorskem razsedenem ozemlju obsedno stanje. - 14. dec. so laške oblasti začele predirati proti Reki, katero je imel v oblasti d'Annunzio, ki ni hotel prisnati napadalke mirovne po„ godbe. Sella je kri. Ker se je bilo bati izgredov, je laška oblast v Trstu in po celem Primorju proglasila obsedno stanje.

Jugoslovanski komunisti za prevrat. - 31. dec. je prinesel „Slovenec": „29. dec. so imeli jugoslovanski komunisti shod v Zadrskem domu. Na shodu so proglasili tridnevno splošno stavko in boj za republiko. Sedali so pa tudi za prevrat. Zgodaj zjutraj danes je pa po„ licija zasedla Zadrski dom in komunistično tiskarno. Vlada je predvzela vse potrebne mere, da vzdrži red in mir. Komu„ nistične organizacije so razpuščene, voditelji so aretirani in komunistični listi ustavljeni. Vlada je dala plakatirati naredbo o izjemnih merah proti komunistom. Ulice je zasedla policija pš in nabrežje vojaštvo je pa za vsak slučaj pripravljeno." Kam plovemo?

Kronološko poročilo o gibanju ljudstva v Avstrijskih v letu 1870.-

V letu 1870 je bilo v naši fari:

Rojenih - - - - - 50 otrok

[13 manj kot lanško leto]

in sicer 30 dečkov in 20 deklic.

Nezakonskih je bil eden.

Umrlo je - - - - 35 oseb

[3 več kot lansko leto]

in sicer 13 otrok in 11 odraščenih.

Vseh skupaj pričnva znanes na našem pokopališču 741 mrličev.

Oklicanih je bilo v naši cerkvi - - 23 parov

[11 parov manj kot lansko leto]

Poročenih je bilo v naši cerkvi - - 10 parov

[11 parov manj kot lansko leto]

Obhajanih je bilo v naši cerkvi - - 11.000 oseb

[1.600 manj kot lansko leto]

Papeštvo mora past. - 31. dec. je pridčil „Slovenec": „Na letošnjem dunajskem kongresu razbojne misli je rekel Jastrošek v svojem govoru pred slovesnim zborovanjem, da je ostala po razpadu Avstrije, Nemčije in Turčije le še glava revolucije: Vatikan, papeštvo. Govoril je to, je prva naloga razbojne misli."

Svoja narodov brez papeža. - 31. dec. je pridčil „Slovenec": „Svoja narodov se je nedavno konstituirala v Ženevi. Zastopniki so o njej pač samo tisti, ki jo smatrajo za orodje v varstvo svojih ozko strankarskih političnih interesov, drugim narodi sami v svetovni očitni ne pripoznajo nanjo posebnih nasl. In pa tem manj, ker tista oblast, ki bi edina mogla dati jamstvo, da se bo Svoja narodov razvijala po mirnih pravilih - to je papeštvo - ni bilo v ozko niti povabljeno!" Vidi iz Svoje narodov ne bo nič! „Pridelek" str.

Brezposelnost Zimodelje velja. - 30. dec. je pridčil „Učiteljski List": „Povsod je tovarniško razmotrivanje na jesenicah razmahnilo nastopilom

delavskih organizacij, da bo v mesecu januarju primoran odpustiti velik število delavcev. Vsled tega je nastalo med delavci veliko razburjenje. Sredi zime - brez kruha! Bodi se, da bo odpuščenih okrog 500 delavcev." Položaj je pravod, tudi v Romunskah!

Rudarji v Trbovljah stavkajo. - Tudi bodičnimi žicami hranili so trboveljski rudarji strojili v stavko, ker se mi ugodilo njihove zahtevam ko zboljšanju plače. Stavka je trajala do vsled tega je bilo število skoraj čez hranile skrbno.

Pritožba Slovencev na Jugoslavijo zoper Marijino družbo! - 31. dec. je prinesel „Slovenec" dopis iz Pišica, v katerem se pripisuje kulturni boj na tamošnji šoli, kjer v šolskih sobah meščanske šole visi na javnem mestu „Katoliški" list za katoliški narodaj, ki se učencem in učenkam te šole priporoča med šolskim poukom, dočim je višji šolski svet takoj vpeljal disciplinarno preiskavo zoper dva ljubljanska kateheta, ki sta stroke v šoli poučila pred branjem „Domovine", „Jutra" „Slovenskega naroda" kot brezverskih listov in pred društvom „Katol" kot brezverskim. Potem pa pravi: „Zares list „Katoliški" naj bi smel biti v šolskih sobah, to mi proti šolskim postavam, pač pa ne šoli nevarne katoliške verske organizacije to je Marijine družbe, zoper katere je šla že nedavno pritožba celo na kr. ministrstvo za prosveto v Jugoslavijo, podpisana od vseh svobodo-miselnih organizacij v Pišcu!"

Situacija v naši državi koncem leta 1924. - 30. dec. je napisal „Večerni list": „Stvari v naši državi se razvijajo tako, kakor se pač vsi treznomisleči ljudje davnej napovedovali, razne demokratov, ki slepo verujejo v moč kapitala, kajzerjev in svoje državne ideje. Konstituanta se je sklicala, toda ne pride naprej, ker se večinske stranke pulijo za ministrske sedeže, medtem pa komunisti pripravljajo revolucijo in se je v Dalmaciji vojaštvo že spopadlo s tolpami, oboroženimi s strojnicami ter bogato založenimi z municijo. Naši državniki seveda ne bodo videli ničesar, dokler ne bo gorelo že na vseh štirih straneh." Na celi Zemlji trenij velikanski - fijaskoji, ki ga tudi najbolj narodnjeni „Jugoslovani" več ne prikrivajo! Strojimo na - kulturno!

1921.

Nova vlada v Beogradu. - 31. dec. se je sestavila nova vlada. Med radikalci in demokrati se je dvesegel sporazum tako, da so radikalci dobili 6 mest v vladi, demokrati pa tudi 6. Predsednik nove vlade je Nikola Pašić, ki je obenem tudi zunanji minister. Radikalci so dobili še naslednja ministrstva: Jaca Jovanović promet, Ninković pravosodje in konstituanto, Uzunović agrarno reformo, Jankovič kmetijstvo, Slavko Miletić prosto in bosnjak. Demokrati so dobili naslednja mesta: Draškovič notranje, Ribičič šolstvo, Stojanovič finance, Milaje Jovanovič socialno politiko ... Ž. Kukovec trgovino, Krisman šume in rude. Vojni minister je Branko Jovanovič. Ministrstvo za javna dela, za prehrano, rastvo in narodno zdravje ostanejo neizpolnjena. Obravljali jih bodo drugi ministri, dokler se radikalcem in demokratom ne pri" družé še kaka druga strankа. „Naše stališče - tako pravi de" lavski list „Novi čas", ki je s 1. jan. začel izhajati mesto „Slovenca" - napram novi vladi je jasno: vlada je vseskozi centralistična. V njej sedi 11 Srbov, 1 Hrvat in 1 Slovenec. Nova vlada ne kaže nobenega znaka kake nove socialne smeri. V njej je zastopana bankirska smer, ki bo znala varovati svoje interese. Notranji Ribičič bo vladal naše šolstvo, iz česar jasno sledi tudi kulturnobojna smer te vlade."

Vlada raspustila organizacije komunistov v celi državi. - 3. jan. je prinesel „Novi čas": „Prvi čin nove vlade je bojna napoved komunistom. Raspustila je vse njihove organizacije po celi državi. Na novega leta dan so v Ljubljani policijski organi zasedli komunistični dom, njihove pisarne, ustavili „Delavski glas",

ter potrgali vse plakate, ki so vabili na komunistični shod, katerih bi se bil imel vršiti včeraj v Unionu. Včeraj pa so bili po mestu nabiti veliki beli plakati z vladnim razglasom proti komunistom.

Tudi komunistki vlaki ustavljeni radi železniške stavke. - 3. jan. ob ½1. pop. je na železniškem ukazovanju zaklical vse proste ljudi, da bi se peljali z vlakom v Ljubljano. In pa jim naznani postajenačelnik Šipan, da je pravkar dobil obvestilo, da radi stavke železničarjev v Srbovljah vlak do ½1. v Ljubljano, kakor tudi ob ¾3 v Kranjsko sploh več ne bo več odšel. Ljudje so se jezili. A ni pomagalo nič. Odšli so morali domov.

Ruski begunci došli v Kranjsko. - 3. jan. zvečer ob ¾4 z. z vlakom je došlo v Kranjsko dva vagona Ruskov, 75 oseb, moških, žensk, otrok, ki so ob uničenju Wrangelove armade iz Krima pobegnili pred boljševiki. Vsakaj je bilo po boljše vilih, polkanih, nazaj 60.000 ljudi! Prišli so v Kranjsko na stanovanje pri gospodinji tovarni "Jutra", Ruska Konja delat v tovarno kot kovačnici, inženirji i. dr.

Velika Srbija in ne Jugoslavija. - 4. jan. je pripovedil „Novi Čas": „Vlada še moljavlja svoje centralistične težnje pri nas. Kolrajinske vlade so izgubile iz rok vsako moč, ki je prišla na Jelgrad. Kolej odstopeči finančni pravjenik, ki so bili še itak od, gerani le Jelgradu, so dobili za svoje nadzornike srbske uradnike. V tobačni tovarni v Ljubljani radita še dva srbska uradnika. Na carinarnicah še dolgo vladajo le srbski uradniki, v par, mesti so na vseh važnejših mestih le srbski oficirji. Jestrava vlade nam jasno govori, kam gledamo: 13 Srbov, 1 Slovenec, 1 Hrvat. Jugoslovani in demokrati so se zarotili, da izvedejo s svojim centralizmom veliko Srbijo."

Boji proti Habsburžanom. - 3. jan. je pripovedil „Slovenec": „D. Z. am Abend" je objavila intervju svojega praškega poročevalca s Šiškovo, vaškim zunanjim ministrom dr. Benešem, ki je izjavil, da se vprašanje v pravnatku Habsburžanov na Ogrsko ne more smatrati za notranje zadeve Ogrske, marveč je to vprašanje mednarodno, na katero se zanimajo vse sosedne države, katere so bile kolaj v kakem

razmerju s Habsburžani. Češkoslovaška republika bi nasprotovala vladanju kakega Habsburžana na katerembkoli prestolu. To stališče je zavzela tudi pogodba, sklenjena med Jugoslavijo in Italijo. Če bi se prekusilo to vprašanje rešiti v drugem smislu, je gotovo, da nasprotniki habsburške dinastije razpolagajo s takšnimi političnimi, vojaškimi, finančnimi in moralnimi sredstvi, da bi to zabranili." Kar, da se bo Dr. Jenčič Habsburžanom ustavljal, dokler bo kdichaj mogel, to je gotovo!

Ljenin napoveduje italijansko sovjetsko revolucijo. - 5. jan. je prinesel „Novi Čas": „Iz Rige poročajo, da je Ljenin na kongresu sovjetov v Moskvi naglasil, da je sovjetska revolucija neodložljiva. Izjavil je, da je v kratkem pričakovati velikih dogodkov, ki bodo odločili nadaljnji položaj celega sveta."

Narodne garde proti Kommunistom. - 5. jan. je prinesel „Novi Čas": „Iz Sarajeva poročajo poluradno, da so tam v bližini kommunističnega puča začeli ustanavljati narodne garde, ki naj se ustanove po vseh krajih. Te garde bi imele namen, nastopati proti Kommunistom. Očividno nameravajo naši merodajni krogi posnemati s tem ruske „belogvardijce" [bele gardiste] ali pa so se dali navesti po bližnjih v Italiji, kjer vsete mnogim našim krogom tako simpatični fašizem."

Na Kolišu cenijo danes delavčevo vrednost društvenega doma. - 4. jan. je došel Šuštarju list predsednika kat. izobraž. in podp. društev v Trstu, sledeči njegovi priporočeni pošiljki: „Na priloženi tisk. vini je do 5. jan. prinesti pravo vrednost društvenega doma [najmanj do 1,500.000 kron], inventar i. dr. Tudi je navesti vrednost njive na društvenem vrtu 6000 - 7000 K. Javni mad v Kamniku, 1. I. 21."

Kat. izobraž. in podpornega društva v Domžalah občni zbor. - se je vršil 6. jan., na kr. Štefa Kraljev, pop. do 3. v društvenem domu. Navzočih je bilo do 80 članov in članic. Predsedoval je Šuštarjev brat Jernej, zapisnikar je bil brat Ivan Kovčan. V odbor so bili soglasno izvoljeni vsi dosedanji odbornik in odbornice s Šuštarjem list

predsednikom. Društvo je štelo: 67 moških rednih, 1 moško podporno, 183 ženskih rednih, 5 ženskih podpornih, torej 69 moških in 191 ženskih, skupaj 260 rednih. Od teh jih je bilo: 59 mož, 10 fantov, 88 žena, 103 dekleta. - „Samopomoč" je plačevalo 164 rednih. Zbirala se je štirikrat, po 30 v od reda, skupaj K 260·30. - Podporo med bolne nde se je po- razdelilo 7·41 K vsem, ki jo je dobilo 11 moških in 10 ženskih, skupaj 31 rednih. - V Zebelico moškega odseka se je vložilo K 13·13·-, vrdignilo —·—, pribranilo torej 13·13 K. Vlagalo je 26 oseb. V Zebelico ženskega odseka se je vložilo K 11.071·50, vrdignilo K 401·-, pribranilo torej K 11.671·50. Vlagalo je 36 oseb. Pribranilo se je torej letos K 13.994·50. Na svota se je 31. dec. 1910 po Šufniku s pripadajočimi obrestmi porazdelila na 61 pravilnih knjižic posameznih varčevalcev. - Društveni pevski zbor, ki je bil najstarejši tudi dramatični odsek društva, je štel ob zaključku leta, ker je mnogo pevk odšlo v Ameriko, nekaj pa jih je to petje opustilo, še 18 moških in 15 ženskih, skupaj 33 rednih. Nastopil je pri vseh društvenih predstavah pod Šufnikovim vodstvom. - Društvenih predstav, ki so bile vse zabavne tudi s petjem je bilo 5, operama, ker so se 3 ponovile, 5. uprizorilo se je 6 mešanih igeg. Vse te predstave so donesle čistega prebitka za društveni fond K 4310·35. To pa le zato, ker so tudi to leto vsi pevci in igralci nastopali pri vseh predstavah popolnoma brezplačno, brez vsake malice. - Predavanj je bilo 5. - Orlovska organizacija je štela: 10 Orlov, 35 Orlic, 35 šolskega naraščaja, 40 obstoječega naraščaja in 31 gojenk, skupaj 148 rednih. Udeležili so se orlovskega tabora v Mariboru in javnih telovadb v Celovcu, Mannheimu, Kölnu, Krefeldu, na Dunaju in v Ljubljani. Pri telovadnih vajah je bil s telovadbo redno združen tudi kratek govorek, ki ga je vzdržal Šufnik. Pri Orlicah se je nadaljevalo s prejemom knjige „Gospodinjstvo" od L. Jurgaj, nato pa se je prebirala „Zlata knjiga", ki je tudi za Orlice polna zlatih naukov. Pri Orlih pa se je poleg vsakovrstnih telovadnih vaj vedno igralo in de- klamovalo pred vsem „Mladost".

Nasprotno krščansko slovenske časopisje. - „Slovenski narod", „Jutro", „Zaber", „Naprej", „Domovina", „Delavec", „Ljudski glas", „Nova Zaveza", „Katoliški list", „Jugoslavija", „Rimski list", „Nova Pravda" - sami fanatično krščanski in protiverski listi, ki dan za dnem brizgajo strup sovraštva med Slovence, širijo sovraštvo proti Kat. Cerkvi in duhovščini in delajo naravnost za odpad od Cerkve, za pravoslavje!

V Evropi in Kamniggorici 1000 ljudi brez kruha. - 5. jan. je pisal „Slovenec": „Ker industrijska kriza ni prav nič pojenjala, zato je s 1. jan. t. l. razdruga prebivalstva ustavila delo v Evropi in Kamniggorici. Delavstvo dobi nekaj podpore. Kakšen namen je to za delavstvo in njih družine, ve najbolj tisti, ki to služba. Evropa in Kamnagorica sta izvzeti gotovemu propinu."

Svetovna gospodarska kriza. - 5. jan. je pisal „Novi Čas": „V Newyorku so v enem samem obratu na dan odpustili 3000 delavcev, Angliška pa v Hrvatskem imela čez en milijon brezposelnih. Vsak tiči v tem, da obsedanji kupci v srednji Evropi vsled svoje slabe valute sploh ne pridejo v poštev. Zaključno manjka Nemčija, ki je bila največji odjemalec; nasprotno pa se na svetovnem trgu množijo pritožbe nad cenenimi nemškimi izdelki, tako da se je krvavi boj na bojiščih spremenil v fini in usodepolni gospodarski boj."

Banke in politika Jugoslavije. - 7. jan. je pisal „Novi Čas". „Politika Jugoslavije - tako piše „Messaggero" - določajo banke. Vsi posli, trgovina in narodno gospodarstvo so odvisni od milosti bank. Vsi ministri so predsedniki bank. Ime demokratov in radikalcev in njihovi politični programi so samo maska, ki pokriva mišo bančnih interesov. Zmes se pridružujejo tuzemske strankarske banke, ki so monopolizirale vse državljenske pomožne vire. Korupcija je velikanska. Še nikoli nismo poznali tako velike korupcije, kakor je ta, ki izpodjeda temelj države. Za 36 milijonov je bilo predano neki strankarski banki velike gradnje vredno nad 100 milijonov dinarjev. Neka strankarska banka je

prevoza vse ruske bradovje, vredno okoli 1 milijarde dinarjev. Odkrili pa se bo še delil na polovico. Vsako so banke monopolizirale vso ruske parobrodovje. Banke dobivajo cene za prevoz in njihov pogled je tako velik, da so cene za prevoz po železnici mnogo manjše, nego cene za prevoz po vodah, čeprav je menda edini slučaj na svetu."

Kmete Slovenije se bliža. - 7. jan. je prinesel „Novi Čas": „Slovenska zemlja, ki je bila pod Avstrijo razdeljena, je postala v Jugoslaviji enotna pokrajina. Vsaka dama jo hoče zopet razdeliti. Demokrati so se združili s radikalno stranjo med radikalci in so odločeni, uničiti vsako samostojnost Slovenije. Zahtevajo, da se pokrajinska vlada odpravi.

Pravoslavni Božič. - 7. jan. je prinesel „Novi Čas": „6. in 7. jan. so pravoslavni obhajali svoj Božič. V Ljubljani je vse vojaštvo s slovesnim obhodom in godbo vzbujalo splošno pozornost. Slavnosti so se vršile po vseh vojašnicah. - V Mariboru je praznovanje katerega pravoslavnega Božiča bilo posebno slovesno ter so se ob tej priliki vršile velike manifestacije, posebno o priliki slovesnega sprevoda. „Jutro" poroča o tem sledeče: „Sprevod je otvoril jezdec, kateremu je sledilo pevsko društvo vojaške realke, meto godba, zastavonoša, vojaška konjenica, kolodi na konjih, častniški zbor in oficirske dame. Med častniškim zborom je jahal tudi Kr. Leopold Lenart, kar je vzbujalo splošno pozornost." Kr. Leopold Lenart je katoliški duhovnik in urednik glasila SLS mariborske „Straže"!

Samoodločba narodov je bila zgolj hinavščina. - 9. jan. je prinesel „Slovenec": „Predsednik Wilson je že ob kongresnih volitvah l. 1918 izgubil zaupanje ameriškega ljudstva in že takrat je bil njegov padec zgotov. Danes od zmage 14 točk nimamo nič več kot spomine, in to še žalostni spomini, saj je danes težko misliti, da bi jih sam predsednik Wilson bil kedaj vzel zares. Vsem vzrok, zakaj nam je inozemstvo večinoma sovražno je tudi to, da velesile, ki so ustvarile sedanji svetovni red, sploh ne priznajo principa narodnostne samoodločbe

ter vlad tuga ne ljubijo narodnostnih držav. Kaj kot druga stran je pier med svetovno vojsko izrabljala narodnostno načelo v svoj namen v nasprotnem trabpu, za resno ni tega načela vselej mislila. Carska Rusija je podirala Poljake ter je izdala Srbanstvo, ko je podpisala londonsko pogodbo. O Italiji niti ne govorimo. Francoje sovražna narodnostnega principa ne morejo priznati, sicer bi morali vrniti Alzacije in Lotaringije prepustiti Nemcem. Angleška ima daje podobno kot bivša Avstrija nezangleškim narodom v obliju svojega imperija toliko svobode, kolikor ji od časa do časa koristi. Ker se Angleži sami boje razpada svojega cesarstva, ne morejo odkritosrčno podpirati razvoja narodnostnih držav na evropskem kontinentu." O tem je bil Supnik vedno prepričan. In tudi grdi Jimanščini so ji Nemci s Co tako strašno - nemudno verjeli in s tem nas uboge Slovence pahnili v tako grozno nesrečo!

Ustanova društva „Kamnik" v Komendah. - 4. jan. je vprizorilo gledališki odsek društva „Kamnik" v društvenem domu v Komendah burko „Vilikra repatica". Vstopnine je došlo 1153 K, od katere je pripadla ena četrtina - 308 K - našemu društvu za društveni dom.

Zahtet očiščenja pokopališč. - 18. jan. je prinesel „Novi Čas": „Na levega brega Save so nekateri slovenski občini odrezali pokopališče v Litiji, občina Kamnik pri Litiji. Slovenci so pokopavali vse na „grebenih" Kamnik in so slonili tudi vsi Celjani. Očiščenje je bilo na ta način 13 grobov." V hrvatskem Času je to na hrvaškem še odkrito slutiti!

Nemčija proevropskih boljševizmu na Ruskem. - 11. jan. je prinesel „Novi Čas": „Višji načelnik generalnega štaba nemške vzhodne armade general Hoffmann, ki je z boljševiki sklenil brest-litovski mir je imel pogovor s sotrudnikom ruskega lista „Jul", ki izhaja v Berlinu. Na pripombo, da mora glavno krivdo za boljševiško diktaturo na Ruskem Nemčija in posebej general

Hoffmann sam, je pekel: „Mi smo vse postrgali, da bi olemoga-
lizirali ruske armade. Zadnje sredstvo nam je bil tudi zadnji
plin: Ljenin. Sporazumeli smo Ljenina in njegove tovariše v Švi-
carski z denarjem, ker mojo o nesmrtnem, da naj popolnoma
razkrojijo ruske armade. To se jim je tudi posrečilo. Kmalu
smo sklenili z njimi brest-litovski mir. Sedaj bili smo prepričani
da bodo boljševiki v 2-3 tednih odpravljeni. Verjeli mi, najsi
sta Ljenin in Trocki storila nemškemu generalnemu Štabu neizmerne
usluge, vendar bi ne bila nikdar dovolila naše pomoči, ako
bi bili vedeli, kakšno nezmagljivo zlo bo njuno delo za Slo-
vništvo." Hoffmann se zadaj vmema za medmarodni položaj pravi
boljševikom, ki da tvorijo za Evropo resno nevarnost."

Ustrelil se je. - 16. jan., v Frankfurtu na O. je prišel
France Vidmar, krojač v Sp. Šiški, l. št. 416, 46 let star,
oženjen, oče 6 otrok, domač iz gorenje Pohorske vasi,
je zagrabil samokres in se je ustrelil. Zadel se je na levo
stran nazaj nad srcem. Krogla mu je notri obtičala. Šel
je še iz sobe na vrt, kjer je obležal več v krvi. Žena, otroci
in pomočniki, ki so bili za njim, so ga prenesli na
postelio. Grozne besede je govoril do poslednji, da bode „enkrat",
da ne pusti duhovna blizu in podobno. Ker so domači stvar
pričakovali, je šupnik za drugega večera šele v četrtek opoldne.
Kasi je vedel, da ne pripusti ne duhovnika ne zdravnika
k sebi, je takoj ob 1. pop. bitel k njemu. A Enako! Pričakano
ga je sprejel in je bil na Šupnikovo prigovarjanje takoj pri-
pravljen se spovedati. Šupnik ga je spovedal in obredila sta
duhovno in telesno. Telo je obsedoval svoje grozno dejanje. Ker
se ni še imel za tako slabega, sta sv. obhajilo odložila na
drugo jutro, ozirama še bo slabši, na večer. Potem pa, ker do-
mačega zdravnika ni maral poklicati, je na Šupnikovo prošnjo
takoj poslal po vozniku. 6/4 pl. pop. se je že odpeljal v Ljubljano
v bolnišnico. Bil je silo slab. Kar piškalo je po njem. Deček se pred

vojsko ni bil vesel in nravno kaj vreden. Vojska pa - 4 leta je bil skoraj v ruskem ujetništvu - ga je popolnoma skvarila. In ker je tudi žena med vojsko doma slabo živela, je bilo domišljije njegov nad vse žalostno. Pisal je sicer velikr, in to tudi s čustvom, molil bi, v cerkev ni hodil! Otrokom svojim je sam očitval, da morajo k šolskem pristopiti, moliti doma ni pustil! Želodec mu je bil neizogiben. Na Silvestrov večer je sam odšel od svoje žene, da mu mora sv. obhajilo, iti klicat duhla, s katero je tisti čas veliko občeval, Romanovo Kristino [Christine Eberwalder, gl. Domžale hš. št. 43] in je, ko se je žena temu ustavljala, v sobi pred njo trikrat v strah ustrelil, grozeč ji, da jo bo takoj ustrelil, če ne gre takoj, nakar je vsa prestrašena res šla takoj! Pred njim je žena sama šušmika ob nekih prilikah zvarila, češ da zapove, da mora šušmika ustreliti! A resnično je bil nasram šušmiku vedno prijazen.

"Jugoslovanski klub je potem primoran zapustiti Beograd". - 14. jan. je pribil „Novi Čas": „Iz zanesljivega vira iz Beograda, da je odgovoril Pašić na zahteve muslimanov in klerikalcev glede avtonomije bosanjskih, da naj bi imele odslej vse meje, da o tem ne more biti govora. Na primer, ko Korošca, da je jugoslovanski klub potem primoran zapustiti Beograd, je Pašić odgovoril, da klerikalcem tega ne more in noče nikjer braniti!" Aha, „der Hund hat seine Schuldigkeit getan, er kann gehen!" Koroščev je konec kaj podobnega videl! Nemesis!

Narodne garde se res ustanavljajo v naši državi. - 15. jan. je pribil „Slovenec": „V Ljubljani v Janezu stoji pod orožjem oddelek 150 dobrovoljcev, ki skoje na nespokojnega državnega uslužbenca, v kterem slučaju je ustanovljena „Narodna straža", ki ima nalogo nadzirati svoje delovanje po vsi kraljevini. Po vseh krajih se ustanavljajo oddelki narodne garde. Glasom ukazna velikega „Srpske Riječi" je glavna naloga tej gardistov, „da zasledujejo pokret notranjih protidržavnih elementov in v slučaju potrebe s pomočjo državnih organov postopajo proti njim po zakonu". „Slovenec" pristavlja.

„Bi čuda, da sploh tuga naša slovenska v inozemstvu ne vpije nobenega nagleda, da v slovenski duši nihče ne vrjame, da tujci čakajo, kdaj se ta tvorba propusti in da Italija samo čaka, kdaj bi zamogla zasesti pokrajine, v katerih se pod pokroviteljstvom države utegne začeti med plemeni mešanskka vojska, ako bo slo tako dalje."

Letnina od cerkvenih sedežev. – 16. jan. je Šuligoj ojstroj in ob 10. uri prišnico omenil, da se gledè na silno draginjo vseh cerkvenih potrebščin letnina od cerkvenih sedežev letos zvišana na 4 K [prej 2 K] in prepis na 10 K [prej 4 K] bilžje ni temu nasvetoval. In tako se je dobilo letos letnine, ki se je isti dan pop. pobirala, 117 K, dočim se je lani dobilo čiste le 57 K.

Prošba cerkvenih sedežev. – 16. jan. pop. po litanijah se je v pomenkah javno v cerkvi, kot je to tukaj skozi vsa leta navada, vršila prošba cerkvenih sedežev. Letos je prišel na prošbo samo en možki sedež v 14. klopi v kapeli. Ampak ta je bil nevzjetno drag! Pegamjali so se sami: Mavrove strane, Orešin Miha, Fajec Karol in Adamič Jožip, vsi iz fg. Pomžal. Dobil ga je Mavrove strane, slamnik. tovarnar v fg. Pomžalah, hš. št. 4 za – 100 K, to je devetinosemdesetkrat krone!

Pregledovanje cerkvenih računov. – 16. jan. pop. po končanem pobiranju letnine od cerkvenih sedežev sta oba cerkvena ključarja Karol Florin in Janez Klabjan v Šuligoji pregledala vse cerkvene račune za l. 1910. Tudi sta podpisala cerkvene račune Šuligoj cerkve v Pomžalah za l. 1910, ki jih je potem drugi dan Šuligoj odposlal potom dekanijskega mrtvca v Kamniku škofijskemu ordinarijatu. Popise matrik [rojstne, mrliške, poročne] za l. 1910 je pa odposlal že 15. jan. dekanijskemu mrtvcu. Želeti je tudi gledè cerkvenega premoženja popolen red, ker Šuligoj to pregledovanje tudi iz prišnice omenja.

Odplačilo cerkvenega in nadrejenega dolga v l. 1914.

1. Lahna cerkev je vrnila Posojilnici dolga skl. 185 - K 14.000.-
2. Vincencijeva družba [bolnica] " " " " skl. 404 - 365.36
3. Herojna podpora " " " " skl. 374 - 4.183.64 [62]
4. Društveni dom " " " " skl. 347 - 4.867.-
5. " " " " Hranilnici kmečkih občin - 1.111.54

Skupaj - K 14.535.54

Nov milijon kron za katoliško navdušenje za narodno ujedinjenje.

15. jan. je prinesel „Novi Čas“: „Minister Ribičević je napovedal ustvaritev v proračun za Slovenijo za prihodnje leto visoki znesek za skladi in milijon kron, s katerim bodo plačani ljudje, ki imajo nalogo utrjevati našim ljudem v glavo narodno ujedinjenje. Ta denar je v prvi vrsti namenjen našim liberalnim čitalnicam in podobnim društvom za utrjevanje narodnega ujedinjenja.“

Na Primorskem je še avstrijska šola. - 15. jan. je prinesel „Slovenec“: „Na gimnaziji, realki in učiteljišču v Gorici je uveden „laični“ moralni nauk po laškem šolskem redu. V goriških mestnih ljudskih šolah, v katerih se predava v slovenščini, še sploh ni katehete.“

Velik strah pred Karadjordjevičem. - 16. jan. je prinesel „Slovenec“: „Slovenski Narod“ piše: Iz Gorice nam poročajo: Iz Karadjordjevske postaje v Primorju so dobili od vlade ukaz, da naj takoj aretirajo Karadjordjeviča Evena, čim bi se pojavil v Julijski Benečiji. Ta naredba je v zvezi z Karadjordjevičevo prošnjo, da bi mu vlada dovolila, da se stalno nastani v Primorju, katero prošnjo pa mu je vlada, kakor znano, odbila. Italijani smatrajo Karadjordjeviča za nevarnega balkanskega agenta in ni izključeno, da bi ga ne izgnali tudi iz Benetk, kjer se sedaj zdravi.“

Jugoslovanska framasonska loža. - 16. jan. je prinesel „Slovenec“: „Beograd, 14. jan. [dunajski] Srbijanski listi priobčujejo vest, da sta se hrvatska in slovenska framasonska loža združili s srbsko ložo v jugoslovansko framasonsko ložo.“

Srbi nas še potrajo od sebe. - 11. jan. piše „Novi Čas“: „V beograjski demokratski „Pravdi“ pravica M. P. Semarić Slovencem, da Srbi ne dajo „za sistem avstrijskih avtonomij“, ki ga zahtevajo Slovenci in za katerim skrivajo protidržavno politiko, kateri niti enega Jugoslovana. Ako Slovencem ni prav v centralistični državi, naj kar greste in si ustanovite lastno državico, pri čemer jim bodo Srbi radi pomagali. Lepo, kaj ne? In tem lepše, če pomislimo, kako nam je vsaka diplomacija pomagala uresničiti osvobojenje naših bratov na Hrvaškem in ob Jadranu. Hvaležni, ko so nam odsekali desno roko za Hrvaškem, ko so nam vzeli našo Postojno in Idrijo, naše Vipavsko in Goriško, naš Kras in naše morje, sedaj, ko so naše žrtve zmanjšali na 300.000 najboljših sinov - sedaj nas pode iz Jugoslavije in se nam pomilujejo, da naj si ustanovimo lastno državico! Lahko bodem, ki so zaslepljeni vsem svojim težnjam.“

Svetovna gospodarska kriza. - 13. januvarja je pisal „Slovenec“: „Svet je od svetovnega gospodarstva bolan izvzemši še samo Rusijo in Avstrijo, se svetovna gospodarska kriza še ni ogorila. Sedaj je pa še postalo očitno, da odpravo dol za delom v svojih ekonomskih temeljih razdejane Evrope kot aktivni faktor in svetovnega gospodarstva. Kriza se je razširila na vse strani, kakor valovi, ako vržeš kamen v vodo. Pokazalo se je, kako kem faktorna enota je svetovno gospodarstvo, ki ne more izhajati brez medsebojnega rednega bistvenega dela. Kajti v vzhodni in srednji Evropo so odpadli milijoni plačilo zmožnih odjemalcev za izdelke velikih prekmorskih produkcijskih krajev. Tudi v zmagovitih državah, v Franciji in Italiji so morali omejiti kompas na najnižjo mero. Vse to pa je prišlo v trenutku, ko je začela ameriška industrija delati z ogromnim obsegom s 100 in 10.000 delavcev, ki so se vrnili iz vojske. Amerika je računala z neomejenimi potrebami izstradane Evrope. Račun je bil slab, ker niso upoštevali razmerje med povpraševanjem, ker niso hoteli dovoliti kredite, ker so izjavili, da

zlasti niso interesirani na Koroški, kjer se nikjer ni našlo volje za novo, velikopotezno organizacijo svetovne trgovine. Imenovalci so mislili samo na sebe in so prezrli, da je svetovno gospodarstvo enota, ki jo ne sme trpeti nobeden del, ako noče trpeti celota. Kaka je zadaj prišlo do svetovne gospodarske krize, ki se nahajamo v njej danes. Ogromne množine blaga leže pretko morja in ni zanje odjemalca. Jambaš severne Amerike, velika južne Afrike in Avstralije, Žito Argentinije, čaj Cejlona in sto drugih pridelkov, vse to je danes mrtev kapital, ki obtiža novo produkcijo in je vzrok mnogi stiski. Ni čuda, da so cene vsem izdelkom tako silno padle. Ladje s 100.000 tonami leže danes neizrabljene v pristaniščih."

Na Štajerskem Slovenci zopet izgubili veliko Štajer. - 11. jan. je pisal „Novi Čas": „Danes se je objavil sklep razmejitvene komisije. Slovenci izvnova izgubimo velik del naših slovenskih goric. Avstrija odstopi Jugoslaviji velik del katastralne občine Veliki Dol, ki je protisrjena proti Ptuju. Ono na visoki griv „Jurtschegel" nad Šikmico in Kalško elektrarno ob Dravi pride v jugoslovanski pozst. Kako pa so člani jugoslovanske delegacije odstopili Avstriji lepe in obširne dele slovenskih goric, katastralne občine Vukovci [občina sv. Jurij ob Ščavnici], velik del občine Ščavnik in Klatina, del Bukovja občina in del občine St. Ilj v Slov. Goricah. Narodni in gospodarski oziri so pili žrtvovani vojaško-strategičnim."

Ponarejeni denar. - 13. jan. je dobila pošta v Ormožah, kakor drugod, nalog, da ne sme nobenega 10 dinarskega bankovca več sprejeti, ker da jih je nad 80% ponarejenih. V nobeni prodajalni, gostilni jih ta dan še niso več sprejeli, kar je kmalu povzročilo „sprevračanje njesilo. Vsi 1000 dinarskih bankovcev je veljko ponarejenih.

Kulturni boj v naših šolah se je še pričel. - 14. jan. je pisal „Novi Čas": „Višji šolski svet v Ljubljani je na predlogu Prosvetnega odseka izdal te dni dve okrožnici, ki organizujeta kulturni boj bej za šolo. V okrožnicah navaja višji šolski svet vsem šolam

da morajo gojiti med šolarji solidarno idejo. V ta namen morajo šole, kjer so telovadnice, opozarjati solidarno na razpoložljivo telovadno orodje in telovadnice, naročnike pa morajo šole opozarjati solidarnih telovadnic, če jih nimajo same. Kadar mi pridkadem čas za telovadbo, morajo učitelji njemcem razlagati pomen solidarnega." Vlada torej samo naročuje s tem boj naši krasno se razvijajoči katoliški orlovski organizaciji! Boj je solidarno pri nas slovenski avantgarda svobodomiselstva, brezverstva, razpuščenosti do jeze, vere, Cerkve, duhovščine!

Srbohrvaščina naš državni jezik. - 25. jan. je prinesel „Slovenec": „Nižja pravosodništva za mlk in begunstvo v Ljubljani kr. Okrajnemu je v „Učiteljskem tovarišu" dodelil naš državni jezik s sledečim klasičnim stavkom: „Izpolnimi tečaji za srbohrvaščino, namenjeni prepovsem mladinskim, ki se morajo seznaniti z državnim jezikom."

Šušmil pripomogel do enkratne predpore vojnim udovam. - 15. dec. 1920 je odšel skoz vsem Šušmiu mladem v Sloveniji, tudi Šušmilu v Ivanščakah dopis pravosodništva za socijalno skrb, invalidski oddelek, da naj naznani najpotrebnejše vojne udove, sirote in invalide, da bodo prejeli, ker jim je bila začasno s 1. nov. 1920 ustavljena vsaka podpora, za prvo silo enkratno podporo. Takoj pri prvi pošti je Šušmil zjutraj in ob 10. ta dopis na pisarni pokazal in rekel, da naj takoj tudi vsi, kateri ta dopis omenja, njemu pridejo prejmje, da jih on s toplim priporočilom pošlje na pristojno mesto. Tako se je tudi zgodilo. 16. jan. pa je odšel sledeči dopis: „Županstvu mladu v Ivanščakah. Invalidski odsek je naklonil enkratno podporo za: udove Marije Pavlin, Stob 60 - 750 K, Frančiško Zifrer, vg. Ivanščak 65 - 750 K, Frančiško Juran 750 K, Ljudmilo Landstätter 750 K, Marijo Kleinlercher, Stob 58 - 300 K, Marijo Stumpelj, Kindra 45 - 600 K, Sofijo Kovačič 300 K, Ivano Klinjane - 150 K, Marijo Gutlin Pt. Pavel - 750 K, Ivano Premelj, Dragomelj - 750 K, katere vse sta tudi njemu prinesli prošnje, invalidu Ignaciju Stumpfu, Stob 11 - 600 K, Antona Ogrinik - 300 K in Janeza Pirc za sirote Šolta in Karla Sojska - 300 K, skupaj 6650 K." Za denar je Šušmil

17. jan. je poštni poslušnici prišel in ga je tekoči drugo jutro že 10. maji med imenovane razdelil. Drugi Šušmili pa, tudi sosedi Samžal, o omenjenem dopisu ljudem niti omenili niso in zato sveda tudi nič dobili niso!

„Vstajenja Avstrije nočemo dovoliti niti Gospodu Jogu!" - 31. jan. je prišel „Novi Čas": „Jugoslovanski Pijemonti" piše o Hrvatih, da so „premenljivi katoliški narod", Radičevi poslanci da so govedo, Radića, Korošca, Lorgnja in njihovim pristašem obita, da se bo sedaj postopalo z njimi kakor s premaganimi Avstrijanci. „Vstajenja Avstrije - pravi ta dični beograjski list - nočemo dovoliti niti Gospodu Jogu, kamor-li narahlanemu Hrvatu Protiću."

P. Jelkrajski o „starinih". - 7. jan. je prinesla Jelkrajskova „Edinost" [Trst] : „Kako je bilo Balkanu in je še doma pri nas, da so še do danes celo med izobraženci ločevani „starini" in „mladini", to je za Avstrijo, da bi šla Jugoslavija naprej, in pa za Jugoslavijo. Starini so naj" večja sramota za slovenski narod." In to si je upal ta človek zapisati 7. jan. 1919!

Razmere na jugu naše države. - 1. febr. je prinesel „Novi Čas": „Hrvati" prinašajo po skoljanskem muslimanskem glasilu „Kali" dopis iz Siljana, o katerem se vrcali vsa nepotvorjena pristnost beograjske balkanske politike. Dopis pripoveduje, kako naši državni organi in orožniki mučijo in nabijajo pošteno prebivalstvo pod pretvezo, da pre„ganjajo roparje. V resnici pa so roparji sami po svojih skrivališčih, računo za njihove sledilstva pa morajo plačevati nedolžni ljudje, ki državnim organom niso po volji. Dopis natančno navaja imena in kraje, kjer so državni organi postreljali mnogo moških oseb, drugim polomili roke in bili s puškinimi kopiti. Ne prizanašajo niti ženskam, ki jih bijejo in onečaščajo. Pri tem navadno tudi plenijo. Kako pride potem na oblasti obračanje po izginolih osebah, pa odgovore, da so se ti skrili v šume, kjer da živo roparsko življenje. A odkriti grobovi pripovedujejo vse strašno resnico."

Parlamentarno življenje v Jelgradu. – 1. febr. je priobčil „Novi Čas“: „Dr Lucchi, ki je kot poročevalec „Corriere della Sera“ v prilikah stvaritve Konstituante prišel v Jelgrad, opisuje svetu v svojem listu svoje utise o naših političnih razmerah. Med drugim pravi: „Ondan je ta parlamentarizem, kjer politične stranke ne le upravljajo banke, ampak prejemajo celo ministrstva v svoje fevdalne last. Vsa politika se tu vrši med štirimi stenami, politika kotov, noš in zakotnih vrat. Razprave se začnejo v parlamentarnih klubih, nadaljujejo po hodnikih in širijo nato po ministrstvih, uredništvih, po vežnih kavarnah, kjer se zbirajo uradniki in časnikarji in po mnogih, kamor odhajajo komitaši, Crna roka in -Špijoni.“ – Iz tega opisa se vidi, kako celo je v naši politiki prevladal Jelgrad, ki ga veliki dragodeli iz l. 1918 ni mogli dvigniti in izpremeniti.“

Vincencijeva konferenca v Ljubljani v l. 1920. – je imela sprejemkov K 4401·57, izdatkov K 4847·85, prestanka K 3·72. Posojila za hišo se je vrnilo K 368·36, tako da je ostalo dolga še 3000 K. Obresti se je plačalo K 160·56. Med letom revizor se je v Šiviljih in denarju razdelilo K 4355·– Jemljiškega davka se je plačalo K 13·93. Revši so za veliko nedeljo dobili vsak po 1 kg čiste masti à 48 K v vrednosti 11·45 K, za Jezusovo nedeljo vsak po 4 kg fine moke 0 à 16 K v vrednosti 11·25 K in za Jožefovo, sopet vsak po 4 kg fine moke 0 à K 16·50 v vrednosti 11·54 K. Darovali so: Župnik Franc Jernik 1000 K, mlinar Valentin Eman 700 K [v moki], trgovec Krizant Landstätter 400 K, trgovec Jakob Eberwalder 500 K, graničnica in prejemnica v Ljubljani 100 K, Marica Eman 100 K, Pavcer Ana [Šepetjavas 10] 100 K, trgovka Marija Jenica [Ig. Ljubljana 100] 100 K, Rozalija Cesar [Ig. Ljubljana, 30] 60 K, Valentina Kuralt [Ig. Ljubljana 1] 40 K, Rozalija Kime [Šepetjavas 41] 40 K, Jernik Marija in Eiman Marija à 30 K, 14 oseb skupno 114 K, skupno troji 17 dobrotnikov. Franc Matko je plačal od stanovanja 180 K, gotovine od prej je bilo K 7·57. Predsednik ji je bil Župnik.

Strojna razdruga v Ljubljani v letu 1920 – je imela izkupiček K 37.163·97, izdatkov K 37.146·75, prometa K 74.510·75. Lastnik stroja je znašal K 16.316·80. Odpisal se je ves še ostali dolg od premičnega inventarja K 117·61, od nepremičnega inventarja K 3863·17, plačal se je ves dolg pri hranilnici K 4183·64, nabavil se je denar za delišče K 330 in za rezervni zaklad K 464·44 in je bilo še čistega dobička K 74·74. Koncem znanstega upravnega leta torej razdruga ni imela niti vinarja dolga, ampak 800 K nabavnega denarja, razven za še strojno zgradbo in vse stroje, kar reprezentira danes nad 100.000 K vrednosti. Občni zbor se je vršil 6. febr. [Klic. ods. pon. 4. sept. 1921]

Izplačilo je danes vreden denar tujih držav. – 4. febr. je prinesel „Slovenec": „Vreden je našega jugoslovanskega denarja ameriški dolar 137 K, avstrijska krona 1·4 v, ruski carski rubelj 65 vin, nemška marka 1·40, romunski lej K 1·05, italijanska lira K 5·15, bolgarski lev K 1·65, češkoslovaška krona K 1·75.

Rekrutne spiske imajo sestavljati občinski uradi sami. – 5. febr. je došel županstvu dopis okrajn. glavarstva Kamnik, v katerem pravi: „Priporočamo, da morajo po novi odredbi rekrutne spiske od 1. jan. 1921 dalje občinski uradi sami sestavljati." Lahko se praktično pripravlja – ločitev cerkve od države!

Višji šolski svet v Ljubljani razpuščen. – 5. febr. je prinesel „Slovenec": „Minister prosvete Pribičević je nekaznim potom izdal novo naredbo o organizaciji šolske uprave v Sloveniji in razpustil dosedanji višji šolski svet. Razrešil je predsednika višjega šolskega sveta in imenoval za novega predsednika dr. Stanka Jevtka. Ali sme res v naši državi en minister s svojimi absolutističnimi akti izsiljati izpostav, kakor in kadar ga je volja."

Akademija Celeo in Celic v Ljubljani. – 6. febr., na pustno nedeljo, prof. dr. J. S. so priredili ljubljanski Celi in Celice v Mestnem domu akademijo. Za prireditev se je prvič vršila pri programih misel, ki so bile razpostavljene po celi

dvoranu. Dvorana je bila z venci in slovenskimi napravicami okrašena. Sprejem na prostem godba je bil postavljen klavir, ki ga je prosadil organist Jakob Flis. Zvpri domačalska godba je po daljšem preselstku vsled vetra nadaljevala, seveda za plačilo 1500 K in 150 K posebej za pijanista Emanuel-a, ki je proste vaje Čehar in Čehinje spremljal na klavirju. Spočilo se je na pretent in ime gostilničarja Ant. Müllerja ml., kar je tu iz posebne naklonjenosti rad storil, vino pa se je kupilo od Antona Müllerja st. Čokolade so se klobase, vsakovrstni pečenke, pečenci, solnički, sklede kruha, testa, klobuk, krofi i. dr., za kar so vnete Čehinje po gišah kot dar nabrale premnogo jajc, moke, denarja. Prav prostod, kamor so še prišli, so kaj dobile, celo pri najbolj nasprotnih nadinah. Pri telovadbi so nastopili na celu Čehi [7], Čehinje [16], naraščaj [5], gojenke [14], obrtni naraščaj [14] Čehe je vodil načelnik Franc Kančan, Čehinje načelnica Antonija Kančan, naraščaj Milan Krevat, obrtni naraščaj Ludvik Šerin, gojenke Mela Krevat. Skupno - jih je nastopilo 67. Proizvajali so: Čehi simbolično vaje „Mi smo Čehi", Čehinje simbolično vaje naših „Svignite Čehi", proste članske vaje za l. 1911, vaje z nastavicami, robci, šerpami, in najmanjše gojenke rajalno vajo, obrtni naraščaj pa 5 skupin. Krasna celotna skupina je zaključila prvi del, ki je trajal is 1½ ure. Sledila je prosta zabava. Društveni pevski zbor je zapel 4 zbore [Potrkam ples, Kadar mladо lito, Naše gore, Medvedov krasaj v planinski raj, Na planine, Na straži, Medvedov Posdravljam te gorenjska stran, Planinarica, v petje zaglasimo], proizvajalo se je več krajših šaljivih prizorov [Pri brivcu, Šustarji], šaljiva pošta je bila ves čas na delu, amerikanski zapor je v najkrajšem času prinesel blagajni do 1000 K, ljudem pa veliko smeha in najboljše zabave, licitacija klobuka in testa je prinesla 700 K, tudi godba je pridno igrala. Zupnik je v kratkem nagovoru izrekel v imenu Čehov in Čehinj najprisrčnejše zahvalo godbi, pijanistu Emanuelu, vsem navzočim. Do polnoči trajno je Zupnik zaključil prosto zabavo, nakar je odšla godba in vsi še ostali gosti. Do 1/2 1. je odšel Zupnik kot zadnji iz društvenega doma. Kurenda ali več ni bilo prav nobenega, dasi je bilo navzočih tudi več šolskih. Udeležba je bila

navelic vstopnini 8 K ogromna. Vstopnine se je vsled množjih preplačil dobilo K 1964·40. Za pijače, vino, kruhek, slastic vedro (liter vina od krčmarja Kupljen po 14 K se je prodajal po 18 K) se je izkupilo K 4694·80, za klobase, salame, kruh, piškote, razglednice, reparne karte, kar vse so bolnice skoi vas čas nemudoma prodajale, in licitacijo pa se je dobilo K 740·15 in za čaj K 675·- Vsi dohodki so skupno znesli uprav ogromno, neverjetno visoko svoto - K 15.365·60! Vseh stroškov skupaj je bilo K 8.720·49. Ristuga je torej ostalo K 7144·11. Od tega se je dalo K 1144·11 na poplačilo precej dolga pri posojilnici na Ptuju, 1500 K pa se je naložilo kot ljudsko posojilo za bolnice in 1500 K za bolnice!

Za ustanovitev domovinske države. - 7. febr. je priobčil „Narodni": „V Avstriji snujejo novo veliko nepolitično organizacijo pod naslovom „Reichsbund der Oesterreicher". Njen namen vodi - kakor naglaša v dunajskem listu „Das Neue Reich" oklic, ki ga je podpisal predsednik avstrijskega katoliškega delavskega društva grof Pessenier-Thirmont - ustvaritev prijateljstva med staroavstrijskimi narodi in za ustanovitev nove domovinske države pod cesarsko vladarsko oblikio."

Primorsko od Lahov anektirano. - 6. febr. je bila vsa naša slovenska primorska zemlja slovesno anektirana od Lahov. Le na Reki je bila slovesna anekcija še odložena, ker nameravajo tiščati Reko v slovenski pasmi italijanski dostojanstveniki in Rima, tudi kralj.

Avtonomija Slovenije odpravljena. - 10. febr. je priobčil „Narodni": „Jugoslovanska vlada, v kateri sedi 13 Srbov, 1 Slovenec in 1 Hrvat, je izdala „prehodno naredbo" s katero predpisuje, kako naj bo urejena država, dokler se popolnoma ne uveljavi nova ustava. Najvažnejše določbe so sledeče: Na vse državne se razširijo pravni in sodni zakoni bivše Kraljevine Srbije v državnem svetu, v proračunu, v centralni državni upravi, v ministrski odgovornosti - vse to z izpremembami, ki jih določita skupnovlada in ustavni odbor. Potem določa naredba: Za tri leta se ostanejo dosedanje pokrajinske uprave vedili jih bodo kraljevi namestniki z dodeljenimi referenti in šefi.

Upam bodo izpričevali pod neposrednim nadzorstvom ministra za notranje zadeve, ki mora biti pa odsednjih slušnjah vedno Slovenec. Kamestniki se bodo postavljali na predlog notranjega ministra in bodo veljali za mrtvike. - V imenu slovenskega ljudstva ulagamo vzter protest proti tej nevarščani nasilnosti. Suverenost Konstituante je kršena. Volja ljudstva je pogažena. Naša pokrajinska avtonomija je s tem naredbo odpravljena. Svamajsta nas bije! Slovensko ljudstvo, brani se!"

Samo v Pragi v 14 dneh 100.000 ljudi izstopilo iz kat. cerkve. - 10. febr. je priobčil „Novi Čas": „Praški „Lid" poroča: Geslo „Proč od Rima!" se razširja skoro iz vseh češkili listov. Socijalistični listi pišejo, da so vsi njih pristaši sklenili izstopiti iz katoliške cerkve. Komunistični „Rudé právo" piše, da more ostati v katoliški cerkvi edinole kdinovec, pristaš ljudske stranke. Iz poročilih socijalističnih listov je razvidno, da vsled ljudskega štetja započeta akcija za izstop iz katoliške cerkve še velik obseg. Kakor poroča „Rudé právo" je samo v Pragi zadnjih 14 dni izstopilo iz katoliške cerkve približno 100.000 ljudi!"

Ljubljanska cerkev sv. Jožefa rekvirirana za tiskarno. - 11. febr. je priobčil „Novi Čas": „Okrožnjski urad je zasegel cerkev sv. Jožefa v Ljubljani. V cerkvi se naseli tiskarna inšpektorata državnih železnic, ki je bila doslej v telovadnici liceja. Telovadnico odkažejo gojencem liceja." Ja bodo katoliške mogle telovaditi, zato se je morala rekvirirati - cerkev!

Domovina, Jugoslavija in drugi katoliški listi v Avstriji. - Leta 1921 bodi v Avstrije pod skupnim naslovom na župni urad: „Domovina" ki stane 30 K v 90 izvodih, mnogo za -50 izvodov, na posamezne naslove, „Jugoslavija" ki stane 10 K v 50 izvodih, „Cerkev", ki stane 20 K v 15 izvodih, „Angelček" ki stane 10 K v 50 izvodih, „Zaupnik" ki stane 5 K, v 75 izvodih, „Glasnik marijanskih src" ki stane 5 K, v 55 izvodih na naslov Marija Šmon v Avstrijanem Domu. „Slovenec" ki stane 20 K mesečno prilaga na posamezne v 50 izvodih in „Novi Čas" ki stane 15 K mesečno, v 15 izvodih. Koroški listi pa prilagajo: „Jugoslavija" v 50 izvodih „Slovenski Narod" v 30 izvodih, „Domovina" v 10 izvodih in „Koroški" v 3 izvodih.

Jelgrajska vlada vodi propagando za pravoslavje. – 11. febr. je pribeil „Novi Čas": „Češkoslovaška vlada je po svojem beligrajskem poslaniku Kalini mnogo zaprosila beligrajsko vlado, naj pošlje na Češko kakega pravoslavnega višjega duhovnika, ki naj bi organiziral tam češko pravoslavno cerkev. V to svrho je Kalina imel daljši pogovor s pravoslavnim srbskim patriarhom Dimitrijem. Srbski arhijerej Dositej jema državne stroške potoval po Češkem, da med katoličani širi razpadniško gibanje. Sedaj hoče naša vlada slovenski iz Češke 10 bogoslovcev, ki naj se v Srbiji vzgoje za pravoslavne duhovnike ter potem grejo na Češko. In to vse na stroške naše države, naših katoliških davkoplačevalcev. Svobodomiselstvo hoče katoličane naše države pritisniti s velikosrbskim centralizmom in s pravoslavno propagando." – 13. febr. je pribil „Slovenec": „V Jelgrad je prišla deputacija iz Subkarpatske Rusije [Rdeča Rusija], ki je izročila arhijerejskemu taboru in vladi prošnjo, naj se subkarpatskim Rusom dovoli, da si iz svoje srede izvolijo arhijerja pravoslavne vere. Zato bo prebivalstvo tega ozemlja, ki šteje okoli 750.000 duš, prestopilo del srbske patriarhije in bo zastopano telo v pravoslavni cerkvi. Na omitanem je prišli že l. 1046, sedaj hoče na ta način vstopiti v pravoslavno vero." Zato postaja srbska pravoslavna cerkev pobiralnica „narodno-cerkvenega" narkolnega gibanja, kojega vodilno geslo je boj zoper katoliško cerkev! Čimdalje lepše!

Obrnuli na Češkem odpravljen. – 11. febr. je pribil „Novi Čas": „Načrt češkoslovaške vlade obsega določbe, da se verouk odpravi iz šole. Sicer bo nedovsen predmet se ne bo več učil v šoli. Vsakor hoče svoje otroke vzgajati verske, naj dobi duhovnika domov. Zasebne šole z verskim značajem so sploh prepovedane."

Koroški Slovenec najboljši naš mož v Avstraliji umrl. – 11. febr. v soboto zvečer ob ½11. je v duševni bolnici v Ljubljani po svaljnem bolehanju v 64. letu svoje starosti umrl bivši državni poslanec in profesor v Št. Jakobu v Rožu, g. Št. 41 Slovenec Korošec, ki je bil skozi več let „desna roka" pokojnika in njegov najboljši prijatelj. Bil je pravnik, urednik in

23 let tajnik tukajšnje hranilnice in posojilnice, 18 let blagajnik tukajšnjega kat. izobraž. in podp. društva, član krajnega šolskega sveta. Skozi vsa leta vojske je kot občinski svetovalec vodil krajevno občinsko administracijo in ljudem delal prošnje za vojaške podpore s čimer je ljudem silno veliko koristil. V izredno vnemo je sodeloval pri vsem zadružnem, gospodarskem, kulturnem in političnem delu v kraju in to popolnoma nesebično, brezplačno. Kasi brez vsakih pravih šol se je vender s lastno pridnostjo dvignil do izredne inteligence. Bil je tudi odbornik obrtno-prosvetnega zaveda v Ljubljani. Njegov sin Hrane je načelnik Celje, hči Antonija pa načelnica Celje v Domžalah. Bil je globoko ver. Vera mu je bila vedna vodnica v vsem njegovem življenju in delovanju. Njegovo družinsko življenje je bilo vzorno. V zakon in 3 hčere je prav lepo vzgojil. Vsak ga je poznal, ga je spoštoval. Pred 3 tedni so navidezno popolnoma zdravega stražnji gnoj napadli vsled kali in pomanjkanje zdravil. Zadnji isti dan, 15. jan. ga je Gospod z vsem previdel. Kaplic vsej zdravniški pomoči mu ni hotelo biti pozno, 14 dni ni zdržal. Čez. 4. febr. so ga prepeljali v domačo vdnico, kjer je 11. febr. umrl čisto nenadoma za mrtvoudom. Zagreb njegov 15. febr. dop. do 16. je bil izredno veličasten. Udeležila se ga je vsa šolska mladina pod vodstvom učiteljstva, 34 čolnov v krogih [iz Kamnika, Komende, Kopnca in domači] kat. izobraž. in podp. društvo z zastavo, odbor hranilnice in posojilnice z venci ["hran in posojilnica - vojnim tajnikom"] ki je stal K 8495·00, gasilsko društvo, krajni šolski svet, občinski odbor, zastopniki sodišč in oblasti in daleč, tako da je bila cerkev natlačeno polna. Pokopal ga je Gospod ob asistenci 4 graboljskih kaplanov: J. Pečarja in domačina Fr. Kmavca. Ob odprtem grobu ga je Gospod slavil kot moža "prostovoljnega, nesebičnega dela za občni blagor, neumornega čuta svoje naloge, nestrašenega in neomajnega v svojem globokem verskem prepričanju. Vse se je zdelo, ko mu je zaklical: „Pravaragi nepozabni mi prijatelj! Cisočera hvala za vse tvoje prelepo delo! Vsemogočni Ti bodi za vse to vsili vsih plačnik! Mir tvojemu rahli zemlji!" Društveni

pevci so nam pod vodstvom organista Jak. Flisa zapeli Zdravstvico pred hišo in na kolodvoru.

Zakaj pa nocoj danes še kdo hodi škof dr. Jeglič v Beograd. - 13. febr. je prinesel „Slovenec": „Danes so prišli v Beograd nadškof zagrebški dr. Janez, škof ljubljanski dr. Jeglič in ajdovski škof dr. Ahačič, da protestirajo pri vladi proti preganjanju katoliške cerkve v državi. Da protest sporoče v zadevnici tudi regentu."

Jugoslavija francoska. - 16. febr. je prinesel „Novi Čas": „Zagrebški „Jutranji list" piše pod naslovom „Velika loža" vest mesečnega odseka naše vlade, da je prometni minister dovolil Elanom Velike lože prostozidarjev v Jugoslaviji na železnicah polovične cene, kadar potujejo v društvenih zadevah. Velika loža je znala tekoj po prevratu pa tudi nekaj zadnjih dve in petdeset let najti pota, da dobi čim izdatnejši delež na oblasti v vseh pokrajinskih oblastih kakor tudi v centralni vladi v Beogradu je znala priniti na vodilna mesta svoje ljudi. Posebno finančno ministrstvo se je previdelo s pravi iz lož. Od prevrata do danes so naše finance v rokah Elanov Velike lože, ki ni nikomur odgovorna. Velika loža pa je v tem pisala do velikega vpliva tudi v prometnem ministrstvu ..!"

Novi državni predsednik za Slovenijo. - 17. febr. je prinesel „Slovenec": „14. febr. je bil na ministrski seji imenovan za drž. predsednika za Slovenijo načelnik v notranjem ministrstvu Viktor Baltič. Imenovanje, za katero so se že skozi 3 mesece ekspominali demokratje in samostojni s vsemi silami, se je šele sedaj izvršilo, ko so se tudi radikalci odločili kamovati Slovenijo, ker njeni poslanci močijo v vladni Šašica. Radikalci so videvali, da ponemi imenovanje predsednika, ki je v Sloveniji nepriznan, a v Beogradu priznan samo po slabih lastnostih, šaliter za ves slovenski narod, a končno so se vdali iz maščevalnih namenov. Baltičeva doba v Sloveniji bo doba denuncijacij, preganjanj, zaporov, konfiskacij, nesvobode in reakcionarstva."

V Ljubljani se ustanavljajo „narodne cerkve". - 19. febr., v soboto zvečer je v „Mestnem domu" ljubljanskem liberalcem govoril

hrvaški odposlanec bivši ljubljanski župan Josip Vilhelmič, ki se je po odhodu cesarja odselil v novi hrvatski „narodni centri". Jaje je imel do 6000 pristašecev. Prišlo je do velikih demonstracij. Zavednost katoliškega ljudstva je zopetnim nastopilo proti temu nesrečnemu dogodku. Liberalci si niso vedeli drugače pomagati, kakor da so njihovi agitatorji s brizgalnami pitali vodo v mrežice in jo tako razpodili.

Dr. Jenč mirna vest s svojo „malo entento". – 15. febr. je prinesel „Slovenec": „Dunajski korespondenčni urad poroča: Pertinax piše v listu „Echo de Paris", da se je izjalovil načrt romunskega ministra dr. Jenča glede sporazuma s Poljsko in Romunijo. Poljska z Romunijo tvori eno skupino, drugo skupino pa Češkoslovaška z Jugoslavijo."

Ime „Jugoslavija" žalitev za Srbe. – 20. febr. je prinesel „Slovenec": „Po specijalni razpravi o prvem odstavku ustave o ustavnem odboru je bilo najvažnejše vprašanje, kako naj se naša država imenuje. V imenu vlade je minister Trifković na predlog jugoslovanskega kluba odgovoril, da vlada na noben način ne more pogledati s tem, da se država imenuje Jugoslavija, ker bi to bila žalitev za srbski del naroda in je izjavil, da smatra to vprašanje za vprašanje zaupanja." Pri glasovanju so za vlado glasovale vladne stranke, proti je bilo le 16 glasov opozicije. (Ostane torej ime SHS.

Novi trajnik dravniškega tiskovnega urada. – 20. febr. je bila „Uradna tiskovna pisarna v Ljubljani v svoji odborovi seji na predlog predsednika dr. Jerneja na mesto + trajnika Franca Kreičiča izvolila za svojega novega odbornika in trajnika njegovega sina Franca Kreičiča, brez ljubljanskega in vrlega sina svojega dobrega očeta. Ogromno breme pa je v tej dneh leglo na rame Ljubljanec. Treba je bilo izračunati vse obresti 17½ tisočih državnih bonjičic za l. 1919 in jih pripisati kapitalu, prav tako razključiti vsa pismila in tiskovne račune in sestaviti spiske in državni obveznic [60 strani so obsegali ti spiski] in spiske pisem, ki so obsegali 11 strani. Vse je dvoje leta izvršil trajnik a

ga je Litos razdružila federum in smt. Skori 15 dni je delal župnik sam vsak večer do polnoči, ker dan je imel drugega opravila polno. Pomagati mu ga pri tem delu nihče ni mogel. 15. febr. je imel še vse to veliko delo izgotovljeno. Ta dan je še napravil letni ra. bilanch in ga poslal farovškemu uradu v natisk.*) „Pardelnik" ital vodi župnik vsa leta.

Hranilnica in posojilnica v Komendah v letu 1910. - Hranilnični imetnikov je imela K 1,166.075·01, izdatkov K 1,116.183·48, prometa torej K 4,469.258·49. Hranilnični vlog je prejela K 545.946·15 in izplačala K 138.501·95. Posojil je bilo dano K 771.518·-, vrnjenih K 138.340·16. V tekočem računu s Slani je izdala K 875.000·-, prejela K 655.674·60. Vsi hranilnični vlog je imela še K 904.481·73, posojil K 346.014·44 in v tekočem računu s Slani K 368.787·14. Pri posoji je imela denarja K 85·50, pri Centrali pa K 86.485·-. Hotel je tekom leta mnenja dati ves svoj rezervni zaklad za gasacijo farovške centrale v znesku 3.700 K, te svote ni od Stelca od rezervnega zaklada, marveč je ta ostal cel, to svoto pa je med izdatki odkljižila kot „prihodni" s namenom, da bo leto za letom v posojilo te postopanje poravnala del čistega zaslužka letnega dobička. In tako je še od letošnjega dobička, ki je znašal K 587·74, v to poravnala 3.700 K, kar se je iskazalo v računu izgube kot „povrnjeni prihodni", zato pa je čistega dobička ostalo K 1.171·74. Rezervni zaklad je znašal K 14.353·01. Izvrstem uspehu! Občni zbor se je vršil 6. marcija.

Ljudska šola v Komendah - se je vršila od 14. jan. do 10. febr. po učiteljstvu v 6 komisijah, vsled česar v tej dneh ni bilo šolskega pouka. Inšpicirali so: štab [pri gospodu Fr. Levarju] nadučitelj Josip Zdolšek, Jog. Komenda od št. 1-75 [pri Josipu Avbarjevi] učiteljica Gizela Kavčar, od št. 76-150 [v občinski pisarni] učitelj Stanovec, Gp. Komenda [v občinski pisarni] učiteljica Jinka Jole, Gmda [pri Franc Kalanu] učiteljica Liberšec, Repaljevas [pri Supanu] učitelj Jeretina. Izgovorilo se je, ker je zadnje čase mnogo ljudi odšlo v Ameriko, bogomeno pa sedaj ital v Kranj ni več.

*) Bilo je silno važno, da je bilo to veliko in težko delo, ki se je druga leta skoro notri do konca marcija, prav hitro letos izvršeno, da je ljudstvo videlo, da tudi po smrti tajnika Hočevarja posojilniško delo v polnem redu funkcijonira, in upravitelj se je, kar bi mislil skoraj ne bil mogel prepričevati, da nikdar hranilna vloga ni bila in stranka ali upravnistvo v tej stvari odpovedana ali odsvojena! Lep zgled zanamcem!

	Skupno število prebivalcev	Spol		Državljanstvo			Vera			Narodnost			
		moški	ženski	SHS	tuje	brez odločbe	r. kat.	pravoslavna	evangeljska	slovenski	nemški	hrvatski	srbski
v tujemlji konzulatih:	947	474	473	797	101	49	940	3	4	831	115	3	3
v francoskih konzulatih:	366	160	206	347	15	4	365	1		359	4	-	1
v Italiji	322	156	166	311	11	-	322			321	1	-	-
v Španiji	180	113	157	174	6	-	174	6		174	2	-	6
v Nemčiji	141	120	121	137	4	-	137		grško-kat. 4	137			4
Skupaj	1156	1033	1123	1966	137	53	1138	10	444	1040	119	3	14

Španska odstopila is Fare je bilo ob tem času, ker v delu po trovernah v raznih mestih: 45 [Bukarest 4, Beograd 7, Rimaj 4 i. dr.] in v Ameriki 345 [300 od prej in 45 sedaj odšlih ko vojski] Skupno število tujih konzulatov sedaj 1156 + 45 + 345 = 1586 ljudi.

Konzulati se izseljujejo v Ameriko. - V Ameriko so šli leta: 83. Urbanija Katarina, služkinja, konzulata, 44; - 84. Mlekuž Jakob, kmet, Straža, 16; - 85. Pavli Janez, kmet, Straža, 55; - 86. Flis Franc, kmet, konzulata, 34; - 87. Konšan Ciril in 88. Konšan Jerika, žena njegova, konzulata, 34; - 89. Mlakar Karol, kmet, Straža, 19; - 90. Pičar Kristina, služkinja, konzulata, 3; - 91. Hišen Rudolf, mesar, konzulata, 55.

Črnogorski kralj Nikita umrl. - 1. marca je v Antibesu umrl črnogorski kralj Nikita, ki je bil rojen 7. okt. 1841 in je vladal od l. 1860

Javno stramotenje katoliške cerkve v naši državi. - 3. marca je prišel „Slovenec": „Javno in odkrito se v demokratskem, vlasti vsakem svobodo gnusi proglašuje katoliški cerkvi, se proglaša za „hudodelo" in „nevaljalac", se katoliško cerkev imenuje „katoliško klato", se prosilja na odpad in prestop v pravoslavje, ne da bi državna oblast imela kaj proti temu. Ki več nobenega dvoma, da politika države SHS drži naravnost po proženi sprotkovi notranjepolitični državljanskega boja. Toda, dito se je s nastopom vlade Nikole Pašića, Cezar l. 1915 pač nikjer ni pričakoval in Cezar bi se bili takrat vsi patriotični elementi

obrali, zakaj bi bili to le slutili." Prepovedano shromaždenje.

1000 K prepuščenega darú za Semeniše. – Ljubljanska škofija je "ob dar sv. Cirila Jeruzalemskega XV." prejela 1[20.000 K. Tudi iz Semeniš je došlo darú potem šumnega mnenja prevsih vo mnogih prošnjah. V. febr. je došel sledeči dopis škofijskega ordinarijata: „Po pošti vatikanski se je poslal šumnem mnenju znesek 1000 K na prošnjo iz tamošnje šumnije za obdaritev iz prepuščenega darú. Šumni mnenj naj po svoji previdnosti razdeli znesek potrebnim in vrednim prošnjam." Šumnik je takoj drugi dan razdelil to svoto tako, da je vseh vo prošnjah dobilo vsaka po 50 K.

Knegatec, Kranina, Jakič v naši upravi. – Vo. febr. je prišel na zelo slovesen način knegatec, kakor tudi Kranina in Jakič v upravo društva SKS. Vse drugo razsedno osrednje pa, postojna dežnja, Vipava, vse to pa je sedaj laško! „Slovenec" je ta dan napisal: „Svetovna vojska je uničevala tudi tiste majhne narode, ki so s neizmernimi žrtvami premagali zavernikom do zmage. Najhuje izmed vseh je bila prizadeta naša država, kateri je eden izmed zavernikov ugrabil pol milijona najboljšega jugoslovanskega naroda in izbrisal na zemljo." **Kako pa je bilo pred tedi razpadajoče Avstrijo!** – „Čas", znanstvena revija Leonove družbe je letos na str. 75 pod naslovom „Gorički memento izpod peresa kr. šolc knezoškofijskega tajnika dr. Franca Kosa tole zanimivo priznanje priobčil: „Da bi bila slika šolskega razvoja na Goriškem, od nemških pričetkov, ki so dajali ukazovalni krogom pravo pri razdelitvi, do zadnjega časa slovenskih šol po deželi s krajevnimi prošnjami in s slovenskim srednjim šolstvom v Gorici, ki je čakalo le še na preosnovljenje šol „Šolskega doma" in na mešanske slovenske šole, ki bi se iz teh razvile. Reči moramo tudaj, da je bilo naše šolstvo v nadvsemogočnem ustrojenju."

Šumnija Semeniše za škofove namene. – Vo. febr. je poslal šumnik škofijskemu ordinarijatu v Ljubljani za škofove namene za šumnijo Semeniše za l. 1[1[20 K 400 - in za - se za l. 1[1[21 K [illegible].

Skupno je župnija Šmihel darovala za škofove zavode od l. 1905 K 34'50 in župnik 4 K 50 vin.

Mašnina bratovščine sv. R. Telesa za 1911. - 10. febr. je poslal župnik vasi bratovščine sv. R. Telesa kanonikom stolne v Ljubljani kot mašno mašo bivši kurat. v. R. T. v Šmihelu za l. 1911 K 400. Ravno toliko, 400 K pa je izročil župni cerkvi v Šmihelu od te mašne za cerkvene potrebe.

„Izpeljo" versajskega miru. - 3. marca je pisal „Slovenec": „Vsa Evropa je prepričana, da je prva izvršena točka, da se je končala samo prva polovica svetovne vojne. Ruski boljševizem se pripravlja marsikaj izpremeniti in poslednjemu, trdna najbolj opravičena pričakuje bodoče proletarske revolucije na Ruskem, italijanski zapad. Politika zavezniških nasproti Nemčiji izpodbuja prej vsako misel na gospodarsko reorganizacijo Evrope in sili Nemčijo k temu, da se bolj in bolj približuje Rusiji, na drugi strani pa se mahamedanski svet vzpet oktrojja in stavba versajskega miru se kaže na Orientu podira. Amerika zavzema svetovnjaški boreč stališče nasproti ententi, zlasti pa nasproti Angliji. Ta pa se vzpet ne ukvarja s Francoško. Pred nami se razgrinja vzpet kaos, večji in strašnejši nego le kdaj."

Sredi svetovnega boja smo! - 5. marca je pisal „Slovenec": „Pres vesti, kaos obstoja na severnem državo so nasprotniki krščanske kulture začeli boj, ki je najhujši, najstrastnejši vseh bojev, svetovni boj. Take česa nismo mogli sujiti, da bodo demokrati začeli svetovni boj v času, ko se temelji naše države še najbolj in celo naši najboljši prijatelji v inozemstvu skeptično opazujejo njen razvoj. Pripisovali smo demokratom več smisla za državo, kakor ga imajo. Zanes ne moremo več upati na razsodnost demokratov, da se spametujejo. Sredi svetovnega boja smo!" - Isti dan je dejala župnikom okrožnica škofa dr. Jegliča, v kateri pišejo škof duhovščini: „Strašni časi nam grozé, pripravimo se, da rešimo ljudstvo in sveto katoliško vero!" - Te besede nam

pojasni ameriška „Edinost" z dne 11. febr., ki piše: „Pribičević je izdal upor, da se vsaki Srbski sokol raztrgne na vse kraljevino in da se morajo zapreti vse narodne javne šole. Da bodo stem, ako se ta German odjistvi, narejeni samo katoliki, je jasno. Po vsakem Srbskem zakonitku bi v naših šolah prevzeli prank v krščanskem nauku učitelji, duhovniku bi bil vstop v šolo onemogočen! Vse šole, ki jih stalno vnemo in s tako lepimi uspehi vodijo naše katoliške redovne ustanove, bi prišle v roke svobodomiselnega učiteljstva. Čisto po receptu framasonov!"

Srbija odškodnino mora plačati Nemčija. - 4. marca je prinesel „Jugoslovan": „Pri še zadnji tega, ko je na račun vojne odškodnine prejela Nemčija francoski 4 vagone zlata. Kaka to je za nemškutarja nasproti temu, kar morajo Nemci še plačati. Od njih se zahteva 132 tisoč milijonov nemških mark v zlatu. Če bi vse te zlate marke stehtali, bi dobili 40 tisoč ton [tona = 1000 kg] zlata. Če bi hoteli to zlato odpeljati, bi bilo treba 4 tisoč vagonov. Ako računamo, da je en vagon dolg 10 metrov, bi bil vlak dolg 40 km ali 18 ur hoda brez premora.

Propaganda za odpad od vere se širi med Slovenci. - 13. marca je prinesel „Slovenec": „Delo liberalne stranke zori. V tem je intenzivna propaganda za odpad od katoliške cerkve v pravoslavje. Ta propaganda vodijo liberalni intelektualci in voditelji liberalnih organizacij. Vedno se viša huda agitacija med liberalnim visokošolskim dijaštvom v Ljubljani. Precejšnje število jih je že prestopilo v pravoslavje. Agitacija za odpad se vrši s terorjem in nasilnim prepričevanjem. Vodi med šolsko mladino, organizirano v Sokolu in Orjuni. Šolska mladina se je od „vodniška propaganda še precej razpasla."

Prva društvena predstava. - 14. marca je na praznik sv. Jožefa kat. izobr. in prosv. društvo v Kamniku priredilo svojo prvo lutkovno predstavo. Vpisovala se je prekrasna igra v 4 dejanjih „Jen Hur", ki je trajala skoraj 4 ure, do ½5 zv. Prostih sedežev vsaka ob tej priliki ni manjkalo. To je bila prva največja, a tudi najlepša igra, kar jih je društvo vpisovalo in po enoglasni sodbi tudi najbolje igrana. Vstopnina je bila zelo povišana: sedeži I. vrste

1. K, 2. vrste 8 K, stojišče 5 K. Za cerkev je bila nabirka sijajna 1. štiftnine se je zbralo 1.186 K. Stroški so znašali 1033 K [velika 141 K, darila 185 K, šmirla za dalj časa 151 K, oblika 100 K i. dr.]. Čistega je ostalo - 1153 kron! „Jen Marija" med Slovenci daleč še nikjer drugje niso igrali, kot na Ljubljanskem odru v Ljubljani. Vsi se ob Kristusovem času, najganljivejši prizor - Zveličarjevo vzkrsnenje gotovo mater in sestre Jen-Marija - na Cvetno nedeljo ob slovesnem sprevodu Jezusovem v Jeruzalem.

Amnestija Jezusa od Nazareta. - 20. marcija so Laži s velikim pompom v Jezusu proglasili amnestijo Jezusa in vsega satanskega cesarja „za vse večne čase". V Ljubljani je bila ta dan velika šalna manifestacija.

Prosvetitev sv. olj na Veliki Četrtek v Ljubljani moralna izostati. - 14. marcija, na Veliki Četrtek, je prinesel „Slovenec" tole izredno obvestilo: „Župnim uradom. Ker vkljub ponovnim urgencam še ni došlo v Jezusu naročeno oljčno olje, se prosvetitev sv. olja danes ne more izvršiti. Župni uradi naj zato shranijo stara sv. olja in naj jih nadalje rabijo, dokler ne bo mogoče prosvetiti novih sv. olj in jih razposlati, o čemer se bodo dekanijski uradi obvestili. Škofijski ordinarijat v Ljubljani 14. marca 1911. - Prosvetitev se je izvršila na Velikem Ponedeljek.

Slovenska tridnevnica v čast sv. Jožefu v Ljubljani - je bila 16., 17. in 18. marcija vz. l. 1147. Opravil jo je župnik v sledečem redu vsak dan: obhajanje, pridiga, sv. maša, litanije sv. Jožefa celem Kristusu, blagoslov. Udeležba je bila velika. Za sv. Jožef je prišel spovedovat P. Marijan. Na sv. Jožefa je bilo obhajanih ob slovesnem službenem sv. Obhajilu kat. izobr. in podp. društva s zastavo in vseh 3 marijinih družb 513 oseb, drugi dan, na Cvetno nedeljo 318 in na Veliki Četrtek 303 osebe.

Veliki Teden - je bil letos pomladanskega lepa, brez dežja, brez vetra. Psalme in tridnevno sacro so peli: bogoslovec Hlein, osmo, Golca kovač in Jarzaj, organist Flis in župnik. Zvrageslovljenje Kristusa vse na Veliko Soboto je letos moralo izostati, ker ni bilo novih sv. olj.

ljudje so se pobožnosti prav pridno udeleževali.

Procesija Vstajenja. - na Veliko Soboto, 16. marcija zv. ob 6. se je ob krasnem vremenu in prav obilni udeležbi ljudstva prav lepo izvršila. Vodil jo je župnik ob asistenci P. Joahima, Ulrika Salezija in bogoslovca Alojzija. Izhod je sopet nastopila Semeljska godba. Udov je bilo 17 v krojih.

Cerkveno darovanje na Veliko Nedeljo. - Ker je bil praznik Marijinega Oznanjenja letos - 25 marcij je prišel letos na Velikih Šteh - prestavljen na ponedeljek po Veli nedelji, je župnik cerkveno darovanje tega dne letos prestavil na Veliko Nedeljo, kar se je izvrstno obneslo. Darovanje je znašalo: zj. ob 6. K 14.55. 54 f bankovcev 5 à 40, 31 à 20, 15 à 10, 1.25 à 4, 183 à 1, 60 à 1K in drobiža K 17.54 f, ob 10. K 114.65 f bankovcev 1 à 40, 11 à 20, 16 à 10, 7 f à 4, 15 f à 2, 96 à 1K in drobiža K 24.65 f, skupaj torej K 3115.19!

Postrešna procesija na Veliko Nedeljo pop. - 21. marcija je poslal župnik prošnjo na škofijski ordinarijat, da bi se postrešna procesija v Semeljah, mesto na Velikonočni ponedeljek smela ravnej vršiti na Veliko Nedeljo pop. to pa zato, ker v ponedeljek sedaj ni več zaposredan praznik in je nevarnost, da bi se radi tega ta procesija sredaj bolj zanemarjala in pa ker je že sedaj mladina to procesijo sleherbljala. Iz okolice so dohajale deklice ta dan v Semeljske k "procesiji", v resnici pa takoj potem na "plesˮ po gostilnah. 15. marca je došel odgovor: „Župnemu mestu v Semeljah. Ustrezajoč tamošnji prošnji z dne 21. III. t. št. leta s tem dovolimo, da se postrešna procesija v omenjeni župniji prestavi z velikonočnega ponedeljka na velikonočno nedeljo popoldan. Anton Nadškof. Ivan Tatko. Se je ta procesija letos vršila res na Veliko nedeljo pop. Vodil jo je župnik ob asistenci bo. gosposca Alojzija Udeležba, posebno tudi moških, je bila izredno velika, vreme prav lepo.

Druga društvena predstava. - 25. marcija, na Velikonočni ponedeljek je Kat. izob. in pod. društvo sopet uprizorilo igro „Jen Mur." Uspeh je

bil sopet izvršen. Vgnali so izbano. Vstopnine se je dobilo K 1674.50. Stroškov je bilo K 615.50 [davek K 175.-, vabila 148 K, električna 100 K, obleka 100 K.] Cistega je ostalo 1054 K.

Cerkvene posode manjkajo poslačene in srebrene. - 14. marcija je prispelpal vozmik od Ivana Kregarja iz Ljubljane sledeče cerkvene posode, ki jih je pred enim mesecem peljal k njemu: monstranco, 1 kelihe, 1 patene, 3 posodice za sv. olja, 1 posodico za sv. olja pri krstu s trase, tabernakeljnove vratice v sprejem poslačene, 1 altarna križa, tabernakeljnove svečnike, oba lustra v presbiterijo, veliko svetilko večna luč, manjka poslačene, 1 gotični svetilki pri stranskih altarjih, 1 altarni križ, kandelaber pri sv. krstu, 3 trase, 11 velikih svečnikov, 11 srednjih svečnikov na novo obnošene in poliranje. Račun za vse to je znašal - 10.465 Kron! Velik račun! A bilo je vse tako zelo potrebno, da se ni moglo več odkladati!

Sakristijska omara prenovljena. - 15. marcija je bila po polnoma in zelo okusno po tukajšnjem kiparju Karolu Hrovatu prenovljena sakristijska omara, ki je bila še tudi skrajno zanemarjena. Stalo je to prenovljenje 175 Kron.

Framasonska loža v Ljubljani. - 16. marca je poročal „Novi Čas": „Pomenki „Napreja" poročajo: Poleg že obstoječe prostozidarske lože se je ustanovila v Ljubljani tik pred prasniki že ena loža, ki pripada svoji „Veliki Mostvo." Vodstvo lože zastopa A.D.J.P."

Velikanstko razburjenje radi „Abzeigerja" Karola - je bilo velikonočni teden. Naenkrat, popolnoma nepričakovano se je pojavil na Ogrskem Motel je pokazati, da se prestolu ni odpovedal in da je on faktično kralj Ogrske. To je bila reč! Velika in mala entanta sta bili vsi iz sebe! Jugoslavija, Češkoslovaška in Rumunija sta že koncentrirali vojaštvo ob meji in zagrozili Ogrski z vojsko, ako v 71 vrsti Karol ne zapusti države! Sodal je po ministrskem predsedniku grofu Telekiju manifest na madjarski narod, v katerem med drugim pravi: „Ker sem prepričan, da bi prevzetje vladarskih pravic apostolskega kralja ogrskega naroda

tistko in velike trpljenje in bi jaz tega ne mogel zagovarjati pred svojo vestjo, se rajši odstranim. Zmeraj pa bom tudi dalje od hrabrega hrvatskega naroda vse svoje zanimanje in ako treba, domovini svoji Hrvatski, domovini, kateri se ne bom nikdar izneveril." – 9. aprila je prinesel „Slovenec" pismo svojega poročevalca v Parizu s sledečim zanimivim razlikom: „Nemu je že čisto jasno, da so Harba na njegovem potu na Ogrske spremljale simpatije uplivnih francoskih nacijonalističnih krogov, oblasti vojaških, kateri se opirajo okolu maršala Foch-a." Res zanimivo!

Kancelparagraf v Belgradu sprejet. – 5. aprila je večina ustavnega odbora v Belgradu sprejela člen 13, kakor ga je predložila vlada. Ta člen vsebuje določbo, radi katere je dobil naslov Kancelparagraf. Glasi se: „Vsaki predstavniki ne smejo vršiti svoje dužnosti oblasti proti ustavnega kraljestva in proti predpisov ustavnega značaja ali drugače pri izvrševanju svojih službenih dolžnosti v strankarske svrhe."

Semeniško šolsko poslopje prenavljeno. – 5. aprila so pričeli zopet z delom v semeniškem šolskem poslopju. Treba je bilo vzidati nova okna. Prejšnja, ki so bila tolikih stara kot šolsko poslopje, vprlet so bila že prepolnoma zanič. Treba jih je bilo v novo pritrjevati. A že tako jih je kolikaj močnejši veter odpihal, tudi na tla vrgel toplote skoro nič ni držalo. Mraz in burja sta imela v eni hipi prost vstop. Že leta 1906 je mislil Šolski to delo izvršiti. Ker so pa bila druga dela že bolj nujna, in je že vojska prišla vmes, se je ta stvar do letos odložila, do – najvišje draginje! A zadaj Šolnik ni mogel več odlašati, ker se bližajo prav letos izredne slovesnosti: 50. štirma in obe Mavi 50. maši! To delo je bilo prav najnujnejše, ker je eno okno prišlo iz tira, v najhujši meri. Tudi v dvorani samski, kjer so bila že l. 1905 napravljena nova okna, je bilo treba vsa ta okna na novo vzeti in jih radi simetrije vse stavbe drugače vzidati, z manjšim prisidkom, kjimzom, ki ga prej ni bilo.

tesarji, 4, in 1 delavca, so delali od 5. - 30. aprila. Lobna slikarja Ivan Jesenik s sinom Ivanom pa od 15. aprila do 15. majnika. Okna je pravočasno izvršil mizar Alojz Urbanija. Vseh oken je bilo novih 11, in namesto presidanih se 8. Namesto postiklati je bilo treba 5 sob, ki od potresa niso bile več preplitkane, kuhinjo in vžo. Za tudi vsa okna in vrata celega Šupnišča je bilo treba namesto preplestkati. Se je bil vnše v hiši! Tesarji, slikarji, mizarji, kleparji in še ključavničarji so včasih kar istočasno naslijali po hiši. Tesarsko delo je vodil tesarski mojster Ivan Šušen iz Sp. Kamšal.

Tesarski mojster Ivan Šušen - - -	K 19.115·80
Mizarski mojster Alojz Urbanija - - -	17.771·-
Steklarna trgovina Alojz Šanschin - - -	7.585·80
Za okna [3615 kg à 0·95 v.] Josip Jesenik - - -	3.434·-
Klepar Josip Gašperin - - -	3.045·-
Ključavničar Franc Konšan, za železnina k oknom.	7.305·75
Za vse vrste tesarskega materijala Jak. Klis - -	1.315·-
Za repelo v Mengšu [drugo dal mojster Šušen] - -	360·-
Lobni slikar Ivan Jesenik - - -	11.745·-
Drugi stroški	1.100·-
Skupaj K	74.581·35

Šarec velika! A bilo je nujno! Je pa treba, da si Šupnišč zdaj še nekaj dobiti kaj denarja od ljudi, kolikor pa, kdor ve, kaj še vse pride? Vsekakor bo denarja zadalje manj med ljudmi! Ker pa je Šupnišč že 15. leto tukaj, si je štel v svojo posebno dolžnost, da tudi Šupnišče, ki je bilo zdaj zares v slabem stanju, on dostojno popravi in prenovi! Jedri že pripomnjam da so dobila vsa spodnja okna, ki so imela doslej železne „gajtre", zdaj „Spalet-Fenster". Tudi tej je bilo treba novih 4, eden v Šupnikovi sobi in ostne spodaj!

Tarec je pa 1. Kerošen Šušič velikodušnik! - 14. aprila je rekel 1. Kerošec na javnem zboru v Ljubljani: „Med nami ni protidržavnih elementov. Kaš pa poznamo dva velikodušnika, ki sta

rekla, ko so došle k njima deputacije, da bi se pritožile, naj gredo drugam, ako niso zadovoljni v naši državi. To sta bila dr. Vesnić in Pašić, ki sta naše ljudi naganjala v druge države. Oba je kot velesrbijanca, potem sta v prvi vrsti ta dva, ki bi hotela raskosati našo državo in nas izročiti našim sovražnikom. Če je potrebna kakšna domena, potem je potrebna proti temu duemu!"

Župnik poročil dve Romalki v Marijanišču. - 5. aprila je poročil domačinski župnik v marijaniški kapeli v Ljubljani dve sestri Ano in Hermino Landstätter, hčeri tukajšnjega veletrgovca Krisanta Landstätter z ravno njunima bratrancema Pavlom Landstätter iz Budapešte in Hugom Landstätter iz Prage.

Veliven shod v Romaljah. - 14. aprila, v nedeljo zj. ob 7. je priredila radi bližajočih se občinskih volitev Slovenska ljudska stranka javen veliven shod v prostranem hramu v Romaljah. Udeležilo se ga je do 700 velivcev. Govorila sta predsednik stranke profesor Dr. Ivan Šušteršič iz Ljubljane in hrvaški poslanec dr. Janko Šimrak.

Občinske volitve v Ljubljani, Mariboru, Celju, Ptuju. - 16. aprila so se vršile te volitve. Dobili so: v Ljubljani 1/1 1809 [18], Kam 1051 [6] NN 1346 [5], SLS 1554 [18], SKS 1140 [1] Soc. 808 [5 mandatov] - v Mariboru SLS 4496 [7], JDS 4994 [7], NN [9] 679, Soc. 940 [13], Kam 345 [4] - v Celju 108 [4], JDS 304 [11], NN 134 [6], Soc. 165 [10] - in v Ptuju NN 180 [6], JDS 183 [7], Soc. 113 [11]

Predstava ljubljanske kat. dijaške organizacije „Zarja" v Romaljah. - 5. majnika, na Binkoštni pon., ob 1/4 4 je priredilo kat. dijaško društvo „Zarja" v prostranem hramu v Romaljah predstavo. Uprizorilo je izvirno Kuščevo komedijo „Navaden človek". Imelo svoj orkester, 18 oseb, ki so pripeljali seboj. Vstopnine je došlo 1914 K. Od tega je pripadlo domu Solkanu društvu ena petina 402 kron. Ker so pa imeli dijaki z orkestrom velike stroške, jim je društvo na njihov predlog od te svote dalo nazaj za orkester 400 kron.

Jugoslovanski shodje v preganjanju kat. Cerkve v Jugoslaviji. - 30. aprila do 6. maja so zborovali jugoslovanski shodje v Zagrebu. V komunikeju

te konference stoji: „Potem je prišla konferenca na obravnavo šolskega vprašanja. V prvem delu je episkopat zavzel stališče napram novi zakonski naredbam oblasti posebno v Srbiji, Črni gori, Dalmaciji, Istri in se je od 1. do 5. razreda odpravil verouk, a v nižjih razredih se je omejil na enkrat na teden ter se je predal svetovnim osebam in celo brezvercem. Konfesijonalne šole so se odpravile. Konferenca je svoje stališče napram temu jasno opredelila in poslala svoj protest ministrskemu svetu, pristojnemu ministrstvu in predsedstvu konstituante."

Obramba" za Slovenijo! - 6. maja je prinesel „Novi Čas": „Ljubljanska policajskomilitaristična direkcija Dr. Jablič, Dr. Janežič in Dibuitsch so podpisali in izdali „naredbo glede državi nevarnih demonstrativnih dejanj", ki se glasi: „Vsako javno zasmehovanje, razna mnenja in omalovaževanje države, ustave in zakonov, vojske in posameznih plemen troimenskega naroda SHS, nadalje javnih oblastev in oblastvenih naredb kakor tudi vsako hvaljenje odpravnosti in vsako širjenje zoper nje, je prepovedano. Kdor se je javno storilo, če se je izvršilo na obče dostopnem kraju potom, da ga je slišalo več nego dve osebi ali pa s tem, da se je tiskovina, drug spis, podoba, zastava ali znak razširjala ali na obče dostopnem kraju nabila ali nastavila. Ne glede na to, ali se mu ne sme kaznivo-sodno postopanje, kaznujejo prestopke te naredbe politična oblastva, okrajna oblastva, okrajna policijska oblastva z globo od 10 K - 10.000 K ali z zaporom od 14 dni do 3 mesece!" Stražnik smo že dobili! Na podlagi te odredbe je državnik, ki javno dela, vsak hip lahko obsojen in zaprt!

Občinske volitve v Ljubljani - 7. maja, v soboto, so se vršile tudi v Ljubljani občinske volitve. Oklicani sta bili samo dve kandidatni listi: SLS in nasprotna, v kateri so se združile vse druge stranke - JDS, SKS, NSS, Soc. in Kmet. Volilo je 31% volilcev. SLS je dobila 145 glasov, združeni nasprotniki pa 167. Izvoljeni so torej nasprotniki. Padli so 13 odbornikov, SLS pa 11. Od SLS so bili izvoljeni: Lovro Kuhar, Müller Anton, Zichert Ivan, Jakhel Franc, Jurca Gašper, Adamič Jože, Matjan Janez,

Mursalt Ivan, Gašar Jakob, Šerin Karel, Lovar Matevž. Od nasprotnikov pa: Šlesk Anton, Kovač Andrej, Kircher Ivan, Korijan Franc [štud. ?], Lesk Matej, Jesenik Jožef, Slokar Andrej, Janšič Franc [tg. A. ?], Jurtonelj Pavel, Slibar Valentin, Gabrič Janez, Kvas Jakob [štud. 3?], Šerin Jože. - Pri občinskih volitvah v Kamniku je šlo vedno silo težko, ker so nasprotniki močni in je mnogo volivcev od njih odvisnih. Pred pri„ hodom sedanjega župnika so bili nasprotniki skoro dolgo vrsto let neomejeni gospodarji občine. Ko pa je on dobil župana Janšiča na svojo stran, se mu je posrečilo, polovgama izviniti prav vse nasprotnike v občinskega odbora. Prišel pa je naspnst občinskega odbora, ki je bil vse izključno 11. Sredi nastopa gruntarja Franca Furarja napram tovarnarjem mu ni pridobil simpatij. Veliko je škodoval tudi Pavel Jurtonelj, mlinar, ki je očitno od 66 postopil pri teh volitvah k 88. Odločila pa je vsed vse strastna, nekrav fanatična agitacija nasprotnikov. Kar s hriš so izkali volivce po hišah.

Redki spovedni listki. - 5. maja, na Vnebohodov dan, so prinesli v Kamniku redkih spovednih listkov: iz Nevljice od 38 hiš 113, iz Stoba od 44 hiš 166, iz tg. Komenda od 81 hiš 451, iz šp. Komenda od 41 hiš 146, iz Struge od 35 hiš 145, skupaj 811 listkov. Od teh so opravili sv. spoved: v Kamniku 608, v Mengšu 154, pri Frančiškanih v Ljubljani 38, v Mengšu 18, v Ljubljanski stolnici 10, pri Frančiškanih v Kamniku 8, na Žiču 8, v Stobu 8, v Moravčah 8, pri Sv. Petru v Ljubljani 1, pri N. M. v Šolju 1, v Šmartnem 1.

Pravoslavna cerkev v Ljubljani. - 16. aprila je prinesel „Slovenec": „Pravoslavno cerkev sv. Nikolaja nameravajo zgraditi pravoslavna cerkvena občina v Ljubljani. Zglasili so na„ pristojne kraje, katere so v imenu pravoslavne cerkvene občine podpisali Dr. Pavle Stanarović, blagajnik Kemilijan Aksić in tajnik Miloš Katić."

Vse Šolstvo državno. - 11. maja je prinesel „Slovenec": „Hrvatski minister Trubićević je sklical komisijo, ki naj sestavi jasen pojem na kakšno vrsto naučit mora biti šolstvo cerkveno

za vso državo. Ta komisija je sklenila: „Vse šolstvo je državno; formalno, tudi v manjšinskih šolah se mora vršiti pouk v državnem jeziku. Vse dosedanje zasebne ljudske in meščanske šole naj prevzame država. Šolsko upravo prve instance predstavlja šolski odbor, ki pa nima nikakor opravila z osebnimi zadevami učiteljstva."

Še Slovenci sami tako sklepajo! – 13. maja je novo izvoljeni občinski odbor v Kranju v svoji prvi seji sklenil s 16 glasovi, da naj se kraljevina bivše Hrvatske in Slovenije imenuje Srbija. Za to ime je govoril pristaš SLS profesor Marinko. Predlog dr. Kukovca, da naj se imenuje Jugoslavija, je dobil samo 6 glasov!

Koncert salezijanske godbe v Šentvidu. – 16. maja, na binkoštni ponedeljek ţvečer ob 3. je priredila salezijanska godba iz Rakovnika v Ljubljani, katere ustanovitelj in kapelnik je pričak duhovniškega študentika učitelj Franc Kalinar, v Prosvetnem domu v Šentvidu koncert združen z dramatičnim večerom. Z vlakom ob 3/4 3. ţvečer je došlo 45 godcev in 11 članov dramatičnega odseka z ravnateljem gosp. Vavpotičem in spremljevalcem ţa godbi iz Kolodvora je godba igrala, kar je vzbudilo splošno pozornost, posebno tudi, ker je bila vsa v uniformi. Spremljali so pred župnišče, kjer so župniku v pozdrav zaigrali in komad. V Prosvetnem domu so najprej odigrali ob splošni pozornosti in pohvali 6 krasnih komadov, med njimi težko simfonijo „Viktorija" in uverturo „Slava" in to na odru. Potem so občinstvu dovanja sreden užitek. Sledilo je par šaljivih prizorov, pantomima z godbo „pred ogledalom", amerikanski zapor, šaljiva pošta, srečolov. Šivnedirov se je vršila pri pogrnjenih mizah. Udeležba je bila izborna. Vsi prostori so bili zasedeni. Razpoloženje je bilo kar najboljše. Ob 9. uri ţvečer so ljubi gosti odšli na kolodvor, kjer so do prihoda vlaka zaigrali tri komade. Šolo v Prosvetnem domu bot na kolodvoru jih je župnik naprosil. Kar

najboljše volje so se odpeljali proti Ljubljani. Izjelo se je: ostrigine 1/2 50 fl [naročala je à 10 fl] in za drugo fl 11.534.60, skupaj torej fl 15.534.60. Stroški so znašali skupaj fl 11.164.74 [za vino fl 3147.50, pivo 840.-, mesnino 1500 fl, kruh 695 fl, piškoti 1170 fl, sifon 390 fl, cigarde 361 fl, vladno dovoljenje 74 fl, darila 600 fl i. dr.] Čistega je torej ostalo fl 4366.86+ Od tega je po dogovoru dobil salezijanski zavod tri četrtine, Prešernovi dom, ki je ves čas z vsemi močmi sodeloval eno četrtino: salezijanci torej 3286 fl + 1065 fl za ponovje prodane jestvine in popoldanska vse predstave ob 60 odst. s pijačo, kladovo, sami, šunka, krofi, glancati, kar je bilo po notarskem zapisku vredno nad 1500 fl, Prešernovi dom pa 1085 fl + 355 fl za ponovje prodane jestvine. Naročil se je oder na patent gostilničarja Antona Müller 6 polnoči se je prireditev zaključila. Vreden ni bil najmanjšega, vreme krasno.

14 hlov fl za ponovje prov. amis jestvine

Volitve občinskega župana. - 17. maja pop. 6 h. se je v občinski pisarni v Kamniku vršilo pod vodstvom kamniškega okrajnega glavarja volitev novega župana. Nasprotna stranka je vsa volila svojega kandidata Antona Skoka, liberalca, ki je bil s 13 glasovi izvoljen. Naša stranka je prav tesno skleniena glasovala z vsemi 11 glasovi za dosedanjega župana Franca Lenar. Ti volilni upravičenci so naši oddali prazne listke. Izvoljeni so bili torej izgolj nasprotniki: Franc Jamšič, Josip Jesenik in Andrej Kovač, Andrej Slokar. Takoj nato je začelo streljanje, ki je trajalo pozno v noč. Župan je občinska seja izvolila novemu županu Anton Skoku. Govorili so Anton Skok, Andrej Slokar in Josip Jesenik. Pijače je bilo na razpolago vsakomur, kolikor je hotel. Vsem.

Smo pa le res v Veliki Srbiji in naša država naraja pravoslavna! - 10. maja je poročal „Slovenec": „V sobotnih zakonov in naredb je izšla tudi naredba trgovskega ministra glede delavnega časa v „izpravi za zaščito industrijske svojine." V njej se naštevajo vsi praznik izgolj po pravoslavnem koledarju. Po tej naredbi katoliški Jožef, Slikanič in vsi drugi katoliški praznik niso praznik in morajo uradniki delati." Isti dan je razglasil „Slovenec", da se mora po skadnem odloku letos praznik sv. Cirila in Metoda po pravoslavnem koledarju, torej 24. maja, po celi državi slovesno praznovati tudi od katoličanov, kot državni praznik. - „Novi Čas" je zapisal 18. maja: „To državo hočejo sedaj urediti kot centralistično državo. V katoliško hrvatstvo pali narodnemu edinstvu ni več govora. Grozi nam usoda državljanov druge vrste." Pohvalno spoznanje.

Kronika župnije

Domžale

1920–1921